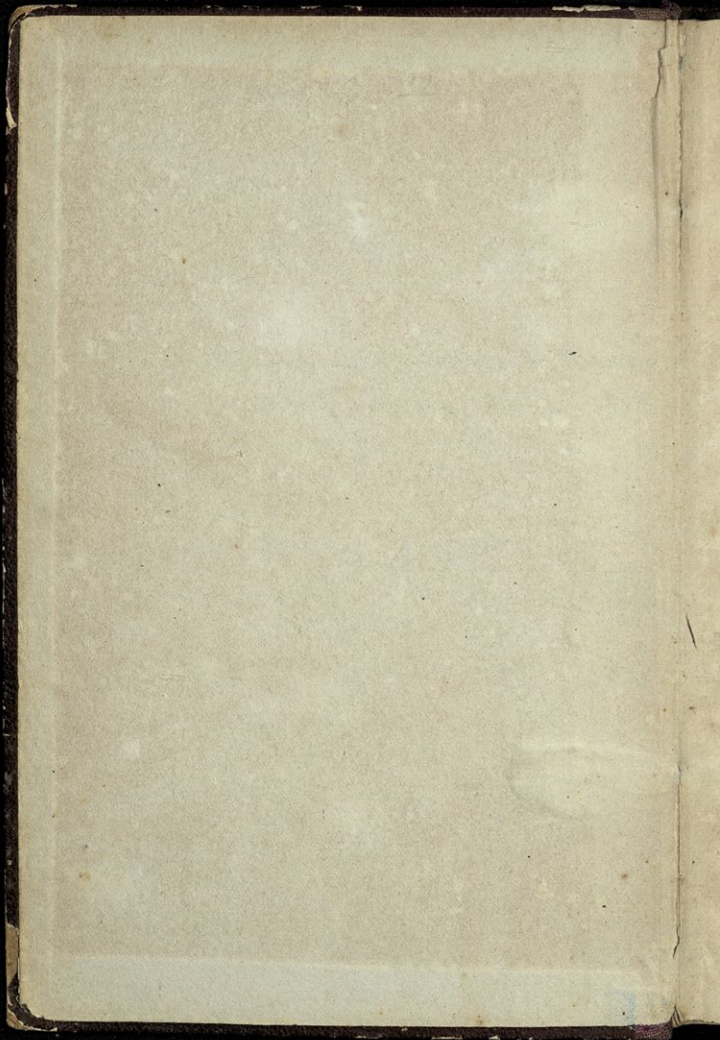
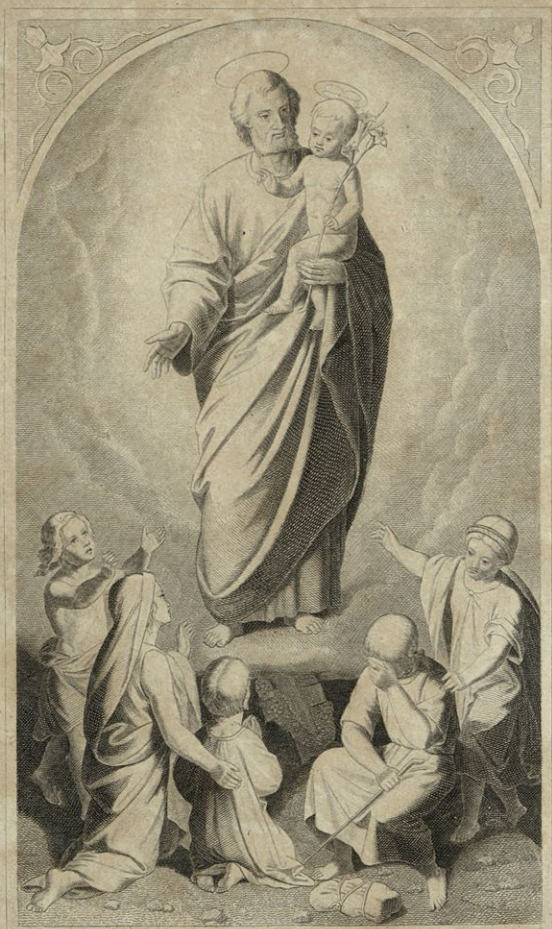

I
31022
38

31022

FORTNER, FINK, TRACER, SC.

545. Ausführung u. Stich d. Manz Kunst-Verlag.

H. Joseph, Vater der Waisen.

S. Joseph, père des orphelins.

| S. Joseph, father of the orphans.

Nar lepši čednost

in

NAR GERŠI PREGREHA.

Po nemški spisal sekovski knez in škof

dr. Janez Zwerger;

poslovenila mašnika ljubljanske škofije.

A. Janežič in K. Klum

Na svetlo dal in založil prošt ljubljanske stolne cerkve
Jožef Zupan.

Tisk J. Blaznikovih naslednikov v Ljubljani.

1879.

II, B 31.022. g/

Z dovoljenjem prečastitega ljubljanskega škofjstra.

D. (25.4.35)

Kristusu Jezusu, našemu Gospodu in Zveličarju,

Božjemu Ženinu čistih duš,

nar čistejšemu Jagnjetu Božjemu, ki deviške duše v
nebesih vedno za njim hodijo in pojó pesem, ki je drugi
ne znajo peti,

Božjemu Križarju, ki ga nečistost z novega na križ
pribija,

Dobremu Pastirju, ki grešnikov usmiljeno išče in najdene
spokornike na ramah veselo domú nosi, in

Mariji, brezmadežni

in vedno čisti Devici in Materi,

materni Božji Varhinji vsih čistih duš,

nar ljubeznjivši in mogočnejši Pomočnici vsih grešnikov,
ki se hočejo spreobrniti, in

svetemu Jožefu,

Varhu čistih duš,

naj bode ta knjiga posvečena,

s priserčno prošnjo za blagoslov,

da bodo čisti v čistosti poterjeni, nečisti k pokori spodbujeni
spreobrnjeni v stanovitnosti ohranjeni,
in da bodo za to vsi Boga vekomaj hvalili in slavili.

Vsi sveti angelji varhi meni izročenih duš,
vsi svetniki, za nas Boga prosite!

Predgovor pisavčev.

Bukve, v katerih se čistost zagovarja, nečistost pa odvrtačuje, se bodo gotovo nekterim nevarne dozdevale, nekteri jih bodo pa kar naravnost grajali. In oni, ki mislijo, da imajo v tem popolnoma prav, se bodo opirali na besede svetega Pavla: „Vsa nečistost se še ne imenuj med vami, kakor se spodobi svétim.“ ¹⁾ Zato jim je neprijetnó in graje vredno, ako mašnik zoper nečistost govori, še celó njim, ki ne vidijo v tem nič nepristojnega in graje vrednega, ako samí nečisto živé, in svojim podložnim pripuščajó reči, ki jih gotovo v nečistost zapeljujejo. Kaj hočemo na to reči? Ni nam treba na odgovor misliti, ker že Kristus in aposteljni so pred osemnajst sto leti izrekli to, kar jim je odgovoriti. Kaj pravi Kristus? „Gorjé vam, hinavci, vi slepi vodniki, ki komarja (svarjenje) precejate, kamelo pa (pregrehe same brez vsega pomislika) požirate! Gorjé vam hinavci, ki čistite, kar je zunaj kozarca in sklede, znotraj pa ste polni ropa in gnjusobe. Farizej, slepec! očisti poprej, kar je znotraj kozarca in sklede, da bo tudi to, kar je zunaj, čisto. Gorjé vam, hinavci!

¹⁾ Efež. 5, 3.

ker ste enaki pobeljenim grobom, kateri se od zunaj ljudem lepi zdé, od znotraj pa so polni mertvaških kosti in enake gnjusobe.“ ¹⁾

Kaj pa pravijo aposteljni? V vsih bukvah svetega pisma, ki so jih spisali, zoper nečistost zopet in zopet svaré, opominjajo, prosijo, žugajo in z vso silo priganjajo k čistemu življenju, in ravno sveti Pavel nar silneje in nar večkrat, zlasti še na tistem mestu, kjer pravi, da vsa nečistost med kristjani se še ne sme imenovati, to je, da naj kristjani tako čisto živé, da o tako gerdi pregrehi bi še ne bilo treba govoriti. Se ve da bi ne bilo treba, ravno tako, kakor bi tudi ne bilo treba zoper druge verste grehov govoriti, in kakor bi nadalje tudi ne bilo treba sedme zapovedi in kazenskih postav, in kervavih sodnikov in ječ, in vojakov in topov. Ker so pa zla, ki bi ne smele biti, vendarle resnične, morajo tudi nasprotne zdravila biti.

Ako tedaj vidimo, kako se kuga nečistosti strašno razširja, ljudstva pokončuje in duše morí, bi bilo silno pregrešenje zoper dolžnost, ko bi se molčalo, kar bi pregreho le podpiralo in prikrivalo, da bi se tudi še nedolžne duše toliko gotovše in toliko splošneje okužile. Ker Gospod nam je zapovedal: „Vpi, ne jenjaj! kakor trobenta povzdiguj svoj glas, in oznanuj svojemu ljudstvu njegove hudobije, in Ja-

¹⁾ Mat. 23, 23—27.

kopovi hiši njene pregrehe!“ ¹⁾ Če ne, pride čas, ko bomo zdihovali: „Gorje meni, ki sem molčal.“ ²⁾

Ako verne obširneje podučimo, živo opominjamo, in jim natančneje kažemo, kaj imajo storiti in kaj opustiti, in kako si morejo pridobiti potrebno pomoč od zgorej in stanovitno voljo, jim bo to z Božjo milostjo in pomočjo veliko sadú obrodilo: veliko nedolžnih se bo v čednosti vterdilo in se bo greha ogibovalo; veliko grešnikov bo dobilo stud do pregrehe in se bo spreobernilo, veliko spreobrnjenih se bo obvarovalo preteče povernitve v greh in bodo stanovitni v čistosti. To je moje upanje do vernih in moja nar ponižnejši prošnja k Gospodu!

Bog daj!

V Gradcu v praznik brezmadežnega spočetja M. D.

V Grudnu 1875.

¹⁾ Iz. 58, 1. ²⁾ Iz. 6, 5.

I. Del.

Čednost čistosti in pregreha nečistosti.

Bog je neskončna popolnost in vživa sam v sebi neskončno zveličanje. Bog je pa tudi neskončna ljubezen, in je v tej ljubezni vstvaril pametne stvari, da bi jim podelil toliko svojega zveličanja, kolikor bi ga le mogli skozi vso večnost uživati. Da pa to zveličanje zares dosežejo, morajo spolnovati povelje Gospodovo: „Ogibaj se hudega in delaj dobro!“¹⁾ Da pa človek more to povelje spolnovati, mu je Gospod dal čas sedanjega pozemeljskega življenja in podučevanje in napeljevanje v učeči katoliški Cerkvi, in moč v svetih zakramentih, še celó sodelavnost vsih treh Božjih oseb samih. Ogibaj se hudega in delaj dobro! to je tedaj tisto kar je nar imenitnejši! Le húdo nam jemlje nebesa; edíno pravo húdo je pa greh, to je, prostovoljno prelomljenje Božje postave. Spolnjenje Božje postave je pa dóbro in le dóbro nam pridobiva nebesa.

Ako prevdarjamo različne verste grehov, nahajamo med njimi en greh, ki sam več ljudi pokonča in pogubi, kakor vsi drugi skupej; to prepričanje imajo vsi, ki morejo po svojem stanu in poklicu o tem nar zanesljivše soditi. In ta nar pogubljivši greh je nečistost. Opiram se

¹⁾ Ps. 36, 27., tudi 33, 15. in I. Petr. 3, 11.

v tem le na enega možá, pa na tacega, ki si je o tem nabral preobilno skušnjo pri svoji neutrudljivi delavnosti ko duhovni pastir, ko misijonar, ko škof do devetdesetega leta svoje starosti, in ki je še zraven tega ko bogoslovec, ko svetnik in ko cerkveni učenik imel vse natorne in nadnatorne lastnosti, da je to nar bolj prav presodil. Ta mož je sveti Alfonz Ligvorijan. On pravi, da mu je silo zoperno govoriti o nečistosti, da pa mora o njej govoriti, ker je nečistost tisti greh, „zavoljo kterega jih je nar več v pekel pahnjenih; pa še celo naravnost rečem, da, kateri koli so pogubljeni, so ravno zavoljo nečistosti ali vsaj ne brez nečistosti pogubljeni.“ ¹⁾ Tako govori sveti cerkveni učenik! Ako je tedaj nečistost nar pogubljivši pregreha, ki jih je nar več zavoljo nje v pekel pahnjenih, je čistost nar zveličavnejši čednost, ki jih nar več v nebesa pripelje. In ko bi se nečistost odpravila, bi skoraj vsi katoliški kristjani prišli v nebesa, in le malokdo bi prišel v pekel. O da bi vendar to ljudje dobro prevdarili, vsak za se, vsak pa tudi za tiste, od kterih mora odgovor dajati.

V ta namen tedaj nar prvo prevdarimo, kako lepa je čednost čistosti, in kako strašna je pregreha nečistosti.

Pervi oddelek.

Čednost čistosti.

Poglejmo narpervo, kaj je čednost sploh; potem preišljujmo, kako prav posebno lepa je čednost čistosti; poslednjič se še učimo, kako se ta posebna čednost v različnih stanovih razodeva.

¹⁾ Nravn. b. III. razg. 4. št. 413.

A. Kerščanska čednost sploh.

Kakor je bil Bog človeka v začetku vstvaril, je bilo vse v nar lepšem redu: počutnost v človeku je bila pokorna duhu, duh človekov pa je bil pokoren volji Božji; zato je bilo lahko spolnovati, kar je neogibno potrebno k večnemu zveličanju: Ogibaj se hudega in delaj dobro! Pa greh je vse prevern timer: Duh človekov se je odpovedal pokorščini proti Bogu, in zato se je tudi počutnost človekova uperla zoper duhá. Pred grehom je bila volja človekova tako močna, da mu je bilo lahko spolnovati voljo Božjo, in počutnost ga je še rada in zvesto v tem podpirala; po grehu pa je volja človekova sama bolna in ranjena, in počutnost se mu sovražno vpira; zato je treba sedaj hudega in težavnega vojskovanja, ako hoče volja človekova vendarle stanovitno in zvesto spolnovati voljo Božjo, ogibati se hudega in delati dobro. In zares! sam iz sebe človek še celó ne more zmagati v tem vojskovanji, ker ima k temu premalo razsvetljenja in premalo moči. Pride mu pa Bog na pomoč z nadnatorno gnado, in sicer prvič mu razsvetljuje um ter mu kaže nadnatorne nagibe, zaradi katerih naj bi se hudega ogibal in dobro delal; in drugič poterjuje njegovo voljo ter ga dela zmožnega in pripravnega zvesto in stanovitno hudega takó se ogibati in dobro tako delati, kratko reči, vse svoje dejanje in nehanje po notranjem in vnanjem tako vravnavati, kakor je Božji volji primerno in vredno večnega plačila pri Bogu. Ta stanovitna volja, s pomočjo nadnatorne gnade vselej in v vsih rečeh Božjo voljo spolnovati, je kerščanska, nadnatorna čednost; in živo serce te čednosti je kerščanska ponižnost, t. j. prostovoljno, veselo, brezizjemno podverženje Bogu in tudi ljudem zavolj Boga. Razločujejo se pa čednosti v Božje in dejanske

čednosti. Božje čednosti so vera, upanje in ljubezen, in se zató tako imenujejo, ker naravnost Boga zadevajo, in ker je le v Bogu nagib, zarad kterega jih imamo, to je, verujemo v Boga, in sicer zato, ker je Bog, nezmotljiva resnica, razodel to, kar verujemo; upamo v Boga, ker je Bog, vsegamogočni in neskončno zvesti, obljubil to, kar upamo; ljubimo Boga, ker je Bog nar popolniši dobrota, in tedaj neskončno vreden, da ga ljubimo.

Te Božje čednosti naravnost iz Boga izhajajo, in se zopet naravnost na Boga povračujejo. — Nasproti se pa tiste čednosti, ki zadevajo naše lepo obnašanje, na priliko, naše razmere, v kterih smo kakor stvari do samí sebe ali do družih stvari Božjih, imenujejo *dejanske* čednosti, ker se s tem naše zadržanje tako verdeva, da je Bogu dopadljivo. Dejanske čednosti torej Boga naravnost ne zadevajo, kakor Božje; tudi pri dejanskih čednostih ni ravno treba, da bi bil prvi nagib Bog sam, ampak spoštovanje Božje postave, ali lepota in vrednost dotične čednosti, ali gerdobija nasprotne pregrehe i. t. d. Pomniti je pa, da, ker nas je Bog poklical k nadnatornemu življenju in k nadnatornemu zveličanju, le nadnatorna, *kerščanska* čednost dela človeka Bogu dopadljivega in večnega življenja vrednega. Kar je tedaj k zveličanju potrebno, razvidimo iz Jezusovega uka in njegovih zapoved, si pridobivamo in spolnujemo le z milostjo našega Gospoda Jezusa Kristusa. Nar imenitnejši dejanske čednosti so čveteré poglavitne čednosti: modrost, zmernost, pravičnost in serčnost.

S čednostjo kerščanske modrosti volimo pomočke, ki so pripravi k zveličanju, in jih prav obračamo, ogiblujemo se pa tega, kar nas zadržuje v doseganji zveličanja. — S kerščansko pravičnostjo spolnujemo, kar smo Bogu in bližnjemu dolžni. — S kerščansko serčnostjo stanovitno

delamo dobro, dasi je tudi še toliko ovir in težav, in raji vse hudo terpimo, kakor da bi storili, kar je zoper Božjo voljo.

Kerščanska zmernost poslednjič je čednost, ki v nas berzda neredne nagnjenja, ki bi nas v greh zapeljavale, in ki nas dela zmožne ohraniti pravo mero v pripuščenem vživanji časnih reči. Kerščanska zmernost krotí narpervo želje po tistih slastih, ki so v telesu, ter nas dela zderžne v jedi in pijači, čiste v kerščanskem krotenji nečistih željá. Zmernost pa tudi krotí druge nerodne želje, ki se rade v duhu oglasujejo, ter nas dela krotke pri vsem draženji k jezi in ponižne z' zatiranjem prevelicega hrepenenja po visokosti. Poslednjič kroti zmernost tudi želje, ki se razodevajo iz sodelavnosti telesa in duha, ter nas dela sramežljive, zmerne in dostojne v vsem govorjenji in obnašanji.

B. Čednost čistosti.

Kerščanska čednost čistosti je tista čednost, s katero se zderžujemo vse nepripuščene sladnosti v mislih, željah, besedah in dejanjih.

Čistost je čednost, brez ktere nobeden ne more v nebesa iti, in nečistost je pregreha, ki v pekel pelje vsacega, ki brez pokore v njej umerje. „Blagor jim, kateri so čistega serca, ker oni bodo Boga gledali.“ ¹⁾ „Blagor jim, kateri operó svoje oblačila v kervi Jagnjetovi, da imajo oblast do drevesa življenja, in da gredo skozi vrata v mesto. Zunaj so psi in nečistniki.“ ²⁾

Zato je Gospod tudi dve zapovedi izmed desetih namenil v to, da bi vsakoršno nečistost prepovedal in zapovedal čistost, ki obsega vsega človeka, to je, njegovo

¹⁾ Mat. 5, 8. ²⁾ Skr. razod. 22, 14. 15.

telo, vse besede, poglede, gibanje in dejanje, in tudi njegovo dušo, vse misli, domišljije, predstave in želje.

Ker pa noben človek ne pride v nebesa, kateri ni čist na duši in na telesu, in ker je Bog vendarle postavil razne stanove, ki vsi peljejo v nebesa, ako se v njih kerščansko živi, že iz tega izhaja, da je tudi več verst čistosti, ali da se ena čednost čistosti v raznih verstah in stopnjah razodeva. In tako nas uči tudi v resnici kerščanski uk o deviški čistosti, ki jo mora vsak pod kaznijo večnega ognja ohraniti, dokler po postavi ne stopi v zakonski stan; in o vdovski čistosti, ki se mora zopet kakor deviška čistost pred zakonom ohraniti po smerti soprugovi; in o zakonski čistosti, s katero se morajo poročeni na duši in na telesu zderževati vsega, kar bi bilo zoper Božjo postavo. Narvišji in nar popolnejši stopnja čistosti je deviška, srednja je vdovska, in nar nižji je zakonska čistost. Perva čistost bi se lahko primerjala zlatu, druga srebru, in tretja kotlovini. Kotlovina je draga in koristna, srebro pa veliko dražji memo kotlovine, in zlato zopet veliko dražji memo srebra. Tako imajo vse tri verste čistosti veliko zasluženja in vrednosti, vse tri verste so ena čednost in nebes vredne, pa v različni stopnji.

Govorili bomo tedaj obširneje o raznih verstah čistosti, in sicer v tem redu, kakor se v življenji razodevajo.

I. Čistost v deviškem stanu do poroke.

Čistost obsega vsega človeka, dušo in telo; to pa tolikanj bolj v nar višji stopnji čistosti, namreč deviški čistosti. Deviška čistost na telesu pa sama za se še ni čistost, ampak le natoren stan telesa človekovega, v katerem je vsak rojen. Kdor telesno devištvo zgubi, ga ne

more nikdar več nazaj dobiti, ker nobeden ne more narediti, da bi bilo nestorjeno, kar je storjeno. — Da je tedaj ta zares lepi, vredni stan telesnega devištva tudi čednost, mora tudi še pristopiti čistost na duši, to je, terdna volja in terdni sklep, z ozirom na voljo Božjo nič ne storiti in nič ne pripustiti, kar je zaradi čistosti Bog prepovedal in bi bilo torej greh in žaljenje Božje. Brez tega sklepa ne more nobeden na svoji duši imeti čednosti devištva, če je tudi popolno neomadeževan ohranil stan devištva na svojem telesu.

Ta sklep pa, ki je prav za prav čednost čistosti, ima lahko različen razteg in različno terdnost, in zato so tudi različne stopnje Bogu dopadljive čednosti devištva. Deviški kristjan more namreč imeti misel, danes ali jutri ob lepi priliki stopiti v zakonski stan, pa s terdnim sklepom, do prejetega zakramenta svetega zakona neomadežanega, in čistega ohraniti se na duši in na telesu, in ob enem tudi poprijemati se potrebnih pomočkov. Ali pa dalje gre in stori terden sklep, nikdar ne stopiti v zakonski stan in popolno čistost na duši in na telesu ohraniti vse življenje do smerti. Ta sklep tedaj, ohraniti devištvo vse čase zavoljo Boga, in ne samo vsacega nečistega greha ogibati se, ampak tudi v zakonski stan iz ljubezni do čistosti ne stopiti, povzdiguje to čistost k višji stopnji čednosti, ki se tudi deviška čistost imenuje. Tako je sklenil ohraniti popolno čistost, in v tem ne more še dalje iti; lahko pa še napredva v terdnosti svojega sklepa s tem, da se prav z obljubo zaveže k popolnemu vednemu devištvu. To obljubo pa lahko stori ali le med sabo in Bogom samim, ali jo pa Gospodu Bogu stori pred pooblaščenim namestnikom Božjim, kateri jo tudi po vnanjem sprejme v imenu Gospodovem. To poslednje se zgodi pri

slovesnih obljubah v cerkvenih redovih in družbah; prva tiha obljuba se zgodi pred Bogom samim pri tistih, ki med svetom živé. V obeh prigodkih pa stopi človek v poseben stan, ker ne sklene samo ohraniti devištva, ampak zaveže tudi še svojo voljo z obljubo, kakor z naravnostno pogodbo, ki jo z Bogom stori, stanovitno spolnovati in nikoli več ne spreminjati, kar je enkrat sklenil. Da je z obljubo poterjeno vedno devištvo poseben stan, se ne vidi pri njih, ki med svetom ostanejo, ker se v njihovih vnanjih okoliščinah nič ne spremeni, vidi se pa pri njih, ki v samostan stopijo. (Ti pa stopijo še zraven tega z obljubami v redovni stan.) O ohranjenji vednega devištva bomo pozneje govorili; tukaj hočemo le ob kratkem govoriti o potrebnosti ohraniti devištvo do poroke, ker bo o nevarnostih in o pomočkih k njih premaganju tudi pozneje govorjenje.

Zakrament svetega zakona prinaša velike in obilne milosti od Boga za moža, za ženo, za oba v njuni skupnosti, za vse njuno hišno gospodarstvo tudi v časnih zadevah. Te milosti pa dobivajo v vsi obilnosti le oni, ki pred poroko prav pošteno živé ter čisti na duši in na telesu v zakon stopijo. Zato naj nobeden prezgodaj ne misli na prihodnji zakonski stan, ampak naj se mirno prepusti Božji previdnosti, ktera bo ob pravem času vse bolje vravnala, kakor bi bilo to človeku samemu mogoče. Vedno hodi v Božji pričujočnosti, pridno spolnuj vse dolžnosti dobrega kristjana, večkrat prejemaj vredno pripravljen svete zakramente in skerbno se ogibaj grešnih nevarnost; kjer pa pri vsem tem skušnjava pride, ustavlja se ji terdno in stanovitno. Zakaj ko bi padel v nečisti greh, bi si nakopal mnogo in preveliko škodo. Pred vsem je ta greh narhuji žaljenje Božje, ki je neskončno čist in svet, čigar

oko tudi nar manjši nečistosti ne more terpeti; k temu pa pristopi očitna nevarnost večnega pogubljenja, zakaj dokler ima človek smerten greh na svoji vesti, je treba vsak trenutek pravega in velicega čudeža Božjega prizanašanja in usmiljenja, da se grešnik v pekel ne pogrezne; tudi bi vsak posamni greh odgnal nekoliko tistega blagoslova, ki ga pripravljenega ima za tiste, ki s čistim srcem v zakonski stan stopijo; poslednjič pa bi vedno grešenje telo in dušo tako spridilo, da bi pozneje celó otroci le slabe nagone imeli, strupeno strašno dédino po besedah Gospodovih, da dobro drevo tudi dober sad rodi, da pa malopridno drevo tudi le malopriden sad more roditi.

Tolikanj bolj je treba previdnosti, kerščanskega življenja in pogostne prejeme svetih zakramentov, kadar se bliža čas ženitvanja in si je ženin že nevesto zbral. V tem času si hudobni duh posebno prizadeva mlade ljudi zapeljati, da bi si z grehi, vsaj z notranjimi grehi v mislih in željah odgnali blagoslov in milosti, ki jih je Bog pripravil njim, ki s čistim življenjem v zakon stopijo. Tedaj se je skerbno varovati, da obiskovanja niso prepogostne, ali še celó med njima samima, če ne, kmali ne bosta sama, ampak se bo tudi skušnjavec priplazil.

Nar večí skerb je pa potrebna, kadar se mladenču iz govorjenja ali iz obnašanja vidi, da bi si rad privolil, kar Bog ne privoli. Veliko bolj bi bilo resnobno prevdariti, ali bi ne bilo nar boljše vso zvezo z njim za vselej razvezati. Zakaj s pravega že zakon sam ni gotov, če tudi vse obeta in še celó s prisego poterjuje. V hudi strasti se le prerade in premnoge obljube delajo, ki se pa malokdaj spolnujejo. Glej železo, ko se razbeljeno iz ognja vzame: svetlo je in mehko in se dá v vsaktere podobe kovati; ali se morebiti zanašaš na te lastnosti? Ko še govoriš, že

zgubiva svojo svetlobo, očerní, se vterdi in se ne dá kovati; vse se je spremenilo, ker se je ohladilo. Ravno taka je z mladenčem, ki po svojem namenu hlepí in ves gorí; pa tudi on se ves spremeni, in razodeva vse neprijetne lastnosti, kakor hitro ogenj ugasne ali se na druge oberne. In ako pravi, da mu je umreti brez tebe, ker se ne vdaš njegovim željam, naj le umerje! Zakaj zarad tebe ne bo nikakor umerl; in ko bi tudi res umerl, je pač bolje, da on sam umerje, kakor da bi storil, da bi tudi ti žalosti in sramote umerla. In ali ne beremo strašnih zgledov tolikokrat v dnevnikih, da tak brezvestnež take dekleta kolje in poslednjič še sam sebe umorí? Nikdar ne začenjaj, ali za vselej razveži zvezo s takim človekom, ki vendar ne išče kerščanskega zakonskega stanú, ampak nar pervo le greha, in sramote, in pogube. In če te tudi res v zakon vzame, ko te je z grehom že spridil, kaj boš pa dobrega pri njem imela? Nikoli si ne boš svesta njegove zvestobe, in terpinčil te bo z nezaupnostjo in samoljubnostjo; mislil si bo namreč, ker si njemu pripustila, kar je nepripuščeno, tudi drugim ne boš odrekla.

Več let je že, kar je šel duhoven pastir po polji. Pot je držala pod velikim travnikom, od ktereга jo je gosto germovje ločilo. Kar ugleda na travniku dekle pri dvajsetih letih, ki se opoteka, zdaj gre, zdaj stoji, roke zdaj pobeša, zdaj na persih z vso silo sklepa, kakor da bi hudo gorje v svojem notranjem zatirala. Zdaj pa roke na široko razprostrè, in z glasom, ki mašnika s strahom navda, zaupije v obupni žalosti: Moj Bog, kaj sem storila! In se zgrudi na tla ter joka glasno in dolgo in bridke solze pretaka. — Uboga reva, kaj si pa storila, da te tako peče? Kaj je vendar vsekalo tvojemu sercu to skelečo rano? si misli duhoven, ki za germom nehoté obstojí; in bi si ji

rad bližal, da bi žalostno potolažil; pa rahlo čutilo mu pravi, da bi bilo ubogemu dekliču gotovo ljubše, ko bi ga ne vidila. Tiho, pa s težkim srcem gre tedaj dalje. Žalostne besede: Kaj sem storila! še dolgo doné v njegovih ušesih, še dalj pa v njegovem srcu. Kaj je vendar deklica storila? Dobro jo je poznal: Bila je zdrava in močna cveteča in berhka, sramežljiva in pobožna, bila je veselje in tolažba svojim dobrim staršem, bila je res roža vsi soseski! — Kaj je vendar storila? — In čez več tednov so v soseski šepetali, kaj je storila, in kmali potem je bila očitna skrivnost, kaj je bila storila, in poslednjič se vsi očitno pogovarjajo, kaj je bila storila; ker nič več se niso mogli prikrivati nasledki tega, kar je bila storila. In zginito je ubogim staršem vse veselje; sramota in čmernost ste jima vidoma razjedale serce; nesreča ji je toliko huje zadela, ker si je nikdar niso mogoče mislili. Za srečo bi si bili šteli, ko bi jih bila smert žalostnega življenja rešila; s pobešeno glavo so se opotekali, kakor bi iskali groba, kateremu so se trepetáje bližali. — In čez nekaj tednov ravno tega mašnika pokličejo pozno po noči k bolni, k ubogi deklici namreč, o kateri smo govorili. V težkem porodu je umerlo nesrečno dete, in pa še brez kersta, deklica sama pa je umirala, in preden je dan napočil, je šla uboga duša pred sodbo Božjo! Mašnik tedaj stoji pri ubogi mertvi deklici, ter premišljuje, kar je pred njegovimi očmi. In ga tako boli v notranjem, in mu je takó hudo pri srcu, in bi tako rad upil po vsem svetu, z glasom, kakor grom na Sinaji, kakor trobenta poslednje sodbe! Pervič vsem zapeljivcem! Pridi, zapeljivec! glej, kaj si storil! Tukaj leži, spremenjena in nepoznavna, ki si jo ti umoril! In pojuternjem jo ven ponesó in v grob položé, in tam te počaka. In kmali tudi tebe ven ponesó in te v

grob položé. In sodnji dan bo trobenta zatrobentala, in ona bo s teboj vred vstala, in za teboj šla k večnemu Sodniku, in te bo tožila. Ti si ji umoril dušo, ti si jo pahnil v smertni greh; ti si ji umoril telo, zaradi tvojega dejanja je umerla. Ali ti bo sodba milostna? — In glej, še eden te bo tožil, ubogo dete, ki je brez kersta umerlo in nikoli nikdar ne bo gledalo obličja Božjega. Ali ti bo sodba milostna? — Pa še dva te bosta tožila: Dobri ubogi starši zapeljanega dekleta, ki si jim v žalosti in bridkosti življenje prikrajšal, ki si jih za deset let poprej v grob pahnil! Glej, mnogo duš in teles si umoril z enim samim zapeljantjem; ali ti bo sodba milostna? — — In ve dekleta, in pa nar prvo tiste izmed vas, ki v svoji lahkomišljenosti in slepoti glas svoje vestí in opominjanje svojega spovednika in svojih staršev zaničujete, slušate pa obetanje in prilizovanje sladneževo, pridite sim in pogledjte, kaj vas čaka! Neznano mertvo truplo te deklice je pred malo mesci še lepo cvetelo kakor roža, nedolžna je bila in čista kakor lilija; pa divji nesramni sladnež je rožo poteptal in lilijo pokončal; vesela, Bogu in ljudem je bila prijetna, pa ker ni marala za svarjenje spovednikovo in za opominovanje svoje vestí, je bila poslednjič sramota staršem in je šla pred ostrega Sodnika na unem svetu, in pred njo nekeršeno dete! Dobro pogledjte in prevdarite, kaj boste storile in odgovorile, kadar se bode tudi vam zapeljivec z obetanjem in prilizovanjem približeval. — Potem pa ve, ki ste še nedolžne, ali ste se iz grešnega življenja z resnično pokoro zopet na pravo pot vernile, pristopite in pogledjte to nesrečno mertvo deklico! Ponovite dobre sklepe za prihodnost, položite roko mertvemu dekliču na glavo in obljubite, da boste zvesto spolnovala Božje zapovedi vse čase! O ko bi vsaka deklica gotovo vedila, da bi

ji po grehu v malo mescih tudi telesna smert pretíla, gotovo bi se bolj varovala strupene slasti; ali hočete za dušo svojo manj storiti? — In poslednjič pristopíte vsi starši in glejte! V pogledu te deklice vam rečem v imenu Gospodovem: Gorjé staršem in prednikom, ki v svoji vne-marnosti skerbno ne napeljujejo svojih h kerščanskemu poštenemu življenju! Dvakrat gorjé pa njim, ki v svoji brezvestnosti ne odvráčujejo nevarnost in grešnih priložnost! Trikrat gorje njim, ki jim s slabim zgledom še celo priložnost dajó k smertnemu grehu! Blagor pa staršem in prednikom, ki podložne z dobrim zgledom k dobremu napeljujejo, s čuječnostjo od hudega odvráčujejo, z gorečnostjo že nesrečne hitro k pokori in k popolnemu poboljšanju pripravljajo!

Zakon je svet zakrament, ne z nečisto dušo in z omadeževanim telesom, ampak popolno čisti in neomadeževani naj stopijo v zakon, ki jih je Bog v zakonski stan poklical. Na to čistost je Bog tako ostro gledal in njeno omadeževanje z grehom tako hudo kaznoval že v stari zavezi, dasiravno je bil zakon takrat sicer od Boga postavljen in posvečen, pa še ne bil povzdignjen k vrednosti svétega zakramenta. Tako je Bog naravnost zapovedal: ako vzame mož ženo, ki je mislil, da je devica, pa je devištvo že poprej z grehom zgubila, „naj jo pahnejo pred hišne vrata njenega očeta, in možje tistega mesta naj jo s kamnjem posujejo, in naj umerje, ker je storila hudobijo v Izraelu; in takó odpravi hudo zmed sebe.“ ¹⁾ Ako je pa še ta obtežnja pristopila, da je bila sramota v njeni rodovini in pohujšanje med ljudstvom po izjemi še večí, je bila v ognji sežgana. ²⁾ Ako se je zaročena deklica pre-

¹⁾ V. Mojz. 22, 21. ²⁾ III. Mojz. 21, 9.

grešila in tako tudi ženinu krivico storila, sta bila krivičnika k vratom tistega mesta peljana in s kamnjem posuta in kamnjana deklica poslednjič sežgana. ¹⁾

Te kazni niso več v navadi, ali pravični Bog, ki jih je bil zapovedal, še živí, in je ravno tisti, pred čigar sodnji stol morajo vsi priti, čigar sodbe bo večnost odločila, na čigar blagoslovu ali prekletstvu tudi časna sreča stoji. Naj bi se tedaj vsi nedolžni poterdili v svojih dobrih sklepih, in naj bi se vsi krivični z resničnim spreobrnjenjem očistili pred neskončno svetim Bogom, ki mu je gnjusoba vsa nečistost.

II. Čistost v kerščanskem zakonskem stanu.

Nečistost je za vsacega človeka, še celo za vsacega nejevernika velika in hude kazni vredna pregreha, ne le v samskem, ampak tudi v zakonskem stanu. Čistost je potrebna čednost za vsacega človeka, ki hoče zveličan biti, bodi si v zakonskem ali samskem stanu, le v tem, kako se ta čednost spolnuje, je nekoliko različnosti po različnem stanu, kakor so tudi druge stanovske dolžnosti v različnih stanovih različne.

Ako se ozremo na življenje svetih zakonskih ljudi, narpervo ugledamo nar svetejši zakonska, ki sta kdej pred Bogom hodila: Marija in Jožef, ki sta živela v nar popolniši deviški čistosti. Njun sveti zgled so posnemali marsikteri zakonski skozi vse kerščanske veke, kakor so nekteri sploh znani v sveti Cerkvi, nar več jih je pa, ki jih le Bog pozna in plačuje. To je prav za prav poseben stan, Jožefov zakon imenovan, ki je zakonski in deviški

¹⁾ V. Mojz. 22, 23. 24. I. Mojz. 38, 24.

stan ob enem, in ki je k njemu prav posebnega poklica Božjega treba.

V tretjem veku pride z očetom v Rim plemenit nejeversk mladeneč Krizant. Rad se je pečal z resnobnim učenjem, na kar je ves dragi čas obračal in s čemur se je otel nevarnost ajdovskega omadeževanja. V roke mu tudi pridejo kerščanske bukve; takó je z Božjo pomočjo spoznal pravo vero in se je pokristijanal. To pa razserdi njegovega nejeverskega očeta, ki ga zapre in mu zavoljo vere veliko terpljenja naklada. Poslednjič mu pošlje oče nejeversko devico iz Aten, Darijo po imenu, ki je zelo slovela zarad lepote, visoke omike in učenosti, naj bi mladenča odvernila od kerščanske vere in se pozneje omožila. On ji je pa pokazal lažnjivost in ostudnost nejeverstva in pa resničnost in svetost kerščanske vere ter jo je spreobernal h kerščanstvu. Na to sta stopila v zakon, pa sta se dogovorila, da bosta deviško živela in kerščanstvo do smerti razširjala. V tem sta veliko storila, on za možé, ona pa za žene in device, zlasti za tiste, ki so bili v vsih kervavih preganjanjih v nevarnosti zavoljo vere. Poslednjič sta bila ona sama strašno mučena in sta umerla ko spričevavca za Jezusa Kristusa, ki je poprej za nji umerl v mukah na križu. Njuno ime sloví v vsi sveti Cerkvi.

Med svetimi egiptovskimi puščavniki posebno slo v sveti Amon, prvi puščavnik na gori Nitrii, ki je tam 22 let v veliki svetosti živel, veliko samostanov napravil in vanje vselil mladenčev in móž, ki so k njemu hiteli, da bi se pod njegovim vodstvom vadili kerščanske popolnosti. Tudi véliki sveti puščavnik Anton ga je večkrat obiskal. — Temu Amonu so že v prvi mladosti starši umerli, in njegovi sorodniki so ga prisilili k ženitvi, ko je bil ravno 22 let star. Ko so se pa ženitni dan svatje

razšli in je bil on sam z deviško ženo, ji je bral iz svetega pisma, kar sveti Pavel o vednem devištvu govori, ter ji je razlagal in jo vprašal, ali bi ne hotla raji ž njim vse dni v deviškem stanu živeti? Kar se tudi v njej vname ljubezen do nebeških dobrot, tako da rada in vesela privoli, in tako sta živela 18 let v svoji hiši kakor brat in sestra v svetem življenji. Na to gre Amon, kakor smo rekli, na goro Nitrijo, njegova deviška žena pa sprejema pobožnih devic v svoji hiši in ž njimi vred enako sveto živi, kakor Amon v puščavi s svojimi ondotnimi tovarši. To je bilo v četrtem veku.

Bolj znana sta nam sveta zakonska Henrik in Kunigunda. Kunigunda je bila grofinja Luksenburška in omožena z bavarskim vojvodom Henrikom, ki je kot Henrik II. sédel na cesarski prestol leta 1002. Ona dva sta živela v deviški čistosti tudi v zakonu po zgledu Marijinem in Jožefovem. Bog je pa pripustil hudo poskušnjo, da so namreč cesarico obdolžili nezvestobe do svetega moža. Ta sum je žalil sveto devico zaradi njenega poštenja, pa še bolj zavoljo splošnega pohujšanja s prestola, ko bi se obrekovanju verjelo. Zato je priserčno molila, naj bi Bog razodel njeno nedolžnost na prošnjo Marijino in Jožefovo. Zato se z mirnim zaupanjem ponudi k sodbi Božji, kakor je bilo tisti čas v navadi. Vpričo cesarja in obilne plemenite množice so razpoložili razbeljene lemeže po tleh, in cesarica počasi bosa stopa po njih sem ter tje in njeni podplati se ne ožgó. Cesar viditi ta čudoviti dokaz njene nedolžnosti, pade pred njo na kolena ter jo slovesno prosi odpuščenja, da je zaradi obrekovanja dvomil nad njeno čednostjo. Po njegovi sveti smerti je Kunigunda še šestnajst let živela ter je stopila ko nuna v red svetega Benedikta.

O obnašanji zakonskih sv. Frančišek Salezij prav lepo uči: „Apostelj imenuje zakonsko življenje brez madeža, s čemur hoče reči, da bodi brez vsaktere nečistosti. In zato morebiti je tudi Bog prvi zakon že v raji postavil, ko še ni bilo nerodnega poželenja. — Zakon je semenišče kerščanstva, ki zemljo z vernimi napolnuje, da bi bilo število izvoljenih v nebesih dopolnjeno. Kdor hoče biti v zakonskem stanu srečen in blagoslovljen, naj pri ženitvi dobro prevdarja vrednost in svetost tega zakramenta . . . Bog je k Adamu, našemu prvemu očetu, Evo pripeljal in mu jo dal za ženo. Bog mora tudi vaš zakon nevidoma s sveto vezjo zavezati in vas skupaj spraviti. Kako se morate pač ljubiti s sveto in posvečujočo, z božjo ljubeznijo! Prvi sad te ljubezni je nerazvezljiva zveza vaših serc, tako terdna, da naj se poprej duša loči od telesa, kakor mož od žene. Drugi sad mora biti neprelomljenje zakonske zvestobe. Nekdaj so bili pečati v perstane vrezani. Cerkev blagoslovi perstan z mašnikovo roko in ga najpervo dá ženinu, v znamenje, da v svetem zakramentu njegovo serce zapečati, da nikoli nikdar v njegovo serce ne pride ne ime ne ljubezen druge ženske, dokler živí ona, ki mu je sedaj zaročena. Na to natakne mož perstan na perst svoje žene, da se tudi njeno serce zapečati in zapre zoper nagnjenje do ktereга koli moškega, dokler živí on, ktereга ji sedaj Bog dá. Tretji sad in ob enem poglobitni namen zakonskega stanú je vestna in kerščanska odreja otrok.¹⁾ Kolika čast za vas, da vas Bog sprejme

¹⁾ Ravno ker je pomnoženje človeškega rodú poglobitni namen, zavoljo ktereга je Bog zakonski stan postavil, se prehudo pregreše zoper zakonsko čistost tisti zakonski, ki se pravice zakonskega stanú nalašč tako poslužujejo, da se s tem ta namen zaderžuje.

za svoje pomočnike, kadar hoče pomnožiti število duš, ki bi ga vekomaj hvalile in častile.

Možje! imejte sveto, priserčno in stanovitno ljubezen do svoje žene. Zavoljo slabosti in napak, telesnih ali dušnih, ne smete nikdar svoje žene zaničevati, ampak ravnajte ž njo krotko, ljubeznjivo in milostno. Bog jih je namreč take vstvaril, da se na vas opirajo ter vam večí spoštovanje in čast skazujejo. In ve, žene! priserčno ljubite, spoštujte in častite svojega moža, ki vam ga je Bog dal; ker Bog mu je ravno zato večí in gospodovavno moč dodelil. Vse sveto pismo vam prav posebno priporoča to podložnost; vendar vam jo ob enem tudi olajšuje, ker ne zahteva samo, da se z ljubeznijo v to vdajte, ampak tudi možu zapoveduje, da naj se poslužuje svoje pravice z vso ljubeznijo, priserčnostjo in milobo.“ Tako piše sv. Frančišek Salezij.

Kar tiče sveto zaderžanje zakonskih, naj jasneje podučuje angelj Rafael mladega Tobija, in tudi naznanja, da mladenče in device, ki v nedolžnosti in čistosti stopajo v sveti zakonski stan, Božja previdnost tako vodi, da v zakon dobé ravno tisto osebo, ktero jim je Bog odločil. Ko so Izraelci zdihovali v asirski sužnosti, sta živela pobožna zakonska z edino hčerjo. Ta hči, Sara po imenu, je smela odkritoserčno k Bogu moliti: „Ti veš, Gospod, da nisem nikoli moža pozelela, in da sem svojo dušo čisto ohranila vse poželjivosti. Nikoli se nisem med igravce mešala, in s takimi, ki lahkovoljno živé, se nisem pečala. Moža vzeti pa sem privolila v tvojem strahu, ne iz svoje poželjivosti.“ ¹⁾ Ta devica je bila sedem možém zaporedoma dana; vsak izmed njih je pa precej umerl nagle

¹⁾ Tob. 3, 16—18.

smerti, in veliki angelj Rafael pové, zakaj se je to zgodilo: „Oni so namreč, ki tako v zakon stopijo, da Boga od sebe in iz svojega serca odženó, in svoji poželjivosti tako strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata; čez take ima hudič oblast.“ ¹⁾ Takó je bila ta devica neomadeževana prihranjena mladenču, ki je bil ravno tako čist in pobožen, kakor ona sama, mlademu Tobiju, ki je enako smel po pravici k Bogu moliti: „In zdaj, Gospod, ti veš, da nisem te device zavoljo sladnosti za ženo vzel, ampak samo iz ljubezni do zaroda, po katerem naj se tvoje ime hvali vekomaj.“ ²⁾ Saro pa je opominjal: „Sara, vstani, in prosiva Boga, midva sva namreč otroka svetnikov, in se ne smeva tako združiti, kakor neverniki, ki Boga ne poznajo.“ ³⁾ Ta dva čista, pobožna človeka sta bila drugi drugemu odločena; Bog ji je združil, ter njima in njunemu zarodu obilen blagoslov podelil.

S takimi svetimi mislimi je šla Elizabeta, kraljeva hči iz Ogerskega, še prav mlada k poroki z blagim, pobožnim Ludovikom, deželnim grofom turinškim. V dvajsetem letu svoje starosti je bila že vdova, mati s štirimi otroci, in štiri leta pozneje, 1231, je umerla ko prava svetnica, tako da je bila kmali potem svetim prišteta in sploh češčena.

Enako sloví sveta Frančiška rimska. Bila je v vsih stanovih življenja in v vsih je sveto živela: ko devica, žena, vdova in nuna. Rojena v Rimu 1384 od imenitnih staršev, je z mladega razodevala vse znamnja prihodnje svetosti, in zeló je sovražila vse, kar bi bilo zoper sveto sramežljivost. Naj raji bi bila šla v samostan; pa iz pokorščine do staršev je že v dvanajstem letu svoje sta-

¹⁾ Tob. 6, 17. ²⁾ Tob. 8, 9. ³⁾ Tob. 8, 4. 5.

rosti v zakon vzela blagega mladenča ter je štirideset let v tej zakonski zvezi živela ter natanko spolnovala svete dolžnosti ko kristjana, žena, mati, hči in sestra. Vbogajme je silo rada dajala, in uboštvo je zavoljo Kristusa tako ljubila, da je berače, ki so v njeno hišo dohajali, prosila, naj ji dajo terdih černih skorjic naprošenega kruha in naj zanje raji vzamejo njenega nar boljšega kruha; te skorjice je potlej s posebno pobožnostjo in s posebnim veseljem vživala, ker so jih ji dajali ubožci zavoljo Kristusa. Veliko je premogla pri vsih, tudi nar imenitnejših družinah v Rimu, ki so bile ž njo večidel v rodu, in povsod jo je spremljal blagoslov in mir. Za otroke je v vsakem oziru imela nar veči skerb, in neprenehoma je prosila Boga, naj bi vsem dal milost živeti tako, da bi gotovo prišli v nebesa in da bi se nobeden njenih otrok ne pogubil. Ker je bila samostanskemu življenju silo vdana, je ustanovila samostan za benediktinarice, ki še v Rimu v tisti hiši služijo Bogu, in po smerti svojega moža se jim je sama pridružila in je umerla v veliki svetosti v 56. letu svoje starosti, 1440.

III. Čistost v vdovskem stanu.

O čistosti v vdovskem stanu je dovolj povedati to, da vdovska oseba se mora obnašati ravno tako, kakor pred zakonom v deviškem stanu. Ako hoče namreč vdovska oseba iz pametnih vzrokov zopet v zakon stopiti, se mora do nove poroke ravno tako obnašati, kakor deviška oseba pred zakonom, o čemur smo že govorili. In ako je vdovska oseba sklenila ne več stopiti v nov zakon, se mora ravno tako obnašati, kakor devica, ki je že prepričana, da bo tudi stanovitna v deviškem stanu, in o tem bomo precej kaj več govorili. Najpoprej pa povemo podučen zgled.

Leta 1601 je na Francoskem plemenita gospa na naglem prišla v vdovski stan: možá ji je na lovu po nesreči ustrelil dober prijatelj, ker je skozi germ gledáje mislil zver ustreliti. V silni žalosti je stala devetindvajsetletna vdova s štirimi otroci pri mertvem truplu nepozabljivega moža, in še veliko let pozneje se je zastran njegove zgube potolažila le s tem, da si je z vso močjo prizadevala popolnoma vdati se v Božjo previdnost. Bila je še mlada; imela je plemenito ime, veliko bogastvo, čudovite dušne lastnosti in tako vnano lepoto, ki se le pri čednostnem človeku nahaja. Zato jo je že čez leto snubil prebogat plemenitnik, ki ga je tudi njen oče priserčno ljubil; zato je tudi s prošnjami, solzami in velevanjem silil svojo hčer, da bi se z njim zaročila. Enako so jo tudi vsi drugi rodovinci naganjali, da naj privoli. Vdova je bila pa prepričana, da mora po Božji volji v popolni čistosti stanovitna biti. „Kolikor sem mogla“, piše sama, „sem se terdo oklenila drevesa svetega križa, ker sem se bala, da bi mi toliko prijetnih glasov serca na posvetno ne nagnilo.“ En dan posebno so bile te skušnjave tako dolge in hude, da se je vdovi dozdevalo, da bo njeno stiskano serce onemoglo. Kar zapusti družino svojih sorodnikov, se zaklene v svojo sobo in dolgo moli in joka; na to vstane, in storí, na kar je že dolgo mislila. Vzame šilo, ga razbeli v ognji, ter si vžge na persih, tam kjer je serce, presveto ime **Jezus** globoko v mesó, da bi si tako serce zapečatila za večno zvestobo do Jezusa samega in ga vsaki drugi ljubezni zaperla. Razbeljeno železo je tako deleč seglo, da je kome ustavila kri, ki je obilno tekla iz te junaške rane. Na to pomoči pero v kri od serca in piše obljubo popolne čistosti v vdovskem stanu. To se je prigodilo 1606; — sveta Johana Frančiška Šantalska je ta čudna vdova. Z

junaško zvestobo se je storila vredna vseh milost, ki jih ji je bil Gospod pripravil; pozneje je, pod vodstvom sv. Frančiška Salezija, ustanovila red salezijanski. Trideset let po tem prečudnem zapečatenji svojega serca je umerla; ko so nune umivale njeno sveto telo, so našle tam, kjer je serce, sladko ime Jezus vžgano v spokorjeno usušeno meso s čerkami, ki so bile en pavec dolge, in spodej križec.¹⁾

To je gotovo, da se je takemu nenavadnemu dejanju bolj čuditi, kakor je pa posnemati; pa duhá tega dejanja naj posnema vsaka duša, ki jo je Bog poklical k popolni čistosti, duha: serce z molitvijo, čuječnostjo, mertvenjem ali zatajevanjem, zvestobo vsaki svetni ljubezni zapirati in samo le za čisto ljubezen Gospodovo živeti. Kogar pa Gospod zarad okoliščin kliče k novemu zakonu, naj stopi v zakon, pa le v strahu in v ljubezni Gospodovi. Oboje uči tudi sveti Pavel. Kakor devicam, tudi vdovam svetva, v tej popolni čistosti ostati, in se ne z novega močiti, če ni posebnih vzrokov, ki bi voljo Božjo za zakon naznanjali. „Rečem pa neporočenim in vdovam: Dobro je zanje, če tako ostanejo, kakor tudi jaz. Ako pa niso zderžljivi, naj se dajo poročiti: Bolje je namreč v zakon stopiti, kakor (v nečistem poželenji) goreti.“²⁾ „Spoštuj vdove, ktere so res vdove. Ktera je pa res vdova in zapuščena, naj upa v Boga, in naj prebije v molitvah in prošnjah noč in dan.“ Od tistih pa, ki nočejo biti prave vdove, ampak živé po šegah svetá, pravi apostelj: „Vdova, ktera v sladnosti živí, je živa mertva“, to je, je v živem telesu na duši mertva. — „Zraven so pa tudi lene in se navadijo po hišah ho-

¹⁾ Em. Bougaud, Franziska von Chantal. Freiburg i. B., Herder 1869, I. zvezek, str. 291—294.

²⁾ I. Kor. 7, 8. 9.

dit; in niso samo lene, ampak tudi jezične in radovedne, in govore, kar se ne spodobi.“ ¹⁾

IV. Popolna čistost v deviškem stanu.

V deviškem stanu so oni, ki imajo terden sklep, ne samo nobenkrat nečistega greha ne storiti, ampak tudi nobenkrat ne v zakon stopiti in devištvo do smerti zavoljo Kristusa ohraniti. In ta sklep je ali samo terdna volja, ali je pa tudi lahko z obljubo Bogu storjeno poterjen; obljuba se pa stori ali samo natihoma pred Bogom, ali pa pred namestnikom Božjim (n. pr. pred redovnim vikšim), ki namesto Boga obljubo sprejme. V teh prilogah imamo naj višji stopnjo čistosti, ki se imenuje devištvo, kakor smo že to vse zgorej povedali.

Kakor se človek zastran čistosti obnaša, od svoje naravne človeške vrednosti ali višje ali pa nižje stopa. Device, ki s čistim srcem v zakon stopajo, in zakonski, ki v svojem stanu kerščansko sramežljivost ohranijo, stojé na stopnji prostega kristjana: Kteri pa — v zakonu ali zunaj zakona — Gospoda z nečistostjo žalijo, se v tem dejanji znižajo do natore nespametne živine, ker zoper pamet silo mesenega nagnjenja slušajo, in pod živino k delom hudobnega duha, ker nesramnost počenjajo zoper spoznano voljo Božjo in vkljub svarjenju svoje vesti. Nasproti pa oni, ki stanovitno v devištvu živé, se takó vzdigujejo, najpervo k angeljski natori, ker si prizadevajo čisto živeti, kakor angelji, pa potem tudi nad angelje, ker imajo angelji svojo čistost le kakor prelepo lastnost, ktero jim je Bog dal, brez skušnjave, brez vojskovanja, torej tudi brez zasluženja

¹⁾ Tim. 5. 3—15.

in brez plačila; deviški ljudje pa imajo svojo čistost kakor čednost, ker so k hudemu nagnjeni, in jih stane toliko čuječnosti, vojskovanja, truda, zvestobe in premagovanja, da čistost ohranijo. Tako se povzdigujejo k prečisti Devici Mariji, ki je nar višji zgled vsega devištva, in se bližajo človeštvu Jezusa Kristusa, v katerem je korenina in prvi vir vsega devištva in izvira v Marijo in vse tiste, ki so kdej v neomadežanem devištvu živeli ali bodo še živeli.

Ker se deviške duše prvemu viru vsega devištva, včlovečenemu Bogu Jezusu naj bolj bližajo, se ni čuditi, da se vanje tudi naj obilnejši radodarnost Jezusa Kristusa razliva. Sveta Mehtilda iz Helfede je nekdaj vidila in spoznala v nadnatornem razodenji „naj prijaznejši in naj ljubeznjivši naklonjenost Božjo do devic“; ko se pa z veliko hvaležnostjo čudi takemu velikemu Božjemu ponižanju, ji Gospod reče: „V treh rečeh sem povelical device pred vsemi svetniki. Naj prvo v tem, da jih ljubim pred vsimi stvarmi. Ke mi je (Marija) prva izmed devic obljubo čistosti obljubila, sem se nagnil k njej v toliki milosti, da sem prišel z nebes in se ji popolnoma vlil, da bi se že enkrat izpolnil večni sklep odrešenja svetá. Druga je, da sem device nad vse obogatil, ker vse, kar koli imam dobrega, in vse, karkoli sem terpel, sem njim dal v posebno lastnino. Tretja je, da sem jim dal slavo nad vsimi drugimi zveličanimi, zakaj kadar gredo k meni, se vzdignem in se nagnem k njim, ter jim podelim posebno skrivnostno pri-govarjanje in jih pred vsim sprejemem v milost nar tesneji sklenitve.“ Svetnica reče: „Oh presladki Bog! kakošne morajo biti zveličane devíce, ki si jih izvolil k tolikemu predstvu?“ Gospod odgovori: „Plemenite, bogate in lepe. Zakaj prava devica, ki sem si jo za tako nevesto izvolil, bodi plemenita v ponižnosti. Ona naj se za nič ima in naj ve-

liko bolj želi, da bi bila med vsimi stvarmi zaničevana in malo čislana. Kolikor ponižnejši je, toliko plemenitejši bo v nebeški časti. Svojo ponižnost bom dodal njeni ponižnosti, tako da bo iz moje ponižnosti nar višji plemenitost dosegla. Potlej bodi lepa, to je, poterpežljiva. Zakaj kolikor poterpežljivši, toliko lepši se bo vidila iz mojega terpljenja in v svoji slabosti. Tudi ji bom k popolni lepoti dodal svetlobo, ki sem jo imel od Očeta pred začetkom sveta. Devica bodi poslednjič tudi bogata v čednostih. Naj si nabira zakladov sleherne čednosti, in tem bom potlej dodal preizverstne bogastva svojih milost, tako da bo preobilna in prebogata v večni radosti.“¹⁾

Stari pregovor pravi: Kar se ne pozna, se ne more poželeti. Kdo bi hotel imeti stroške in trud, da bi izkopal zaklad, ki še ne vé, kje je skrit? Koliko devic bi iskalo in našlo, ali prav za prav ljubilo in varovalo prelepi zaklad devištva, ker ga že v sebi imajo, ko bi njegovo cenole poznale! Sveti Hilarij je bil nekdam oženjen in je imel hčerko. Po smerti svoje žene je bil zaradi svoje pobožnosti in učenosti v mašnika, potem v škofa posvečen, ter je bil velik svet cerkven učenik, ki je za Boga in njegovo Cerkev veliko delal, pisal in terpel. Ko je zavoljo svete vere v pregnanstvu živel, je njegova hči odrastla in mladeneč jo je snubil. Ni bila sicer zoper to, da bi ga vzela v zakon, prepustila je pa poslednjo besedo očetu; pisala mu je vse ter ga je prosila odgovora. Odgovoril je pa takole: Ne prepovedujem ti zakona s tem mladenčem, vendar se pa še sedaj ne zavezuj; ker tudi jaz sem mislil na ženina; kmali se vernem iz pregnanstva in ti sabo pri-

¹⁾ Das Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz 1857. Stran 56—58.

nesem njegovo podobo; potem primerjaj, prevdarjaj in odloči za tega ali za unega. — Škof pride in ji dá podobo, bila je bridka martra, in Jezus je bil ženin, na kterega je oče svojo pobožno hčer spomnil, ali bi se mu ne hotla v vednem devištvu ko nevesta posvetiti. Devica hitro sklene in se zaroči s Kristusom v vedni čistosti. In ne dolgo potem je bila na smertni postelji; škof ji prinese sveto popotnico ter ji kaže sveto Hostijo, rekoč: Glej moja hči, tvoj ženin pride in te povabi k večnemu ženitvanju v nebeškem veselji. — In šla je v večno slavo.

Kdo pa more to slavo popisati? Nekdaj je pokazal Jezus sveti Mehtild vse verste svetnikov in njih neprecenljivo čast in vrednost ter je rekel: „Glej! kolike reči je milost mojega serca storila v prerokih in apostelnih in v vseh svetnikih. Kako izverstno je njihove dela spopolnila in jih obogatila čez vse njihove zasluženja!“ Ko pa veličastvo slehernega s posebnim veseljem ugleda, vidi tudi device v njihovi lepoti in v njihovem veselji, in sicer v višji stopnji kakor druge. Na to reče Gospodu: „Glej, moj Gospod! ker si devicam iz skrivnostne ljubezni toliko čast dodelil, prosim te, uči me, katero je naj večji veselje v njih?“ Gospod pravi: „Kako hočeš vediti velike reči, ker naj manjših reči v tem življenji ne moreš razumeti? Vendar te hočem nekaj o njih učiti. Bog, moj oče, ima vsako čisto dušo tako rad, in čaka njenega prihoda s tolikim veseljem, kakor koli kralj svoje edine neveste. In ob uri ji grem naproti, rekoč: „Pridi, moja prijateljica, pridi moja nevesta, pridi, venčana bodeš!“ — In nekdanj je Boga hvalila za dobrôto, da je Bog Marijo od vekomaj pred vsemi izvolil, in si jo za naj vrednejši Mater pripravil, jo posvetil, jo vodil, da ni nikdar greha poznala in po navdihljenji svetega Duha je prvo obljubo čistosti Bogu storila.

Gospod je odgovoril: „Nobene stvari, ne v nebesih ne na zemlji, toliko ne ljubim, kakor deviško čiste.“ Služabnica Božja je pa vprašala: „Oh, moj Gospod! če je temu takó, prosim te, povej mi, ktere so pa takó deviško čiste, da jih pred vsemi ljubiš?“ Gospod je odgovoril: „Tiste, ktere se nikdar niso prederznile zapustiti devištva ne v željah, ne v volji.“ Mehtilda pa pravi: „Kaj bodo pa storile tiste, ki so v tem kaj zamudile?“ Gospod je odgovoril: „Te naj se očistijo s spovedjo in s pokoro, in v veliki radosti in v velikem veselji bodo tudi one v družbi čistih devic prebivale. Vendar polne notranje ljubeznjivosti, s katero se čisti vir mojega Božjega bitja v une razliva, té ne morejo več občutiti.“¹⁾

Se ve, da se stan devištva ali zakona ne sme voliti v lastni samovoljnosti ali svojeglavnosti, in se tudi ne sme določevati le po zapovedi ali prepovedi staršev, ampak Bog sam ga določuje, kakor je Bog sam tudi človeka vstvaril in odrešil. Stan, ki ga je Bog odločil, moramo po kerščanskih pravilih spoznavati, in potem zvesto in stanovitno si zanj prizadevati, in se ne dati motiti dozdevnim, po vnanjem še tako lepim vzrokom. V tretjem stoletji je živela v Tivolih pri Rimu blaga devica, Viktorija, ki je le Jezusa priserčno ljubila; starši pa so jo hotli dati za nevesto bogatemu Rimljanu, ki je bil nejeverniki, in mu je bilo Evgenij ime. Nad tem se je devica zavzela in je rekla, da bi še kristjana ne hotla vzeti v zakon, koliko manj pa nejevernika! Starši pa ji pred oči stavijo: Ravno zato, ker je nejeverniki, ga vzemi v zakon, da ga za kerščanstvo pridobiš in v nebesa pripeljaš. To je pomagalo, Viktorija je zdaj privolila. Imela je pa dobro

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Str. 293—296.

prijateljico, Anatolijo po imenu, ktero je tudi nejeverski mladeneč Avrelij po imenu snubil, ki je pa Jezusu zvesta ostala, in prav kratko rekla: „Jaz sem že izvolila in nimam vzroka kesati se svoje volitve.“ — Avrelij si vse prizadeva pripraviti Anatolijo k privoljenju, pa zastonj. Oberne se tedaj do Evgenija, snubača Viktorijinega, in ga prosi, naj bi Viktorijo napravil, da bi svojo prijateljico k privoljenju prigovorila. Viktorija tudi obljubi in gre k svoji prijateljici Anatoliji ter ji govori: „Glej, moja prijateljica, s prvega sem bila tudi jaz tvoje misli, in nobena reč na svetu bi me ne bila v mojem sklepu omajala, kakor le misel, nejeverskega Evgenija v pravo Cerkev pripeljati in tako njegovo dušo rešiti. Saj si v enakih okoliščinah, in si lahko enako veselje napraviš, če hočeš Avrelija v zakon vzeti.“ — Anatolija ji reče: „O moja ljuba Viktorija, zmagaj hudobijo satanovo, in bodi v resnici zmagovavka, kakor si po imenu. Ko se je mogel svet z ljudmi napolnovati, je rekel Bog ljudem: Rastite, množite se, in napolnite zemljo; sedaj pa, ko na svetu ljudi ne manjka, je prišel Sin Božji z nebes na zemljo, da bi nam oznanil nebeški nauk, in ta nam neprenehoma kliče: Rastite v veri, množite se v ljubezni in napolnite nebesa, ker približalo se je nebeško kraljestvo.“ To je bil odgovor na Viktorijin ugovor, da Bog zakonskega stanú ni pozabil, ker so bili tudi očaki, preroki in drugi prijatli Božji oženjeni in je Bog njih zárod blagoslovil. Na to začne Anatolija s tako sveto gorečnostjo govoriti o deviški čistosti in o velikem plačilu in veselji, ki ga ima čista duša od Boga pričakovati, da je Viktorija začela omahovati. Anatolija ji pravi: „Ljuba moja prijateljica, tisti dan, ko sem ceno svoje dragotine med uboge razdelila, sem imela sanje, v katerih se mi je prikazal mladeneč, ki je bil z zlatim vencem venčan,

v škerlat oblečen in ves z dragimi kamni obsut. Ta mladeneč mi je rekel z vso ljubeznjivostjo in s preveselim obrazom: „O devištvo, ki si zmirej v svetlobi in nikdar ne v delih temè! Devištvo je kraljev škerlat, ki tiste, ki so vanj oblečeni, čez vse človeške otroke povzdiguje. Devištvo je dragi kamen neprecenljive cene, devištvo je nezmerno velik zaklad kralja vseh kraljev. Tatje ga skušajo od vsih strani vzeti njim, ki ga posestvajo; glej tedaj, da ga ohraniš z vso mogočo zvestobo, in boj se tolikanj bolj, da ga ne zgubiš, ker ga še imaš v popolni stopnji.“ Ko na to Anatolija kliče: „Vôli tedaj med umerljivim, nejeverskim ženinom in med neumerljivim, neskončno svetim!“ reče Viktorija: „Preljuba prijateljica! Tudi jaz hočem tako storiti. Jezus Kristus, tvoj ženin, bodi tudi moj ženin vekomaj. Hvaležna sem ti, da si mi pokazala zvijačnost hudobnega duha, ki bi me bil z upanjem, pridobiti nejevernika in dušo rešiti, skorej ob moj zaklad pripravil. Sedaj je in ostane moj nepreklicljivi sklep, jaz hočem z deviško obleko čistosti živeti in tudi kdej umreti.“ — Sporočile ste ta svoj sklep snubačema, in zato ste bile ko kristjani zatoženi in umorjeni. Tako se je vencu devištva pridejal venec mučeništva, in njuno večno veličastvo je še enkrat tako veliko.

Ginljivo je in nedopovedljivo, s kakošno ljubeznijo in stanovitnostjo so se device, ki so bile svoj poklic k vedni čistosti enkrat dobro spoznale, Jezusa samega terdno držale in s kolikim veseljem so se trudile in terpele in se mučile, da so svoj zaklad ohranile. Proti koncu unega stoletja je bila na polotoku Koreji rojena devica, z imenom Julita Kim. Njeni starši so bili sicer kristjani, pa so vendar hotli svojo hčer k možitvi siliti; ali ona je svoj poklic k vednemu devištvu dobro poznala. Ker so jo pa

starši le še zmirej nadlegovali, si je sama vse lase z glave spulila, da bi jo zarad te skazbe pri miru pustili. In vendar starši še niso odjenjali in so rekli, lasje bodo zopet zrastle, in potem bomo že vidili. Med tem se je pa začelo preganjanje kristjanov 1801, in Julita je z doma ubežala, in je dobila pribežališče pri kristjanu. Pozneje je bila pa kakor kristjana v ječo veržena in pri dveh sodnijah zarad svoje vere strašno mučena; tako si je pridobila 1839 dvojni venec nebeške slave.

Če je bila pa tudi taka devica postavljena med naj višji pozemelske dobrote in naj, strašnejši pozemelske muke, vendar zavoljo tega le en trenutek ni omahovala v svoji zvestobi do Kristusa. Sveto Suzano je oče kerščansko zredil, in stric, sveti papež Kaj, ¹⁾ podučil o visoki vrednosti vednega devištva. Bila je v rodu cesarju Dioklecijanu, kateri jo je hotel svojemu posinjencu Galeriju Maksimiljanu dati za ženo, bila je namreč silo berhka. Ona je pa to snubljenje naravnost odbila. Sedaj so jo pa z vsimi zvijačami zapeljevali, potem ji na vso moč žugali, potlej jo dolgo z mnogimi grozovitnimi mukami mučili; poslednjič so ji na teznici vse ude raztergali in na zadnje so jo obglavili. Vse je rada terpela, stokrat raji, kakor da bi bila žena prihodnjega cesarja.

Devištvo se naj lože v samostanu gojí in ohranjuje. „Vi niste od tega sveta, jaz sem vas iz svetá izvolil“, pravi Kristus. „Torej pojdite zmed njih in se ločíte, reče Gospod, in nečistega se ne dotaknite. In jaz vas bom sprejel, in bom vaš oče, in vi bote moji sinovi in moje hčere, govori vsegamogočni Gospod.“ ²⁾ Kakor Noetov golob

¹⁾ Kaj je bil brat njenega očeta, 30. papež, od leta 283 do 296., ko je za Kristusa mučeniško smert storil.

²⁾ II. Kor. 6, 17. 18.

nikjer v potopu ni našel prostora, kjer bi bil počival in se je hitro zopet vernil v Noetovo barko, tako hrepené take duše tudi po barki samostanovi. Redovniški stan je sveta gora, ki ima v sebi jame zlatá in drazih kamnov, to je, naj lepši čednosti in naj močnejši pomočke spolnovati jih. Se ve da se ti nebeški dragi kamni ne dobivajo brez velicega truda. In če se marsikterim posvetnjakom redovniški stan dozdeva le kakor mertvo drevo, brez perja, cvetja in sadú, je to večí zmeta, kakor ko bi dobro sadno drevo imel za mertvo, ker ravno po zimi nima perja. Naj le pride spomlad, poletje in jesen, in vidil boš, kako obilno perja, cvetja in sadú bo imelo. Kdor noče biti krivičen in slep, mora spoznati, da izmed vsih stanov ga ni, kateri bi bil več sadu rodil za človeški rod, kakor redovniški stan. V sedanjem času pa, ko bi oni, ki se imajo sami za cvet v tem veku, nar raji Kristusa iz človeštva pregnali in vse kerščansko iztrebili, se redovniški stan od te strani se ve da ne more nadejati priznanja, toliko več pa sme pričakovati ljubezni in pomoči od kerščanskih in čistih duš. —

V zgodovini vsih omikanih ljudstev nekdanjih časov, pravi sloveč mož (Moehler), najdemo sled mništva. Le pri divjih ljudstvih ne morejo nikakoršnega sledu mništva najti, in le njim nasprotne preolikane ljudstva so, kakor se dozdeva, nagnjene k pogubljanju in sovraštvu mništva. Tam je duhovno življenje pretopo, da bi mniha rodilo, tukaj preslabo, da bi ga ohranilo.“ Vendar upamo, da bo zmiraj dobiti taci duš, ki razumevajo, kar je Gospod nekda j sveti Mehtildi v prikazni pokazal. Vidila je presveto Devico Marijo in brezštevilno trumo devic pred sedežem svojega Božjega Sina. „In glej, od presladkega Serca, v katerem je skrita obilnost vsega zveličanja, je izhajala trojna zlata vervica, ki se je vila skozi ljubijoče serce deviške

Matere in skozi serca vsih tako daleč, dokler se ni od serca poslednje device zopet vernila in šla v Božje Serce in tako s čudovitim izpeljevanjem tako rekoč kolobar naredila. . . . S podobo trojnate vervice se je naznanjala ljubezen vselej presvete Trojice, Očeta, Sina in svetega Duha, ktera na prošnjo presvete Device Marije ljubijoče serca devic s čudno sladkostjo prešinuje in jih ž njo združuje, kakor pravi sveto pismo: Devištvo naj bolj Bogu približuje.“¹⁾ V tej trojni zlati vervici je pa še drugi pomen, namreč sklenitev serca devičnega s presvetima sercema Jezusa in Marije s tremi svetimi redovniškimi obljubami.

V gorečem hrepenenji, se s to trojno zlato vervico za vselej z Božjim Sercem Jezusovim skleniti in ko neveste Kristusove odverniti od sebe vse, kar je manj kakor Bog, je od časa svete Marte, ki je nekdam Gospodu stregla, in je bila pozneje gotovo prva prednica kerščanskih devic, ki so skupej živele, brez števila devic redovniški stan izvolilo in v ta namen premagalo vse, kar jim je svet s prilizovanjem obetal, ali kar je z žuganjem in z grozovitostjo zoper nje počenjal, da bi jih od redovniškega stanu odvernili. Sveta Evfrazija, tudi imenovana Evpraksija, je bila bližnja sorodnica cesarju Teodoziju Mlajšemu, in njen oče je imel na njegovem dvoru imenitno službo. Po njegovi smerti je bežala mati male Evfrazije skrivaj v Tebajdo v gorenjem Egiptu, da bi imela mir pred naganjanjem tistih, ki so jo hotli siliti v novi zakon, in je tam živela s hčerko blizo nunskega samostana naj ostrejšega redovniškega duha. Nekega dne ji reče hči Evfrazija, da si je ženina Jezusa izvolila, in da mu hoče v vednem de-

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Str. 185—186.

vištvu služiti, kar ji je mati z veselimi solzami privolila. Med tem jo je pa cesar ko svojo rodovinko namenil za nevesto imenitnemu plemenitemu možu, ki ga je pred vsemi ljubil ter je poslal v Egipt po Evfrazijo, ko ji je bila mati že umerla. Evfrazija mu pa sporoči: Vedi, cesar, da imam že družega ženina, svojega Božjega Zveličarja, ki sem mu vedno devištvo obljubila. Ali morebiti hočeš, da bom nezvesta Bogu, da bi v zakon vzela umerljivega človeka, ki ga bodo kmali v grobu červi jedli? Le to te pa prosim, da bogastva, ki sem jih po svojih starših podedovala, med uboge in cerkve razdeliš. — In cesar je spoštoval voljo svojih sorodnikov ter jo je spolnil. Evfrazija je pa tam stopila v redovni stan, se je junaško vojskovala za čednost ter je umerla z mnogimi čudeži poveljučana, trideset let stara, 410 po Kristusu.

Še ginljivši je, kar se pripoveduje o življenji Štefanije iz Pfirta. „Bila je hči Friderika, nekdanjega grofa iz Pfirta, tudi je bila čudovite vnanje berhkobe. Ko so starši mislili jo omožiti, je prosila prečisto Devico Marijo v neprenehani molitvi in ji je obljubila vsak dan skozi leto 150 češčenamarij stojé opravljati in kolena pripogovati in za zamero prositi, ko bi ji hotla ona, milostna tolažnica vsih, pomagati k zgubi telesne lepote ali ji poslati božjast ali brezpametnost, da bi tako, za zakon nepripravna, devištvo Gospodu vedno neomadeževano ohranila. To molitev je redoma opravljala. Zato je uslišala premilostna Mati Božja njene prošnje in Štefanija je začela v dekliških letih za čudnimi telesnimi bolečinami bolehati in je prišla ob zdravje, ki ga vse svoje življenje nič več ni mogla nazaj dobiti, kolikor koli zdravil je tudi uživala. Zato so jo starši izročili službi Gospoda in Stvarnika Kristusa v samostanu Podlipo in pod pokorščino samostanskih pravil.

Tukaj je skorej 50 let živela; njeno telo je obnemoglo v toliki nadlogi in neprenehani revii, da ves čas svojega življenja tudi en dan ni imela polajšanja. Poslednjič je bila ta srečna duša rešena iz teh težav in očiščevanja; kakor zlato, v ognji očiščeno, je bila čista in svetla z drugimi tovaršicami usmiljenja preseljena v poslopje naj višjega Kralja. Obilno plačilo za njene mnogotere težave in bridkosti ji je bilo pri Gospodu prihranjeno.“ ¹⁾

Kakó dragó je pa móгла Hedviga iz Gundelshajma svobodo, le samo Gospodova biti, plačati, in kako boleče in goreče se je mogla vojskovati zoper brezserčno surovost ljudi, je sicer malo verjetno, pa vendar gotovo pričano. „V vasi Gundelshajmu pri Rufah, mestu v Alzaciji, je bil hišni oče zarad premoženja, družine in rodú zeló slavljen in češčen. Zaročil je bil svojo hčer, ktero je posebno pred svojimi drugimi otroci ljubil, ko je že bila za možitev, po šegi svetá z nekim, ki je bil njemu enak. Ko pride čas za poroko, se zberejo obojni starši in sorodniki, in dotično deklico med nje pripeljejo, ženin pa stoji vstric nje. Ko jo vprašajo: ali privoli v zakon z njim, odgovorí, da nikakor ne privoli, in še pristavi, da ne s tem, ne z nobenim drugim po nobeni ceni noče zakona skleniti. Sorodniki se razserdijo, in jo pretepavajo, ji zausnice dajejo, jo s pestmi po ustih bijejo, ji lase pulijo in obleko tergajo. Veržejo jo tudi za lase na ternje, ki jo bôde in muči.

Ko starši tako grozovito zoper njo divjajo, ne morejo družega iz nje spraviti, kakor besede: da hoče oblubo devištva, ktero je storila, nepremakljivo ohraniti, in raji naj grozovitneji smert preterpeti, kakor deviško lepoto zgubiti. Ko ženin vidi, da se devica svojega sklepa tako terdo

¹⁾ Lebensbeschreibungen . . . von Kath. v. Gebweiler. Aus dem Latein. von L. Klarus. Regensburg. Manz. 1863. Str. 115—116.

derží, se mu smili, da jo tako grozovito mučijo in se odpové pogojem, ki so mu bili v oziru ženitne pogodbe obljubljeni. In tako se vernejo domu, ki so se bili sošli.

Stric dekličin pa prosi očeta njenega, naj jo njemu izroči, če jo bode morebiti s prilizovanjem ali žuganjem ali mučenjem pripravil k privoljenju. Ko jo dobí, jo dene na konja počez, kakor se vreča v malen nosi. In tako jo je skorej pol ure tepel po herbtu in po straneh, tako da je zarad neprenehanege tepenja devici kri obilno tekla iz ust in iz nosa. Takó jo pelje gerdi hudobnež v svojo hišo. Ko pride tje, obesi stric, ta kervoločni morivec, ki ni maral za strah Božji, in je bil tudi ljubezni do sorodnikov popolnoma pozabil, šibko deklico na ranto, na katero so obleko in pertiče obešali, za perste, dokler se spod nohtov kri ne prikaže. Nohtovi so ji tudi v spričevanje tacega obešanja ostali do konca njenega življenja pokvečeni in so bili gerdi viditi. Devica pa za to ne mara in ostane terdna in stanovitna v svojem sklepu. Poslednjič jo verže v svinjak, da bi v nesnagi in v smradu po toliko mukah prenočevala. Ko jo iz svinjaka izvleče, začne zarad hudih udarcev in strašnega smradu bolehati, dokler ni tako hudo zbolela, da so nad njenim življenjem obupali. ¹⁾ Stopila je potem v dominikanski samostan Podlipa v Alzaciji, kjer je tudi ko prednica v veliki svetosti živela.

Tako junaštvo slabe deklice bo neverni svet gotovo le zmoto prenápete domišljije imenoval; kdor je pa veren, bo gotovo čutil resničnost tistih besedí, ki jih je Evfrazija govorila svojemu sorodniku: Cesar! ali hočem Božjega ženina od sebe odverniti, da bi v zakon vzela človeka, ki ga bodo kmali červi jedli?

¹⁾ Lebensbeschreibungen. . . Str. 121—125.

Vendar naj bodo tudi verni tukaj naravnost svarjeni zoper enostranost. Ker je verska resnica, da je vedno devišstvo sveteji in imenitnejši kakor kerščanski zakonski stan, in ker obljuba sklepu več moči daje, bi lahko marsikteri mislili, da ne morejo boljšega storiti, kakor skleniti vedno devišstvo ohraniti in se k temu z obljubo Bogu zavezati. V tem bi se pa lahko zelo motili in ko bi si prizadevali za to, kar je naj bolje, bi celó zgubili, kar je dobro. Kakor smo že rekli, nobeden ne sme svojevoljno, tudi ne po gnanji pobožnosti, ki se hitro vname, sam sebi poklica delati; Bog je, ki ga daje; naša dolžnost pa je prevdarjati ga. In ki so poklicani v zakonski stan, naj z Bogom vanj stopijo; ki mislijo, da so poklicani v deviški stan, naj Boga zato zahvalijo in naj se ga vredne skazujejo, kakor bomo pozneje povedali. Ne smejo pa prenašlo in brez pomislika delati obljube, ki jim lahko sitnosti in tudi nevarnosti pripravi. Vendar naj pa vsak dan ponavljajo sklep, ki ni obljuba, popolno čisto živeti. Ko bi pa vendar prejeli višjo milost, ki je z obljubo sklenjena, naj se o tem s spovednikom posvetujejo. On bo privolil, s prvega za malo časa, kakor od spovedi do spovedi, od praznika do praznika; in ako se poterdijo, tudi za dalj časa. Obljuba čistosti za vse življenje naj se privoli le popolno skušenim, in tudi tem praviloma še le takrat, kadar so že višjo starost dosegli. Izjeme naj se le delajo iz prav posebno imenitnih vzrokov. Vselej je pa pametno in koristno, obljubi naravnost pristaviti omejevanje, da škof ali tudi spovednik naj ima pravico odvezati od obljube, ko bi spoznal, da bi bilo to bolje za zveličanje spovedenčeve.

V tem, kar smo doslej povedali, je že veliko omejenega o vrednosti in lepoti čistosti. Pa je treba o tem še natančneje govoriti.

C. Imenitne prednosti čednosti „čistosti“.

Čistost ima natorne in nadnatorne prednosti. Natorne prednosti so tudi nejeverniki spoznali in se jim čudili; nadnatorne prednosti so bile pa še Judom, dasiravno so imeli Božje razodenje stare zaveze, komej nekoliko znane. Sicer so nejeverniki in Judje spoznali devištvo za prelep cvet, pa ne zavoljo njegove lastne vrednosti, da bi se ohranilo, ampak le tako, kakor imamo radi cvet na sadnem drvesu, da naj namreč ob pravem času odpade in sad rodi. Celo pod smertno kaznijo, kakor je bilo že zgorej povedano, se je móгло devištvo ohraniti, pa le, da bi bilo neomadeževano prineseno v zakon, v katerem naj bi se spremenilo v čast matere. Brez primere višji nadnatorno vrednost devištva samo na sebi je jasno in popolno spoznala še le Marija prečista Devica, vselej brezmadežna nevesta Božja, po nadnatornem Božjem razsvetljenji, in pa tudi sveti Jožef, naj večí izmed svetnikov, deviški redník Jezusa Kristusa.

I. Čislanje čistosti tudi pri nejevernikih.

Zastran tistih, ki naj bi bili sredniki med Bogom in med ljudmi, ker so imeli od ene strani prošnje ljudi v stiskah in za odpuščenje Bogu, od druge strani pa povelja in ukaze Božje ljudem sporočati, to je, duhovni, je še nejevernikom ostalo pravo čutilo, da naj bi bili čisti, ko bi se hotli brez prederznosti Bogu bližati in z vspehom za ljudi prositi. Še celó vidimo pri nejeverskih narodih, da so čistost toliko višje cenili in se ji čudili, kolikor bolj so bili sami v mesenost zatopljeni, ker so vidili, da jo je tako težko ohraniti in je k temu skorej nadčloveških močí treba.

To sicer pripuščeno zakonsko življenje po njihovih mislih zaderžuje naj višji povzdigovanje k Bogu. Zato so naj raji popolno deviške osebe želeli za duhovsko službo. Perzijani so molili solnce za Boga in duhovnice solnca so mogle device ostati. Tam, kakor tudi v Tibetu, na Kitajskem in Japonskem so bili nekaki minihi in nune. Nekdanji nejeverski modrijani na Gregovskem so imeli devišstvo za imeniten dar od zgorej, ki povzdiguje človeka nad človeške nepopolnosti.

Nekdanji Rimljani so častili boginjo Vesto in za službo v njenem tempelju je bilo odločenih šest izbranih devic. Imenovale so se Vestalke in so bile izvoljene med šestim in desetim letom svoje starosti, in so se mogle potem svoje službe deset let učiti, potem jo deset let opravljati, in poslednjič deset let jo zopet na novo sprejete Vestalke učiti. Nosile so dolgo belo obleko obšito s škerlatom, šapelj in zagrinjalo. V tej tridesetletni službi so pa mogle device ostati in so uživale naj višje časti. Še konzuli, ki so svet vladali, in cesarji, ki so se imeli za bogove in so se dali moliti, so se Vestalkam umikovali in so jim prepuščali častno mesto. In če so hudodelnika k smerti peljali in mu je Vestalka naproti prišla, so mislili, da je sprava za njegovo zadolženje opravljena in so ga tedaj spustili. Če se je pa Vestalka zoper čistost pregrešila, so zapeljivca do smerti šibali; njo samo so pa živo pokopali. Na tako imenovanem „ukletem polji“ na Kolinskem hribu (sedaj Kvirinalu) so izkopali podzemeljsko jamo in so vanjo djali posteljo, malo kruha, mleka, vode, oglja in gorečo svetilnico. Potem so šli po nesrečnico v njeno hišo in so jo na mertvaških nosilih s černo odejo odeto nesli k grobu. Tukaj je mogla po lestvici v jamo iti, lestvico so izvlekli, jamo pokrili in sedaj je slišala ropotati perst, s katero so

pokrov zasuli. Ta dan je bil žalovavni dan za mesto in deželo, ker njeno pregreho so imeli za veliko nesrečo, ki je zadevala vso državo. — Zares, prav koristno bi bilo za mnoge kerščanske deklice, obiskati še to živo pokopano v njeni jami, preden umerje: kako tû doli solze pretaka, dokler imajo njene oči še kaj vode, kako svoj greh obžaluje in preklinja, kako svojega zapeljivca uklinja, kako poslednjič obnemore in se v grozni obupnosti zgrudi, kako lučica v svetilnici čezdalje temneje miglja in poslednjič ugasne, in kako ona nazadnje v strašni samoti pogine! Tako je kaznovala človeška pravica nejevernikov grešno zgubo devištva; kako jo bo še le Božja pravica večnega, samega tako hudo razžaljenega Sodnika kaznovala nad toliko kristjani, ako s hitrim spreobrnjenjem kazni ne odvernejo! Koliko jih je, ki jim ta zguba ni večí, kakor ko bi bili kaj lás z glave zgubili, ko se vendar beseda Kristusova o nespokornih tako strašno glasí: Resnično, vam povem, Ninivljani, nejeverniki, bodo vstali sodnji dan s tem rodом in ga pogubili! V mestu Kucku na Poznanskem se še sedaj vidi podzidje starega tempeljna solnčnih devic. V njem je 1500 devic oskerbovalo službo, s katero so solnce molile. Te device so bile v osmem letu svoje starosti izbrane in iz družin vzete, in niso smele odslej zunaj tovaršic nobenega človeka več viditi, še očeta ali mater ne. Vedno so mogle device ostati; ako je ktera padla, je bila tudi živa pokopana, zapeljivec pa je bil obešen, ali pa sta bila oba skupaj živa sežgana; zgodílo se je še celó, da so bili z njo vred vsi njeni sorodniki sožgani in vsi drugi prebivavci njenega rojstnega kraja pomorjeni.

Tudi nekdanji nejeverniki na Britanskem, Francoskem, Nemškem in v Skandinaviji so imeli duhovnice, ki so mogle deviško živeti, in nejeverniki v Paragvaji so zdravilnim

zeliščem le tedaj zdravilno moč pripisovali, kadar so z njimi čiste roke zdravile.

II. Marija, naj popolnejši zgled, prva učenica deviške čistosti.

Prej omenjene reči jasno pričajo, da so že nejeverniki spoznali visoko vrednost čistosti. Da bi pa med ljudi prišlo popolno spoznanje njene nadnatorne vrednosti, je Bog ljudi k temu 6000 let še le pripravljaj. In potem ni poslal angelja, tudi ne posebnega preroka, ampak ne manjšega učenika, kakor je on sam; večni Sin Božji sam se je včlovečil in je prišel ko včlovečeni Bog. Njegovo presveto človeštvo je naj globokeji korenina in poslednji vir vsega devištva, Jezus je kralj, ženin in varh devic; njegova deviška mati Marija je popolni zgled vse čistosti, vsega devištva, ne mertev ali brezbitven, ampak živi zgled vsih čistih duš, vsih devic mati, učenica, varhinja in kraljica.

V ta imenitni namen je Bog preblazeno Devico Marijo od vekomaj odločil, in jo je poslednjič vstvaril, ne le tako čisto in brezmadežno kakor Evo, ampak tudi s toliko popolnostjo svetosti in milosti, kolikoršne sicer noben vstvarjeni duh, tudi naj popolniši med angelji ne more imeti; le samo človeška duša včlovečenega Boga je bila še bogatejši z milostmi. V tem visokem nadnatornem razsvetljenji je spoznala Marija neizrekljivo vrednost popolnega devištva zavoljo Boga, ter je sklenila to imenitno čednost iz ljubezni do Boga vedno ohraniti. In da bi se v tem še bolj uterdila, je svoj sveti sklep poterdila z obljubo pred Bogom, če tudi ni bila, kakor drugi ljudje v nevarnosti zgubiti svojega devištva, ker je bila brez izvirnega greha in hudega poželenja, torej tudi brez tistega nagnjenja k grehu,

brez tistih skušnjav in napadov hudobnega duha, ki nam ko žalostni nasledki izvirnega greha tudi po svetem kerstu še ostanejo. Pri vsem tem je bila pa za Marijo ohranitev devištva vendarle zaslužna, ker se je pri vsem tem vadila v vsih družih čednostih, ki devištvo varujejo, spremljajo in zaljšajo z vso popolnostjo, in je na devištvo samo s toliko previdnostjo gledala, kakor sicer tudi naj svetejši oseba še celó v tistih trenutkih ne more gledati, ko se nahaja v naj večji nevarnosti. Živela je v domači samoti, glej, kako je treba bežati pred vsimi prilikami, nevarnostmi in priložnostmi; njene roke so vedno delale, njen duh je neprenehoma molil; glej, kako se je treba ogibati lenobe in njenih nevarnost in kako je treba vedne obhoje z Bogom; govorila je le iz vzrokov, ki so bili Bogu dopadljivi, in je bila sicer tiha in molčeča; oči in ušesa je imela v vsej čistosti, in še celó velicega angelja Gabriela se je ustrašila, ker je v mladenčevi podobi k njej prišel in jo je hvalil; v naj priprostejši obleki je hodila in vsled pravega zatajevanja telesnih počutkov in vsih dušnih nag-njenj je bila vsa njena notranja in vnanja delavnost sveta in Bogu dopadljiva.

III. Kako zeló Kristus deviško dušo ljubi in kako drago jo je odkupil.

Ko si je bil večni Sin Božji preblazeno Devico Marijo, to naj popolnejši lilijo, tako pripravil, je hotel sam po svoji človeški natori iz nje izvesti, kar je ni samo nič ne omadeževalo, ampak jo je še spopolnilo. Glejmo sedaj natančneje, kako Jezus Kristus sam popolno čistost ljubi in kako drago jo je odkupil.

Poglejmo pred vsem: s katerimi osebami je Gospod

naj raji hodil? S čistimi deviškimi dušami. Mater si je izvolil on, ki edini izmed vsih rojenih si je smel mater izvoliti, naj čistejši izmed vsih devic, Marijo, ki se je v oziru čistosti in milosti izmed vsih stvari naj bolj bližala njegovemu svetemu človeštvu. Rednika si je izvolil svetega Jožefa, naj čistejšega izmed vsih človeških otrok. V njegovem naročji, na njegovem sercu je hotel počivati, njegov zaslužen kruh jesti, po njegovem napeljevanji rokodelstva se vaditi in ga častiti ko namestnika nebeškega Očeta. In predhodnika si je odločil svetega Janeza Kerstnika, ki ga je bil sam že pred njegovim rojstvom posvetil in ga je pozneje v notranjem nagibal, da se je že ko otrok umaknil vsej obhoji z ljudmi in da je v puščavi le z Bogom in angelji prebival. In deviški apostelj Janez mu je bil naj ljubši učenec, ki je smel na njegovih persih sloneti, in ki ga je z Božjo modrostjo napolnil in ga je hotel v naj bridkejši uri na Oljski gori pri sebi imeti. In še celó v poslednjih smertnih težavah, v katerih je hotel brez vse tolažbe, ki bi mu jo nebesa in zemlja mogle dati, v svoji ker-vavi daritvi biti, si je vendar to tolažilo obderžal, da ste dve devici pri njegovem križu stale, Marija namreč in Janez. Tudi sicer je otročiče posebno rad okoli sebe imel, ker so čisti; saj je čiste duše že naprej imenoval zveličane rekoč: „Blagor jim, ki so čistega serca, ker Boga bodo gledali.“ Ni se tedaj čuditi, da nam je Gospod to čednost tudi tako drago odkupil.

V evangeliji nam pripoveduje Kristus od kupca, ki je iskal dragih biserov. Ko je našel prav drag biser, je šel in prodal vse, kar je imel in je kupil biser. V tem kupcu je pa Kristus sam sebe popisal, in čistost je zares biser med čednostmi, ki jo je Gospod tako drago odkupil. Šel je iz nebes, da bi iskal bisera na zemlji, in 33 let ga

je iskal; in rad ga je iskal, ker biser je bil vsega truda vreden. In poslednjič ga najde, pa cena je bila silno velika! Ni mu bilo zadosti, da je dal zanj nebesa in zemljo; tudi ne, ko bi bil še sto in sto svetov vstvaril in jih zanj dal; večjo, boljšo, neskončno ceno je dal zanj, svojo presveto kri, s katero mu je tudi življenje samo ugasnilo. „Ker veste, da niste s strohljivimi rečmi, z zlatom ali s srebrom rešeni, ampak z drago kervjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.“ ¹⁾ In z veseljem je dal svojo kri, in se je še celo že naprej veselil tega kupa, tega darovanja svoje kerví. In ko je svojo kri in svoje življenje že dal in za to ceno kupljeni biser že dobil, si je dal, kakor da bi bila cena še premajhna, še serce s sulico prebosti, da bi še poslednje kaplje svoje kervi zanj plačal. To je cena popolne čistosti; tako jo je cenil in kupil Božji kupec, ki ve njeno ceno popolnoma prav določiti.

IV. Kako močno je Sin Božji devištvo že naprej hvalil.

Pa že tudi sto in sto let, preden je v vidni podobi na zemljo prišel, je Gospod svojo večno ljubezen do čiste duše izrekel po ustih Salomonovih, ki je bil takrat še pobožen in Bogu prijeten. Pa še le potem, ko je Marija popolno čistost naj popolnejše pred oči stavila, še le potem, ko je Kristus za duše terpel, še le ko je sto in sto čistih duš za Božjim ženinom hodilo, se je razumevalo, kar je večni Sin Božji po Salomonu o čisti duši govoril.

V dolgi versti ljubeznjivih priimkov in prelepih podob naznanja Gospod svojo ljubezen do deviške duše in

¹⁾ I. Pet. 1, 18. 19.

imenuje ob enem čednosti in lastnosti, s kterimi naj si pridobi njegovo večno ljubezen. Nekatere izmed njih hočemo premišljevati.

1. „Jaz sem lilija, pravi Gospod, da bi naznanil svojo neskončno čistost, pa tudi moja prijateljica je med hčerami, kakor lilija med ternjem.“ ¹⁾ Vsaka duša je po svetem kerstu lilija, in kakor hitro sklene iz ljubezni do Boga čisto živeti, se ovije ko prelepi venec iz lilij okoli glave in serca Božjega ženina, in se dene ko šopek iz lilij v njegovo roko. Tisti pa, ki se z nečistim grehom omadežvajo, so Gospodu kakor ternje, ta rastlina prekletstva, ktere deviška zemlja ni rodila, in je še le po grehu Adamovem vzrastla. Kakor je lilija naj lepši cvetlica, tako je čistost naj lepši čednost. Ena sama lilija napolnuje cerkev, vso hišo z lepim duhom; tako prešinja čista duša vse prebivavce v hiši z nadnatornim lepim duhom svojega svetega zgleda. Lilija ne raste po strani, tudi ne navzdoli, ampak naravnost kviško; tako se vzdiguje deviška čistost naravnost proti nebesom, ne še le po dolgem in nevarnem potu zemeljskih reči. In peresa na liliji so jeziku podobne, in kolikor višji so od zemlje na stebelu, toliko manjši so; očitno opominjevanje devicam, da naj svoj jezik berzdajo, in da naj toliko bolj žive v sveti zbranosti svojega duhá in v tihoti in molčečnosti, kolikor višje hočejo k Bogu priti. Pa lilija je občutljiva, čisto občutljiva; ako jo stisneš ali le terdo primeš, se že zlomi, zveni in segnjije. Tako se mora tudi čistost zderžati vse neprevidne obhoje z vnanjim svetom, če ne, otemni in poslednjič tudi pogine. Zato je treba za njo posebno skerb imeti: njen vert, njena prva domačija je katoliška Cerkev, to pa v taki stopnji,

¹⁾ Vis pes. 2, 1. 2.

da smemo reči, devištvo je izključljivo katoliška čednost in njeno oskerbovanje zavoljo Boga samo je nekako spoznanje katoliške vere. Ker nejeverniki in Judje ne razumevajo njene cene same na sebi in tudi ne njene vedne ohranitve, še krivoverci ne, dasiravno so kristjani, še tisti katoličani ne, kateri imajo sicer vso sveto vero, pa nimajo primerne obnašanja pravega katoličana. Pa tudi zato je le katoliška cerkev prava domačija vednega devištva, ker le v njej dobiva vse druge potrebščine, ki jih zahteva nje gojitev, namreč vertnarja, ki so tri Božje osebe same. Nebeškega Očeta Jezus sam imenuje vertnarja; ¹⁾ in svetí Duh je že pri svetem kerstu z oblivanjem s čudovito milostno vodo lilijo čistosti zasadil; in Božji Odrešenik jo neprenehoma poliva s svojo lastno kervjo, po duhovno v zakramentu svete pokore, v resnici pa pri svetem obhajilu, popolnejši, kakor Magdaleno pod križem, ki je bila oblita le s krvavo kapljo umerlega Gospoda. — Marija in angelji in sveti pomočniki poslednjič pomagajo trem Božjim vertnarjem pri oskerbovanji lilije. Pri vsem tem je pa lilija čistosti v vedni nevarnosti zveneti, če je tudi dober plot zoper nevarnosti ne varuje; nar boljši je pa plot ternjev — plot mertvenja, zlasti očí, ušes, radovednosti, vsega človeka, o čemur bomo pozneje govorili.

Kjer ni zatajevanja, lilija čistosti pogine, duša pade v smertne grehe zoper čistost, vsaj v notranjem, če tudi ne po vnanjem, in nečista duša je le še strašen ternjevec, strupena rastlina prekletstva, ki tudi druge lahko smertno zbode. In kdo so ti drugi? Pred vsemi je Jezus sam. Ta greh je ternjeva šiba, s katero je bil Gospod tako grozovito bičan; to so storili po vnanjem v djanji storjeni

¹⁾ Jan. 15, 1.

grehi; ta greh je ternjeva krona, ki je Gospodu glavo s sto in sto ostmi prebodla; to so storili nečisti grehi v mislih; ta greh je ternjeva krona okoli Serca Jezusovega, to delajo grehi nečistih željá; ta greh je veliki strašni ternjev germ, v katerem je bil Jezus, Jagnje Božje, vjet in k smerti peljan, to delajo vsi nečisti grehi skupej. — Ternje pa, tudi natorno, in tudi, če nikogar ne bôde, se mora sežgati, koliko bolj se mora sežgati ternje nečistosti, ki je Kristusa do smerti bôdlo in tudi bližnjega smertno rani! Le ogenj v peklu je mesto, ki ga je nečista duša zaslužila! Pa glej, Božji Odrešenik, dasiravno s tem ternjem tako boleče preboden, ve še za drugi ogenj za nečisto dušo, in to je sveti ogenj nadnatornega popolnega kesanja, ki ubogo, omadeževano dušo, ta strupeni ternjevec, spremení v prelepi rožni germ. Resnično, ako duša za svoje poprejšnje nečiste grehe stanovitno pokoro dela, rodí vsaktere lepe rože, nad katerimi ima Gospod zopet nar večí dopadenje; najpervo rudeče rože: temnorudeče kerščanskega spokornega žalovanja zavoljo kerví Jezusa Kristusa, ki jo je z vsakim smertnim grehom z novega prelila; svetlorudeče rože ljubezni in hvaležnosti za Jezusovo čudovito prizanesljivost, da ji je po takih grehih take milosti podelil, in da bi se ji sam raji dal še tolikokrat in tolikokrat križati, kakor da bi jo precej po prvem smertnem grehu v peklenski ogenj trešil; in belorudeče rože spokorne nedolžnosti, ki so tako lepe, da jih le lilija neomadeževane čistosti same v lepoti presega. Spokorna duša rodi nadalje bele rože popolne čistosti odslej, kakor je primerno njenemu stanu; sme sicer stopiti v zakonski stan ali v zakonskem stanu živeti, samo da mora v notranjem in po vnanjem, na duši in na telesu, ogibati se vsega, kar bi Boga žalilo. In poslednjič je tudi še rumena, zlata roža

večnega zveličanja, kakor pri sveti Magdaleni, pri sveti Marjeti Kortonski in pri veliko drugih. O čiste duše, ostane vendar lilije nedolžnosti, nikar ne bodite ternjevcí nečistosti, in če ste se že v ternje prevergle, spremenite se vendar v rožne germe resnične pokore!

2. Nadalje se Božji ženin čistim dušam pred oči stavi, kako da z dopadenjem nanje gleda in se veseli njihovega čednostnega življenja na tem svetu kakor dimnega stebra iz kadila, in ves radosten kliče: „Kdo je ona, ki se iz pušave vzdiga kakor dimni steber iz dišav mire in kadila in mnogoterega prahú dišavarjevega?“ ¹⁾ to je, glejte ljubljeno čisto dušo, ki se spravlja iz puščave pohujšanja, zapeljevanja in nevarnost tega svetá in me razveseljuje s ponižnostjo, molitvijo, pokoro in z veliko čednostmi! — Serce človekovo ima skorej podobo kadilnice, in zares ima duša ta namen, da iz nje kakor iz kadilnice se odslej k Bogu vzdiguje prijeten duh vsih čednost. Kakor v kadilnici žerjavica, mora v sercu ogenj ljubezni biti, ne samo natorne, počutne ljubezni, ki serca ne posvečuje in Boga ne časti, še manj pa samo mesene ljubezni, ki serce omadežuje in Boga z velikimi grehi žali, ampak svete ljubezni, ktera se najpervo povzdiguje kakor plamen k Bogu samemu, in potem še le vse tiste, in vse tako v ljubezni obsega, kakor je Bogu dopadljivo. V podobi dimnega stebra primerja Gospod čisto dušo, kako krotko in ljubeznjivo se vzdiguje od zemlje proti nebesom, kjer je njena prava očetovina. In prav posebno so tri čednosti, iz katerih se nareja prijetni duh tega dimnega stebra: ponižnost in molitev, katerih podoba je kadilo, in zatajevanje, ki je njegova podoba mira. Ako ima iz kadilnih zern zares prijeten duh priti, mora na žerjavici goreti, se uničiti, potem se vzdiguje dim

¹⁾ Vis. pes. 3, 6.

proti nebu. In ako hoče duša čistost neomadeževano ohraniti, si mora to milost od Boga s ponižno molitvijo sprositi, ker ni natorni dar, kakor telesno zdravje, ampak imeniten nebešk dar, ki ga moramo, ker Bog tako hoče, prositi. „Ko sem pa zvedil, da ne morem drugače zderžljiv biti, kakor če dá Bog, sem pred Gospoda stopil“, pravi modri,¹⁾ in ta molitev za čistost je prijetno kadilo iz kadilnice čistega serca. To spoznanje pa, da človek svete čistosti nima sam iz sebe, da je celo sam z vspehom od Boga še prositi ne more, da more vse le z Božjo milostno pomočjo doseči, to vterjuje tudi v čisti duši ponižnost, ki je tako potrebna čednost, da tudi naj čistejši duša, ki je že tudi skozi veliko let čistost neomadeževano ohranila, čistost kmali zgubi, če za ponižnost ne mara, in si sama čednost pripisuje, ali zaničuje druge, ki so padle. Za takim napuhom pride padec. Pa tudi zatajevanje je [potrebno, ker je poželjivost v človeku tako silno močna. Vse nagnjenja mora čista duša imeti v oblasti, vse nagone v redu. Med tem, ko svet neprenehoma vse mesene želje spolnuje in zmerom novo mikanje in želje zbuja in vedno kaj novega znajde jih nasitovati,²⁾ si mora tudi čista duša vse prizadevati, resničnim potrebščinam zadostovati redovno in priprosto z ozirom na Boga ter jim z modrim mertvenjem marsikaj odreči, da uporno meso v podložnosti ohrani in mu vzame moči, ktere bi v greh obračalo, in njega samega kakor hlapca, ki ga močno v strahu imajo, sili, da službe Božje ne moti, ampak jo še pospešuje.

Če tedaj zgodovino svojega serca vpričo Boga prevdarjam, ali je bil v tej kadilnici zmirej le sveti ogenj čistosti? Ali je bilo kadilo iz nje vselej lepo dišeče pred

¹⁾ Modr. 8, 21.

²⁾ To imenujejo „napredek“ — se ve da k živalskemu!

Bogom in se je vzdigovalo iz ponižnosti, molitve in mervenja? Ali ni nikdar v njem pogubni ogenj nečistosti gorel in ni kužnega smradu pohujšanja razširjal? Tedaj bi se mogla ta kadilnica mojega serca popolno sežgati v ognji popolnega kesanja, če ne, bi drugzega ne ostalo kakor peklenski ogenj večnega brezna.

3. Ta čista lilija, ta lepo dišeči dimni steber, bo Sercu Božjega Odrešenika čezdalje ljubši, v čezdalje veči obilnosti ji podeluje svoje milosti, sprejme jo za nevesto, zaroči se z njo. „Moja sestra“, pravi, „vsa si lepa, moja prijateljica, in madeža ni na tebi. Pridi, nevesta moja, kronana boš!“ ¹⁾ Torej ji dá tri imena, ki ljubezen naznanjajo: **sestra, prijateljica, nevesta**; kar je pa poprej bila, tega ne pové; to je Bog na drugem kraji svetega pisma povedal. Božji ženin spominja dušo: „Kadar si bila rojena, nobeno oko ni nate pogledalo, da bi se te bil kdo usmilil, in ti od tega kaj storil; ampak kakor zveržek si bila dan svojega rojstva veržena na zemljo. Memo tebe gredé pa sem te videl v tvoji kervi ležati, in umil sem te z vodo, in te opral tvoje kervi, in te z oljem pomazilil. In oblekel sem te v pisano obleko, in dal sem ti zal venec na glavo, in dosegla si kraljestvo.“ ²⁾ Bila je tedaj na često veržen otrok razupitih staršev. In zares, to smo mi od rojstva, otroci jeze Božje, zavoljo greha prvih staršev v raji! In vendar se je Gospod usmilil naše duše ter jo je vzdignil iz naj večji revčšine in jo sprejel za svojo sestro, za svojo prijateljico, za svojo nevesto, potem ko jo je bil opral v vodi svetega kersta. Sestra Jezusa Kristusa je duša po svetem kerstu, deležna Božje natore, sestra in sosedinja svojega Odrešenika. Sestra ima s svojim bratom enaki rod, enako

¹⁾ Vis. pes. 4, 7. 8. ²⁾ Eceh. 16, 4—14.

plemenitost, sploh enake zmožnosti in enako obličje; to pomenja vse darove in milosti Božje, ki jih je Bog čisti duši le daroval brez njenega zasluženja. In prijateljica pomenja vse prednosti in čednosti, ki jih je tudi z lastno sodelavnostjo z Božjo milostjo pridobila, in s katerimi je Gospodu čezdalje podobnejši. Sedaj jo vzame Gospod za nevesto k sebi, on, kralj nebes in zemlje, zatorej se tudi povzdigne za kraljico in se povabi h kronanju: „Pridi, kronana boš!“ prejela boš krono, kakoršno ima Božji ženin sam. Kakošno krono pa ima? Krono časti in veličastva in slave, si le preradi mislimo; in to je zares njegova krona; ima pa še drugo krono, ki je móгла kroni njegove slave predhajati še celó zanj, tedaj gotovo tudi za njegovo nevesto. Ali ne vidiš strašne ternjeve krone na njegovi glavi in okoli njegovega serca? To je njegova prva krona, krona bolečin in zasramovanja, krona vojske in boja, krona težav in ran. To vse je mógel Gospod terpeti in tako iti v svoje veličastvo, kjer je bil kronan s krono slave. Za sedaj je tedaj Božji ženin kronan s ternjevo krono, kakor je ali sedel na mučeniškem stolu v Pilatovi ječi, ali kakor se je opotekal po gori Kalvariji pri Jeruzalemu, ali kakor je visel na križu smertnih bolečin. In zares ima tudi prava nevesta Kristusova Gospoda ravno v teh skrivnostih svoje ljubezni naj raji, tudi ona naj raji kliče: „Resnično, postal si mi kervavi ženin!“ In poglobitna skerb jo je, tudi za Gospoda terpeti, tudi krono zasramovanja, vojskovanja, ran, bolečin nositi, Gospodu tudi še le v terpljenji in v poterpežljivosti in v darovanji in v zatajevanji podobna biti. In srečno se šteje, da more tudi s terpljenjem Gospodu naj večji znamnja svoje ljubezni dajati, ker je prvi zanj terpel; srečnejši se šteje od angeljev v nebesih, za ktere Gospod ni dal s terpljenjem znamnja svoje

ljubezni, in kateri tudi njemu ne morejo s terpljenjem dati znamnja ljubezni. — Zatorej slišimo tako bolj razsvetljeno dušo Božjo nevesto klicati: „Terpeti hočem ali pa umreti!“ Ne želim že sedaj vdeleževati se tvoje slave, veseli me, da še hodim po solzni dolini, pa le zato, ker morem tukaj še terpeti. Pošiljaj mi tedaj terpljenja, kolikor ti je le dopadljivo, in le en trenutek me ne pusti brez terpljenja. In ako mi hočeš terpljenje vzeti, želim, da bi bilo tebi dopadljivo, meni zato veči terpljenje naložiti. Kakor hitro mi pa nočeš več terpljenja pošiljati, daj mi umreti, ker brez terpljenja nočem živeti. Kako dolgo pa tudi terpi terpljenje? Kmali pride, kar je zapisano o prestopu Božje neveste k kroni slave: „Ti, ki so oblečeni v bele oblačila, so tisti, ki so prišli iz velike nadloge, in so oprali svoje oblačila, in jih obelili v kervi Jagnjetovi. ¹⁾ Pridi, in ti bom pokazal nevesto, zaročnico Jagnjetovo. ²⁾ Zapiši: Blagor jim, kateri so na ženitno večerjo Jagnjetovo poklicani. Veselimo se in radujmo, in dajmo mu čast; ker je prišla ženitnina Jagnjetova, in se je njegova nevesta pripravila.“ ³⁾ Božji ženin se tukaj imenuje Jagnje, ker se je dal kakor Jagnje Božje iz ljubezni do neveste umoriti in je tako njen „kervavi ženin“ postal, in jo je še celó odslej redil s svojim mesom in s svojo kervjo v zakramentu presvetega rešnjega Telesa.

Gorjé pa grešni duši, ki je po nečistosti nezvesta svojemu Božjemu ženinu! Tako je storila una zgorej imenovana najdenka, ki so jo starši dan njenega rojstva na cesto vergli, ki jo je pa Gospod v svojo milost sprejel in povzdignil kot svojo nevesto v kraljevi časti. Zato ji pošlje

¹⁾ Skr. razod. 7, 13. 14. ²⁾ Skr. razod. 21, 9. ³⁾ Skr. razod. 19, 9. 7.

Gospod preroka, da bi ji očital vse njene sramotne dela in ji oznanil strašne šibe, ki bodo prišle nad njo, nesramno grešnico, in jo bodo pokončale! In vendar Gospod nezveste noče za vselej zavreči, le k pokori jo hoče priganjati in jo potem zopet v svojo milost sprejeti. Oh, da bi bila vsaka duša, ki je bila Gospodu po grehu nezvesta, od te čudovite dobrote Gospodove ginjena in bi se v svetem popolnem kesanju k Gospodu vernila, preden pretekó dnevi Božje prizanesljivosti. Gospod bi ji v svojem usmiljenji naproti šel, bi jo ljubeznjivo sprejel, bi skeleče rane njene vesti zacelil s kervjo iz svojih ran, ki mu jih je sama z grehom vsekala, in bi jo z novega postavil v svojo večno ljubezen! Pa vernimo se zopet nazaj k zvesti, čisti nevesti Gospodovi.

4. Ko je Gospod dušo iz smertnega zaverženja, v katero je po starših, to je, po grehu Adamovem in Evinem zašla, tako milostno rešil in jo tako ljubeznjivo za svojo nevesto sprejel in v kraljico povzdignil, tedaj sebe in svoje večno kraljestvo tudi njej podelil, ima zares pravico tirjati, da tudi ona vse svoje in samo sebe njemu dá. Kaj pa je vse njeno? Ko bi imela tudi ves svet in bi ga zanj dala bi bilo neskončno malo, ker tudi to je bila ona najpred od njega prejela. Ko bi človek tudi vse dal za ljubezen svojega Božjega ženina, bi bilo vendar kakor nič, pravi Gospod, celó tako majhna cena bi bila, da bi skorej zaničevanje do Jezusove ljubezni razodeval. ¹⁾ Zato mora več zanjo dati, samo sebe popolnoma vso. In saj je to ljubezni lastno, da se samo dá. Kaj se pa pravi to: samo sebe popolnoma vso dati Božjemu ženinu? To ne more biti le v prazni domišljiji, v sladkem čutilu, pri katerem bi človek lahko

¹⁾ Primeri vis. pes. 8, 7.

sam sebe goljufal. Zato pravi Kristus od ljubezni Božje sploh: „Ako me ljubite, spolnujte moje zapovedi. Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi. Kdor pa mene ljubi, bo ljubljen od mojega Očeta; in jaz ga bom ljubil, in se mu bom sam sebe razodel.“ ¹⁾ Torej ne čutila in besede, ampak dejanja in daritve in zatajevanja, take, da so gospodu dopadljive, to so nezmotljivi dokazi in znamenja prave ljubezni do Božjega ženina. In te zahteva tudi Gospod od svoje neveste, rekoč: „Deni me kot pečat na svoje serce, ko pečat na svojo roko.“ ²⁾ To je, deni moj pečat na vse misli in želje svojega serca in na vse dejanja in opravila svojih rok; stori vse tako, kakor zahteva ljubezen do mene; vrvnajte vse svoje notranje in vnanje dejanje in nehanje po mojem dopadenji! Kar pa meni v čast ne moreš darovati, opusti. S tem se razodeva prava nevesta Božja, ako na vse svoje življenje dene pečat Božji, kakor tudi žena pozemeljskega gospoda vse svoje pisma s priimkom svojega moža podpisuje in z njegovim pečatom pečati.

Zveličani Henrik Suzo, dominikanec, čigar duša je bila nežno in goreče ljubijoča Božja nevesta, si je djal Božjega Odrešenika z velikimi bolečinami iz ljubezni „ko pečat na svoje serce.“ Enega dné, ko ga je ljubezen do Boga silo silo gnala, gre v svojo stanico, se zamakne v premišljevanje ljubezni Božje, in reče: Oh, ljubi Bog! ko bi se mogel izmisliti kako znamenje ljubezni, ki bi bilo večno znamenje ljubezni med menoj in teboj, v spričevanje, da sem jaz tvoj, in ti mojega serca edini ljubljenec, da bi ga nobena pozabljivost nikdar ne mogla zbrisati. V tej goreči resnobi odpre obleko na persih in vzame čertalo v

¹⁾ Jan. 14, 15. 21. ²⁾ Vis. pes. 8, 6.

roko in pogleda serce in reče: Oh, véliki Bog, daj mi tedaj danes moč spolniti svojo željo, ker danes moraš v dno mojega serca vpisan biti. In on začne in zbada s čertalom v meso nad srcem in zbada tako sim in tje, navzgor in navzdol, dokler imena **Jezus** v serce ne zapíše. Od ostrega zbadanja se vliva kri močno iz mesa in teče po telesu. To mu je bilo tako veselje gledati od goreče ljubezni, da za bolečino veliko ne mara. Ko to stori, gre tako ranjen in kervav iz staníce k bridki martri in poklekne in reče: Oh, Gospod, edini ljubljeneec mojega serca in moje duše, glej sedaj veliko željo mojega serca! Gospod, ne morem te še globokeji v svoje serce vtisniti. O Gospod, prosim te, dokončaj ti in vtisni se tedaj globokeje v dno mojega serca in zaznamvaj svoje sveto ime v mene tako, da se nikdar več iz mojega serca ne ločiš.¹⁾

— Da bi ti ravno to storil in Jezusa ko pečat v serce svojega telesa vrezal, ni potrebno in tudi ni svetovati; pa po duhu tega dejanja ljubezni moraš ravnati in vse želje svojega serca in vse dela svojih rok le tako vravnavati, kakor je Jezusu dopadljivo; to Gospod zahteva, to si mu dolžan. Saj je Gospod sam tudi tebe v svoje serce in v svoje roke vpisal s sulico in z žebli, s kterimi se je dal prebosti! Saj je kdaj že vse svoje in samega sebe za te dal. Svoje je dal, to je, nebesa in zemljo. Dal je pa nebesa iz ljubezni do tebe in je prišel na zemljo; in zemlje zopet ni za se obderžal, ampak jo je za te dal, za se pa ni nič več imel, še prostora ne, kamor bi bil umirajoč svojo glavo nagnil, njegove persi so mu bile mertvaška blazina, na katero se je njegova glava nagnila. Tako pa ni samo vsega svojega, ampak tako je tudi samega sebe dal

¹⁾ Heinrich Suso, Leben und Schriften, v. Diepenbrock. Regensburg. Pustet. 1837. Str. 9. 10.

iz ljubezni do tebe. Že poprej, v trenutku, ko se je včlovečil, se je vsega za te dal in se izročil Božji pravici in se ponudil, s svojo kervjo in s svojo smertjo poplačati vse tvoje grehe, zavoljo katerih bi sicer mógel storiti večno smert. Pa še celó vse to mu je bilo še premalo. Da bi namreč njegova daritev za te se ne končala s slavno vernitvijo k Očetu v dan njegovega vnebohoda, je tisti dán pred svojo smertjo na križu storil naj veči vsih čudežev ljubezni in je postavil zakrament presvetega rešnjega Telesa, v katerem te že več ko 1800 let čaka in svojo daritev zate nadaljuje do konca svetá. Resnično, po vsem tem ima Gospod vso pravico tirjati, da se mu tudi ti vsega daruješ v vsem svojem notranjem in vnanjem dejanji in nehanji!

5. Zraven vsega tega, kar smo doslej rekli, ima čistost tudi še veliko drugih spredkov, izmed katerih pa vendar le še enega imenujemo: Sveta čistost storí, da je ves človek, duša in telo, pravi **tempelj presvete Trojice**. In ravno to resnico hoče sveti Duh vsem kristijanom posebno v spomin vtisniti, in zato jo tudi večkrat ponavlja. „Ali ne veste, da ste tempelj Božji, in da Duh Božji v vas prebiva? Tempelj Božji pa je svet, kar ste vi.“ ¹⁾ Potlej zopet govori o tem, kako strašno bi ravno nečistost ta tempelj oskrunila in ogerdila, in nadaljuje: „Ali ne veste, da so vaši udje tempelj svetega Duha, kateri je v vas, ktereга imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno (s kervjo Kristusovo). Častite in nosite Boga v svojem telesu.“ ²⁾ Potem zopet svarí in opominja, da naj bodo tempeljni le za Boga samega, in da naj nikdar s padom v gerdi greh v sebi malika ne posta-

¹⁾ I. Kor. 3, 16. 17. ²⁾ I. Kor. 6, 19. 20.

vijo in naj ne bodo tempeljni hudobnega duha. „Kakošno zvezo ima tempelj Božji z maliki? Vi ste namreč tempelj živega Boga.“ ¹⁾ In že poprej je Jezus sam rekel: „Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval; in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala“, ²⁾ ko v svojem tempelju. In še po svojem vnebohodu opominja Jezus, da nar radi prebiva v sercu človekovem. „Glej“, pravi, „stojim pri vratih in terkam; ako kdo moj glas posluša, in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu.“ ³⁾ Gledé na to resnico, da je čisto serce tempelj presvete Trojice, je sveti mučenec Leonida velikokrat svojemu sinu Origenu, ko je spal, spoštljivo poljubil persi, da bi tako častil prebivališče Božje v sercu sinovem.

Ako se postavi cerkev iz kamna in lesa, jo sme najpred mašnik (s škofovim privoljenjem) blagosloviti; pozneje jo pa škof posveti. Tako mora tudi človek posvečen biti ko tempelj presvete Trojice. Najpervo pride mašnik in ga posveti z zakramentom svetega kersta, in od tega trenutka prebiva Bog v njem. Pozneje pa pride škof in mu podeli zakrament svete birme ter ga v veri poterdi, kar mu serce še bolj ozališa in vrednejši prebivališče Božje stori. In kadar zakrament presvetega rešnjega Telesa vredno prejme, pride celó nar viši škof Božji, Jezus Kristus, sam v ta tempelj in si ga izvoli za svoje prebivališče, ker je Bog ravno v svetem obhajilu posebno poveličevan in človek posebno z milostmi obdarovan. Zato sveti Pavel vsem tem živim tempeljnem Božjim tako živo priporoča: „Oh nikdar ne žalite svetega Duha Božjega, s katerim ste zapečateni za dan odrešenja“, ⁴⁾ to je, kateri vam je gotovo znamenje večnega zveličanja za sodnji dan, ko bodo pravični častito

¹⁾ II. Kor. 6, 16. ²⁾ Jan. 14, 23. ³⁾ Skr. razod. 3, 20.

⁴⁾ Efez. 4, 30.

vstali in šli v večno življenje. Žaljen bi bil pa sveti Duh z malimi grehi, ki jih iz vnemarnosti, prostovoljno in prav vedoma delaš; žaljen bi bil s prostovoljno mlačnostjo v dobrem; posebno bi bil žaljen z nečuječnostjo nad notranjimi nagnjenji in nad očmi in ušesi v oziru čistosti. Po noči in po dnevu hodi okoli tebe hudobni duh, da s peklenko iskro nečistih skušnjav tvoj tempelj Božji zažge, če si vnemarn in se nevarnosti lahkomišljeno izpostavljaš. Greh nečistosti je zares strašen požar tempeljnov, s katerim se Božje prebivališče v sercu človekovem popolnoma pokonča. Duh Božji v nečistem sercu ne more prebivati in gre iz njega, in nečisti duh peklenški si vzame nečisto serce kakor zakotje v last in prebiva tam kakor strupeni zmaj v svoji jami. Zato nikoli nikdar ne pozabite, da ste tempelj Božji, živite tako, kakor se spodobi v Božji pričujočnosti, in imejte spoštovanje sami pred sabo, kakor imate spoštovanje pred tabernakelnom, ker Bog v njem prebiva.

6. Vse dosedanje kaže, kako čudovito dopadenje ima Bog nad sveto čistostjo, in zato se tudi ni čuditi, da Gospod čistim dušam **tudi v nebesih posebne in izverstnejši veselje in plačila podeluje.** „O kako lep je čist rod v svetlobi (svoje čednosti); zakaj njegov spominj je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh, in kronan vekomaj obhaja zmago, ker je zmagal boj za plačilo neomadeževanih.“ ¹⁾ Nebeško krono sploh, bistveno zveličanje v Bogu, prejme le on, kateri jo je zaslužil z vojskovanjem za kerščansko življenje. Oni pa, ki so popolno deviško čistost iz ljubezni do Boga z zvestim sklepom ohranili, so mógli tudi posebne boje prestati, in potem jim dá Gospod zraven splošne nebeške krone tudi še po-

¹⁾ Modr. 4, 1. 2.

seben častni venec, ki ga drugi nimajo. „Dal jim bom boljši ime od sinov in hčerá“ ¹⁾ pravi Bog, namreč ime nevest; in ravno tako jim dá tudi še lepši častni venec. In kakor je Gospod že v svojem vidnem življenji na zemlji naj raji imel deviške duše okoli sebe, ravno tako tudi v nebesih niso drugi svetniki, še angelji ne naj bliže Gospoda, ampak deviške duše. In Jagnjetu Božjemu pojó „novo pesem pred sedežem, in nihče ne more peti pesmi, razun devic, ki se z drugim spolom niso ognjusile. Ti jo pa morejo peti, ker so device. Ti hodijo za Jagnjetom, kamor koli gre. Ti so odkupljeni izmed ljudi, pervine Bogu in Jagnjetu.“ ²⁾ Uno pesem je pa slišal Janez z nebes tako veličastno - slovesno kakor glas veliko vodá, in tako močno - visoko, kakor glas velicega groma, in vendar tako čudovito - prijetno, kakor nebeško godbo. Kaj pa je ta pesem, ki je nihče ne more peti, kakor le deviške duše? Ta pesem je posebno in edino poveličevanje, ktero se Bogu skazuje z zmagovitim vojskovanjem in z zvesto stanovitnostjo v ohranitvi devištva obljubljenega iz ljubezni do Boga. Ta pesem je veselo petje pred sedežem Božjim, ki ga še nebesa nikdar niso slišale, dokler niso deviške duše v nebesa prišle; ker je še angelji ne morejo peti, ki so sicer popolno čisti in neomadeževani, pa niso nikdar imeli bojov in skušnjav prestati in se zatajevati za ohranjenje deviške čistosti.

Iz vsega, kar smo tukaj rekli, lahko sklepamo na visoko vrednost devištva. Sicer sploh še sedaj velja, kar pravi sv. Krizostom o svojem času: „Judje imajo stud nad prelepim devištvom, čemur se ni čuditi, ker so Božjega Sina Devičinega samega zasramovali; nejeverniki pa se mu

¹⁾ Izaij. 56, 5. ²⁾ Skr. razod. 14, 1. 4.

čudijo in ga osupnjeni premišlujejo; katoliški kristjani edini pa ga ljubijo in ga spolnujejo v dejanji.“ Tudi sedaj se čudijo uni nejeverniki, h katerim pridejo misijonarji in nune, tej čednosti, ki se le v katoliški cerkvi goji in v dejanji spoštuje, ko pa veliko kerščenih, zlasti od Lutra sim, kakor Judje to imenitno vednost tako malo vedó ceniti, kakor sova svetlobo.

Drugi oddelek.

Pregreha nečistosti.

Nečistost je smerten greh; med smertnimi grehi samimi je pa nečistost zopet posebno velik in gerd greh, bolj kakor veči del družih smernih grehov. Najpervo bomo tedaj prevdarili, kako neizmerno veliko húdo je smertni greh sploh, da bomo potem lože razumeli velikost nečistosti.

A. Smertni greh. ¹⁾

Smertni greh je prostovoljno prelomljenje Božje postave v imenitni reči ali v reči, ki človeka zelo veže. — Že majhen greh, t. j. prostovoljno prelomljenje Božje postave v majhni reči ali v reči, ki le malo veže, je silo veliko hudo, veči, kakor vse drugo hudo, ki je v resnici, ali ki si ga moramo misliti; le samo smertni greh je še veliko veči, neskončno veliko hudo, neprimerno veči, ka-

¹⁾ Primeri Segneri, *il Cristiano istruito*, parte II. (Opere, Milano 1845, pag. 305 — 517.)

kor vse, kar more sicer hudo biti na zemlji ali v peklu. Tako veliko hudo je smertni greh, da tega zunaj Boga nobeden ne more razumeti, ne naj večí cerkveni učenik, ne svetniki in angelji, celó ne Mati Božja Marija, pa tudi pogubljeni v peklu sami ne, dasiravno v svojem lastnem terpljenji to vsak trenutek tako zeló čutijo. Le Bog sam more velikost hudega smertnega greha popolno spoznati, ker le on sam svojo neskončno visokost in veličastvo spozna in ves zapopadek samega sebe kakor neskončno dobroto, torej tudi neskončno hudo smertnega greha premeriti more, s katerim se on, naj večí dobrota, neskončno veličastvo razžali.

Ker je pa silo imenitno, kar je mogoče živo spoznati, da je greh naj večí hudo, da dobimo stud in sovraštvo do greha in se ga ogiblremo, hočemo hudo greha od več strani premišljevati, in kolikor je mogoče spoznavati, kaj greh zoper Boga in zoper grešnika storí, in kaj Bog zoper greh storí. — Če tedaj naslednje prebiraš, ne smeš hitro dalje brati, ampak si moraš prizadevati, po vsakem odstavku prevdarjati, kar si bral, potem zavoljo že storjenih grehov resnično kesanje obuditi in gotovi terdni sklep storiti, v prihodnje greha varovati se; potem boš iz branja resnično in veliko korist imel.

I. Kaj stori smertni greh zoper Boga.

1. Smertni greh je pravo **zaničevanje Bogá**. Na to lastnost greha Duh Božji prav velikokrat kaže, še celó nebesa in zemljo kliče, da naj se čudijo in zavzemajo nad človekom, ki se prederzne zaničevati njega, Gospod Boga. „Poslušajte, nebesa, in zemlja, vleci na ušesa, ker Gospod govori: Otroke sem zredil in povikšal, oni pa so me zaničevali. Vol pozna svojega gospodarja, in osel jasli svo-

jega gospoda; Izrael pa ne pozna mene, in moje ljudstvo ne razumé. Gorjé grešnemu rodu, s pregreho obteženemu ljudstvu, hndobnemu zarodu, pregrešnim otrokom; zapustili so Gospoda, preklinjali so Svetega Izraelovega, odstopili so nazaj. Kam bi vas še udaril, ko hudobijo nakladate?“¹⁾ In zopet pravi sveti Duh, da grešnik „Sinu Božjega tepta, in kri zaveze, po kateri je bil posvečen, za ognjušeno ima.“²⁾

Še bolje vidimo to zaničevanje Boga, če prevdarjamo, zavoljo katerih reči grešnik Boga zaničuje. Samo primerjanje in tehtanje Boga proti kateri stvari koli, tudi proti naj imenitnejši zmed vsih, ko bi se tudi poslednjič vendarle Gospod Bogu prednost dala, bi bilo že veliko zasramovanje Božjega veličastva, še veči pa, ko bi se una stvar z Gospod Bogom na enako stopnjo devala; kaj pa še le, ko bi se stvari prednost dajala?! To bi se reklo, Bogu krono z glave vzeti in jo stvari dati, kakor da bi je bila vrednejši od Boga. Grešnik pa žali Boga zavoljo reči, ki še med stvarmi nič ni in še imena ni vredna, kar zaničevanje Boga še veči dela: Najvišjega zaničevati zavoljo naj malovrednejši reči. Ko so angelji v nebesih in prva človeka v raji grešili, so imeli visoki namen: hotli so enako Bogu v višavo iti. In ko je satan Kristusa skušal, mu je vsaj lagal, da mu hoče za greh ves svet dati. In napuhnjena ženska je nekdam rekla: Ko bi le môgla do vladanja priti in štirideset let kraljica biti, naj bom tudi pogubljena! Ali hoče pa grešnik za svoj greh imeti kraljestvo in štiridesetletno veličastvo ali celó ves svet? Tudi za naj manjši, naj slabši, naj nižji, celó za naj malovrednejši, naj zaničljivši reč, je pripravljen Božje neskončno veličastvo zani-

¹⁾ Iz. 1, 2—5. ²⁾ Hebr. 10, 29.

čeváje od sebe odganjati in greh delati, zavoljo česar se Gospod naravnost pritožuje: „Za peščico ječmena in za košček kruha mene skrunijo pri mojem ljudstvu, tako da moríjo duše!“ ¹⁾

Pa še ena okoliščina: grešnik ne zaničuje Boga na skrivnem, ampak prav pred njegovimi očmi! Kdor ti denar skrivaj ukrade, ima vsaj strah pred teboj samim; kdor pa v tvojo hišo očitno vlomi, pred tvojimi očmi omare razbije in tvoj denar, tebi vkljub, siloma vzame, te ne poškoduje samo na blagu, ampak hudo žali tudi tvojo čast. Sv. Gregorij Nazijanski pripoveduje, da je nekdaž spridena oseba k nekemu prišla v sobo, da bi gerd greh storila. V sobi je bila pa podoba nejevernika Polemona tako narejena, da jo je povsod gledala, v kateri kot v sobi koli bi bila stopila. In to je celo to nejeverko tako zbegalo, da si ni upala greha storiti, ampak je ubežala. In sveti Ciril Jeruzalemski pravi: Nektere ljudstva so si solnce za boga izvolile, ker so mislile, da ta bog gre vsaj vsako noč preč in ne more tedaj gledati, če se greh dela. Ti nejeverniki si tedaj niso upali vpričo svojega boga, še ne pred podobo resnobnega moža grešiti; kako bodo tedaj ti nejeverniki sodnji dan vstali in obsodili tiste kristjane, ki vedó, da Božje oko vse vidi, kar delajo, vse kar mislijo in tuhtajo, in vendar Gospodu to sramoto storé, da ravno pred njegovimi očmi grešé!

2. Smertni greh je hudobni **upor zoper Boga**. Bog je neomejeni Gospod čez vse stvari. Zvezde na nebu in vse stvari se ravnajo po njegovem migljeji; še nikoli ni zvezda šla na desno ali na levo, hitreje ali bolj počasi, kakor je bil Bog zapovedal. Sveti angelji poslušajo, na

¹⁾ Eceh. 13, 19.

obrazih ležé, njegove povelja in jih prav natanko spolnujejo, in naj svetejši med vsimi stvarmi, Marija, je bila tudi naj pokornejši. Kar je enkrat stvarjeno, mu je bistveno potrebno Bogu pokoršino skazovati, tako da sam Jezus Kristus, večni Sin Božji, enak vladar nebes in zemlje, kakor Bog Oče sam, vendar za svojo dolžnost spozna Bogu prav popolnoma pokoren biti od trenutka, ko se je z vstvarjeno človeško natoro sklenil. Le grešnik sam med vsimi stvarmi se prederzne hudobno žaliti Božje veličastvo in Bogu ne skazuje pokorščine; še celó s popolno zavednostjo dela ravno temu nasproti, kar je Bog zapovedal; in on dela tako vpričo Boga, ki ga gleda ko zapovednik in prihodnji sodnik. Spodej gorí pekel in čakajo večni mučivci in strastno hrepené po grešniku, da bi ga mučili; in nad tem breznom visí grešnik — na čem? le na Božji roki sami; ako Bog roko spustí, ako ga Bog od trenutka do trenutka ne derží, pade v tistem trenutku v peklenko brezno. In vendar, s smertnim grehom žali Boga, zasmehuje Boga, krivico dela Bogu, preklinja Boga. Kako hudoben upor zoper Božje veličastvo! Zato se tudi grešnik v svetem pismu prav velikokrat imenuje: Nespametnik, norec.

3. Smertni greh je strašna **sramota zoper presveto Trojico.**

Zoper Boga Očeta! Bog Oče je vse vstvaril, vse vlada in verdeva, ni je stvari, tudi ne prigodbe, ki bi ne bila od Boga. Kdor pa greši, jemlje te stvari Božje, ki so vse k časti Božji, da jih v zlo obrača k naj hujšemu zasramovanju Bogá! In vse nežive in nespametne stvari imajo zares to v sebi, da Boga povelčujejo, pa tudi to, da se maščujejo zoper sovražnike Božje, zoper grešnike. Kakor je bila zemlja za to vstvarjena, da bi ljudem slu-

žila, pa jim je bila potem precej sovražna, ko so grešili: iz raja so bili izgnani in zemlja jim je rodila le osat in ternje! tako so tudi po svoji natori vse žive in nežive stvari zoper grešnika, razžalnika svojega Stvarnika, sovražne, vsak trenutek pripravljene, se nad njim maščevati za razžaljenje Najvišjega, kakor hitro jim Bog le dovoli, kakor so se na priliko na Egiptovskem živali, zrak in vode v reki in v morji maščevale zoper terdovratnega hudobneža Faraona, kakor hitro jim je Bog dovolil. „Ves svet se bo za Boga bojeval zoper nespametne grešnike“, pravi sveti Duh. Le Božja prizanesljivost je, ki daje grešniku še čas k pokori, če ne, bi grešnika njegova hiša pokopala, njegovo polje požerlo, njegov konj ubil, njegov pes raztergal, strela ubila, sapa ostrupila, voda utopila. In vse te stvari, ki se za Boga vojskujejo, jemlje grešnik in se jih poslužuje kakor orožja, da Boga z njim žali. Pa še huje grešnik Boga zasramuje: ne samo stvari Božjih, ampak moč in in delavnost Božjo samo v zlo obrača, da ž njo Boga žali. Noben človek namreč ne more ganiti se, besede izgovoriti, dejanja izveršiti, ko bi mu Bog te moči ne dal in ne ohranil. Kakošno sramoto storí tedaj grešnik Bogu, da moč in delavnost, ki mu jo Bog daje in ohranjuje, obrača v to, da velike grehe dela in Boga z njimi neizmerno žali.

Še veči sramoto dela grešnik Bogu Sinu, ker je tudi delo odrešenja veči in čudovitnejši, kakor delo stvarjenja. Naš Odrešenik nam je pravi pot, čista resnica in večno življenje. On nam je pot in vodnik s svojim svetim zgledom, ker je vse čednosti, ki jih moramo spolnovati, pred našimi očmi spolnoval, nas k posnemanju napeljeval in nam dal moč, v tem nasledovati ga, in tako po potu proti nebesom hoditi. Grešnikom pa velja beseda Kristusova: „Vi ste iz očeta hudiča, in hočete želje svojega očeta

spolnovati“ ¹⁾ in izverševati; in kar vam jaz kažem in od vas zahtevam, tega ne storite. Kristus nam je nadalje resnica s svojim ukom, in nebeški Oče sam je slovesno pričal: „Ta je moj ljubeznjivi Sin, njega poslušajte“ ko svojega učenika. Grešniki se pa upirajo zoper tega Božjega učenika in „oni pravijo Bogu: Pojdi od nas, ter ne maramo za znanje tvojih potov!“ ²⁾ pota proti nebesom in pota proti peklu. In nje, ki se po Kristusovem nape-ljevanji pota proti peklu ogibljejo in hodijo po potu proti nebesom, še celó zasmehujejo, kakor ko bi bilo to nespamet, kakor sami spoznavajo: „Imeli smo njih življenje za nespamet“. ³⁾ — Kristus nam je poslednjič naše življenje s svojo smertjo, ki jo je za nas terpel in ki je z njo našo dvojno smert pregal: smert v grehu (grešnem dolgu) in v kazni za greh. Kje bi bil dobiti zdravnik, ki bi bil, da bi bolnika ozdravil, pripravljen vleči se k njemu v posteljo, ko bi vedil, da bi se potem življenje in zdravje iz njega, zdravnika, preselilo na bolnika, ki bi potem še veliko let živel, in da bi nasproti bolezen in smert od bolnika prešla na zdravnika, ki bi mu bilo potem v strašnih mukah umreti? In glej, Jezus je le tako naše življenje postal, ker se je dal namesti nas do smerti mučiti. Pripovedujejo, da so angleškega kralja Roberta v Siriji sovražniki s strupeno sulico ranili; sicer lahka rana je bila smertno nevarna. Zdravniki reko: Le en pomoček je še rešiti kralja, ko bi mu kdo strup iz rane izserkal; ali ta bi mogel potem seveda sam za strupom umreti. Kakor hitro pa zaspí, pri-leze k njemu njegova žena in izserka strup iz rane in ga reši. Kristus je pa za te, grešnik! več storil kakor to. In s smertnim grehom — kakošno hvaležnost mu za to ska-

¹⁾ Jan. 8, 44. ²⁾ Job. 21, 14. ³⁾ Modr. 5, 4.

zuješ? Vsak smertni greh ima tri strašne nasledke. Pervič se tisti peklenski zmaj, ki ga je iskat in umorit Gospod nalašč iz nebes prišel in se je 33 let trudil, in ki ga je poslednjič v tako hudem boji zmagal, da je sam pri tem umerl, zopet zbudi in oživi, in ta zmaj je smertni greh sam, ki ga Kristus bolj sovraži kakor pekel, in to je naj veči krivica zoper Kristusa; drugič umori potem grešnik sam sebe, ker se ravno temu grešnemu zmaju izroči, ki ga v dvojno smert greha in kazni vleče, in to je zoper Gospoda veči krivica, kakor ko bi on, ki ga je Kristus čudovito v življenje obudil, sam sebe, Kristusu vkljub, umoril; in tretjič križa grešnik celó Kristusa samega, kakor sv. Pavel naravnost pravi, da „spet križajo sami sebi Sinu Božjega in zasramujejo.“¹⁾ Take sramote še nikdar ni hudobni duh Kristusu storil; zoper milost odrešenja se nikdar ni pregrešil, ker Kristus ni bil nikdar Odrešenik hudobnemu duhu.

Enako sramoto dela grešnik tudi svetemu Duhu. Z vsimi milostmi in zakramenti, z vsimi navdihovanji in spodbadanji svetí Duh nič drugega noče, kakor greh iz serca človekovega odpraviti in ga s svetostjo in čistostjo prešiniti. Zato pride svetí Duh sam prebivat v serce njega, ki je v stanu gnade Božje; grešnik pa ne žali samo svetega Duha, ampak ga popolno iz serca izpodi, podere njegov tempelj v svojem lastnem sercu in naredí iz njega malikovavski tempelj, v katerem se hudobni duh časti z grehom, ki je svetemu Duhu neskončna gnjusoba.

4. Greh je gerda **nezvestoba zoper Boga**. Z večno ljubeznijo nas je Gospod ljubil in nam pripravil vse milosti in pomočke, s katerimi naj bi bili gotovo k večnemu

¹⁾ Hebr. 6, 6.

zveličanju pripeljani. Izmed več ko sto tisuč otrok, ki so bili tisti dan z nami vred rojeni, jih je naj več v nejeverstvu ali krivoverstvu zamotanih; nas pa je postavil v malo število tistih, ki so, od pravovernih staršev rojeni, precej našli boljši mater, kakor je bila naša telesna mati sama, sveto Cerkev namreč, ki nas je v otroke Božje prerodila in nam je vse pravice dala in vse pomočke pripravila, da moremo dospeti do posestva Boga samega. In tam, pri svetem kerstu, smo Gospodu Bogu vpričo vsih nebes, po napeljevanji svete Cerkve, slovesno obljubili, da hočemo na večne čase Gospodu zvesti biti in ga spoznati in častiti ko svojega kralja, in mu pokorni biti ko svojemu Gospodu, in ga ljubiti ko svojega Očeta; odpovedali smo se tam hudobnemu duhu ko lažniku in goljufu, odpovedali smo se mu ko sovražniku in morivcu in smo od sebe odvernili hudobni svet in njegovo spačeno poželenje, to mrežo v službi hudobnega duha. In zato nas je Kristus sprejel ko brate, sveti Duh ko svoje ljubljence, nebeški Oče ko svoje otroke in dediče, angelji in svetniki ko svoje tovarše. To je slovesna zaveza, ki smo jo z Bogom sklenili in pozneje v naj svetejših trenutkih svojega življenja še velikokrat poterdili; in od tod izhaja vsa naša čast, naša sreča, naše upanje. Kdor pa smerten greh storí, prelomi vso to zavezo v gerdi nezvestobi in storí naj sramotnejši izdajavstvo zoper Boga. Že „ako kdo ne ljubi Gospoda našega Jezusa Kristusa, bodi odločen“, ¹⁾ pravi sveti apostelj Pavel; koliko bolj tedaj on, kateri s prisego poterjeno zavezo z Bogom prelomi! — Glej, ravno zato, da bi te rešil in ti zveličanje zagotovil, je prišel Kristus na svet in je pričel vojsko zoper tvojega sovražnika, hudobnega

¹⁾ I. Kor. 16, 22.

duha, in se je vojskoval v kervi in v ranah, ne k svojemu, ampak k tvojemu pridu; ti pa s smertnim grehom zapustiš svojega Božjega Odrešenika v boji, še celó ubežiš k hudobnemu duhu, k svojemu in njegovemu naj večemu sovražniku, in se vojskuješ še celo zoper Jezusa, in mu vsekaš z vsakim novim smertnim grehom zopet novo smertno rano. Kdo bi tudi le nekoliko razumel, kako strašna pregreha je tako izdajstvo, smertni greh!

5. Smertni greh je naj večí **grozovitost do Božjega Odrešenika**. Že samo pomanjkanje hvaležnosti Božjemu Sercu hudo dé, zato se je Jezus, ki je sicer pri naj hujših krivicah molčal, pritožil zavoljo nehvaležnosti tistih gobovih, ki so bili očiščeni, pa semu niso zahvalili.¹⁾ Kdor pa smerten greh storí, ne opustí le hvaležnosti do Gospoda, ampak se pregreší z naj gerši nehvaležnostjo, ki se more misliti, ker se ravno od Boga prejetih dobrot kakor strupenega orožja poslužuje, da bi z njimi Božjega dobrotnika mučil. Življenja in zdravja. denarja in premoženja, častí in veljave, duha in zmožnost, srečnih okoliščin, vsega tega bi ne imel, ko bi mu teh darov ne bil Bog v svoji ljubezni podelil, in v trenutku je ob vse to, kakor hitro mu Bog teh darov dalje ne ohranjuje. Sedaj se pa ravno teh dobrot poslužuje, da križa svojega Odrešenika, ktereга bi ne mogel žaliti, ko bi bil Gospod do njega manj radodaren in dober. Kolika nehvaležnost tedaj in kolika grozovitost do Gospoda je v smertnem grehu! Angleški kralj Henrik II. je imel vojsko s francoskim kraljem Filipom Avgustom in je bil v hudi stiski; tudi veliko njegovih, njegovih lastni sinovi so bili s sovražnikom v zvezi. Ko so mir sklepali, je Henrik privolil vse, kar so sovražniki za-

¹⁾ Luk. 17, 17. 18.

hitevali, pa en pogoj je pristavil: Filip Avgust mu mora dati imenik angleških velikašev, ki so se zoper njega s sovražnikom zarotili. In ko prejme ta imenik, stoji naj prvo zapisano — ime njegovega najljubšega sina („Janeza brez dežele“)! To je bilo prehudo, da bi ubogo očetovo serce kaj tacega preneslo! Ne bere dalje, roka se mu trese, list mu pade na tla, serce mu poka, odide, loti se ga otožnost in vročica, zavoljo prevelike nehvaležnosti mu pešajo dušne moči, in ko ga vročica napada, glasno preklinja svoje sinove in kliče nad nje šibo Božjo. Čez sedem dni je bil merlič! In hudo se je godilo nehvaležnim sinovom. Sedaj se pa ozri na Jezusa! Dal nam je duhovno življenje, in zato je mógel vse žive dni terpeti in poslednjič grozovito umreti. Kaj je proti temu, kar stori oče, da svojemu otroku dá telesno življenje in ga vzreja? In uni kraljevi sinovi se vendar niso pregrešili zoper telo in življenje očetovo; grešnik pa napade svojega Božjega Očeta, Jezusa Kristusa, in ga po duhovno muči z lastno roko. Ali bi se bilo tedaj čuditi, ko bi bil tudi Gospod grešnike zavoljo te nehvaležnosti in grozovitosti preklel, kakor uni kralj svoje otroke? Resnično, stokrat in stokrat bi bil grešnik to zaslužil! Pa ozri se k Jezusu na križu! Grešniki so ga na križ pribili, postavili so križ po koncu, da visí med nebom in zemljo, mučijo ga še nadalje z žolčem in kisom, in k temu še pristavljajo, kar še proti nobenemu, k smerti obsojenemu hudodelniku ni pripuščeno, zasmehujejo in zasranujejo ga, ko umirajoč na križu zdihuje, in pravica nebeškega Očeta je že pripravljena udariti in vse pokončati. Kar odpre Gospod svoje usta, pa ne, da bi maščevanje Božje nad grozovite trinoge klical, ampak ga s priprošnjo in ljubeznijo odvernili. „Oče“, pravi, „odpusti

jim, saj ne vedó, kaj delajo!“ ¹⁾ In sedaj se oberne proti grešnikom samim in reče: „Ljudstvo moje, kaj sem ti pa žalega storil? Dokler si mi bilo pokorno, sem te varno peljal skozi vse tvoje sovražnike, ki so te hotli v večno terpljenje vleči, in ti si me zato vjelo in me izročilo mojim morivcem! Dal sem ti podlago v Cerkvi, ki je steber resnice, in ti si me za to privezalo k stebru v bičanje! Pripravil sem ti krono večne slave, in ti si mi za to ternejo krono na glavo pritisknilo! Pripravil sem ti v nebesih večni sedež, in ti si me z žebli na križ pribilo! Obsul sem te z vsimi dobrotami, in ti mi daješ žolča in kisa! Ljubil sem te iz vsega serca, in ti si mi za to serce s sulico prebodlo! Ljudstvo moje, kaj sem ti vendar žalega storil in s čim sem te vendar razžalil, da se tako proti meni obnašaš? Odgovori mi! Kaj bi ti vendar mogel več dobrega storiti in nisem storil?“ ²⁾ In še tega milega pritoževanja Gospod ne izrekuje z nikako serditostjo, ampak iz milostnega namena, da bi grešnika ginil in spreobernal, da bi vendar pozneje ne prišel kaznovavni pravici Božji v roke! Kaka neizrekljiva nehvaležnost, kako strašna grozovitost je tedaj, tako dobrega Usmiljenca in Odrešenika še z novim grehom zopet križati!

6. Smertni greh **pokonča sad odrešenja Jezusovega** in zapravi zaklad njegove svete kervi, ktero je s toliko ljubeznijo in s tolikimi bolečinami prelil. Za svoje lastne rane Gospod toliko ne mara; saj si jih je rad dal vsekati! Pa sad svojega terpljenja in svoje kervi jako visoko ceni in zelo marljivo varuje in z veliko bolečino zgublja. In kamor koli greh sega, pokončava vse, kar je Bog storil ljudem v zveličanje! Da bi razžaljeno pravico Božjo

¹⁾ Luk. 23, 34.

²⁾ Primeri miss. Rom. in Parasceve.

spravil in žaljeno čast nebeškega Očeta poveličal, je bil Jezus pokoren do smerti, in grešnik mu hoče čast zopet vzeti in z novega razžali Božjo pravico. — Jezus je zopet odperl vrata nebeške, da mi moremo v nebesa iti in v neskončnem veselji Boga vekomaj peveličevati, grešnik pa sebi in velikokrat tudi drugim nebeške vrata zopet zapre in odpre peklenške vrata, kjer bo Boga preklinjal v večnih mukah, če se o pravem času ne spreoberne. Jezus je postavil v Cerkvi sedem svetih zakramentov in daritev svete maše, da bi se grešniki očiščevali, čisti posvečevali, sveti zveličevali, grešnik pa beži pred temi studenci Božjih milost ali gre in jih oskruni z zlobnostjo in Božjim ropom. Zveličar je poslednjič vse svoje odrešenje v to opravil, da bi iz otrók jeze Božje storil prave otroke ljubezni Božje, da bi pekel zaperl in v nebesa ljudi pripeljal; greh pa spremeni otroke Božjega dopadenja v sovražnike Božje, ki se zoper Gospoda upirajo in morajo tudi kazni upornikov terpeti. Kratko reči: Odrešenje je naj ljubši delo, naj višji in naj čudovitnejši, kar so tri Božje osebe z večno ljubeznijo sklenile in z neprenehano delavnostjo izveršujejo; greh pa, kamor koli sega, razdira to naj višji in naj ljubši delo presvete Trojice!

To so le kratki popisi hudobij, ki jih ta z maj, smertni greh, zoper Boga počenja. Že iz tega se vidi neskončna hudobija smertnega greha. — Ozrimo se še na to,

II. Kar Bog dela zoper smertni greh

v svoji svetosti in pravičnosti in v svojem usmiljenji, in iz tega bomo še jasneje vidili, da je smertni greh zares neskončno veliko hudo.

1. Božja svetost sovraži greh. Bog je neskončno svet, to je: Vse dobro Bog ljubi in mora edino ljubiti, in vse hudo Bog sovraži in mora neskončno sovražiti. Bog nikoli ne sme drugači, kakor dela človek vsled svoje revščine, ampak Bog mora tako ravnati, ker je neskončno svet, ker je naj večji dobrota. Ko bi bilo Bogu mogoče tudi le en trenutek nehati sovražiti hudo, bi celo več Bog ne bil. V Božjem bitji samem je to, da smertni greh neskončno sovraži. — Pa tudi ljudje ljubijo dobro in sovražijo hudo prav v tej meri, v kakoršni svetost dosežejo in Duha Božjega v se sprejmejo. Sveti Alojzij je storil nekaj tacega, kar bi mi morebiti še ne imeli za naj manjši odpustljiv greh, ampak le za otročjo nepremišljenost; pred Božjimi očmi je bilo pa vendar grešno, pa gotovo je bilo to le v naj manjši stopnji; vendar je pa to, kar je grešno, že veliko, neizrečeno veliko hudo. Kakor hitro je tedaj Alojzij uno dejanje za grešno spoznal, se je tako prestrašil, da se je kakor mertev zgrudil in je le počasi zopet okrevail. In sveta Frančiška Rimska je imela do vsega, kar je greh, tolik stud, da je gredoč memo hiše, kjer je stanovala očitna grešnica, v omedlevico padla, ko je le zidovje dotične hiše ugledala.

Ker Bog mora dobro ljubiti, mora sam sebe neskončno ljubiti, ker je naj večji dobrota, ki je vse ljubezni neskončno vredna. In ravno zato mora tudi smertni greh neskončno sovražiti, ker je greh naj večji hudo in je vsemu bitju Božejmu naravnost nasproti postavljen. Ko je hudobni duh grešil, je v svojem napuhu šel tako daleč, da ni hotel pod Bogom biti, ga ne častiti, mu ne pokorščine skazovati, se pred njim ne poniževati; hotel je biti kakor Bog, zraven Boga. Grešnik se pa noče enako, ampak višje od Boga staviti in vse stvari, ki mu pridejo v roke, noče več, da

bi služile Bogu v čast Božjo, ampak jih hoče obračati v razžaljenje Božje. Vse lastnosti Božje bi grešnik rad pokončal, in ker tega ne more, obrača dejanja teh lastnost v razžaljenje Božje. Bog pa neskončno ljubi sebe in svoje Božje lastnosti, in zato mora greh neskončno sovražiti.

Bog pa tudi človeka čudovito ljubi in tudi zato mora greh naj bolj sovražiti, ker mu njegovega ljubljenca, človeka, pokončava. Tako zelo ljubi Bog človeka, da je že od vekomaj z očetovskim dopadenjem sklenil za njegovo službo pripraviti poln svet stvari, polno Cerkev milost, polne nebesa veselja, polno večnost neskončnega zveličanja. Včasih se še celo dozdeva, kakor da bi Bog človeka še celó bolj ljubil, kakor sam sebe; saj je Bog Oče dal svojega Sina in Bog Sin samega sebe, Jezus Kristus svojo kri in svoje življenje iz ljubezni do človeka. In ko je ubozega človeka odrešil, to zgubljeno ovčico najdel, reče: „Voščite meni srečo, ker našel sem zgubljeno ovco“, ¹⁾ namesti: Voščite ovci srečo, ker sreče in koristi nima Bog, ampak ovca. Greh pa, in le sam greh je tisti peklenski zmaj, ki človeka, ktereга Bog tolikanj ljubi, ostrupi in umori, ga še celó za vso večnost nesrečnega storí, njega samega v peklenškem ognji z večnim sovraštvom in z večnim prekletstvom napolnuje do tistega neskončno ljubeznjivega Boga, ki ga je od vekomaj tako neizmerno ljubil. Zato Bog greh neskončno sovraži in ga mora večno sovražiti, ker sam sebe ljubi in ker človeka ljubi.

2. Božja pravica tepe greh. Še jasneje nam bo Božja pravica pokazala, kako neskončno hudo je greh. Božja pravica, ki grešnika kaznuje, se tudi velikokrat imenuje jeza Božja. Ta jeza se pa popolno razločuje od jeze

¹⁾ Luk. 15, 6.

človekove. Človeška jeza je strast in izhaja večidel iz notranje nerodnosti človekove in lahko tudi v vnanjem nerodnost napravi. Jeza Božja ni razdraženost, ni notranji nepokoj, ampak je le mirna, sama volja Božja, ktera tam s kaznijo zopet red napravi, kjer je človek z grehom red poderl. — Misli si dušo v pekl, ki je dolgo časa Bogu zvesto služila, veliko skušnjav premagala, poslednjič pa smerten greh storila, enega le. To pogubljenje ni prišlo iz napada hitre jeze in gorečnosti Božje, ampak je sklep prav mirne sodbe, s katero Bog na tehtnico dene na eno stran ta smertni greh, na drugo pa vso poprejšnjo zvestobo tiste duše, slabost človeške nature, skušnjavo hudobnega duha, mikavnost zapeljevanja, moč slabe družine, zelo poželjivosti, kratko reči, vse zmanjševavne okoliščine, in pri tem v svoji neskončni resničnosti in svetosti vidi, da smertnega greha pri vsem tem ne more z manjši, kakor z večno peklensko kaznijo kaznovati. Kako neskončno hudo mora tedaj greh biti! Človeška jeza zoper hudodelstvo kacega družega se lahko preverže v sovraštvo do hudodelnika samega. Ni pa tako z jezo Božjo. Bog sovraži samo greh, ne pa človeka, ki ga je storil; Bog sovraži, kar je v naši volji hudobnega, in ljubi ob enem, kar je v nas dobrega. Če pa pri vsem tem mora greh tako strašno kaznovati, meri po tem, če moreš, kako neskončno hudo je greh.

„Pa saj ne grešim iz veselja, Boga žaliti, ampak samo iz poželenja, storiti si po godu, kar me mika“, pravi grešnik. In Bog lahko odgovori: Saj te ne tepem iz veselja delati ti bolečine, ampak samo zato, da s kaznijo zopet napravim red, kjer si z grehom nerednost napravil. Ako godec struno napenja in odjenjuje, in ako je po nobeni ceni več ne more v pravi glas pripraviti, jo poslednjič odterga in jo proč verže; zakaj? morebiti iz sovraštva

do strune? iz veselja maščevati se nad njo? Nikakor ne ampak le iz ljubezni do reda in soglasja. Tako velikokrat Bog z veliko poterpežljivostjo grešnika naganja k dobremu s križem in terpljenjem, potem ga zopet vabi s srečo in blagostanjem; ako se pa nikakor ne dá spraviti v pravo soglasje z Božjo voljo in v pravi red pobožnega življenja, ga Bog preč verže v ogenj, ne iz sovraštva do njega samega, ampak iz sovraštva do nerodnosti njegovega greha, iz ljubezni do nramnega reda.

Človekova jeza krivico velikokrat tudi čez pravo mero kaznuje in s tem samo krivico dela. Božja jeza pa vselej manj kaznuje, kakor bi sama pravica zahtevala. Zakaj kakor je Bog neskončno pravičen, je ravno tako tudi neskončno dobrotljiv in usmiljen, in še celó v peklu je ni kazni Božje, pri kateri bi bila odločevala samo njegova pravica, ne pa tudi njegovo neskončno usmiljenje. Če pa smertni greh pri vsem usmiljenji Božjem zasluži vendarle vse peklenške muke skozi vse večne čase, pomisli tedaj, kako neskončno húdo mora greh biti!

3. Božje usmiljenje se utruđi nad grehom. Koliko hudo je še le greh pred Božjim usmiljenjem! Gospod tako dolgo čaka grešnika. Adamu je Bog rekel in Božja pravica to zahteva: „Kteri dan koli od (prepovedanega) drevesa ješ, boš mógel umreti.“ ¹⁾ Neki kralj je dal umoriti dva gospoda in njuna teta se je hotla zato maščevati. Na svojem vertu, kamor je kralj večkrat prišel, je postavila podobo, ki je gledavcu z eno roko jabelko ponujala. Ko kralj jabelko vzame, mu pa serce prebode sulica, ktero je podoba s skrito umetnostjo ravno takrat izstrelila, ko je kdo jabelko vzel. Kolikorkrat kdo smerten greh storí,

¹⁾ I. Mojz. 2. 17.

bi se mógel v tistem trenutku zgruditi in umreti, njegova duša pa v večni ogenj pogubljena biti, kakor se je zgodilo angeljem po grehu; kolikorkrat pa grešnik še dalje živí, se more to le s čudežem Božjega usmiljenja zgoditi. In glej, ta čudež dela Gospod vse dni. Bog čaka grešnika v svoji prizanesljivosti en teden, en mesec, eno leto, deset, dvajset, petdeset in še več let. — Ne čaka pa mutast in nedelaven, ampak silno ljubeznjivo kliče grešnika k spreobrnjenju, hodi za njim, ga išče, ga vabi; on neskončno žaljeni Bog hodi za grešnikom in ga tako rekoč prosi, naj bi zopet sprejel njegovo ljubezen in milost! Ob enem pošilja tudi svoje namestnike, da tudi po vnanjem grešnika vabijo, kličejo, k spreobrnitvi prosijo, s svojimi govori in opomini. ¹⁾ — In če ima kdo le nekoliko dobre volje spreobrniti se, kako ljubeznjivo mu Bog naproti hiti, kako očetovsko ga objame, kako obilno mu pomnoži svojo pomoč in milost, da se mu spreobrnjenje polajša! Ali se grešnik spreoberne ali ne, Bog nima ne škode ne prida; in vendar se Bog tako zelo veseli grešnikovega spreobrnjenja, kakor bi se vse njegovo zveličanje le na to opiralo. — Greh je tako neskončno hudo, da celó to neskončno usmiljenje Božje utruđi, tako da se poslednjič umakne in da pravica kaznováje nastopi: „Gospod ni mogel dalje prenašati hudobije vaših misel in gnjusob, ki ste jih počenjali; zato je bila vaša dežela v puščavo in v stermenje in v prekletje.“ ²⁾

4. Božja pravica in Božje usmiljenje kaznuje greh celó nad Kristusom. Ako tedaj premišljujemo, kako se razodeva pravica ali usmiljenje Božje, zmirej bomo vidili, kako neskončno veliko hudo je greh. Naj razvidnejši

¹⁾ Primeri II. Kor. 5, 20.

²⁾ Jer. 44, 22.

bi bilo pa to, ako bi natančneje premišljevali tisto delo, ktero ste pravica in usmiljenje Božje skupej doveršile, namreč odrešenje, včlovečenje, terpljenje in smert Jezusa Kristusa, ker tukaj ste se milost in resnica srečale, pravica in mir se objele. ¹⁾

Lahko razumevamo, da za spolnovanjem Božje volje mora priti plačilo, za prestopanjem pa kazen, kakor se je oboje pokazalo pri angeljih, po različnosti njihovega obnašanja. Po tem je pa tudi človek grešil, kazen pa, njemu primerna, prav zaslužena, njemu zažugana, ni nastopila, ampak odslej je človeški rod čedalje veči in obilnejši milost prejemal, tako da brez števila množic ljudi že zdavnej vse nebeške veselja uživa in se brez števila ljudi neprenehoma v nebesa preseluje. Sicer so po unem prvem grehu tudi neprenehoma terpljenja in težave ljudi zadevale, pa te so jim bile bolj pomočki in zdravila, kakor prave kazni. Zakaj se tedaj grešnemu človeškemu rodu kazni prizanašajo? Zakaj mu toliko neskončnih milost daje? — Le zavoljo čudovitega dela odrešenja!

Kakor hitro je greh storjen, mora Božja pravica po grehu napravljeni nered s primernim pokorjenjem zopet v red spraviti; pravica se mora zgoditi, in ona ne more storjenega greha za nestorjenega imeti. Od druge strani je pa hotlo Božje usmiljenje zadolženemu človeku priznati in mu še zraven tega neskončno milost in neskončno slavo dati, kakor zvestim angeljem. Kako bi se tedaj pravici zadostilo, ko bi se krivi ne kaznoval? Le s tem, da bi kje nedolžni kazen sprejel. Ali bi pa ne bilo krivično tepsti nedolžnega? Gotovo, ko bi bil zoper svojo voljo tepen, ne pa, če kazen prostovoljno sprejme. Ali pa ni

¹⁾ Ps. 84, 11.

tudi na drugi strani zopet krivično, da zadolženi ni kaznovan? Gotovo, ko bi odslej še zadolžen ostal, ne pa, če mu on, ki je kazen prostovoljno sprejel, tudi zadolženje vzame. Saj se tudi v očitnem življenji zgodi, da se dolžnik pri miru pustí, če on, ki ni dolžnik, zanj prostovoljno dolg plača. Kje pa je on, ki bi grešni dolg na se vzel in plačal? Angelji tega ne morejo storiti, ker je dolg neskončno velik, torej neskončno veliko plačilo zahteva. Tudi nobena druga stvar in vse stvari skupej ne morejo tega plačila prevzeti; to more le on, kteremu je mogoče plačati neskončni dolg, in ta je le Bog sam, Božja oseba. Pa Božja oseba sama je po človeku razžaljena, kako bo imela ljubezen do človeka, ki jo je razžalil? In Božja oseba mora zadostenje sprejeti, kako ga bo sama dala? Potlej pa tudi Božja oseba ne more terpeti, kar pa kazen za človeški greh zahteva, in brez tacega namestovavnega terpljenja Božja pravica ni spravljena, še manj pa nagnjena, človeku tudi še zraven tega toliko milost in slavo podeliti, kakor zvestim angeljem. Pa vse težavnosti je odpravila Božja modrost in ljubezen; nebeški Oče je pripravljen dati svojega edinorojenega Sina, da za grešne ljudi vse ko namestnik opravi; Sin Božji je pripravljen to zadostenje izveršiti, včlovečiti se, vse grehe svetá ljudem vzeti in na se sprejeti, se takó kakor vesoljnega grešnika in spokornika, ki ni greha storil, pa vendar hoče vse grehe zbrisati, ostri, nepreprosljivi pravici Božji izročiti, in še zraven tega neskončne milosti in zasluženja za ljudi nabirati in jim jih do konca sveta ponujati, tako da vsi, ki le resnično hočejo, zares morejo kazni uiti in pred Božjim pravičnim sodnjim stolom obljubljeno večno zveličanje doseči. Njegovo posredovanje med kaznujočo pravico Božjo in med kazni vrednimi ljudmi je za njegovo celo življenje

in za njegovo smert naznanjeno v besedah, ki jih je govoril na Oljski gori bričem, ki so ga za smert iskali: „Jaz sem Jezus Nazareški; ako tedaj mene iščete, pustite te iti“, ¹⁾ in nikar jih ne nadlegvajte. Vsako dejanje, vsaka molitev Jezusa Kristusa je govorila enake besede Božji pravici: Jaz sem tisti, ki sem vse grehe ljudem vzel in sam na se naložil. Če tedaj iščeš njega, ki ga hočeš zavoljo grehov tepsti, vzemi mene in izroči me rabeljnom; te pa, ljudi, pusti brez kazni iti in daj jim tudi še neskončno plačilo tistega zasluženja, ktero pridobim in ga njim darujem.

Glej tedaj, kako neskončno hudo je greh. Vsi ljudje in vsi angelji bi ne bili mógli tudi le za prvi greh Adamov dovolj zadostiti. In ko bi bil Bog še sto in sto novih nebes vstvaril, polnih angeljev, izmed katerih bi bil že najmanjši veliko vikši, kakor sedaj naj višji Seraf, bi vendar tudi ti vsi skupej ne mógli Bogu dovolj zadostiti. Sin Božji sam pride. In dobro pomisli, s kakošno ostrostjo Božja pravica z njim ravná! Ker je kralj nebes in zemlje, ali bi ne bil mógel rojen biti v naj lepšem kraljevem poslopji na svetu? In glej, še v naj manjšem kotu naj ubožnejši hiše ne dobí prostora; od hiše do hiše poprašujeta Marija in Jožef in prosita, in od hiše do hiše ji odganjajo in jima vrata zapirajo v dolgi, merzli zimski noči; le pri živini v hlevu more Gospod priti na svet!

Ako je sicer kraljev otrok rojen, prihajajo voščila in častne darila od vsih strani. Za Jezusa se pa kralj Herod le zmeni, da bi morivcev poslal umoriti ga. Ako so prišli služabniki Božji v nevarnost, je Bog velikokrat čudeže storil v njihovo varstvo in je velikokrat čudovito in na-

¹⁾ Jan. 18, 8.

nagloma kaznoval njihove preganjavce. Pa za svojega Božjega Sina ne pripustí legijonom angeljev, da bi ga branili; bežati mora Božje dete v naročji svoje bridkostne Matere, skrivaj, zdajci, po noči, v daljno nejeversko deželo, skozi daljno strašno puščavo, med naj hujšimi težavami in nevarnostmi!

In poglej v puščavo, kjer se posti. Preroku Eliju, svetemu puščavniku Pavlu je precej po krokarji pošiljal vsakdanjega kruha; Danielu v levovi jami je po mnogih čudežih oskerbel potrebnega živeža; ko so šle množice za Jezusom v puščavo, je vdrugič s čudežem pomnožil kruh, ker je imel skerb za potrebne. Ko se je pa sam v puščavi že deset dni postil brez naj manjšega grižljeja, ga ni bilo krokarja, da bi mu bil prinesel kruha; in ko že dvajset dni nič ni užil, ni bilo angelja z živežem; in ko je že trideset dni brez otešanja prebil, še ni storil čudeža, da bi si dobil kak grižljej; še daljnih deset dni naj bi nič ne okusil, kakor da bi Božja pravica v svoji gorečnosti čuvala, da bi njemu, in ravno le njemu ne došel grižljej za okrepčevanje.

In Jezus na Oljski gori! Vsak trenutek v vsem svojem življenji je čez vse iskal čast svojega nebeškega Očeta; sedaj mu je pa pred očmi njegovo terpljenje, kako sovražniki njegovo lastno čast strašno zasramujejo in kako ga hočejo vsim v zasmehovanje visečega med hudodelnikoma do smerti mučiti; in poprej naj bi bil še sramotno zdelovan, strašno bičan, s ternjem boleče kronan. Nad tem se stresa slaba človeška natora, v ponižnosti pade Jezus na svoj obraz in Boga zopet in zopet prosi, naj bi ta grenki kelih terpljenja memo šel, in kervavi bridkostni pot dere iz vsih potnic in teče celó skozi obleko na zemljo; tako zadobi sam sebi s to daritvijo svoje kervi uslišanje — oh

ne! on ni uslišan; izdajavec pride, morivci nanj planejo, Božja pravica jim ga izroči, vlečejo ga v terpljenje, v smert!

In Jezus pri stebru bičanja! Z vso ostrostjo je bilo prepovedano človeka obsojenega v bičanje več kakor štiridesetkrat udariti; in da bi se število štirideset gotovo ne prestopilo, je bilo zapovedano nobenega več ko devetintridesetkrat udariti. Tako je Bog sam ukazal — hudodelnikom v prid. Pa za Jezusa se tudi ta milejši postava ne spolnuje. Ne samo štirideset, ne samo štiri sto — tisuč in tisuč udarcev prejme Gospod pri bičanju; tako je naredila Božja pravica, le s čudežem ga je ohranila pri življenji, da bi še daljši in večji muke terpel.

In glej na goro Kalvarijo! Tam stoji križ in Jezus kervavi nanj pribit. Naj hujši žeja ga žgé v drobavji, edinem délu njegovega telesa, ki ga ljudje s kervavo grozovitostjo niso dosegli. In žeja je le huji in neprenesljivši, Gospod poslednjič pravi: „Žejin sem.“ Vstvaril je vse studence in reke, in vse jezera in morja, vode v nepotekljivi preobilnosti za vse ljudi in živali in rastline. Za se bi je tudi rad imel en požirek, vsaj eno kapljo! In te kaplje tako priserčno prosi, njegovo življenje se nanjo opira, če kaplje ne dobí, mora skoperneti! Pa ne, ne dobí je! Ne požirka, ne kaplje čiste vode ne dobí! Čudimo se, da mu uni rabeljni in morivci pod križem niso malo hladne vode prinesli, pa to grozovitost vendar še moremo razumeti. Pa — in to je prečudna skrivnost, pa saj stoji tudi Magdalena, tudi Janez, celó njegova Mati Marija pod križem, in ga slišijo prositi kaplje vode, in raji bi bili šli do konca sveta in bi bili proderli sto in sto orožij, ki bi jim branile, kakor da bi ga ne bili uslišali in bi ga bili pustili koperneti! pa ne! nimajo vode, ne dajo mu piti, koperneti

mora! Božja pravica je tako naredila, da ni prejel tega malega pokrepčanja!

Zapuščen je tedaj od vsih! od tisučerih, ki jih je sam s čudežem ozdravil ali v življenje obudil; zapuščen je tudi od apostelnov, zbežali so; in njegova Mati tù stojí in ga sliši prositi; zastonj, ona ne more in ne sme pomagati. In angelji nebeški vsi, izmed katerih je celó vsakemu hudodelniku eden dan v varstvo, nobeden mu ne pomaga. Nebeški Oče še ostane, on ljubi svojega Božjega Sina z neskončno ljubeznijo; ali ga tedaj v njegovih smertnih bridkostih vsaj v notranjem prav ljubeznjivo ne bo pokrepčal? Nikakor ne! Nebeški Oče mu popolnoma odtegne vsako znamnje ktereга koli polajšanja ali tolaženja. In to terpljenje je naj veči med vsem, in Gospod kliče iz globočine svojega serca, da se tresejo vse nebesa: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!“ Vsi so ga zapustili, ki so mu hotli in mógli pomagati, vsi so priderli, ki so ga hotli mučiti, in od teh mučen, in od unih zapuščen — nagne glavo in umerje. Božja pravica je stanovitno odvracevala vsako notranje ali vnanje pokrepčanje in je pustila prostost vsem mučivcem. Čemur se je pa še veliko bolj čuditi, Božje usmiljenje je v vse to privolilo!

Zakaj? zavoljo greha! Ker je greh neskončno hudo, se je mogel tudi le z neskončnim terpljenjem zbrisati. Pa pomisli sedaj, o grešnik! če Božja pravica in Božje usmiljenje greh celó nad Božjim Sinom, kateri greha ni, v razžaljenje in onečeščenje Božje, storil, ampak Bogu v čast zbrisal, tako hudo tepe, kako neskončno hudo mora tedaj greh biti nad njim, ki ga stori! Toliko hudo je tvoj greh, da je Sin Božji sam zavoljo njega mogel toliko terpeti. Ozri se na umerlega Jezusa na križu! Ta Jezus je pravi Bog in človek, on je tvoj prijatelj, ki ti je skazal

brez števila znamenj ljubezni, on je tvoj brat, tvoj oče, tvoj kralj, tvoj Bog. In s smertnim grehom si ga umoril. Resnično, smertni greh umori človeka, prijatla, brata, očeta, kralja, Boga! To je smertni greh!

III. Kaj smertni greh zoper grešnika stori.

Mislil bi kdo, če je greh sam na sebi tako strašna pošast in zoper Boga takó divja in ga žali, Bog pa tudi greh takó neskončno sovraži in kaznuje, in če grešnik pri vsem tem greh, tolikanj ljubi in išče in se mu udaja, mora vsaj zanj biti silo koristen in mu biti v prid. Pa **tudi proti grešniku samemu je greh naj strašnejši pošast** in mu več škoduje, kakor mu morejo vsi hudobni duhovi in vsi sovražni ljudje škodovati. Greh ga oslepí, da nevarnosti in svoje prave koristi ne vidi, velikokrat celó viditi noče; greh ga stori terdovratnega, da ga celó posebni dokazi Božjega usmiljenja, s katerimi ga hoče Bog še z ostrostjo in milobo rešiti, nič ne ginejo; greh ga vsega oropa ter ga brez vsega zasluženja in s sto in sto pregrehami oskrunjenega spravi pred stol neskončno pravičnega sodnika; kar ima pa greh zanj prijetnega in mikavnega, ni nič bistveno, ampak je le vada, dokler smertnega ternka ne požre. To so skusili na sebi grešni angelji: imeli so Boga in nebesa, berš potem so že tulili v breznu večnega terpljenja, kjer bodo tulili brez konca. To so skusili prvi starši: bili so v raji, v pozemeljskih nebesih, in od tod jim je bil odpert srečni pot k nebesom na unem svetu; pa zdajci se prikaže ognjeni meč in jih izžene v osat in ternje solzne doline. To in še več skusi vsak grešnik, kateri v grehu umerje. Pa tudi že pred smertjo, v trenutku storjenega greha že je vsega dobrega oropan in v vso revo

pahnjen. Ko bi tudi imel vse čednosti in vso spokornost svetnikov, vse zasluženje in terpljenje mučencev, ko bi si bil že tudi za to zaslužil naj višji sedež v nebesih, če pa smerten greh storí, je vse to v tistem trenutku zgubljeno, v katerem s privoljenjem v greh tudi posvečujočo gnado Božjo zgubi. Bil je otrok Božji, brat in sodeležnik Jezusa Kristusa; v trenutku storjenega greha je vse to zgubljeno: on je sovražnik Božji in Bog je njegov sovražnik, on je kriv smerti Jezusa Kristusa in Kristus je njegov sodnik, ki ga pogublja, on je podoba hudobnega duha in hudobni duh je njegov večni mučivec. On zgubi nebesa in si nakoplje pekel.

To je smertni greh! pa ne v vsi svoji hudobiji in gerdobiji, ampak le v slabem popisu, ki se od prave hudobije smertnega greha še tako razločuje, kakor se narisana podoba pekla razločuje od pravega pekla.

B. Greh nečistosti.

Kar smo doslej rekli o smertnem grehu, tičí v vsakem smertnem grehu, še celo v tistem, ki se morebiti ljudem naj manj hudoben in gerd dozdeva; njegova gerdobija in hudobija je še celó neskončno večí, kakor bi kateri človek koli mogel povedati. S tem ste pa pojasnjeni dve reči: prvič, da je tudi med smertnimi grehi zopet velik razloček, ker so nekteri smertni grehi gotovo še veliko hudobnejši in gerši, kakor drugi, dasiravno so vsi smertni grehi; in drugič, da ne domišljija ljudi, ampak le Božja sodba more za gotovo povedati, kakošno stopnjo hudobije in gerdobije ima storjeni greh. Ta sodba Božja se pa od sodbe svetá velikokrat tako zelo razločuje, kakor so nebesa višji od zemlje. In ravno pri nečistosti se kaže

prav velika različnost v sodbi. Svet velikokrat pravi: Nečistost je majhen greh ali še celó greh ni; Cerkev Božja pa uči natanko to, kar se je od Boga samega naučila, da je nečistost naj večji in naj gerši smertni greh, ki ga Bog naj bolj sovraži. In taka je tudi; zakaj kadar človek za človekom umerje, prejme v večnosti plačilo ali kazen, večji ali manjši kazen, ne po razsojevanji ljudi, ampak le po sodbi Božji.

Preden pa natančneje premišljujemo, kaj nam je Bog dal vediti o velikosti in gerdobiji nečistosti, hočemo naj poprej povedati, kako različno se more ta greh storiti. Zakaj marsikteri se velikokrat pregrešujejo s posebnimi nečistimi grehi, pa še pri tem mislijo, da so popolno čisti, ker se drugih hujših ostudnost tega greha ogibljejo. In zopet drugi se bojé, kakor bi bili z brezštevilnimi nečistimi grehi omadeževani, dasiravno so čisti, ker so bili sicer od nečistih skušnjav nadlegovani, pa so jih spominjáje se Boga premagali in se tako v čednosti čistosti bolj uterdili, ne pa z grehom omadežali.

Kaj pa je tedaj greh nečistosti? Kerščanski nauk nam pravi: „Nečistost je neberzdano nagnjenje do mesene sladnosti.“ To se mora pa natančneji razložiti. Zato pravi kerščanski nauk dalje: „V šesti zapovedi je zapovedano, na duši in telesu čistim biti, in to celó tudi v mislih, besedah in v obnašanji; tudi je zapovedano, ogibati se vsake grešne priložnosti. V šesti zapovedi se pa prepoveduje: vsakoršno nečisto dejanje, nečisto obnašanje in nečisto govorjenje; radovoljno dopadajenje in privoljenje pri nečistih mislih in željah, in vse, kar v nečistost napeljuje“. In v deveti zapovedi se zapoveduje: čistega serca biti in hudo poželjenje krotiti. Iz tega se vidi, da se ta greh lahko različno stori, in sicer notranje in vnanje.

I. Notranji grehi zoper čistost.

Notranje grehe marsikteri komaj za greh imajo, in vendar je gotovo, da je grešnost ali svetost človekova v notranjem, v misli, v volji. Kar se dobrega ali hudega potem tudi po vnanjem na dan prikaže, izhaja le iz notranjega, kar s tem se ve da potlej še večji moč dobi; če je pa le vnanje in ne izhaja iz notranje misli, kakor pri norcu, ni ne dobro ne hudo.

1. Pervo tedaj, kar tukaj nahajamo, so nečiste **misli**. Poglejmo, kako vstanejo, in kdaj se duša z grehi omadeža in kdaj ne. Odkar je človeška natora v Adamu padla, je hudo poželjenje in nagnjenje do mesene sladnosti v človeku veliko moč zadobilo. Prečista Devica Marija, vselej brezmadežna, ni imela hudega poželjenja, ker tudi ni imela izvirnega greha. Do veliko drugih verst grehov ima le malo ljudi veliko nagnjenje, na priliko, do morije, tatvine, goljufije; do nečistega poželjenja pa imajo vsi nagnjenje, več ali manj, poprej ali poznej, večkrat ali manjkrat. Na enkrat, velikokrat se še ne ve, od kod, se zbudí v človeku misel na nečiste reči; misel se lahko preverže v živo domišljijo, in hitro se k njej nagne popačena človeška natora, kakor bi bilo to kaj prijetnega in dobrega. Vse to se lahko godí in še celó eno ali več minut terpí, še preden sta um in pozornost človekova grešno misel zapazila. Sedaj pa človek to zapazi, in spozna skušnjavo. Kako je tedaj? ali si se že z grehom omadežal? ali si se že Bogu zameril? Nikakor ne, v tem slučaju ne; samo to, da ti slaba misel v glavo pride, ali da se ti slaba misel zbudí, še ni greh (razun takrat, ko bi si sam prostovoljno slabo misel grešno zbujal). To je še le skušnjava k grehu, v katero si brez lastnega zadolženja prišel. Sedaj pa, ko

za skušnjavo veš, sedaj je trenutek, v katerem boš odločil, ali bodeš greh ali zasluženje za skušnjave imel. Če precej, ko skušnjavo zapaziš, stud nad hudim obudiš, kakor iskro z roke otreseš, ki je nanjo priletela, kakor kačo od sebe veržeš, ki je na te prilezla, če ponoviš sklep, ne žaliti Boga, ter svoje misli in svojo pozornost na kaj drugega oberneš, kratko reči, če hudo studiš in slabo misel odganjaš, ne samo nimaš greha, ampak imaš še zasluženje, to je, dejanje čednosti, in še uterjenje v čistosti; po taki skušnjavi si Bogu še dopadljivši kakor poprej. — To naj si zapomnijo tiste boječe duše, ki mislijo, da, kolikorkrat so imele slabe misli, so se že tudi s smertnimi grehi omažežale in so pred Bogom kazni zapadle. Ravno nasproti, dejanje čednosti čistosti je bil njih stud nad grešno mislijo! Nasproti pa, če tam, kjer slabe misli zapaziš, se jim ne vstavljaš, če imaš prostovoljno dopadajenje nad njimi, z zavednostjo tedaj in s privoljenjem svoje volje, je to greh, je velik greh, tudi tedaj velik greh, kadar imaš samo v misli dopadajenje, če tudi še ne pristopi prostovoljno poželjenje nečistega dejanja. Če tudi praviš, da je to dopadenje le majhna reč, je vendar to taka majhna reč, kakor iskra, ki mesto požge, ali ki pade v zalogo strelnega prahu in ljudi in poslopja razdene. Prostovoljno dopadajenje s popolnim spoznanjem in s popolnim privoljenjem je in ostane smerten greh. To naj si zapomnijo tisti poželjivi in premalo vestni ljudje, ki mislijo, da so brez greha, če niso padli v velike grehe vnanjega dejanja.

Se ve da je pa tudi mogoče, da človek v takih skušnjavah se ni ne določno ustavljal, ne določno vanje privolil; omahoval je pri nečistih mislih med privoljenjem in neprivoljenjem; velikokrat človek tudi ni bil prav pazljiv, da je skušnjava prišla, in ga vest ni prav opominjala, da je

to greh, in ta nepazljivost še nekako dalje terpi. Tukaj se ve da ne moremo reči, da bi bilo tako ravnanje smerten greh, ampak je odpustljiv greh.

Lahko se tudi prigodi, da ima kdo pred Bogom veljaven vzrok si nespodobne reči pred oči staviti, na pri-liko, zdravnik, ki se mora v dotičnih rečeh podučevati; če v nečisto dopadenje ne privoli in se zoper skušnjava, ki se mu kje zbudi, zvesto vojskuje, nima greha. Kdor si pa brez tacega pametnega vzroka take reči pred oči stavlja in si pri tem misli, da nima nad njimi dopadenja, vendar greši, ker se prostovoljno in brez pravega vzroka postavi v nevarnost privoliti, in greh je veči ali manjši, kakor je nevarnost bližnja ali daljna.

2. Ako človek nad nečistimi mislimi pridno ne čuje in jih ne odganja, vstane iz njih lahko nečista **želja**, kakor iskra v slami zdajci plamen napravi. Nečiste misli ali nespodobne predstave imeti, se pravi, nečiste reči z duhovnim očesom gledati; nečiste želje imeti, se pravi, že dalje iti in nečistih reči želeti, tako rekoč v duhu z roko po njih segati, kar je že še veči greh, ako ima človek take želje z zavednostjo in prostovoljnostjo. Ta želja je pa lahko taka, ki tudi popolno v človeku ostane, in se v vnanjem z ničemur ne razodeva, in tedaj se imenuje **nedelavna**, ravno ker k izveršenju grešnega poželjenja nič ne dela; — ali pa lahko dalje sega in človeka naganja vse tako vravnati ali pomočkov iskati, da bi grešno željo tudi v dejanji spolnil, in tedaj se imenuje **delavna želja**, ki je tudi se ve da veči smerten greh, dasiravno je tudi že nedelavna želja smerten greh, če se ji z zavednostjo in prostovoljnostjo priterdi.

Že v starih časih in vselej so bili ljudje, ki so no-tranje grehe, torej tudi želje, zlasti če so bile neizdatne,

komej za greh imeli. Jezus Kristus je pa s sveto gorečnostjo temu oporekal; prvič, ker tudi k vnanjim grehom napeljujejo: „Iz serca izhajajo hude misli, uboji, prešeštva, kurbarije, tatvine, krive pričebe, preklinjevanja.“²⁾ Potlej pa tudi zato, ker so hude želje (še bolj kakor misli) že same na sebi hudobne in zlobne, in sicer ravno tako, kakor bi bil po vnanjem storjeni greh. Ker tako terdi Gospod: „Jaz pa vam povem, da vsak, kateri ženo pogleda, da je poželi, je že prešeštoval z njo v svojem sercu.“²⁾ In ne še le v novi zavezi, ki zavoljo svoje veči svetosti tudi veči čistost serca zahteva, ampak že precej v začetku je Gospod premagovanje hudih želj enako ostro zapovedal, kakor je njih izverševanje prepovedal: „Podverzi si grešno poželjenje, in ti čeznj gospoduj,“³⁾ ne smeš pa pripustiti, da bi ono v tebi in nad teboj gospodovalo. Potem je Gospod na sinajski gori dve izmed deset zapoved prav nalašč dal zoper hude želje, namreč deveto in deseto. Zakaj sveti Duh pravi: „Hudobne misli so Gospodu gnjusoba.“⁴⁾ „Ne hodi za svojim poželjenjem; ako spolnuješ želje svoji duši, te bo dala v smeh tvojim sovražnikom,“⁵⁾ hudobnim duhovom, ki bi te potem z zasramovanjem in zasmehovanjem mučili. Skorej ga ni družega greha, zoper kterega bi bil sveti Duh tolikokrat svaril, kakor zoper hudobne želje. Povem le še besede svetega Petra, kateri o taci grešnikih govori: „Ti pa so kakor nespametna živina in bodo v svoji spačenosti poginili, ker za blagost imajo vsakdanjo sladnost; so nagnjusni in omadežani, sladnosti do verha siti; oči imajo polne prešeštva in neprenehljivega greha, in so otroci prekletstva.“⁶⁾ Jasno je, da sveti Peter tukaj ne

¹⁾ Mat. 15, 19. ²⁾ Mat. 5, 28. ³⁾ I. Mojz. 4, 7. ⁴⁾ Preg. 15, 26. ⁵⁾ Sirah. 18, 30. 36. ⁶⁾ II. Pet. 2, 12—14.

misli tistih, kateri greh v dejanji delajo, ampak si samo notranjo slast v željah dovoljujejo, ker pravi: oči imajo polne prešeštva, kar je neprenehljivi greh. Se ve da je greh, samo v željah storjen, manjši kakor pa če je tudi v dejanji storjen; pa v vsem skupej bodo vendar grešniki enkrat za svoje notranje grehe bolj tepeni, kakor za vnanje; zakaj? ker so notranji grehi veliko pogostnejši, torej tudi v skupnem znesku veliko veči kakor vnanji. Zakaj večidel se je že prav veliko notranjih grehov zgodilo, preden se je greh po vnanjem doveršil.

Ker se tedaj ravno tukaj, pri notranjih skušnjavah v mislih in željah, poglobitni boj za čisto ali nečisto življenje odloči (zakaj kdor se notranjih grehov ogiblje, ne pade v vnanje grehe, in kdor v notranjem greši, se tudi tedaj pogubi, kadar vnanjih grehov ne dela), hočemo še prevdarjati, **kako se nam je obnašati pri nečistih skušnjavah v mislih in željah.** Naj prvo je potrebno, da si skušnjave sam grešno ne zbudiš, na priliko, z radovednostjo oči v branji, gledanji . . . — Potem je pa treba neutrudljive čuječnosti, da sovražnika, kakor hitro je le mogoče, spoznaš, da se mu precej v začetku ustavljaš. Nečisto poželjenje je požigaven ogenj, in skušnjavec je peklenški požigavec, nečiste misli pa so iskre. Lahko ugasiš prvo iskro, težko boš pa potem ogenj zadušil, ko že vse gorí. — Če je pa skušnjava že prišla, ne smeš biti maloserčen; vojak, ki se naj bolj bojí, ni naj hrabrejši, ampak spominjaj se Boga vsegapričujočega in obujaj v sebi stud nad vsim pregrešnim, in obračaj svoje misli in svojo pozornost na druge reči. Moči pa stanovitno se ustavljati nimamo sami iz sebe, ampak le od Boga, zato si moramo te milosti vsak dan prositi in je terdno pričakovati. — Vendar se pa primeri, da skušnjava ne jenja,

dasiravno se pridno zoper njo vojskuješ; zato pa ne bodi otožen in maloserčen, in, ako si si prizadeval storiti svojo dolžnost, nikar se ne boj, kakor bi bil sam kriv skušnjave ali kokor bi bil že privolil ali grešil. — V takih daljših skušnjavah in tudi sicer je pa nenaravnostno, to je, bolj ogibovavno vojskovanje večidel boljši, kakor naravnostno, ki sovražnika napada. Ker je to imenitno, hočemo s priliko bolje razjasniti. Misli si, poštena devica gre svojo pot v cerkev; pride pa k pouličnima pobalinoma, ki jo zmerjata, jo dražita, da bi se z njima tergala, in blato vanjo mečeta. Kaj ji je storiti? Če hoče z vso resnobo hudobna dečka s pota spraviti, sicer ne moremo, da nima prav; ali ji pa ni veliko bolj svetovati in ali ni veliko spodobnejši, da gre svojo pot in za njuno kričanje ne mara in jima ne odgovarja? Kmalije dečkoma izpred oči in v miru. Sicer pa, ko bi se ju bila lotila, bi bila gotovo razdražena, morebiti tudi nekoliko povaljana. Glej, ta devica je podoba tvoje duše, in hudobna dečka so nečiste misli ali želje. Smeš se jih lotiti, jih odganjati, dobro in prav tako; pa velikokrat so potem hudobnejši in nadležnejši. Večidel je bolje bežati iz nesnage in umakniti se boju, ne pa v boj se spuščati, da namreč svoje misli oberneš na druge reči, na priliko, ravno na delo, ktero opravljaš, ali paziš na to, kar, na priliko, okolostoječi govoré, ali da sam začneš o drugi reči govoriti ali pripovedovati, iz tega namena, da svoje misli od hudobnih reči odverneš. Tako dosežeš hitreje mir in ne boš tako lahko omadežan; zakaj kdor se s tako umazanim sovražnikom ruje in bojuje, se lahko celo tam še malo umaže, kjer se je junaško bojeval in je zmagal. Tudi se ti ni treba bati, da bi ogibanje v skušnjavi kje premalo studa

nad gerdim grehom razodevalo, nasproti, veči stud kažeš, ako se grehu ne približuješ.

Če pa tudi tako skušnjava dalje terpi, se vendar nikdar ne smemo ustrašiti. Bog nam nikdar noče potrebne pomoči k ustavljanju odtegniti, in če skušnjavcu pripusti napasti nas, je že poprej pri nas s svojo milostjo, da nas podpira. Oberni svoje misli na Boga vsegapričujočega, na svetega angelja varha, na Marijo, spominjaj se smerti, sodbe, plačila ali kazni, in tvoj sklep ne grešiti bode močnejši in vsak zmagovavni boj bode čednost čistosti v tebi bolj uterdil. Tvojo hišo ti sovražnik sicer more zoper tvojo voljo požgati; ali tempeljna Božjega v tvojem sercu ne more poškodovati, kakor le tadaj, kadar vedoma in prostovoljno dopustiš.

„Zgodba bojevanja, ktero je imela sveta Katarina Sienska v enaki zadevi prestati, je silo čudovita. Bog je pripustil, da je hudobni duh sveto devico skušal z vso divjostjo, ki si jo je bil izmislil. Vsaktero ostudnost je njeni duši vdihoval, vidoma se ji je prikazoval z več tovarši, ki so z besedami in s pogovori devici počutke vzbujali. Te skušnjave so ji globoko v serce segale, in, kakor sama pripoveduje, vso prevzele, in le njene volje niso bile še premagale. Dolgo je terpela ta skušnjava, dokler se ji ni prikazal Kristus, ki mu reče: Oh, kje si bil, moj preljubi Zveličar, ko je bilo moje serce tako polno temote in nečednosti? In Jezus ji odgovori: V tvojem sercu sem bil, moja hči. Kako si pa vendar mogel biti v mojem sercu, vpraša Katarina, v katerem je bila taka nečednost? In Gospod pravi: Povej mi, ali so nečiste misli in čutila v tebi obujale veselje ali žalost, grenkost ali slast? Oh, naj veči grenkost in žalost! odgovori Katarina. Kdo pa je bil, pravi sedaj Gospod, ki je obujal veliko grenkost in žalost

v tvojem sercu, kdo drugi kakor jaz, ki sem v sredi tvoje duše skrit bival? Verjemi mi, moja hči, ko bi jaz ne bil pričujoč, bi bile te misli, ki so tvojo voljo obdajale in je niso mogle premagati, nedvomljivo poslednjič vendar zmagale; tvoja prosta volja bi jih bila z veseljem sprejela, in tako bi bile umorile tvojo dušo. Ker sem bil pa v tvojem notranjem, sem dal tvojemu sercu tisti stud, tisto upornost, da si se z vso močjo skušnjavi ustavljala; ker pa nisi imela tacega uspeha, kakor si želela, si čutila še večji stud nad grehom in nad samo seboj. Po tem takem je bilo to terpljenje veliko zasluženje in velik dobiček za te, in tvoja čednost in moč tvojega duha se je močno vterdila.“¹⁾ Tako zvesto bojevanje čednost uterjuje in dušo z zasluženjem obogatuje. Kdor se pa notranjim skušnjavam ne ustavlja, se mu serce omadežva in s smertnim grehom obteži; in kmali nastopijo tudi vnanji različni grehi.

3. Tukaj hočemo še omeniti nečiste **sanje**. Ker je človek po svoji lastniji k hudemu nagnjen, in ker je domišljija tudi v spanji neprenehoma delavna, ko pa um, zavednost in vest ravno ne delajo, se lahko pripeti, da v domišljiji tudi nečiste podobe vstanejo, ki so tako žive da se jih človek, kadar se zbudi, še kakor drugih sanj spominja. Kaj je o njih reči, ali so greh ali niso greh? Kdor se spominja, da se je tudi v sanjah ustavljaj, se mu ni treba bati, da bi se bil pregrešil, in tisti kristjani, kateri se čuječi terdno in serčno in vselej ustavljajo, so v dobrem tako uterjeni, da se tudi v sanjah večidel ustavljajo. Kdor se pa spominja, da je v sanjah privolil, se mu zato še ni treba bati, da bi se mu to v pravi greh štelo in da bi bil za to kaznovan, če tih sanj sam ni bil kriv, ker je bila

¹⁾ Filoteja sv. Frančiška Sal. IV. 4.

pri tem zavednost in prosta volja zvezana. Nikar pa ne premišljuje sanj in svojega obnašanja v njih, ampak spusti jih popolnoma iz spomina in izbijaj jih iz glave kakor nečisto misel, če ne, prideš še le sedaj zbučen v pravo skušnjo, ki te lahko v greh zapelja. Pa ta skušnja, da je naša lastnija še tako malo vajena dobrega, in da se tako hitro k hudemu nagne, nas mora pred Bogom poniževati in čuječe delati in nas priganjati, da se čuječi s toliko večí zvestobo vojskujemo.

II. Vnanji grehi zoper čistost.

1. Pri vnanjih grehih pridejo najpervo pogledi, **grehi z očmi**, kakor nastanejo pri notranjih najpervo domišljije, grehi v mislih in predstavah. Oko je duši okno, skozi katero ona po svetu in svet vanjo gleda. — Kdor brez hudobjepa tudi brez krotitve, v prirojeni radovednosti in lahkomišljenosti, živi, obrača svoje oči na vse kraje in podobe, ki jih zunaj vidi, domišljija pa jih v notranjem posnema, dobre in slabe. Ker je pa človeška natora k hudemu nagnjena, precej zapazi grešne, nečiste podobe in jih bolj živo pred dušne oči stavi in se jako rada v njih mudí. Tako je oko že skušnjo napravilo. Ako potem tudi volja dovoli, se oko nalašč obrača po nečistih podobah, kakor poglavar razbojnikov tovarše na rop pošilja, in kjer oko ravno nič ne nahaja, vé domišljija, kar primanjkuje, sama dostavljati, zatorej so pri hudobnem človeku podobe v domišljiji še veliko gerši kakor prave podobe same. Oči so vrata v terdnjavi našega serca v vojski, ki jo z nami imajo zapriseženi smertni sovražniki; zato jih mora ali zapreti ali pa pridno stražiti, toda ne kak lahkomišljen stražnik, kakor radovednost, še menj pa izdajavec, kakor poželjivost,

ki nalašč išče nečistih reči, ampak zanesljiv, zvest stražnik, kakoršen je kerščanska vestnost in krotitev. Zakaj neoberzdano ali še celó poželjivo oko je tako nevarna reč, da se lahko reče, da se malokdaj nahaja notranj ali vnanj nečist greh, ki bi ga oko ne bilo krivo.

Zato tudi sveto pismo tolikokrat in tako ostro opominja, da naj se oči kroté. Že poprej smo omenili ostro svarjenje svetega Petra zoper tiste, „ki imajo oči polne prešeštva“, in opominjanje Kristusovo, da je že prešeštvovanje, ako kdo drugo osebo poželjivo gleda. Nadalje pravi sveti Duh: „Ne oziraj se po poželjivi ženski, da kje ne padeš v njene zaderge. Ne vpiraj svojih oči v devico, da se kje nad njeno lepoto ne pohujšaš. Ne zijaj okrog po mestnih ulicah, in ne klati se po njegovih cestah. Obrni svoj obraz od nališpane ženske, in ne pogleduj po tuji lepoti; zavoljo ženske lepote se jih je že veliko pogubilo; in iz nje se poželjivost kakor ogenj vnema.“ ¹⁾ Se ve da so te besede za obojni spol enako imenitne, ker sta oba slaba in k hudemu nagnjena. Kdor pa za to opominjanje ne mara, pride kmali v stan, v katerem more druge besede svetega pisma na se obračati: „Moje oko mi je življenje vzelo, zavoljo vsih hčer mojega mesta. Na lovu so me vjeli kakor tico moji sovražniki po nedolžnem. V jamo se je pogreznilo življenje moje, in kamen so verh mene položili. Vode so nastopile čez mojo glavo; rekel sem: Po meni je!“ ²⁾

Druzega tedaj ne ostane kakor oči s kerščansko sramožljivostjo berzdati. „Zavezo sem naredil s svojimi očmi, da bi celó ne mislil na devico. Zakaj, kakošen del bi imel Bog zgorej v meni? Ali ne gre pogubljenje hudobnemu?

¹⁾ Sirah. 9, 3—9. ²⁾ Žal. pes. 3, 51—54.

Ali ne ogleduje sum mojih potov, in ali ne prešteva vsih mojih stopinj? “¹⁾

2. Kakor oči moramo pa tudi **ušes** varovati, in oba počutka vsih vtisov, ki so lahko nevarni, torej oči zastran podob, bukev; ušes zastran pogovorov, norčevanj, pesem, godbe. Tako svarí sveti Duh: „Zagradi s ternjem svoje ušesa; hudobnega jezika nikar ne poslušaj, in svojim ustam vrata in ključavnico napravi.“ ²⁾ „Odpert grob je njih gerlo; s svojimi jeziki goljufno ravnajo, gadjí strup je pod njih ustnicami; njih usta so polne kletve in grenkobe.“ ³⁾ „Ne dajte se zapeljati: Malopridni pogovori skazé dobro zaderžanje.“ ⁴⁾

3. Še večí je greh njemu, kateri sam nečisto govórí, nečiste pesmi prepeva. Tu veljá beseda svetega Duha: „**Jezik** je sicer majhen ud, in vendar velíke rečí napravi. Jezik je ogenj, zapopadek hudobije; vnet od pekla, ognjusi vse telo, in zažge tek našega življenja; nepokojna hudoba je, poln smertnega strupa.“ ⁵⁾ In le prévečkrat vžge nečisti jezik sto in sto serc, v katerih potem nečisti ogenj leta in leta gorí in čezdalje več drugih vžiga. Zato tedaj „poslušajte, otroci, poduk zastran ust; in kdor se ga derží, se ne bo pogubil zavoljo svojih ustnic, tudi se ne bo pregrešil s hudobnim dejanjem.“ ⁶⁾ „Veliko jih je pod ostrim mečem padlo, pa ne toliko, kolikor jih je po svojem jeziku poginilo.“ ⁷⁾ Greh enega samega nečistega pogovora lahko napravi neizmerno veliko spačenost, lahko sto in stoletja terpi, sto in sto nedolžnih v pregrehe zapeljá in okuževanje čezdalje bolj razširja — preverže se lahko v splošno pohujšanje, ki se skorej ne more več popraviti.

¹⁾ Job 31, 1—4. ²⁾ Sir. 28, 28. ³⁾ Rim. 3, 13. 14. ⁴⁾ I Kor. 15, 33. ⁵⁾ Jak. 3. ⁶⁾ Sir. 23, 7. ⁷⁾ Sir. 28, 22.

In če se nečisti govori še pišejo in tiskajo, terpi govor tudi lahko stoletja in neprenehoma mori duše, za ktere je Gospod umerl.

Tudi **vedênje**, ki je sramožljivosti nasproti, je zelo grešno in v bližnjem, ki ga vidi, lahko še hujši skušnjava napravi, kakor nečisti govori.

4. Kar pa tiče nečiste grehe, kateri se zunaj **popolnoma doveršujejo**, naj velja tukaj beseda aposteljnova, „nečistost se še ne imenuj med vami“, ¹⁾ dasiravno s tem prav za prav le razodeva željo, da bi nikdar ne bilo treba imenovati je, in da je duhu kerščanstva naravnost nasproti, delati take grehe. Pa sveti apostelj Pavel sam je bil prisiljen že v tistem trenutku govoriti o teh grehih in poganjati se zoper nje, in odsihmal ta potreba še nikoli ni nehala. Ako grešnik sam sabo greši, pokonča tempelj svetega Duha, v kterega je bil pri svetem kerstu in pri sveti birmi posvečen; ako greši z drugo osebo, to pokončanje obsega dva taka Božja tempeljna; ako je ta druga oseba z njim v rodu ali v svaštvu, se hudobija in gerdobija povikša, in v stari zavezi je Bog na to postavil smertno kazen, kakor tudi za prešeštvo; iztrebiti so se mogli taki grešniki izmed ljudstva, izgnati iz dežele.

C. Velikost in gerdobija nečistega greha.

Če kdo verjame in terdovratno terdi, da nečistost ni smerten greh, ta terditev ni samo napačna, ampak celó krevoverna. Zakaj to je od Boga razodeta resnica, da je nečistost smerten greh; zeló velik greh, še veliko večí, kakor večidel družih smertnih grehov. Ko bi bil na tehtnici

¹⁾ Efez. 5, 3.

Božje pravice en sam nečist greh v skledčici, in bi potem vsi angelji v drugo skledčico položili vso svojo popolno ljubezen do Boga, vsi očaki svojo vero, vsi preroki svojo zvestobo, vsi aposteljni svoj trud in svojo gorečnost v spreobračanju nejevernikov, vsi mučenci svojo kri, vse device svojo čistost, vsi sveti škofje in mašniki svoje pastirske dela, vsi spoznavavci svojo spokornost, poslednjič tudi še Marija, Mati Božja, svoje sicer vse presegajoče zasluženja in popolnosti — to vse bi bilo kakor nič v primeri z velikostjo enega samega nečistega greha. In če tudi to nezmereno veliko obilnost zasluženj desetkrat in stokrat vzameš, če jo tudi neprenehoma tisuč in tisučkrat pomnožuješ, nikoli ne bodo mogle enega samega smertnega greha nečistosti pretehtati. Smertni greh je neskončno veliko hudo, in vse une zasluženja so le končno dobro. Le Jezusovo delanje in terpljenje je veči in zadostuje k zbrisanju teh in vsih družih grehov.

Malikovanje, s katerim se pravi Bog zapustí in malik moli, je gotovo strašna pregreha. In glej, v tistih krajih svetega pisma, kjer hoče Bog malikovanje ko prav veliko in gerdo pregreho naznaniti in zopor njo sovraštvo in stud obuditi, ga ne imenuje z lastnim imenom: malikovanje, ampak nečistost, kakor pač v brezštevilnih krajih stare in tudi nove zaveze, na priliko, v „Skrivn. razod. 17.“ Že to samo bi bilo gotov dokaz, da mora nečistost izmed naj večih grehov biti, ker Bog tako rekoč nobene druge tako gerde besede ne najde, kakor besedo: malikovanje. Pa nečistost je tudi zares nekako malikovanje, to je, zapuščenje pravega Boga in zatelebanost v stvar, ktera mu je cilj in konec; pa to malikovanje ni kakor pri ubogem nejeverniku, ki o pravem Bogu nikoli nič ni slišal in bi ga pač molil, ko bi ga le poznal, ampak je bolj tak odpad od Kri-

stusa, kakor so se z njim pregrešili Judje, ki so Kristusa iz njegovega uka in vsled njegovih čudežev sicer spoznali za Sinu Božjega, pa vendar niso vanj verovali, ampak so ga do smerti mučili. Toda sodi le sam; glej, nekdanji nejeverniki so kiperski otok posvetili boginji nečistosti. Tje pa prijadra ladija s kristjani; oblastnik jim nasproti stopi, v eni roki z malikom, v eni pa z mečem, rekoč: Vsi morajo boginji darovati; kdor se brani, bo zdajci obglavljen. Sedaj pa eden pristopi in reče: Kerščanske vere vekomaj ne bom zatajil! — in njegova glava se zvalí na pesek, in tako tudi še glave marsikterih družih; eni pa darujejo boginji Veneri kadilnih zern; v sercu sicer od Kristusa ne odpadejo, pa po vnanjem vendar malikujejo. Kaj porečete o teh bojazljivih izdajavcih svoje svete vere, praša velik govornik Božji (Segneri)? Vi jih obsojuate, vi jih studite, ker so vero zatajili. Vi hinavci, dalje govori, sami sebe pa ne obsodite? in samih sebe ne studite? Res je, uni so z odpadom zaslužili pogubljenje; ali ga pa niste vi stokrat zaslužili? Uni so le enkrat leseno podobo Venerino počastili, v smertni bridkosti, prisiljeni z mečem; vi ste pa stokrat in stokrat živim Veneram darovali, prostovoljno, ki vas ni nobeden silil, pač pa so vas svarili Bog in ljudje, nebesa in pekel!

Greh nečistosti je silno nevaren, ker se človeku dozdeva mikaven in prijeten; zato moramo njeno pravo podobo, njeno naj večí ostudnost še natančneje premišljevati, da jo bomo toliko gotovše studili in se je ogibali. Zakaj nečistost je naj gerši in naj nevarniši pregreha, ki jo Bog naj bolj sovraži in naj strašneje kaznuje tù in tam.

I. Nečistost je najgerši pregreha.

Vsak greh je nekaj sramotnega že zato, ker podverzuje človeka oblasti hudobnega duha, prevrača postavnī red, nagiba k nizkemu in hudemu. Ali to zlo se pri nobenem grehu tako močno ne razodeva, kakor pri nečistosti.

Nečistost je presramotna v očeh Božjih. Božje osebe presvete Trojice so vse storile, da bi človeka povikšale in ga naredile za gospodarja vidnih stvari. Nečistnik si pa le prizadeva od sebe vreči to lepoto in se živini enacega storiti ali se še pod njo znižati. — Nečistost je posebno sramotna v očeh Boga Očeta, ki vidi svoje delo z nečistostjo silno popačeno in znižano. Bog Oče je dal človeku pamet, da bi se ji najpred telo podverglo in potem vse vidne stvari, da bi bil tedaj človek kralj svetá. Nečistost pa stori, da se pametna duša naj nižjim mesenim željam podverže. Namesto da bi moglo telo duši služiti, služi sedaj duša telesu. Iz kraljice se je duša prevergla v sužnjo. —

Nečistost je sramotna v očeh Sinu Božjega, ki je človeka s svojo kervjo odkupil in ga seboj naj tesneje sklenil. „Ali ne veste, da so vaše telesa udje Kristusovi?“ ¹⁾ Človek ne verže samo od sebe te lepote, kar se z vsakim smertnim grehom zgodi, ampak verže jo od sebe nar sramotnejše. Ceno kervi Kristusove daje za sladnosti, po kterih je živini podoben, in ki ude Jezusa Kristusa po besedah svetega aposteljna Pavla storé za ude nečistosti. ²⁾ Da bi Jezus pokazal stud nad tem grehom, ni pripustil hudobnemu duhu, da bi se mu bil približal z nečisto skušnjavo. In dasiravno so ga sovražniki veliko družih grehov

¹⁾ I. Kor. 6, 15. ²⁾ I. Kor. 6, 15.

obdolževali, vendar ni dovolil, da bi ga bili !gledé tega greha le količ kaj natolcevali. Tudi med svojimi učenci, dasiravno so imeli nad sabo marsiktere napake, ni terpel nečistnika. —

Nečistost je sramotna v očeh svetega Duha. Sveti Duh je Duh čistosti, ki mu je tedaj nečistost tako zoperna, kakor življenju smert. On je tisti Duh, ki v ljudeh pred vesoljnim potopom ni mogel prebivati, ker so bili vsi „meseni“, in je podoben golobu, ki se je vernil v Noetovo barko, ker zemlje še ni čiste našel. Kako ostudna mu mora tedaj biti nečistost, ker bolj kakor vsaki drugi greh njegov tempelj, človeško telo, oskruni. „Ali ne veste, da ste tempelj Božji, in da Duh Božji v vas prebiva?“ ¹⁾

Nečistost je sramotna v očeh angeljev; zakaj tudi oni so duhovi in studijo tedaj to, kar človeka po besedah svetega pisma dela „mesenega“. Oni ljubijo duše, ki so jim varhi. Temu grehu je pa lastno, da navadoma dve duši ob enem v pogubljenje pahne.

Nečistost je sramotna v očeh ljudi, in sicer naj prvo v očeh svetnikov, ki so velikokrat že z vnanjim vtisom spoznali to pregreho.

Nečistost je sramotna v očeh nečistnika samega. Zakaj noben grešnik ali hudobnež tolikanj ne išče skritosti in temne noči, kakor nečistnik; in če je tudi še tako spriden, nečistost je po njegovem notranjem čutilu zmirej nekaj tacega, česar se mora človek sramovati. — Nečistost pahne človeka tudi v časno nadlogo, v zaničevanje in zasramovanje. Ker še tako spriden rod nikdar ne more vsih pojmov o čednosti in pregrehi preverniti, in pokončati tistega človeku lastnega čutila, sramežljivosti, katero je Bog

¹⁾ I. Kor. 3, 16.

dal čistosti v varstvo, zato se nečistosti zmirej derží sramota, in nje bolj kakor vsake druge pregrehe. To čuti tudi nečistnik sam, vsaj dokler ni vse sramežljivosti zgubil. Zakaj njegov pogled je plašin, bojí se in spreletí ga ru-dečica, kakor hitro čuti, da se s kako, še tako nedolžno besedo omenjajo njegove dejanja; še celó nepokojin je, kakor hitro sliši dva človeka natihoma pogovarjati se. — In po pravici se čuti od sramote tako rekoč potertega, ko se spominja svojih pregrešnih dejanj. Naj bi imel mlad človek še toliko napak nad seboj, po načelih in tudi po govoríci svetá je zgubil svojo čast le tadaj, kadar se je tega edinega greha krivega storil. — Še v besedah se take resníce razodevajo: ta greh se zmirej imenuje greh nečistosti in s tem se naznanja, da noben drugi greh duše tako ne omadežva in ne popači, kakor ta greh; in ako se govórí o gerdi strasti, vé vsak, ktero strast go-vornik misli.

II. Nečistost je naj nevarnejši pregreha.

1. Najpervo zavoljo brezštevilne **obilnosti grehov**, ki jih počenja on, ki je v to pregreho zabredel. Zakaj on greši z vsimi dušnimi in telesnimi močmi, z umom, ker ima nečiste misli, z domišljijo, ker ima nečiste predstave, s spominom, ker se nečistih reči spominja, s srcem, ker ima nečiste želje, z voljo, ker v nečiste reči privoli, z očmí, ker ima poželjive poglede, z jezikom, ker ima ne-čiste pogovore, z ušesi, ker posluša nečisto govorjenje . . In po enem ali po več potih se pregrešuje po noči in po dnevu, v hiši in zunaj hiše, sam in v družini. Kdo more prešteti smertne grehe, ki jih v mescih in letih storí? Ni ga družega greha, ki bi bil v tem tako nevaren, kakor je ta greh!

2. Pa razun obilnosti grehov **zatíra nečistost vse dobro v duši in zunaj duše** bolj kakor drugi grehi. Kerščanska duša ima kraljevo vrednost, zakaj naj višji kralj nebes in zemlje je njen Oče, in Jezus, Kralj kraljev in Gospod vladarjev, je njen brat; v Kristusu ima celo v eni zadevi večí kakor angeljsko vrednost, ker Gospod ni angeljske natore, ampak je človeško natoro sprejel in z Božjo natoro sklenil. Z nečistostjo pa se pogrezne človek pod živino v blato; pa ne tako, kakor če bi človek zoper svojo voljo v nesnago padel, in se potem toliko skerbneje umil in očedil, ampak nalašč s poželjenjem in z nespametno ljubeznijo pade. V prečudni lepoti se sveti čista duša, beleži kakor sneg, oprana pri svetem kerstu, svetejši kakor zlato, povelíčana pri sveti birmi, v rodu z Jezusom samim pri svetem obhajilu, da imajo Božje osebe same veliko dopadajenje nad njo. Kakor hitro jo pa červ nečistosti nagrizne, je prava kuga za vsako duhovno oko, stud pred Božjim obličjem, kužno mertvaško truplo polno smradú in červov. — V nebeškem blagostanji pa živi čista duša njena hrana je ljubezen Božja kakor pri angeljih, spolnovanje volje Božje kakor pri Kristusu, še celó živo Telo in živa kri Jezusa Kristusa samega, kar še angeljem ni dano. Z nečistostjo pa vse to zgine, njena lakota se hoče kakor pri zgubljenem sinu nasitovati z ostudnim živežem nečistih žival, kar jo le muči, pa je ne okrepcuje. Tako nečistost spremení raj čiste duše v jamo prekletstva in revščine.

Pa tudi vsako vnanno srečo razdere nečistost, huje, kakor drugi grehi to storé. Zato pravi sveti Janez, da ga je angelj nesel v duhu in mu pokazal zapeljivo nečistnico v puščavi. ¹⁾ Ona je nekđaj našla zemljo jako lepo in cve-

¹⁾ Skr. razod. 17, 3.

tečo, pa jo je z vesoljnim potopom spremenila v nezmerno vodeno puščavo, ki se je, ko je bila voda upadla, pokazala ko nezmerno pokopališče, na katerem so trohnele kosti človeškega rodú sem ter tje ležale, našla je sidimsko dolino z njenimi slovečimi mesti v rajski lepoti in jo je spremenila v gerdo smertno morje. Našla je v stoletjih le prevečkrat cveteče kraljestva in ljudstva, in jih je polagoma pokopala v prekletstvo in revščino. Našla je milijone srečnih družin in oseb, pa je spremenila vso srečo v revo, in blagoslov v prekletstvo.

3. Nečistost je tudi zato naj nevarnejši pregreha, ker je naj gerši nehvaležnost do Boga in ker ravno **Božje dobrote obrača v to, da ga človek tolikanj huje žali**. Ako Bog mnogim ljudem ne bi bil dal teh dobrot, ako bi jih bil vstvaril gerde, bolehné, revne, nespametne, bi ga tudi ne bili tako hudo žalili. Iz Božjih dobrot si naredi nečistost „zlat kozarec“, ¹⁾ to je, s satansko zvižahnostjo stavlja pred oči gerdobijo ko lepo, drago in imenitno, da bi ljudje mislili, da se ravno v njej nahaja velika sreča, ko je vendar njena gerdobija vsem očitna. In sveti apostelj vidi, kako iz unega nečistega kozarca pijó kralji na zemlji in po njihovem slabem zgledu tudi drugi prebivavci na zemlji, in kako se vsi upijanjó ²⁾ — zakaj? ker noben drugi greh ljudem tako zeló ne jemlje človeške vrednosti, kakor nečistost, kakor tudi pijanec ne hodi več po koncu, kakor ljudje, ampak v lužo pade in se tam valja, kakor gerda laznina. In véliko nečistnico vidi sveti apostelj tudi pijano, pa ne od kerví svetnikov, ampak od kervi Jezusa samega, zakaj? ker noben drugi greh toliko človeških duš ne morí in rešnje kervi Jezusa Kristusa tako

¹⁾ Skr. razod. 17, 4. ²⁾ Skr. razod. 17, 2.

zelo ne skruni; nečistost je omotica za človeško kri, naj hujši skrunjenje kerví Jezusa Kristusa.

4. Naj nevarnejši pregreha je pa nečistost še bolj zato, ker so **ž njo združene tudi vse druge verste grehov**, ki ji ali predhajajo ali jo spremljajo ali za njo prihajajo. Zato se ji tudi pravi hudičeva mreža: že zavoljo brezštevilne obilnosti grehov, ki so ž njo ob enem v njej, potem zavoljo brezštevilne množice ljudi, ki se ž njo lové, med tem ko so druge verste grehov bolj kakor ternek, s katerim hudobni duh posamne lovi; poslednjič zavoljo velike obilnosti nečistih in družih grehov vsake verste, ki so v enem samem nečistem dejanji zapopadeni, kakor strupena kačja zalega v eni kači. Misli si na priliko, da je kdo devíco zapeljal; koliko grehov v mislih, željah, besedah, govorih, dejanjih se je že poprej storilo in koliko se jih bo še storilo? Kakošni morivni naklepi zavoljo nasledkov greha, ki se jih je morebiti bati? Koliko sovraštva, krivega natolcevanja, revščine in sramote za družino brez konca, potlej koliko slabega zgleda, ki velikokrat več človeškim rodovom škoduje? Zato je nečistost tudi poglavitni greh, to je, vir, iz katerega izhaja preveliko družih grehov: zapravlјivost, ljubosumnost, izdajstvo, sovraštvo, maščevanje, uboj, tatvina. Saj Kristus sam pravi: „Nečisti duh gre in si privzame sedem družih duhov, hujših kakor on.“¹⁾ Nečistost pripravi človeka, da vse druge Božje zapovedi prestopi. Nečistnik greši zoper prvo zapoved, ker postavi v svojem sercu malika, na katerega se odslej vse misli in želje obračajo, in tako malikuje. Ali ne govóri včasih od „moljenja“, od udanosti, ktero smo le Bogu dolžni? Med vsimi grehi, kakor skušnja uči, nobeden tako lahko ne

¹⁾ Mat. 12, 45.

pelje k nejeveri, kakor nečistost. Čisto serce je verno, ker nima vzroka skrivati se pred Bogom, ločiti se od njega; nečisto serce pa je ravno rarád tega le prerado tudi nejeverno serce. Zato vidimo, da človek naj raji v strastnih letih vero zapustí. Koliko odpadov od katoliške Cerkve je imelo v skrivni nečistosti svoj poslednji vir! Odpadniki so zapustili sveto Cerkev, ker pod njenimi postavami niso mógli svoji strasti streči. Kolikokrat je bila nečistost poslednji in pravi vzrok, da so nekteri zakon sklenili z nejeverniki in tako izdali vero svojo in svojih otrok! Prištevaj pa k temu še brezštevilne Božje rope! V hišo Božjo, kteremu se satan le trepetáje približuje, stopajo nečistniki, ki imajo po besedah svetega aposteljna „óči polne prešeštva“. Morebiti vse druge pregrehe skupej niso tolikokrat vzrok božjeropnih spoved in obhajil, kakor nečisti greh sam.

Nečistnik greši zoper drugo Božjo zapoved s krivimi prisegami. Kolikokrat kliče nebo in zemljo na pričo, da bode zvest svojemu maliku! Kolikokrat se rotí in terdi, da nóče Boga in zveličanja imeti, ko bi kdaj serce od sedanjega svojega malika odverníl! Le prisege so velikokrat pomoček, s kterim mu je mogoče doseči svoje hudobne namene. In vendar se nobene prisege raji ne prelomujejo kakor take. — Nečistnik greši zoper tretjo zapoved. Nedelje in praznike skruni, ker ima tisti čas, ki je za službo Božjo odločen, nepripuščene ali nevarne shode, ali še celó med sveto mašo obilno greši. Kako bi tudi molil k Bogu, odkar vse misli in vse čutila svojega serca na svojega malika obrača? Zeló se pregrešuje nečistnik zoper četerto zapoved. Otroci, ki so imeli poprej priserčno ljubezen do svojih staršev, so merzli, nepokorni in termasti, kakor hitro je serce v to strast zapleteno; še celo starši se ne

bodo motili, ako iz hitrega spremenjenja v obnašanji svojega sina ali svoje hčere sklepajo, da se je ta strast že zbudila. Kaj mara strastna hči za vse še tako pravične ugovore staršev zoper zvezo, ki njeno pravo vero v nevarnost postavlja! Naj starše in sorodnike sramota obhaja; naj žalujejo do smerti: serce, ki je nečistosti vdano, je za vse neobčutljivo. — Koliko grehov zoper peto zapoved spremlja nečistost! Grehi zoper lastno življenje, ker si nečistnik z razuzdanostjo zgodnjo smert nakopava, ali celó iz otožnosti in obupnosti, ki je nasledek nečistosti, sam sebi življenje vzame; grehi zoper življenje otrokovo, ki je sad razuzdanosti, ali vsaj poskušanje za vdušenje še njeznega življenja, s katerim hoče grozovita mati sama v grob iti; grehi zoper življenje moža ali žene, ki se zavoljo nove zveze s pota spravlja; grehi zoper življenje zapeljivčevo ali zoper življenje od Boga poklicanega pa nadležnega svarivca! Kakor je zgubil življenje sveti Janez Kerstnik vsled prigovarjanja gerde Herodijade, tako je svetega Stanislava, škofa krakovskega, še celó pri altarji umorila roka kralja Boleslava, ker ga je po svoji dolžnosti svaril zavoljo nečistosti, ki je bila vsemu kraljestvu v pohujšanje. Poslednja sodba bo veliko umorov tudi tam razodela, kjer se sedaj sama nedolžnost kaže. — Koliko je grehov zoper sedmo zapoved! Nezvestobe sinov in hčer, hlapcev in dekel, tatvine vsake verste, da se strasti streže, da se darovi dajejo, da se kupuje nečimern lišp. Velikokrat dobé očetovo premoženje nepostavni dediči, otroci iz prešeštva. — Grehi zoper osmo zapoved! Opravljanje in obrekovanje je navadno orožje, s katerim se zapeljivec odpravlja; z mnogimi lažmi, ki se leta in leta ponavljajo, se poprejšnje sramotne dela zakrivajo; in z lažnjivim obetanjem hoče nečistnik svoje hudobne namene doseči. Tako spremlja te-

daj nečistost cela versta grehov zoper vsako Božjo zapoved. Zato se tudi tolikokrat primeri, da nečistnika, če že vendar kdaj premišljuje obilnost in velikost svojih grehov, ravno to naganja, k vsim poprejšnjim grehom dodati nov greh, greh obupnosti. Kakor so se mu poprej majhni grehi dozdevali, tako velike sedaj vidi, in s Kajnom pravi: „Prevelika je moja pregreha, da bi zaslužil odpuščenje!“ ¹⁾ in z Judežem si morebiti iz obupnosti življenje vzame. On pozabi, da je Božje usmiljenje vendar neskončno veči, kakor vsa človeška hudobija. ²⁾

5. Nečistost je poslednjič naj nevarnejši greh, ker človeku naj večí nadloge nakoplje; že v časnih zadevah pride nečistnik v veliko slepoto zastran stanu, vrednosti, časti, dolžnosti, koristnosti; velikokrat pride v uboštvo, ker je slep za svoj dobiček in nepripraven za opravila; on si podira zdravje in gujije v boleznih, v katerih se razodeva njegova sramota; „gnjiloba in červi, pravi modri Sirah, se ga bodo polastili, in v velik zgled bo postavljen, in veržena bo njegova duša iz števila živih.“ ³⁾ Pa tudi nad cele kraljestva in ljudstva pridejo zato hude šibe, in če to nič ne izda, pogin.

Strašnejši pa je dušna reva, ki izhaja iz nečistosti, pred vsim slepota grešnikova o lastnem dušnem stanu, slepota uma, pozabljivost Boga, smerti in prihodnje sodbe, oterpnjenost volje, prevelike želje po časnem življenji, potem stud do življenja in nazadnje samomor v neštivilnih prigodkih.

Zato se tudi ni čuditi, ako se vidi, da

¹⁾ I. Mojz. 4, 13.

²⁾ Wilmers Lehrbuch der Religion, str. 304—306.

³⁾ Sirah. 19, 3.

III. Nečistost je tudi pregreha, ki jo Bog naj bolj sovraži.

Resnično, o nobenem drugem grehu Bog ni nikoli govoril s takimi besedami, kakor o nečistosti. „Ko je Bog vidil, da je zemlja popačena, (zakaj popačilo je vse meso svojo pot na zemlji), je rekel Noetu: Napolnjena je zemlja z njih krivico, in jaz jih bom pokončal z zemljo vred. In Gospodu je bilo žal, da je vstvaril človeka na zemlji, in je bil znotrej s serčno žalostjo presunjen.“ ¹⁾ To so celo skrivnostne, težko umevne besede. Pa kakor Bog svojo neskončno svetost in čistost neskončno ljubi, ravno tako neskončno sovraži in mora sovražiti tudi nečistost.

Morebiti se komu v prvem trenutku čudno zdi, ako rečemo: v novi zavezi sovraži Bog nečistost še huje kakor v stari zavezi. Temu se pa ni čuditi. Zakaj sedaj v novi zavezi nečistost ne oskrunja samo človeške stvari, ampak pravi ud Jezusa Kristusa kakor sveti Duh naravnost učí. ²⁾ S svetimi zakramenti je kristjan na duši in na telesu bolj posvečen, kakor tabernakelj in monštranica, v kateri Jezus bistveno prebiva, bolj kakor kelih, v katerem se kri Odrešenikova daruje; zato se mora tudi na duši in na telesu za svetejšega imeti; z nečistostjo se pa bolj onečeščuje in oskrunja, kakor z drugimi grehi. In kolikor ostudnejši je greh, toliko večí sovrašтво mora tudi Bog do greha imeti. In k temu pristopi še strašnejí okoliščina: ravno nesramnost nečistnikov je bila prav posebno, ki je k smertnim bridkostim terpečega Zveličarja silno grenko bolečino dodala, namreč očitno osramotenje pred vsim svetom, da je Gospod na gori Kalvariji na križu visel svojih oblačil

¹⁾ I. Mojz. 6, 5—7. ²⁾ I. Kor. 6, 15.

oropan in vsim pogledom izpostavljen! In nebeški Oče naj bi tega naj sramotnejšega umora svojega Božjega Sina nič bolj ne sovražil kakor vse drugo, kar je sovraštva vredno?! —

Po tem takim se pa tudi samo od sebe razumeva, da

IV. Nečistost je tudi pregreha, ki jo Bog naj huje tepe.

1. **Že na tem svetu** tepe Bog nečistost s strašnimi šibami, ki jih v posebnih prilogah naravnost pošilja, ali pa tudi z naturnimi kaznimi, ki jih ima ta pregreha za nasledek po naravnem potu. Omeniti hočemo nekatere kazni obeh verstá.

a) Posebne kazni.

Najpervo pogledjmo na splošnje Božje kazni zaradi splošnjih nečistih grehov. V neskončni ljubezni je Bog človeka vstvaril, „z večno ljubeznijo te ljubim, zato te iz usmiljenja k sebi vlečem.“¹⁾ In ko je bil Gospod dokončal stvarjenje, je imel neskončno dopadenje nad njim, vidil je, da je bilo vse prav dobro. Kar pa pride nečistost in se čezdalje splošnjeje razširja med ljudmi, in poslednjič je to naj ljubši delo, nad katerim je imel Bog dopadajenje, v tako brezno sramote in hudobije zatopljeno, da Gospod z **vesoljnim potopom** vse ljudi pokonča, razun ene same družine, ki je bila čista, ob enem pa pokonča tudi vse drugo, kar je nečistemu človeku služilo v korist, kakor se sežgó okužene reči človekove, ki je za černo kugo umerl. In še kraji, kjer so se ti gerdi grehi godili,

¹⁾ Jer. 31, 3.

so bili razdejani, zemeljsko poveršje se je bilo potopilo, in iz morskih globočin se je nova zemlja vzdignila, ki jo je pa povodenj še skozi 150 dní izpirala, da se je ko nov, čist kraj v posest dala novemu rodu. Glej milijone trupel, ki po vodah plavajo, in zapomni si: tako sovraži in tepe Bog nečistost!

Pozneje nam zgodbe svetega pisma stavijo pred oči drugo sodbo Božjo. Jordanska dolina je bila lepa in izverstna kakor raj; ali nečistost je okužila prebivavce v **Sodomi** in v drugih mestih. Kar se približa sodnik z grozovito šibo, poslednjič ravno izhaja solnce nad prebivavce prelepega kraja. „Gospod je tedaj deževal na Sodomu in Gomoro žveplo in ogenj od Gospoda z nebes, in je pokončal te mesta, in vso deželo okoli, vse prebivavce mest, in vso zelenjavo po polji. Abraham pa se je zjutraj vzdignil, in je gledal proti Sodomi in Gomori, in po vsih krajih tiste dežele, ter je vidil žareč pepel vzdigovati se z zemlje, kakor dim iz peči.“ ¹⁾ Pri vesoljnem potopu je bil Gospod poslal vodo, tukaj pa je poslal ogenj, ki je hudodelnike pokončal; ob enem so se jim tla pod nogami uderle, in padli so v brezno, njihove duše pa v pekel, kjer še zmirej goré. Perva iskra pa, s katero se je ves ta ogenj vžgal, je bila ostudna nečistost. Njihov greh se imenuje vnebo-upijoč, ker je razžaljena pravica Božja upila za maščevanje in pokončanje, dokler ni bila uslišana.

Tudi po Mojzesu je Bog nečistnikom **strašne šibe** poslal. Ko je Mojzes na sveti gori sinajski 40 dni in noči molil in se postil, dokler ni prejel dveh kamnitih tabel z zapovedmi, je ljudstvo pod goro na ravnem nečistovalo. Več tisuč krivih je bilo po Božjem povelji z mečem

¹⁾ I. Mojz. 19, 24—28.

pokončanih.¹⁾ — In pri vsem tem se je ljudstvo zopet dalo zapeljati k nečistosti s hčerami moabskega ljudstva. „In Gospod se je razserdil in je rekel Mojzesu: Vzemí vse pervake ljudstva, in obesi jih proti solncu na vislice. In Mojzes je rekel Izraelovim sodnikom: Vsakteri umôri svoje bližnje, ki so se Beelfegorju (maliku nečistosti) udali. In bilo je pomorjenih štiri in dvajset tavžent móz. Izmed moabskega ljudstva je pa Bog kmali potem ukazal pobiti vse može in ženske zunaj devic.“²⁾ Tako zeló sovraži in tepe Bog nečistost.

Pa tudi zavoljo posamnih nečistih grehov jih je Bog večkrat prav veliko kaznoval, ki so bili kakor koli krivi. V Gabaonu je po noči več gerdiht razuzdancev levitovo ženo napadlo in strašno gerdo zdelalo, in drugi tovarši Benjaminovega rodu, ne da bi bili te hudodelnike kaznovali, so jih še zagovarjali. Zato se je pričela vojska, v kateri je bilo izmed krivega rodu z ognjem in mečem vse pokončano: možje, žene, starčki, otroci, posestvo in premoženje, mesta in vasi, vse do 600 móz; pa tudi Izraelcev, ki so vojsko začeli, je padlo 40000 móz.³⁾ In na drugem kraji svarí Gospod: „Ne prodajaj svoje hčere v nečistost, da se zemlja ne ognjusi, in ne napolni s hudobijo.“⁴⁾

Kako je bil tisti, ki se je pregrešil zoper čistost, s smertjo kaznovan, po naravnostnem povelji Božjem v sveti postavi, smo nekoliko že poprej videli: Če nevesta ni v zakon devištva prinesla, če se je ktera ko nevesta ali ko žena ali s sorodniki pregrešila, sta bila oba sogrešnika kamnjana, sežgana. Le še eno zelo podučno zapoved ho-

¹⁾ II. Mojz. 32, 26—28. ²⁾ IV. Mojz. 25, 1—9. in 31, 17.

³⁾ Sodn. 19, 20. ⁴⁾ III. Mojz. 19, 29.

čemo iz Božje postave naznaniti: „Ako ima kdo termasteg in neukrotljivega sinú, ki ne posluša povelja svojega očeta ali svoje matere, in ko ga strahujeta, noče pokoren biti; naj ga primeta, in peljeta k starašinam tistega mesta, in k vratom sodbe, in naj jim rečeta: Ta najin sin je neukrotljiv in termast, noče poslušati najnega opominjanja udal se je požrešnosti, razuzdanosti in nečistosti; ljudstvo mesta naj ga s kamnjem posuje, in naj umerje, da spravite hudo zmed sebe, in ves Izrael sliši in se bojí.“ ¹⁾

b) Natorne kazni nečistosti.

Sicer pa Bogu ni treba, da bi nečistost tako nenavadno tepel. Njegova Božja pravica je že z lastnijo tega greha tudi kazen sklenila; po natornih postavah pride polagoma za grehom naj hujši kazen na duši in na telesu, ki terpi v tem času milosti in ob enem grešnika k pokori spodbada. Kjer pa ni pokore, pride kmali večna kazen v peklú.

Najpervo nahajamo pri nečistnikih veliko večí **oslepljenje duhá**, kakor pri družih grešnikih. O Naasu, Amonijanu, pripoveduje sveto pismo, kako je šel proti mestu Jabesu v Galaadu, da bi ga oblegal. Jabešani se ustrašijo in hočejo z njim mir skleniti in njegovi zavezniki biti. Naas jim pa odgovorí: „V tem bom naredil zavezo z vami, da vam vsem staknem desno oko, in vas osramotim pred vsem Izraelom.“ Slepi na desnem očesu bi namreč ne bili več pripravi za vojsko, vendar pa še dobri za sužnost. Ravno tako dela greh nečistosti s svojimi sužnjimi, kakor se vidi pri unih starih hudobnežih, ki sta zalezovala čisto Suzano. „Vnela sta se v poželjenji do nje, in prevergla

¹⁾ V. Mojz. 21, 18—21.

sta svoj um, ter odvernila svoje oči, da nista vidila neba in se ne spomnila pravičnih sodbá“ (Božjih čez nečistnike). ¹⁾ Njihov um je oslepljen; kar tiče ta svet, vsako čutilo poštenosti, človečnosti in pravičnosti je iztrebljeno iz njihovega serca; pa tudi, kar tiče uni svet, ne mislijo več na nebesa, kjer njih sodnik prebiva, in tudi ne na pekel, kamor jih bo pravična sodba zaverгла. Pa še dalje sega to oslepljenje do neumnosti živine, kakor sveto pismo z močnejimi in močnejimi besedami naznanja o mladenču, ki lazi za zapeljivko: „Berž gre za njo, kakor vol, ki se v mesnico pelje, in kakor prešerno jagnje, in neumnež ne ve, da ga v železje vleče, dokler mu puščica jeter ne presune, ravno tako, kakor če tica v zadergo teče, in ne ve, da ji gre za življenje. Veliko jih je ranila in vergла, in tudi naj močnejši je umorila. Njena hiša je pot v pekel, ki pelje v smertno brezno.“ ²⁾ „Kakor satovje, ki se méd iz njega cedí, so zapeljivkine ustnice, in glajši kakor olje je njeno gerlo; nje konec pa je grenek kakor pelin, in oster kakor na oba kraja nabrušen meč. Njene noge gredo v smert, in njene stopinje peljejo v pekel. Hudobnega vjamejo njegove hudobije, in vezí njegovih grehov ga zvežejo. On bo umerl, ker ni sprejel krotitve, in po obilnosti svoje nespameti bo ogoljufan.“ ³⁾

Ta slepota in neumnost pa peljá k **zavedni oterp-**
njenosti in k hudobnemu ustavljanju zoper spoznano keršćansko resnico, tedaj k grehu svetega Duha. Tacih zgledov je v življenji véliceга aposteljna Frančiška Ksaverija veliko zapisanih. Na svojem popotovanji je nahajal mnogo kraljev in poglavarjev, ki so njegove pridige radi poslušali,

¹⁾ Dan. 13, 8. 9. ²⁾ Preg. 7, 22—27. ³⁾ Preg. 5, 3—5
22. 23.

oznanovane resnice dobro spoznali in tudi izrekli, da jih hočejo sprejeti; ko jim je pa potem sveti Frančišek razkladal, kaj tirja kerščanska vera zastran čistosti, jih je oterpnjenost v nečistosti zaderžavala in so se pogubili. Tako kralj in poglavarji v Fuhnu na Japonskem. — In ko je sveti Frančišek pridigoval v Travankoru, je priderlo bojvavno razbojniško ljudstvo, kteremu nič ni moglo zoperstati. Svetnik pride in dobí kralja travankorskega z majhno četo močnemu sovražniku nasproti utaborjenega v velikem strahu zarad premnožice sovražnikov. Sveti Frančišek pa gre s križem v roki divjemu sovražniku naproti, se predenj postavi kakor poslanec Božji in vpije z močnim glasom: „V imenu živega Boga vam zapovem, odjenjajte in obernite se, ter odrinite nepoškodovani nazaj v svojo domačijo!“ — In nenavaden strah spreleti vso sovražno vojsko, in se verne domú, kakor je svetnik zapovedal. Oteti kralj in njegovi od veselja in sterčenja niso vedili, kaj bi počeli in so se hotli spreobrniti. Ali poslednjič je ostal kralj in oni, ki so bili z njim vred v nečistost zakopani, vendarle v nejeveri zoper svoje boljši spoznanje, le obilnega spreobračanja med ljudstvom ni oviral. In še celó, ko je pozneje vidil, da je svetnik v poterjenje resničnosti svojih pridig mertvega v življenje obudil, je bil v nesposobnosti terdovraten! — Enaka se je godila kralju otoka Ternate; prav rad je poslušal svetega Frančiška Ksaverija in bil je pripravljen spreobrniti se. Ko je pa slišal, da je čistost potrebna, je ostal nejevern in je poslednjič še kristjane preganjal.

Poslednjič zapelja nadaljevana nečistost še celó k **zatajenju svete vere**, ali očitno in naravnost, ali pa vsaj s svojim življenjem, dejanjem in nehanjem. Pervi naj žalostnejši in naj huje kaznovani odpad zavoljo ženske je bil

gotovo Adamov odpad; zato pravi sveti Jeronim: „Nikdar ne zabi, da je bila ženska, ki je Adama iz raja izgnala.“ Adam je pač spoznal kačino zvijačo, on ni verjel laži,¹⁾ da bi bil Bogu enak, ko bi jedel od prepovedanega sadú, vidil je nesrečo, ki mu je pretila; pa žena ga je zape-ljala, da je ves človeški rod v nesrečo pahnil. In odslej sta ta naj večí greha: napačna ljubezen in odpad od vere, zmirej v bližnji zvezi, tako da Bog sam v svetem pismu sedaj to sedaj uno, sedaj s temi sedaj z unimi besedami naznanja. Ako človek moč ljubezni, ktero je prejel, da bi Boga ljubil, od Boga odverne, je odpad, in ako jo brez ozira na Boga na kako drugo reč oberne, je malikovanje ali nečistost. — Strašen zgled odpada od vere je tudi Sa-lomon; bil je naj modrejši, kakor je Bog sam povedal, pa zavoljo nečiste slastnosti je bil tako velik nespametnež, da je molil malike svojih nejeverskih žen. — In kdor se sedaj po svetu ozira, razvidi iz stokrat sto živih zgledov, da naj večí sedanjih nejevernikov, ki so kerščansko ker-ščeni in med kristjani živé, od vere niso zato odpadli, ka-kor da bi verskih resnic ne hotli sprejeti, ampak zato, ker zapovedi o čistosti nočejo spolnovati. To je sramotni vir razširjene nejevere.

Ako pogledamo v hiše človeške reve, v bolnišnice ve-likih mest, vidimo še drugo kazen, ki jo je Bog po nator-nem potu sklenil s to pregreho: **ostudne bolezni**; sim-tertje nečistnik še pri živem telesu gnjuje. Tega telesa se je posluževal kakor orožja, s katerim je Kristusa mučil in duše moril; dobil bo pa za to kazen v večnem ognji; vendar pa Božja pravica ne čaka prav do tje, ampak že poprej prime tega hudodelnika, še v tem življenji. Sicer je

¹⁾ I. Tim. 2, 14.

pa to tepenje nečistega telesa tudi resnobno opominjanje k pokori; kdor ta glas umeva in ga sluša, najde usmiljenje pri Bogu.

Še en strašen nasledek: **Nespravljljivost**. Pazni in skušeni duhovni pastirji namreč vedó, da nečistniki se naj težji spravijo s svojimi sovražniki, še celó na smertni postelji, morebiti zato, ker so se pod živino znižali in so zgubili vse čutilo za čeznatorno, in ker jim natorni pomočki ne zadostujejo, da bi sovražnikom iz serca odpustili.

Naj hujši kazen na tem svetu pa je, ako se **nobena kazen za kazen ne spozna**. Gospod je duši, ktero je bil ravno ostro pokaral, govoril te-le besede: „Glej! stojim pri vratih in terkam; ako kdo moj glas posluša, in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu,“ ¹⁾ namreč še ko Odrešenik, da ne bom potem ko Sodnik primoran siloma vlomiti. Vse poprej naštete kazni imajo tudi več ali manj namen tako rekoč terkati na vrata grešnega serca in rešiti grešnika, ako ima resnično voljo poboljšati se. Kakor hitro je pa grešnik tudi prišel ob zmožnost spoznati, da ga kazen opominja k pokori, se je že tudi približal prekletstvu, ²⁾ pravi sveti apostelj Pavel, in to prekletstvo bo vekomaj terpelo v peklu.

Po svetem Pavlu napoveduje sveti Duh nečistnikom že naprej obsojenje v pogubljenje: „Nikar se ne motite, ne nečistniki, ne malikovavci, ne roparji ne bodo posedli Božjega kraljestva.“ ³⁾ „To vedite in premislite, da noben nečistnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem in Božjem. Ne dajte se nikomur zapeljati s praznimi besedami, ker zavoljo tega pride jeza Božja nad otroke nevere.“ ⁴⁾ Zares

¹⁾ Razod. 3, 20. ²⁾ Hebr. 6, 8. ³⁾ I. Kor. 6, 9. 10. ⁴⁾ Efež. 5, 5. 6.

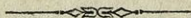
se mnogi sami zapeljejo in mnogi se dajo drugim zapeljati, da nečistost ni tako velik greh, ali da ne bodo tako delež zašli, ali da se bodo že pozneje zopet poboljšali, ali da ni toliko nevarnosti zavoljo pekla. . . . Toda, sveti apostelj Pavel pravi: Dobro premislite, pogubljen bo, kdor teh resnic ne veruje, in pa tudi, kdor nečistost počenja.

Sveti Janez pa popisuje v podobah skrivnega razodenja, kako bodo nečistniki pahnjeni v pekel in kako bodo tamkej terpeli. Pride glas z nebá in vsem, kateri nočejo pogubljeni biti, reče, da naj bežé pred nečistostjo: „Pojdite iz nje, moje ljudstvo, da ne bote deležni njenih pregreh in da ne bote od njenih nadlog prejeli. Zakaj njeni grehi so prišli do nebes, in Bog se je spomnil njenih hudobij.“ Tako je tudi Bog rešil Noeta iz vesoljnega potopa in Lota iz Sodome. „In en močen angelj je vzdignil kamen, kakor velik mlinsk kamen, in ga je vergel v morje rekoč: S tako močjo bo verženo tisto véliko mesto Babilon“, nečistnica, v peklenski ogenj! Večnega terpljenja „vernite ji, kakor je tudi ona vam delala; povernite ji dvojno po njenih delih; v kozarcu, v katerem je (zapeljeváje k nečistosti) mešala, ji dvojno terpljenje mešajte. Kolikor se je povzdigovala in v sladnosti bila, toliko ji dajte stiske in žalosti. Zato bodo en dan prišle njene nadloge, smert in žalost in lakota, in bo z ognjem požgana; ker Bog je mogočen, kateri jo bo sodil. In vidil sem družega angelja priti z nebá, kateri je imel veliko oblast; in zemlja je bila razsvetljena od njegovega veličastva. In je močno zavpil rekoč: „Padla je, padla je Babilon vélika; in je postala prebivališče hudičev in hramba vseh nečistih duhov, in hramba vseh nečistih in ostudnih ptic.“ ¹⁾ „In dim

¹⁾ Razod. 18, 4. 5. 21. 6. 7. 8. 1. 2.

njih terpljenja se bo vekomaj do vekomaj kviško kadíl; in nimajo pokoja noč in dan.“¹⁾

To je plačilo za nečistost in pa tudi za tiste, kateri nočejo verovati, da je nečistost tako velik greh. Tako sovraži in tepe Bog nečistost!²⁾

¹⁾ Razod. 14, 11.

²⁾ Silo koristno bi bilo tukaj v bukvicah: „Pot v Večnost“ str. 91—141 prebrati, kaj ima to v sebi, nebesa zgubiti in v pekel pasti.

II. Del.

Nevarnosti za čistost in pripomočki jo ohraniti.

Pri sv. kerstu nas je Bog sprejel za svoje otroke in nam podelil nedolžnost in svetost, prečudna zaklada, ki sta vredna, da ju Bog svojemu otroku dá v dedšino, in ki toliko veljata, kakor nebesa same. Zato pa tudi otročiči, ki brez osebnega zasluženja umerjó v kerstni nedolžnosti, precej zadobé nebesa. S tema zakladama človek nastopi svoje popotovanje od kerstnega kamena do hladnega groba; toda pot ga pelje skoz sovražno deželo v vojskinem času, sredi skoz tolovaje in izdajavce, ki za njegove zaklade vedó, in ki so se zarotili, da mu jih hočejo vzeti, zlasti dragoceni zaklad čistosti. Če hoče tedaj ta sveti zaklad ohraniti, mu je treba stanovitne čuječnosti in neutrudljivega boja. To so naznanjali že nejeverniki. Med brezštevlnimi bogovi in boginjami so tudi imeli eno, Minervo imenovano, o kateri so pravili, da zaničuje nečisto poželenje in da živi ko devica. Vpodobovali pa so to devico v vojskini opravi s škitom in sulico, kakor pravi sv. Jeronim, v znamenje, da se čistost brez boja in truda ne dá ohraniti. Sveti učenci pa neomadežano čistost primerjajo celó z mučeništvom, ker je včasih treba terdih, po vsaki ceni pa dolgih bojev, da se čistost vse življenje neoskru-

njena ohrani! Ali bi tedaj človeku ne upadalo serce? Pa ne obupajte! — Med tem, ko mnogi po našem zakladu segajo, nam je Bog podelil še mnogo drugih, ki nas vodijo, svaré, varujejo in podpirajo. Eden teh pomočkov je vsega-mogočen, je Bog sam. Dokler je nas samih resna volja ohraniti čistost, nam je nihče ne more vzeti. Vojska za ohranjenje čistosti ima to posebnost, da v njej nihče ni premagan, kdor sam premagan noče biti. Zvestoba in stanovitnost pa, s katero se čiste duše v tem boju vojskujejo, čistosti dajete takó visoko ceno in takó neizmerno zasluženje, da je Bogu še ljubša kakor čistost angeljev, ker se angeljem za čistost svojo ni treba bojevati in si tedaj ne morejo zadobiti tudi nobenega zasluženja.

Premišljujmo najprej splošnje nevarnosti in splošnje pripomočke za čistost, potem pa posebne nevarnosti in posebne pripomočke.

Pervi oddelek.

Splošnje nevarnosti in splošnji pripomočki za čistost.

A. Splošnje nevarnosti.

Pred vsem drugim se k tem prišteva hudo poželjenje in razne nagnjenja in zopernosti, ki iz poželjivosti izvirajo. To so splošnje nevarnosti, ker več ali manj zadevajo vse ljudi vsake starosti. Sperva je Bog človeško natoro vstvaril v nedolžnosti in svetosti; hudo poželjenje se je še le po grehu prvih staršev v naši natori začelo. To poželjenje se razodeva na trojni način: ko poželjenje kaj veljati, se skazovati in češčenemu biti, kar imenujemo napuh življenja; dalje ko poželjenje imeti, posestovati in na kup

spravljati, to je lakomnost; naposled ko poželjenje uživati, vse neprijetno odbijati, vse prijetno pa hoteti, ne zmenivši se za to, je li dopuščeno ali prepovedano; in samo o tem poslednjem hočemo govoriti. To poželjenje mesa se zlasti razodeva v nezmernosti pri jedi in pijači, in v napčnem hrepenenju po mesenih slastih, po nečistih sladnostih. — Kar te slabe poželjivosti po sv. kerstu še ostane v človeku, ni prav za prav greh, ampak le nagnjenje k grehu, ki pa nikdar ni tako hudo, da bi človeka sililo k grehu. Tudi svetniki so na tem svetu imeli to hudo poželjenje, pa so se s tem posvetili, ker so vedno čuli in se zoper njega bojevali. Le Marija, Mati Božja, ni imela hudega poželjenja, ker je bila tudi čisto prosta izvirnega greha.

O sv. Remediju, ki je v 4. in 5. stoletji ko puščavnik živel na Tirolskem, pripovedujejo to-le dogodbo, ki se nahaja tudi v življenju drugih svetnikov, kakor sv. Gala in sv. Korbiniana. Po noči namreč je iz gozda prilo mastil medved in je razstergal ter požerl njegovo živinče. Svetnik pa stopi k divji zverini, jo pogumno zgrabi in ji v imenu Božjem zapové, da mora zdaj opravljati dela namesto razterganega živinčeta. In medved se je dal voljno zvezati in je bil svetemu možu za nosača, dokler ga je potreboval.

Ravno tako se godi z hudim poželjenjem. Po svojem bistvu je nevarna zverina, ki gotovo razterga, t. j. v nečistost pripravi vse ljudi, ki nad njem vedno ne čujejo in ga ne kroté. Kdor si pa pomaga s kerščansko čuječnostjo in zatajevanjem, poželjivosti sicer ne more čisto umoriti in za vselej zatreti, da bi ne bilo zanj nobene nevarnosti več, more jo pa tako ukrotiti in berzdati, da mu ne le več ne škoduje, ampak še mnogo koristi, ker ga sili, da

se mora vedno vaditi v čednosti, kar njegovo nebeško krono dela vsaki dan lepši in častitlješi.

Nečistost je pa zato postala tako splošen greh, ker se večina ljudi ravna po šegah spridenega sveta, in strupene zveri hude poželjivosti ne opazuje in ne zatira, ampak jo brezskerbno pusti rasti in ji celó še vedno streže in jo pase. To pa čedalje bolj pomnožuje strupeno zalego hudega poželjenja, da nikdar ni napašeno, ampak kakor že imé pové, čedalje bolj in bolj „poželjuje“ in sicer naj rajši kaj hudega. Taki nevarni mladiči hudega poželjenja so n. pr. nagnjenje k zložnosti, mehkužnosti, lenobi, pohlepnosti po veselicah, brez ozira na to, je li poželjeno veselje dovoljeno ali ne, pa merzenje in gnjušenje nad delom in zatajevanjem. In takó poželjenje zahteva čedalje več in več in čedalje hujih in slabejih reči, ter napreduje do neznanskih pregreh mesene poželjivosti. Tisuč in tisuč let je n. pr. Sodoma in Gomora že razupita zavoljo teh grehov. Kako je tako globoko padla? Vsled mehkužnosti in lenobe, kakor Gospod sam govori: „Glej, to je bila hudobija tvoje sestre Sodome, napuh, kruhasitost in obilnost, in nje in njenih hčer lenoba, . . in so se prevzele in so vpričo mene gnjusobe delale; zato sem jih iztrebil, kakor si vidila.“ ¹⁾ Zato sv. Duh priporoča po sv. Pavlu: „Hodite po duhu, in ne boste želj mesa spolnili. Zakaj meso poželi zoper duha (ker zahteva, kar je hudobno in pogubljeno), da ne storite, kar koli hočete. (Kdor se pa vkljub temu poželjivosti uda,) pri tem se kmalo pokažejo dela mesa, in te so: nečistost, nesramnost, razuzdanost, pijančevanje, požrešnost, in kar je temu enakega. Od tacih del vam napovem, kakor sem vam napovedoval, da tisti, ki

¹⁾ Eceh. 16, 49. 50.

take reči delajo, ne bodo dosegli Božjega kraljestva. (Pri tistih pa, ki se poželjivosti ustavljajo, obrodi) najlepši sad duha: ljubezen, veselje, mir, poterpežljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zderžnost, čistost. . . Kteri so tedaj res Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred.“ ¹⁾

Neka zgodbica v sv. pismu nam lepo pojasnuje, kako lahkomisljeni so brezštevlni ljudje, kadar jih mika hudo poželenje. Enkrat je prišel Ezav ves truden s polja domu, ko je njegov mlajši brat Jakob ravno lečo kahal. Ezavu se te jedi zljubi, zato reče Jakobu: Daj mi od te rudeče jedí! Jakob mu pa odgovori: Daj mi za njo svoje pervenstvo. In Ezav mu reče: Dam ti ga; čemu mi bo pervenstvo, če glada umerjem! Prisegel je tedaj ter mu prodal pervenstvo, in tako je dobil kruha in lečne jedi, je jedel in pil ter stran šel in ni mu bilo mar, da je bil prodal pervenstvo. ²⁾ Prevdarimo ta dogodek nekoliko bolj natančno.

Ezav je prišel ves truden s polja. Polje, ki ga je Bog dal vsakemu človeku, da ga obdeluje, je njegovo serce. Če ga pridno obdeluje, se v njem rodé vse čednosti, ki so jih svetniki izverševali; če ga pa ne obdeluje, ali če se vstraši prevelikega truda, v njem raste ternje in osat, in strupene smertne zelišča, odrastki in mladike hudega poželenja in polagoma rodé ostudne pregrehe. Vsled tega tedaj nastane stud pred zatajevanjem in terpljenjem, nastane želja po meseni slasti, zbudi se skušnjava in ti obeta veselje in zadovoljnost. Pazi tedaj in vstavlja se; kar dosežeš, je samo revna lečna jed, ki te le za trenutek toliko nasiti, da si še tisti dan zopet lačen; so samo ostudne otrobje, katerih se pač svinje polaknijo, od katerih

¹⁾ Gal. 5, 16—24. ²⁾ I. Mojz. 25, 29—34.

se moraš pa ti ko kraljev sin s studom obrniti. Sicer za nje zgubiš pravico do pervenstva; kot otrok Božji imaš pravico do vseh pripomočkov sv. vere, do vseh darov Božjih, do veselja nebeškega; vse to pa po grehu zgubiš in družega ti ne ostane, kakor težka vest, jeza Božja in večni ogenj! — Pa le prepogostoma grešnik z Ezavom govori: Kaj mi pomaga pravica biti otrok Božji? Svoje poželenje hočem nasititi, sicer umerjem! Ne da bi se skušnjavi vstavljal, si sam le še večji skušnjave delaš z izgovori, o katerih sam veš, da so lažnjivi. Praviš, da boš umerl, če svoje želje ne spolniš, ko vendar veš, da s čistostjo vterduješ svoje zdravje in da brezštevilo ljudi ravno zato prezgodaj umerje, ker preveč strežejo svoji poželjivosti, kar vsem v svarilo pričajo prenapolnjene sobe v velikih bolnišnicah. In ko bi tej prezgodnji in ostudni smerti tudi odšel, zakaj ne misliš na strašno smert, katero Kristusu, svojemu Odrešeniku na duhovno vižo z grehom ponavljaš, ¹⁾ zakaj ne misliš na neogiblivo smert, kateri v tistem trenutku, ko grešiš, zapade tvoja duša? Zakaj ne misliš na smert, ki ni ravno tako daleč, in po kateri tvoja duša zapade večni smerti z vsim peklenskim terpljenjem, če umerješ v grehu? Če hočeš lahkomisljen kakor Ezav napasti svoje želje, bo prišel čas kazni prej ko se ti sanja, kakor ta kazen tudi Ezavu ni dolgo izostala.

Ko je namreč prišel čas, da je imel od očeta svojega dobiti blagoslov pervencev, lahkomisljeni Ezav ni pomislil, da je to pravico prodal, prišel je tedaj k očetu in je zahteval blagoslov pervenstva. Namesto blagoslova pa je slišal vprašanje očetovo: Kdo pa si ti? In dasi mu je odgovoril: „Jaz sem tvoj pervorojeni sin Ezav,“ je vendar

¹⁾ Gl. Hebr. 6, 6.

le zvedel, da blagoslova pervenčevega ne more več dobiti. Ko je pa Ezav slišal besede očetove, pravi sv. pismo, je na ves glas zarjul in je bil ves prežaljen ter je silno upil in jokal, pa zastonj, ker prodane pravice ni več zadobil! — To je natančna podoba, kako se bo godilo grešniku, ki streže svojemu poželjenju in v grehu umerje. Pač je bil Bog njegov Oče in mu je za pravico pervenčevo pripravil vse nebeško veselje. Če pa ne zmenivši se za storjene grehe pred Gospoda pride, v njem ne bo več našel svojega Očeta, ampak strašnega sodnika, ki ga bo pretresljivo vprašal: Kdo pa si ti? In če mu bo tudi odgovoril; Jaz sem tvoj sin, tvoj otrok od sv. kersta sim, in te zatoraj prosim, da mi otroške pravice tudi v večnem zveličanju podeliš, bode za odgovor le slišal: Poznam te sicer, pa le ko grešnika in ubijavca! S svojo nečistostjo si me križal in si marsikterega mojih otrok umoril, ker si ga pohujšal in v greh zapeljal. Za svojega otroka pa te zdaj več ne spoznam, zato se poberispred mene v večni ogenj! Se ve, da bo še bolj obupljivo rjul in še silnejši vpil kakor Ezav, pa vse to nič več ne bo koristilo in pomagalo, ko bode razglašena sodba: „Poberite se spred mene v peklenški ogenj, ki je hudiču in njegovim angeljem pripravljen, ¹⁾ kjer njihovi červ več ne umerje in ogenj več ne vgasne, ²⁾ kjer bo jok in škripanje z zobmi.“ ³⁾ To se zgodi brezštevilm ljudem, ki dan za dnem umirajo. Da se to tudi nam ne bo zgodilo, moramo poznati

B. Splošnje pripomočke zoper te splošnje nevarnosti.

Ti pripomočki so mnogi in tako zdatni, da se nihče ne pogubi, kdor jih zvesto in stanovitno rabi.

¹⁾ Mat. 25, 41. ²⁾ Mark. 9, 64. ³⁾ Mat. 13, 42.

1. Pervi pripomoček je natorna **sramežljivost**. Kakor imajo vsi ljudje v sebi natorne nevarnosti za čistost, ravno tako imajo vsi v sebi tudi natoren pripomoček zoper nečistost namreč **sramežljivost**, katero je Bog človeški natori ko ščit za naj ljubši mu čednost sv. čistosti podelil. To sramežljivost imajo vsi ljudje, celo neverniki, ki pravega Boga in zapovedi njegovih ne poznajo. Vidimo tedaj, da si ljudje očitno in vpričo ljudi derznejo preklinjati, lagati, ropati moriti in vse druge zapovedi prestopati, ne upajo pa se nečistosti počenjati vpričo ljudi, ampak v ta namen izvolijo temo. Enkrat je prišla razuzdanka k nekemu možu v hišo in ga je hotla zapeljati. Odgovoril pa ji je: Tukaj ne, če pa že hočeš, pojdi z menoj. Šel je pred njo simtertje po ulicah in se je naposled vstavil na tergu, kjer je bilo največ ljudi, rekoč: Tukaj tedaj, če hočeš! Pa zarudela je in rekla: Ti nesramnež tukaj vpričo ljudi! Mož pa, ki je bil pobožen kristjan, ji odgovori: Ljudi se tedaj sramuješ, očesa Božjega pa te ni sram? Veš li za kotiček, kjer bi te oko Božje ne vidilo?

2. Pa natorna sramežljivost nam ne more dati toliko moči, da bi v vsih, tudi bolj hudih skušnjavah zmagali. Skušnjave ne prihajajo samo od zunaj, ampak se vzbujajo tudi v našem sercu vsled hudega poželenja, in so veliko hujši, kakor pa moč, s katero se jim vstavljamo. To nas spominja družega pripomočka, **ponižnosti**, ki je v dvojnem oziru krepek pripomoček, najprej ker vsled nje spoznamo svojo nezmožnost in slabost, in tedaj sebi nič ne zaupamo. To nas spodbada, da se po vsej moči ogiblremo nevarnosti in priložnosti, in da sovražnika že samo po sebi hudega še bolj ne pomnožimo in vtrdimo. Dalej nas pa ponižnost priganja tudi k zaupanju na Boga, da Boga kličemo na pomoč, t. j., molimo, in vse druge pri-

pomočke rabimo, da od zgoraj dobimo tisto moč in krep-
post, ki nam samim primanjkuje in ki nas močnejše dela,
kakor so vsi naši sovražniki. Po tej dvojni moči postane
ponižnost mati vseh čednost in zlasti čistosti. Kdor pa
ponižnosti nima in po njej ne hrepeni, zgubi kmalo svojo
čistost, če jo zdaj morebiti tudi še ima, ker prevzetnost
hodi pred padcem; kdor se pa za pravo kerščansko po-
nižnost prizadeva, si kmalo zopet pridobi čistost, če jo je
morebiti tudi zgubil, kakor sv. Magdalena.

3. **Molitev** je silno potreben pripomoček za ohran-
jenje čistosti, glavni uspeh ponižnosti pa je ravno ta, da
nas k molitvi spodbuja. „Ko sem zvedel“, je rekel Salo-
mon tedaj, ko je bil še pobožen in čist, „da ne morem dru-
gači zderžljiv biti, kakor če dá Bog, sem stopil pred Go-
spoda in ga prosil, ter sem govoril iz vsega svojega serca.“ ¹⁾
Če zaupljivo molimo, se smemo na pomoč Božjo trdno
zanašati; „ker Bog je zvest, pravi sv. Pavel, in vas ne
bo pustil skušati bolj kakor premorete, temuč bo storil
tudi s skušnjava izid, da jo zmagate“ ²⁾ in ne padete.

K molitvi pa prištevamo vse pobožne vaje, kakor pre-
jemanje sv. zakramentov, premišljevanje terpljenja Kristu-
sovega, in večnih resnic, češčenje svojih svetih patronov,
spominj na štiri poslednje reči. Prevdarimo vse to vsako
posebej.

4. **Sv. zakramenti**, če jih človek vredno in pogosto
prejema, so naj važnejši pripomoček ohraniti kerščansko
čednost sploh in še posebno sv. čistost ali pa zgubljeno
zopet pridobiti. Dokler kristjan vredno in pogosto pre-
jema sv. zakramente, bo ostal čist, in dokler ostane čist,
bo rad pobožno in pogosto prejemal sv. zakramente; ravno

¹⁾ Modr. 8, 21. ²⁾ I. Cor. 10, 13.

tako narobe. Sv. spoved človeka napeljuje, kako naj se greha ogiblje, ali se storjenega zopet znebi, in mu daje moč, da to res tudi premore. Tudi misel, da bo mogel v prihodnji spovedi odgovor dati, kako je sklepe svoje spolnjeval, človeško slabost krepko spodbuja, da se skušnjavam vstavlja. — Pri sv. obhajilu pa zadobimo naj obilnejši gnade, da dosežemo in ohranimo čistost. Sveto včlovečenje Jezusovo je prvotni vzrok in naj globokeji vir te prečudne čednosti; pri sv. obhajilu pa Gospod sam pride v naše serce in zadušuje pogubljeni ogenj hudega poželenja in nam daje naj obilnejši gnade, da ravno to njemu naj ljubši čednost ohranimo in vterdimo. Skušnjam se tedaj več ne vstavljamo sami v svoji slabosti, ampak vterjeni od gnade Božje, in zraven nas stoji Kristus vsegamogočni sam, ki še nikdar ni pripustil, da bi bila padla duša, ki se je njega zvesto oklenila. „Gospod vojskinih trum jih bo varoval,“ govori prerok Caharija, „in jih bo rešil na dan (skušnjave). . . Kaj je namreč njegova dobrota, in kaj njegova lepota, če ne žito izvoljenih (ker je namreč pričujoč v podobi kruha in vina) in vino, iz kterega poganjajo device?“ ¹⁾ Kjer pa tega presvetega zakramenta nimajo, kakor pri nejevernikih, tam nimajo tudi devic, tistih devic namreč, ki popolnoma čistost na duši in na telesu iz ljubezni do Boga do smerti ohranijo, in še celó nimajo pravega zapopadka o takem popolnem devištvu.

5. V premišljevanju terpljenja Kristusovega podaja nam Gospod nov posebno krepek pripomoček za ohranjenje čistosti. O tej reči se je že v prvem delu mnogo govorilo, tukaj omenim le še to: Premišljevanje terpljenja Kristusovega nas pripravi k spoznanju tega, kar je Gospod storil in terpel, da bi greha več ne delali, in

²⁾ Cah. 9, 15—17.

vzbujaj v nas voljo, da se hočemo greha res ogibati, ter nam daje gnado, po tej volji res tudi živeti. Dalje nam to preišljevanje kaže, kako strašne bolečine bi Gospodu vnovič prizadejali, ko bi vendar le grešili, in nas s tem spodbujaj z gnado Božjo sodelovati in se greha varovati. Naposled nam kaže, koliko tolažbo terpečemu Odrešeniku napravljamo, če iz ljubezni do njega sebe in druge v čistosti vterdimo, ali se od nečistosti hitro in popolnoma spreobrnemo. Misli si Gospoda privezanega na steber, in obdanega od druhali beričev, ki svoje biče pripravljajo; misli si, kako potem dva izmed njih k Gospodu stopita in ga od pete do glave tako dolgo bijeta, da je njegovo pre-sveto Telo najprej rudečkasto, potem višnjevo in naposled tako razbito, da kri od vseh strani obilno na zemljo lije; misli si, kako potem dva druga trinoga pristopita in z biči z jermenov, katerim je na koncih železo privezano, kakor obsedena na vso moč po skelečih ranah mahata dolgo, dolgo, boleče in strašno, da mu do kosti raztolčeta meso; okoli in okoli škropi kri, da so trinogi in tla okoli Gospoda vsi okervavljeni; misli si, kako naposled že v tretje pristopita še dva beriča z biči iz jermenov, ki imajo na koncih železne mačke, in z novim serdom po starih ranah sekata; pri vsakem vdarcu se mački zasade v meso in ga cele kosce odtergajo in okoli razmečejo! — Gospod čuti preobilnost bolečin, pa jih z gorečo ljubeznijo daruje Božji pravici, zlasti da poplača dolg storjen po grehih nečistosti, ter nam zadobi gnado teh grehov ne več delati, ampak iz hvaležnosti in ljubezni do njega gojiti sveto čistost; misli si, kako se naposled Gospod od stebra odvezan onemogel zgrudi na tla ter nam v svoji kervi sedeč milo in ljubeznjivo govori: O človeški otroci! vaša nečistost mi je vse to storila! po svoji čistosti pa zamorete vse te bolečine po-

lajšati in vse te rane zaceliti, z novimi nečistimi grehi bi pa bičanje le še bolj neusmiljeno in z večimi bolečinami ponovljali. Če vse to pomisliš, ljubi kristjan, ne bodo li vse skušnjave jenjale? Če pa vendar le pridejo, boš li tako prederzen, da boš v nje privolil in grešil ter za omenjenimi trinogi še sam kot trinog pristopil k Gospodu in po njegovem razbitem telesu mahal z novimi vdarci? Če pa spoznaš, da čisto življenje tvoje je sladko in hladilno mazilo za rane Gospodove, ne boš li imel usmiljene ljubezni, da mu podeliš to mazilo in čisto živiš?

6. Naš nebeški Odrešenik, ki hoče biti naš prvi pomočnik in varh, da ohranimo čistost ali jo vnovič zadobimo, nam je pa v angeljih in svetnikih svojih podelil še mnogo drugih pomočnikov. Česčenje svetega **angelja varha** je tedaj prav krepek pripomoček. On je nam za varha odločen, in nobene reči tolikanj ne želi, kakor čisto življenje; on pri nas časti in spoštuje posebno čistost in se veseli, da more biti naš služabnik in varh, ko jo hranimo, ali jo skušamo pridobiti. Čem čistejši pa smo, tem bolj smo mu podobni v časti in tem bolj ga v zasluženju gledé te čednosti še presegamo. On pozna našo slabost in ima z nami usmiljenje; on vidi vse naše nagnjenja, vse želje in skušnjave, ter nas krepko in ljubeznjivo zoper nje podpira; on vidi tudi vso hudobijo, vse nakane in zanjke hudobnega duha, ki nas hoče zaplesti v mrežo nečistosti, on pozna vse nevarnosti, ki nam žugajo od hudobnih ljudi, in nas vterduje zoper nje z opominovanjem, prigovarjanjem in s svojo pomočjo. Pred vsem tedaj spoštujmo njegovo nazočnost! Če si celó neka nevernica, ki je bila prišla v sobo, da bi bila nekaj hudega storila, tega ni upala, ker je visela tam podoba spoštovanega nevernika, ki je imela oči svoje v njo obrnjene, kako bi si mi krist-

jani vpričo svojega angelja varha upali kaj hudega storiti? Kako tudi le v sercu poželeti, ker nam angelj vidi v serce? Dalji pripomoček je priporočevanje angelju varhu, zlasti zjutraj in zvečer in kadar koli se nanj spomnimo, posebno pa v skušnjavi; potem ljubezen do tega svetega varha, ki nas tolikanj ljubi, in hvaležnost za vse njegove dobre, ki jo zlasti razodevamo s pokorščino do njegovih sv. navdihovanj. Kdor sv. angelja varha prav časti, bo gotovo ohranil sv. čistost, če jo je pa zgubil, jo bo s pravo spokornostjo zopet pridobil. Angelj ga bo vodil v življenju in varoval v smerti ter mu pred sodnim stolom Božjim dajal spričevanje, da je vreden večne slave.

7. Skoraj vse to veljá tudi od **našega kerstnega patrona**. Izmed vseh svetnikov nam je po previdnosti Božji ravno ta svetnik odločen za posebnega pomočnika in varha; vsled tega mu je dal Bog tudi posebno ljubezen in moč, da nas s pomočjo svojo spremlja v življenju, dokler ne dojdemo v nebesa. In ravno gledé čistosti nam naš kerstni patron skazuje posebno ljubezen in moč; zakaj? ker je tudi nevarnost v tej reči naj večí. In sočutje njegovo za nas je tem večí, ker je v posvetnem svojem življenju iz lastne skušnje spoznal omahljivost človeške nature, zunanje nevarnosti, pripomočke zoper skušnjave in plačilo za zmago. Imejmo tedaj spoštovanje, ljubezen, pokorščino in hvaležnost do sv. kerstnega patrona in kličimo ga pridno na pomoč, zlasti v skušnjavi!

8. Silno koristno je tudi češčenje **sv. Alojzija**. Bil je knezov sin in kot pervorojenec odločen za očetom vladati kneževino. Pa še otrok je spoznal, da je poklican nositi krono, toda ne krone kneževske, ki se težko doseže, v vednih skerbéh nosi in kmalo zopet zgubi, ampak krono nebeško, ki je veliko več vredna, vse terp-

ljenje in nevarnosti odpravi in se na vekomaj nikdar več zgubiti ne more. Že v otročjih letih se je tedaj odlikoval v vseh čednostih, naj bolj pa v naj popolnejši čistosti na duši in na telesu, tako da ni le od vsake nespodobnosti daleč proč bežal, ampak se s čudovito skerbjo ogibal tudi njene naj manjši sence. Kot blagnič na cesarskem dvoru v Madridu kratkočasil se je enkrat s svojimi tovarši z jako nedolžno zastavno igro. Ko je pa hotel rešiti svojo zastavljeno reč, naložilo se mu je, da mora za odkup na steni poljubiti senco neke še prav majhne deklice; pa od rudečice polit je raje pobegnil in popustil svojo zastavo, ter se enake igre nikdar več ni vdeležil. Kot blagnič je moral vsaki dan cesarici streči, pa je nikdar ni pogledal v obraz, dasi je bila prav poštena gospa. Celo svoje jako pobožne matere, katero je silno ljubil in spoštoval, ni rad v obraz pogledal, ne da bi se mu bilo to zdelo pregrešno, ampak ker mu je dal Gospod čutiti, da to zatajevanje njegovo popolno čistost še bolj povzdiguje in vterduje. Kdor si dovoljuje, kar ni ravno prepovedano, se res kmalo zaplete v prepovedane reči. — Po svoji skerbi sv. Alojzij ni le dosegel gnade, da je sam popolnoma čist ostal in v tem oziru do naj višji čednosti došel, ampak dosegel je tudi moč vsem, ki ga na pomoč kličejo, sprositi gnado, da tudi oni spodobno in čisto živé. Zato ga je sv. Cerkev postavila za posebnega patrona sv. čistosti in priporoča, da naj ga iz tega namena vsaki dan častimo. Tistim pa, ki šest nedelj zaporedoma, kadar koli je že, njemu na čast prejemajo sv. zakramente, podeluje vsako pot in tudi na praznik tega svetnika popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

9. Še bolj mogočen pomočnik za ohranjenje sv. čistosti je **sv. Jožef** za vse, ki ga prav časté. Sv. Jožef je med vsemi Adamovimi sinovi od prvega do zadnjega naj

čistejši in je bil tudi zavoljo tega izmed vsih izvoljen za rednika Jezusovega. Njegove roke so bile zibeljka in na begu v Egipt tako rekoč popotni voz Božjega Deteta; na njegovem sercu se je ogrevalo, njegove ustnice so ga poljubovale, njegove roke preredile, on je Božjega Sina v rokodelstvu podučeval, pod njegovim vodstvom je opravljal svoje delo. In tega svojega čez vse čistega rednika je Gospod tudi nam vsem dal za očeta in varha čistosti, kakor je tudi nam vsem svojo Mater podelil za mater in varhinjo čistosti.

10. **Marija** je med vsimi pomočniki in varhi čistosti naj ljubeznjivši, ker je naša mati, in najmogočnejši, ker je Mati Božja in kraljica nebes in zemlje. Ni ga terpljenja, ne nevarnosti, ne potrebe, v kateri bi nam rada in mogočno ne pomagala, naj več pa nam gotovo pomaga, da ohranimo ali zopet pridobimo sv. čistost, katero Bog posebno ljubi, njej nasprotno pregreho pa posebno čerti. Zato je pa tudi brez števila pobožnost k Mariji vpeljanih, zato nas sv. Cerkev gereče vabi, da naj Marijo častimo, in nam daje obilno odpustkov, če to spolnujemo, n. pr. če molimo sveti rožni venec ali tako imenovani živi rožni venec. In ker ga ni pravega kristjana, ki bi Marije ne častil, pri tem češčenju pogostoma še ta namen ponavljamo, da si hočemo s tem pridobiti varstvo in pomoč Marijino zlasti za ohranjenje sv. čistosti. V ta namen moli vsaki dan vsaj tri „Češčenamarije“. Če si pa v nevarnosti, če zapaziš kako skušnjavo, kliči precej Marijo na pomoč, kakor tudi otrok mater pokliče in k materi teče, ko vidi, da velik pes lajaje proti njemu skoči. Še zaupljivi pogled na kako podobo Marijino ima v skušnjavi moč, jo pregnati; tako hitro, tako zdatno pomoč Marija skazuje svojim otrokom.

Tudi pobožno izgovarjanje Marijinega imena od-

ganja skušnjave in daje zmago. Besede sv. pisma: „Tvoje ime je kakor razlito olje, zato te ljubijo device,“ ¹⁾ veljajo od imena Marijinega. Kaj je namreč razlito olje? Predarimo to le v enem pomenu. Zgodilo se je večkrat, da so sovražniki stiskali kako terdnjavo in jo naposled zgrabili z vso silo. Zoper to nevarnost so brambovci pripravili raznotere pripomočke za brambo: strele, kamnja in raznotere druge reči, ki so jih na prihrujajoče sovražnike metali. Velikokrat so tudi pripravili zavretega olja, in ga zlivali na sovražnike, ki so hotli po lestvicah plezati na mestno obzidje; od tega olja polit sovražnik je telebnil v globočino, olje je prederlo njegovo obleko in ga opeklo po životu, in tako je bila marsiktera terdnjava še v zadnjem naj nevarnejšem trenutku oteta. Glej, tudi tvoje serce je mesto, je celó tempelj Božji, in sovražniki ga napadajo naj večkrat in naj nevarnejši ravno z nečistimi skušnjavami. Da bodeš branil terdnjavo svojega serca, imej tedaj vse pripravljeno: ponižnost, molitev, prejemanje sv. zakramentov, premišljevanje terpljenja Kristusovega, zatajevanje; pa nikar tudi olja, imena Marijinega, ne pozabi. Kakor je to ime veselje nebes in vseh dobrih kristjanov na zemlji, tako je tudi strah za vse peklenske duhove. In če v skušnjavi to sveto ime zaupljivo izgovarjaš, bode imelo za sovražnika ravno tak nasledek, kakor olje za oblegovalce terdnjavine; rjoveči bodo pobegnili in zmago tebi prepustili.

Nekega večera je šel neki nečistnik iskat priložnost k grehu. Res je kmalo našel neznano osebo, ki je bila brez ugovarjanja pripravljena k grehu. Vpraša jo najprej, kako ji je ime? Odgovori mu, da ji je ime Marija. Imenovanje tega imena je imelo čudovitno moč. Pač se

¹⁾ Vis. pes. 1, 2.

je bil ta mož globoko v greh pogreznil, pa neveren, terdovraten ni bil. Ko je tedaj slišal, da ji je Marija ime, sunil jo je od sebe ter je rekel: Če imaš tako sveto ime, kako moreš biti tako zanikerna, in pripravljena k tako nesramnemu grehu? Zamišljen je šel domu, ne da bi bil greh storil. In Mati Božja je to spoštovanje njenega sv. imena temu ubogemu grešniku obilno povernila. Sprosilu mu je pri njegovem premišljevanju pravo spoznanje njegove revščine, veliko hrepenjenje, se te revščine znebiti, in milost po pravi pokori popolnoma se spreobrniti, ker je njeno sveto ime tolikanj spoštoval. Kakor goreče olje padlo je Marijino ime na njegove skušnjave, in kakor zdravilno in krepivno olje je to ime ozdravilo rane njegove vesti ter ga storilo močnega in nepremagljivega v poznejših skušnjavah, dokler po čistem življenju srečno ne umerje.

In zopet se je prigodilo, da se je neka pobožna devica enkrat po noči prebudila vsled ropota, ki ga je slišala v sobi. Kako močno se je prestrašila, ko je vidila, da je nekdo v njeno zaperto sobo prišel, in kolikanj hujši jo je še pretreslo, ko je spoznala, da je to hudoben človek, ki je prišel z najhujšim namenom! Klicala je na pomoč, pa zastonj; jela je prositi, pa brez vspeha; sklenila se je braniti iz vseh moči, pa bila bi preslaba. Slovesno je tedaj spregovorila in rekla: „Meni je Marija ime; zavoľo spoštovanja, ki si ga svetemu imenu Marijinemu dolžan, te prošim, da se nemudoma pobereš in se me ne dotakneš! In glej, to je pomagalo; mož si ni upal grešiti proti svetemu imenu Marijinemu ter je nemudoma odšel. Tako je bila devica rešena po tem svetem imenu.

Čuj pa, kako je Marija temu ubogemu človeku povernila spoštovanje do njenega svetega imena. Če tega spoštovanja ne bi bil imel, bi ne bil precej odšel, pa bi bil

še tisto noč, kako uro pozneje, prišel v pekel. Kako to? Njegov smertni sovražnik mu je že dalje stregel po življenji; vidil ga je pa podati se v omenjeno hišo, ter je sklenil izvršiti svoj morivni namen; ker si je pa mislil, da bode mož v tej hiši nekaj časa ostal, ter vernivši se na nekem kraju mimo šel, se je tje podal ter je nanj prežal, da bi ga ubil. Tam skrit je nanj čakal, in čakal je dolgo; pa pričakovanega le ni bilo; preden je bil namreč morivec tje prišel, je bil uni že srečno mimo odšel in sicer ravno zato, ker se je bil iz spoštovanja do Marijinega imena na prošnjo device precej umaknil. — Pa še veči plačilo je dobil zato od Marije. Kmalu je namreč za gotovo zvedil, da morivec tam nanj čaka in da je bil na ta način po Mariji obvarovan telesne smerti; in spoznal je, da je bil vsled tega rešen tudi večne smerti v peklu. Tam misel je ubozega grešnika pretresla in ga napolnila z hvalenostjo do Marije; Marija pa mu je nasproti sprosila še veči milosti in popolno spreobrnjenje. Od tistih mal prizadeval si je pobožno in spokorno živeti ter je bil vsem lep izgled do svoje srečne smerti. Tako plačuje Marija, če se človek iz spoštovanja do njenega svetega imena zderžuje nečistosti. Akoravno vsi nimamo tega svetega imena, imamo pa vsi še veliko svetejši ime, ime Kristusa samega, ker nas je Jezus Kristus v svetem kerstu sprejel za svoje brate in sestre ter nam vsem dal svoje ime, ime „kristjani“. Zato bi morale nas vse v skušnjavi greha obvarovati besede prej imenovanega moža: „Če imaš to najsvetejši ime, kako moreš biti tako zanikern in pripravljen k tako nesramnim grehom?“

11. Če se dozda imenovanih pripomočkov zvesto in verno poprijemamo, bomo tisučere skušnjave tako odvernili, da nas še napadle ne bodo; mnogo drugih bo hitro

in lahko minulo; tiste pa, ki postanejo silne in dolgo terpé, bomo s tem večim zasluženjem premagali. Pri tem nam bode veliko koristil nov pripomoček: živeti v **Božji pričujočnosti**. Kaj pa se pravi v Božji pričujočnosti živeti? Se pravi tako živeti, kakor bi storili, ko bi Gospoda z lastnimi očmi pri sebi pričujočega vidili. Saj je Bog resnično in bistveno pri nas pričujoč, in če ga tudi s telesnimi očmi ne vidimo, ker je čist duh, ga moramo vsaj gledati z očmi sv. vere; in če ga tudi ne vidimo, je vendar pričujoč in nas gleda. Zato si moramo prizadevati, da vse opustimo, kar se v njegovi pričujočnosti ne sme storiti, in vse storimo, kar se pred njegovimi očmi mora zgoditi. In res, živa misel: Bog mi pomaga, me vidi, mi gleda v serce, moj zapovednik, ki je hudo tako ostro prepovedal, moj Zveličar, ki je toliko terpel, da naj se hudega varujem, moj pomočnik in posvečevavec, da imam dovolj moči za spolnovanje njegovih zapoved, moja priča in sodnik, pred kterega bodem mógel kmalo priti, in ki me bo obsodil za celo večnost, moj plačevavec, ki me bode v nebesa vzel, če bodem dobro delal, moj kaznovavec, ki me bode vergel v pekel, če bodem hudo delal, kako bi nas te misli v najhujših skušnjavah ne mogle vterjevati k krepkemu upor! „Kako bi mogel tako hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga“? ¹⁾ je zaklical egiptovski Jožef v najhujši skušnjavi ter je zadobil moč, ohraniti čistost pri najsilnejših napadih strasti in najnevarnejšem maščevanju. In ravno s tem je pridobil pred Bogom že na tem svetu za se in za vso svojo družino naj veči srečo, ko ga je Gospod po britkosti skušal in v čistosti stanovitnega našel.

¹⁾ I. Mojz. 39, 9.

In k čisti Suzani sta se enkrat priplazila stara hudobneža, ki sta opravljala imenitno službo in pri ljudstvu uživala naj večji veljavo. Hotla sta Suzano zapeljati v greh, ter sta upirajoči se žugala: Če ne privoliš, te bodeva pri vsem ljudstvu zatožila in pričala, da sva te vidila z mladim človekom prešeštovati. Suzana je bila popolnoma nedolžna, pa bila je sedaj v takih okoliščinah, da se je človeško soditi zdelo, da sramotni smerti ne bo mogla uiti, ter celó svoje časti ko čista, poštena žena ne drugači rešiti, kakor da se nečistosti uda, ter se ne vstavlja. In popolnoma je sprevidila svoje nevarne okoliščine; bala se je smerti, pa še bolj se je bala od hudobnežev kot prešeštnica razupita biti in tako pred ljudmi zgubiti svojo čast; vidila je, da se more temu le ogniti, če v nečistost privoli; pa je vendar ostala stanovitna in čista, ker se je naj bolj bala vpričo Boga greh storiti. „V stiskah sem od vsih strani“, je rekla, „pa bolje mi je brez dejanja vama pasti v roke, kakor grešiti pred obličjem Gospodovim.“ ¹⁾ In Gospod je še to skušnjo pripustil, da je bila kot prešeštnica razupita ter da so njeno krivo obdolženje verjeli in jo k smerti peljali. Pa zdaj je Gospod stopil na noge in je storil po preroku Danielu čudež v rešitev njenega življenja in njene časti, ter je tako obrnil, da se je njeno sveto življenje v pričujočnosti Božji zapisalo v sv. pismo, tako da jo bodo preslavljali do konca sveta po vsih deželah.

12. Spomin na štiri poslednje reči nam Gospoda še bolj kaže kot sodnika, plačevavca ali kaznovavca, in je toraj prav koristen pripomoček za vterjenje v čistosti. Misli dostikrat in zlasti ob času skušnjave na smert, in prizadevaj si odsihmal tako živeti, da se ti ne bode treba nič

¹⁾ Dan. 13, 22. 23.

bati, ko bi mógel tudi ti, kar se vsaki dan tolikim primeri, nenadoma umreti, ne da bi imel še čas prejeti svete zakramente. In premisli nadalje: „Kteri koli dan smertni greh storiš, boš mógel umreti!“ To je sodba Božje pravice in se vsaki dan spolnuje nad mnogimi, ki umerjejo, ko smerten greh storé. In če tudi še večkrat Božja prizanesljivost grešnika še dalje živeti pusti, Bog to vendar le dela zavoljo tega, da bi se grešnik spreobernal; če pa ta čas obrača za nove smertne grehe, se tem hitreje približuje smert in grešniku ravno zavoljo njegovih grehov prikrajša življenje. Ker „zelo smerti je greh“ ¹⁾ in čem večkrat jo z grehom zbodeš, tem hitreje te dohití in usmerti. — Potem pa sodba! Blagor njemu, ki večkrat na njo misli, se dostikrat samega sebe sodi, ter pogostoma preiskuje, ali bo pač z dobro nado na ugodno sodbo pred sodnika zamogel stopiti v tem vestnem stanu, v katerem se ravno zdaj nahaja. In če najde nad seboj grehe, v katerih bi ne hotel umreti, naj se samega sebe postavi pred sodbo Božjega usmiljenja v zakramentu svete pokore. „Ako bi sami sebe presodili“, pravi sv. Pavel, „bi ne bili sojeni“, ²⁾ ne obsojeni od Gospoda. — In predozir na nebesa, o kako močno vterjuje velikost in večnost plačila slabega človeka v boju zoper skušnjave! Tako se tudi zbuja nebeški čut, oživlja hrepenenje po pravem veselju večnega zveličanja, in rodi stud do gnjusnega nečistega veselja. Nič nečistega ne more v nebesa iti; „zunaj (nebes) so psi in nečistniki“, ³⁾ govoril bo Jezus po besedah sv. Janeza v zadnjem govoru, s katerim bo na sodnji dan vsem ljudem odločil njih večno osodo. „Blagor pa njim, ki so čistega serca, ker Boga bodo gledali,“ ⁴⁾ in vživali v večnem nebeškem veselji. —

¹⁾ I. Kor. 15, 56. ²⁾ I. Kor. 11, 31. ³⁾ Razod. 22, 15.

⁴⁾ Mat. 5, 8.

In naposled preišljevanje naj bližnje nevarnosti vsled greha priti v pekel; o kako močno tudi lenega spodbuja, da naj si prizadeva ter si kratko sramotno veselje odreka, ker ga sicer čaka večno terpljenje! Ko je bila sv. Koleta še puščavnica, navdajalo jo je dostikrat nebeško zveličanje. Pa hudobni duh je tudi vedno prežal, da bi jo pogubil. Ko jo je tedaj pozneje navdajal čut dušne suhote in otožnosti, da je zapuščena od Boga, ji je satan šepetal: Po neumnosti si zaverгла posvetno veselje iz hrepenenja po veselju nebeškem; glej, zdaj si ogoljufana. Kje so zdaj tvoje tolažbe? Nič nimaš kakor stud in britkost pa revno jetnišnico. In to je še le začetek, v prihodnje pa bo čedalje huje. Kako bodeš to 30, 60 let prenašala? Pa sv. devica je spoznala skušnjavca in rekla: Kako bodeš pa v peklu sterpela ne 30, ne 60 let, — ampak celo večnost? S to mislijo se je vterjevala v stanovitnosti v boju zoper vse skušnjave. — Še odločnejši se je bojeval sv. puščavnik Paternijan z mislijo na pekel. V puščavi so ga prav dostikrat terpinčile hude skušnjave; celo to se je zgodilo, da so se mu prikazovale peklenške pošasti v naj lepših podobah in ga na vso moč zapeljevale v greh. Pa rešil se je s spominom na večni ogenj ter je sam pri sebi govoril: „Vem, da bodo vsi nečistniki obsojeni v večni ogenj; ne vem pa še, mi bode li mogoče, ga prenašati; to moram še le poskusiti, preden grešim.“ Prižgal je tedaj ogenj in je svojo roko stegnil čezenj, in nemudoma so zginile vse zapeljive podobe.¹⁾

13. Tudi **zatajevanje** je tehten, in kakor smo že prej pri hudem poželjenju omenili, potreben pripomoček za ohranjenje čistosti. Kar vsled izvirnega greha popa-

¹⁾ Acta Sanct. Bolland. die 12. Julii

čena natora poželi, je dostikrat napačno, pregrešno, ali pa polagoma v greh zapeljuje. Svetniki so tudi v temi čuda veliko storili. Sv. Pavlu terpljenje pri vednem popotovanju in pridigovanju, preganjanje, kamenovanje, in vdarci, ki jih je terpel od sovražnikov sv. vere, in vsakdanje naravne težave njegove čedalje večji starosti niso zadostovale, ampak „jaz tarem svoje telo, je rekel, in ga v sužnost devam, da, ko druge učim, sam ne bom zaveržen.“ ¹⁾ — Sv. Benedikt je šel kot mladeneč v puščavo, kjer je živel v naj večem zatajevanji in skoraj noč in dan molil in delal. Pa vendar so prišle nečiste skušnjave in so zbuja le meseno poželjivost. Vergel se je tedaj nag v strašno ternjevo germovje ter se je toliko časa po njem valjal, da je bil po vsem životu s kervjo in ranami obdan, in da je v njegovem mesu povsod tičalo mnogo odlomljenih ternov. Tako je zadušil čut poželjivosti s telesnimi bolečinami. Ravno tako je ravnal tudi sv. Frančišek Asiški. — Sv. očeta Makarija v puščavi so enkrat nadlegovale prav zoperne mesene skušnjave. Da bi svoje telo krotil, obsodil se je k strašni legi: Vsedal se je šest mesecev v neko močvirje, kjer se je nahajalo na milijone posebnih muh, katerih piki so mu prizadevali naj hujši bolečine in bule. In še tega si ni dovolil, da bi bil z rokami muhe odganjal. Ko so ga čez šest mesecev tam našli, je bil vsled ules in ran tako spreminjen, da so ga le še po glasu spoznali. — Se ve, da Bog takega zatajevanja od nas ne tirja, vendar pa ne smemo zatajevanja samega sebe nikoli v nemar puščati, če nam sta čistost in plačilo čistih duš ljuba. Vsaj si moramo prvič, odreči vse nedovoljeno; drugič, ogniti se vsega, kar ni sicer prepovedano, pa je

¹⁾ I. Kor. 9, 27.

jako nevarno; tretjič, kerščansko zmerni biti v uživanju vseh tudi potrebnih užitkov, na pr. jedi, pijače, spanja; četertič, voljno terpeti in Bogu darovati vse grenko, sitno ali britko, kar nam Bog pošilja, ali pa je sklenjeno z dolžnostmi našega stanu. Zlasti pa moramo skerbno berzdati svoje oči, in jim odrekati vse preprosto oziranje na nevarne reči, sicer ulomi skozi oči toliko in tako nevarnih skušnjav v dušo, da bi se jim še svetnik ne mogel lahko ustavljati, kakor David, ki je na mah globoko v greh zabredel, ko je bil svojim očem dovolil nevarno prostost.

14. Če te pa skušnjava vendar le napade, le ne obupaj, ne bodi boječ, ampak bodi serčen in pogumen v duhovni vojski. Naj bolj maloserčni, boječi vojak ni nikoli prav junak. Skušnjava še ni greh, ampak ravno tako prilika k izverševanju čednosti in pridobljenju velikega zasluženja, če se junaško vojskuješ, kakor prilika k grehu, če boj opustiš in privoliš. Sv. Tomaž Akvinski, sin grofa Akvinskega, je bil stopil v red Dominikanov in je ravno popotval v Pariz, ko ga njegovi bratje, ki so ga hotli med svetom obderžati, nenadoma napadejo, mu redovniško obleko izslečejo in ga na grad vlečejo, kjer ga v nekem stolpu zapró. V svoji hudobiji proti njegovemu svetemu poklicu spoza-bijo se tako zeló, da pregovoré naj nesramnejši nečistnico, naj se k svetemu mladenču v stolp poda in ga zapelje. Ko pa pride, Tomaž za trenutek ne zgubi zavednosti, ampak precejšeže po naj zdatnejšem pripomočku svoje cbrambe, ter zgrabi z ognjišča goreče poleno, in toliko časa maha prot i njej, da rjoveča pobegne. Potem narisa z ogorelim konc em tistega polena križ na steno svoje ječe, se verže na kolena in pred tem križem ponovi obljubo vedne čistosti. To je bilo Gospodu tako dopadljivo, da mu je v

toliki meri podelil dar čistosti, da od tistih mal nobene skušnjave več ni imel.

To so splošnji pripomočki zoper splošnje skušnjave; zdaj prestopimo k posebnim pripomočkom.

Drugi oddelek.

Posebne nevarnosti zoper čistost in posebni pripomočki zoper nje.

„Vojska je življenje človekovo na zemlji.“ ¹⁾ Kakor je tedaj vojak v vojskinem času vedno nekoliko v nevarnosti biti ranjen, vjet ali umorjen, ravno tako tudi človek vsled dozdej popisanih splošnjih nevarnost nikdar ni varen, da bi v skušnjave ali greh ne prišel. Kakor pa nevarnost za vojaka še le tedaj nastane velika in silna, če gre v vojsko, boj ali napad, če ga sovražniki iz zakotja ali nenadoma napadejo, tako tudi človek še le tedaj pride v silne skušnjave zoper čistost, ko ga prav odločne in ravno tedaj delavne, torej posebne nevarnosti obdajajo. In te posebne nevarnosti zamorejo nastati ali v njem samem ali pa prihajati od drugih ljudi, tedaj od znotraj ali od zunaj, od mesa ali od sveta. Pač nam prihajajo nevarnosti tudi od hudobnega duha, ali o tem ne govorimo posebej, ker nas on vendar le večidel skuša po našem mesu in po hudobnem svetu, in ker se proti drugim njegovim skušnjavam, če utegnejo priti, za gotovo zavarujemo, če se le zoper meso in svet zvesto in stanovitno bojujemo.

Premišljujmo najprej

¹⁾ Job. 7, 1.

A. Posebne nevarnosti, ki so v človeku samem, in pripomočki zoper nje.

Te izvirajo iz naše splošnje notranje nevarnosti, iz hude poželjivosti, o kateri smo že prej govorili. Kadar koli se ta poželjivost na kaj posebnega oberne, kaj zahteva, h kaki reči priganja, nas ravno s tem spravlja v posebno nevarnost, n. pr. nevarne, ali naravnost slabe reči slišati, viditi, storiti. Dokler huda poželjivost počiva, podobna je spijočemu tigru, treba je tedaj človeku previdnemu biti; kadar se pa začne v človeku gibati, je podobna tigru, ki je plen že zapazil ter se pripravlja na skok; treba je tedaj človeku še bolj previdnemu biti.

1. Ko bi mogli tigru oči zatisniti, bi se ga ne bilo treba bati, ker plena ne bi mogel zagledati, in ko bi ga bil vendar le zapazil, bi ga ne mogel lahko zgrabiti. Ravno taka je z hudo poželjivostjo; ona v našem notranjem preži in skozi naše lastne oči gleda med svet. Blagor tedaj njemu, ki svoje oko skerbno varuje, ga le po volji Božji rabi in ga nikdar hudi poželjivosti v malopridno službo ne daje!

Z neko podobo iz sv. pisma, ki naravnost se ve da vse kaj drugega zadeva, si zamoremo pojasniti popolnoma pogubo, ktero nezavarovano, in vsled tega pohlepno oko duši napravlja. Tam namreč prerok toži: „Moje oko je mojo dušo oropalo zavoljo vseh hčer mojega mesta.“ Če se tedaj pošten, čist mladenec, ki si je s svojim pobožnim življenjem že veliko zasluženja pridobil, morebiti brez slabega namena okoli ozira, glej, zapazil bo zale ženske, zbudila se bo notranja poželjivost, ta domača izdajalka, in kmalo je greh storjen, če tudi ne v vnanjem dejanji, vendar pa v slabih mislih in željah. Oko je tukaj delalo kakor

tolovaj, duša je nenadoma oropana svojih zakladov, ktere ji je Bog dal pri sv. kerstu in birmi, in ki si jih je sama pridobila s svojim dosedanjim življenjem v pobožnosti in čednosti. Potem prerok dalje toži: „Na lovu so me vjeli kakor ptico moji sovražniki po nedolžnim.“ Oko se tukaj primerja tatinskemu lovcu, ki se zaveže s sovražniki, (zapeljivimi osebami) in ubogo dušo s tolikimi mrežami obda, kolikor se hudih misel in podob v sercu zbudi. Duša pa vidi le poželjivo vado in se kmalo v mrežo vjame. Pa to še ni dovolj, in on toži še dalje: „V jamo se je pogreznila moja duša, in kamen so verh mene položili.“ Dušo tedaj, ki prej lahko in prosto kakor ptič proti nebu leti, teža grehov tlači navzdol in jo spremeni tako rekoč v okorno pozemeljsko žival; oko kot tatinski lovec zalezuje jo tudi v tej podobi; kakor volka ali medveda z vado vabijo in v jamo speljejo, tako tudi duša s slepim poželjenjem hiti za vado pohlepnosti in se pogrezne v prepad hudobije; in da ne more uiti, verh nje položé težki kamen hude navade. Končno svojo tožbo prerok sklene z besedami: „Vodé so nastopile čez mojo glavo, da sem zamogel le še zaklicati: Po meni je!“¹⁾ Ubogo vjeto dušo tedaj grešniki vtopé, najprej v sladkem strupu poželjivosti, potem v studu pred življenjem in v vseh britkostih in težavah, v ktere jih greh pripravi, in naposled se dostikrat s samomorom končajo. Kar je tukaj rečeno o enem rodu, velja seveda tudi o drugem. Zato ne ostaja družega, kakor ravnati se po svarilnih besedah Kristusovih: „Jaz pa vam povem, da vsak, kateri ženo pogleda, da jo poželi, je že prešeštoval ž njo v svojem sercu. Ako te tedaj tvoje desno oko pohujša, izderi ga, in verzi ga od sebe, zakaj boljši

¹⁾ Žal. pes. Jer. 3, 51—54.

ti je, da eden tvojih udov pogine, kakor da bi bilo tvoje celo telo verženo v pekel.“ ¹⁾

Pa oko ima še drugo silno nevarno polje za radovedno poželjivo oziranje, zlasti tiskovine, knjige, podobe in gledišča, razdejanje pa, ki ga te reči paizadevajo, je neizrečeno veliko. O naravnost zapeljivih knjigah še ne govorim ne; te so dostikrat še nevarnejši, kakor osebni zapeljivci. Jaz govorim o romanih tiste verste, ki v izrazih sicer niso nespodobni, pa vendar domišljijo napolnujejo z nasladnimi podobami in strasti v sercu vzbujaajo, tako da brez notranjih grehov ni. Da pa upiranje volje oslabé, kažejo strast le od mikavne strani, ter ji odvzamejo vse pregrešno, ker celo take reči za dobre in prave popisujejo, ktere so bile nekdaaj s smertjo kaznovane. Kdor je vajeen take romane čitati, nima čistega serca, razumnost za pravo pobožnost je zginila, veselje do resnega dela se je zgubilo, v tisučerih primerljajih nasledva zmešanost, stud do poštenega življenja in naposled samomor. — To še veliko bolj velja o enakih igrah, ker še veliko močnejši dražijo čute, in ker živahni govor, gibanje života, krasota za oči, mila godba za ušesa jako silnejši prevzema človeka, kakor pa samo čitanje. Ali se hočejo mar s tem izgovarjati, da se v gledišču hudobija predstavlja kot vzrok kazni, čednost pa kot vir sreče? Pa koliko je takih nraavnih iger med brezštevilnimi slabimi? In se mar ravno dobre naj bolj obiskujejo? In še potem imaš le nauk lepega vedenja, kakor ga uči svet; tega ti pa Kristus ne priporoča, in med njim pa evangeljskim naukom o nraavnosti je silno velik razloček!

2. Drugo bojišče, na kterem hudo poželjenje čistost

¹⁾ Mat. 5, 28. 29.

napravlja velike nevarnosti, je neoberzdano nagnjenje k jedi in pijači, **nezmernost** v svojih raznih podobah in stopnjah, zlasti nezmernost v pijači.

Bukve sv. pisma so bile po Božji naredbi spisane v dolgi dobi 2000 let; pa od konca do kraja vedno svaré pred nezmernostjo v popivanju vina.

Vino, po naravni razmeri in potrebi zavžito, je blag dar Božji; Marija ga je na čudovit način izprosila za ženitvanske goste. Kristus ga je pač tudi sam pil ter je ž njim celó postavil daritev sv. maše. Pa nezmerno zaužito, postane strašen strup za telo in dušo, za pivca samega in za druge ljudi. Na to nesrečo sv. pismo pogostoma spominja, najprej že s prigodbo, da so se že upijanili, ko so pervikrat vino delali, in da so bili s tem v zvezi grehi in prekletstvo, ktero še zdaj razodeva svojo moč, zlasti pa s tem, ker našteva razne slabe nasledke nezmernosti. Tako beremo: „Vino v nečistost pripravlja in pijančevanje pelje k upor,“ prepiru, boju, nemiru, sovraštvu, pretepanju, ranam, umoru tudi pri takih ljudeh, ki so v treznosti prav dobri, pohlevni in mični; velikokrat se pijanec vzdigne zoper ženo, zakonska sreča je vničena, odreja otrók nemogoča, blagoslov Božji od hiše odgnan. „Komu gorje? (vpraša Modri v sv. pismu) čigavemu očetu gorje? kdo ima prepir? kdo pade v jamo? kdo ima rane brez vzroka, kdo kalne oči? Ali ne oni, ki pri vinu sedé in pridno kozarce izpivajo? Ne glej vina, kadar je rumeno, kadar se njegova barva v kozarcu lesketa; gladko teče, toda na poslednje piči, kakor kača, in strup razlije kakor bazilisk. Tvoje oči bodo po ptujkah gledale, in tvoje serce bo spačeno govorilo in ti boš, kakor kdor v sredi morja spi, in kakor spijoč kermilar, ki je kermilo zgubil.“ ¹⁾ Grehi vseh verst se v pija-

¹⁾ Pregov. 23, 29—34.

nosti dopernašajo, ali pa jim je pijanost vzrok, ker z vsemi grehi pijanci skušajo dobiti denar in priliko za pijančevanje. „Vino, če se nezmerno pije, je duši grenkost,“ ¹⁾ ja celo življenje ogreni pijanec sam sebi in vsem unim, kterim je največi ljubezen dolžan. Revščina na duši in na telesu raste, sreča človeškega življenja se v vinu polagoma potaplja in zgine, le grenkost sama še ostane. „Zmajev želč je njih vino in neozdravljiv gadji strup, njih grozdje je želč, od sodomske vinske terte in iz njiv Gomore je njih vinska terta,“ ²⁾ tudi njihovo telo se ostrupi deloma po natorni poti, ker nezmernost prikrajšuje življenje, deloma po čeznatornem dopuščeni Božjem, ki dostikrat pijancem v kazen življenje prikrajša. Naposled veleval apostelj: „Ne opijanite se z vinom, v katerem je nečistost“ ³⁾, in to je ravno najbolj strupeni nasledek nezmernosti. S tem nezmernost samega sebe pokonča, pa tudi od sebe zapeljano osebo spremeni iz deda nebeškega kraljestva v peklenški plen, kakor ko bi kralju iz rok stergal otroka in ga vergel v ognjeno peč; otroke ostrupi že v začetku na duši in na telesu, v odgojevanji in rasti, v kerščanskem življenju in smerti. Naposled postane mera hudobije polna, „ker vino in ženske storé, da celó sicer modri odstopijo od vere,“ pravi Sirah. ⁴⁾ In res pijanci in nečistniki prav lahko zgubé vero ali postanejo v njej čisto omahljivi in dvomljivi, ali pa njihova vera postane mertva vera, ker od vere zapovedanih del več ne izpolnujejo.

Če to vse velja že o vinu, kaj bomo še le rekli o žganih pijačah? Vse verste žganja te slabe nasledke še veliko hitrejši in strašnejši napravljajo. Mnogi so zato nečisti, ker so nezmerni v pijači.

¹⁾ Sirah. 31, 39. ²⁾ V. Mojz. 32, 32—33. ³⁾ Efež. 5, 18

⁴⁾ Sirah. 19, 2.

3. Med tem, ko se z nezmernostjo zlasti v pijači pregrešujejo bolj moški, se pa napake **nečimerne ali celó nespodobne obleke** nahajajo bolj pri ženskem spolu. Že prezala obleka sama na sebi je velikokrat iz dvojnega vzroka pregrešna, ker se namreč z njo premišljeno ali vsaj vedoma drugim napravlja nevarnost greh storiti, in ker je verh tega večkrat zvezana s pregrešno željo drugim dopasti. Tertulian enako pomanjkanje čistosti nahaja tudi v tem, če se človek pogledom nastavlja ali take poglede dovoljuje. Stanu primerna noša ni prepovedana; pa kako rade se prestopajo meje svojega stanu! Omožena naj se, da s sv. Tomažem ali marveč z aposteljnomo govorim, le lišpa, da bi svojemu lastnemu možu dopadla; drugim pa naj ne skušajo dopasti, in brez dvoma hudo grešé, če v njih zbujaajo slabe želje. Tudi se brez vzroka ne povdarja, kako nečimerna obleka nasprotuje evangeljski ponižnosti, kako serce navezuje na posvetno nečimernost, kako lahko daje priliko k drugim grehom, zlasti k ljubosumnosti, krivicam, nezvestobi, kako zeló serce zakerkne za usmiljenje. V nevarnost pride še lastna čast tistih, ki se čez mero lišpajo. Ker težko je verjeti v dobri namen in čistost osebe, ki se preobilno, če tudi ne nespodobno lišpa. Neka rimska vestalka je bila zatožena, da je prelomila čistost, h kateri je bila zavezana. Dokazala je svojo nedolžnost. Vendar pa ji je višji duhoven očital: „Ko bi bila sramežljivejši v svojem vedenji in svoji obleki, bi te bili za čisto imeli. Prevelika prostost se devici ne spodobi, kateri je mar sramežljivost in dobro ime.“ — Ko bi človek večkrat mislil na lepoto svoje duše, bi se mu kmalo pristudil nečimerni lišp, s katerim kinča telo, jed červov. Sv. Kunigunda, vojvodinja poljska, je na raznotere načine, celó z železnim orodjem pačila svoj obraz, da bi nobe-

nemu človeku ne dala prilike k skušnjavam. Sv. Roza Li-manska († 1617 na Peruanskem), tako imenovana zaradi lepega svojega obličja, ker ji je bilo prej Izabela ime, začela se je zavoljo obilne hvale, s katero so povzdigovali njeno lepoto, bati, da bi drugim ne dajala priložnosti k grehu. Če se je tedaj móгла očitno med ljudstvom pokazati, vmela si je obraz in roke s skorijo in prahom indijanskega popra, da ji je vsled svoje ostrogi odvzel čverstost in živost. Kolika sramota za nje, ki se nečimerno lišpajo in nedolžnosti tako nevarne zanjke nastavljajo.

Da je nespodobnost v obleki pregrešna, ni treba še le dokazovati. Ko bi bila ženska, ki nespodobno obleko nosi, sama na sebi tudi sramežljiva in čista, bi bilo to vendar pregrešno, ker je spodtakljivo in druge v greh napeljuje. In ko bi pogubljenja drugih tudi ne nameravala, bi vendar le storila greh, ker bi prostovoljno dala priliko k grehu. Sv. očetje imenujejo nespodobno oblečene ženske orodje satanovo, ker po njih, kakor nekdanj po kači govori, tudi jo imenujejo terdnjavo, iz katere se satan z dušami vojskuje. Pa težko je verjeti, da bi bila oseba, ki nespodobno obleko nosi, čista. Ker ako čednost čistosti prebiva v njenem srcu, se bode tudi vnanje razodevala. Tudi se take osebe ne morejo izgovarjati s šego ali nošo (modo). Kar je samo na sebi pregrešno, ali pa vir greha, se z nobeno šego ne more opravičiti. Gospod nas enkrat ne bode sodil po postavah šege, ampak po postavah sv. evangelija. Tistih, ki ne ravnajo po šeginih, sramežljivosti nasprotnih pravilih, noben pameten ne zaničuje ali zasmehuje, ampak jih marveč čisla. In morejo li spridene osebe, zapeljivke nedolžnosti, vstanovljati šege? Zakaj se nesramni šegi sramežljiva nasproti ne postavlja? Pa človek se vklanja šegam, ker to hoče, ker sam kaj nespodobnega namerava,

in je nečist. — Po pravici je tedaj več škofov, in med njimi tudi gotovo ne prenapeti sv. Frančišek Salezij, potem več cerkvenih zborov, in celo več papežev prepovedalo nespodobno oblečenim ženskam deliti sv. zakramente. Kako bi bila sv. odveze ali pa še celó prejeme sv. Rešnjega Telesa pač vredna oseba, ki Jezusa z nespodobno obleko še na svetem kraju križa in od njega odrešenim dušam pogubo napravlja! — Matere in odgojiteljice naj na to pazijo, da bodo mlade deklice spodobno oblačile, ker bi sicer zgodnja navada prav lahko oslabila čut prave sramežljivosti, ki je v poznejših letih tolikanj bolj potrebna. Če nespodobnost v obleki sodimo ne s kerščanskega, ampak s čisto človeškega stališča, se moramores čuditi, kako morejo osebe, ki imajo še nekaj poštenja, tako onečastenje terpeti, ker drugači pač ne moremo take nespodobnosti imenovati. ¹⁾

V Florenci je bila neka deklica obdarovana s posebno lepoto. To je bila za njo prilika, da je bila zapeljana na pot pregrehe in da je potem tudi sama veliko drugih zapeljala; obilno so prihajali in so nesramnici darovali zveličanje duše, čast, denar in mir družinski. Oblačila se je v najkrasnejši obleke, ki so bile tako malo spodobne, da je vsako pošteno ženo rudečica spreletela, če jo je srečala. Veliko ur je vsaki dan pred zerkalom stala ter gledala, kako bi njen obraz, njena postava, hoja in obleka bile bolj mikavne in bolj zapeljive. Nesreča te uboge duše in še bolj tolikih drugih, ki so v njenih mrežah poginili in ob enem poderli mir v svojih družinah, je nekega duhovna, Hipolita po imenu, močno belela; veliko je molil ter noč in dan premišljeval, kako bi jo spreobernal. Naposled je po svoji misli našel pravi pripomoček. Najel si je stanovanje

¹⁾ Wilmers, Lehrbuch der Religion. Münster, Aschendorff, 3. Bd. str. 310 — 312.

ravno nasproti njenemu oknu, nastavil tam veliko zerkalo v krasnem okviru ter se je v njem pogosto in dolgo in nalašč prav očitno ogledoval, da bi zbudil pozornost in radovednost omenjene osebe. To je kmalo tudi dosegel; najprej se mu je posmehovala, da se on kot duhovnik tako marljivo in dolgo v zerkalu ogleduje, potem pa je izrekla željo, viditi to zerkalo. Kar precej je vzel zerkalo ter zagernjeno nesel v njeno stanovanje, kjer je začel hvaliti, kako krasno je, kako nenavadne in čudovitne lastnosti ima, kako prečudno in dobrotljivo ogledovalca prešinja, ter ji to zerkalo v dar ponudi. Njena radovednost viditi zerkalo, bila je silno velika; naglo razgerne zagrinjalo, — zaupije, obledi, zdihuje, zajoka, pade na kolena in se terka na persi — zakaj le? Kaj je pač vidila v zerkalu? Ne, kakor je mislila, podobe svojega života, pač pa podobo svoje uboge duše, svoje grehe, svoje hudobije zoper Boga in zapeljane ljudi. Ker bilo je to zerkalo za dušo, podoba „Ecce Homo“ — Božjega Odrešenika, v tistem strašnem stanu, ko so ga razbičanega, in s ternjem kronanega, pa z zaničljivim plajščem ogernjenega pokazali ljudstvu. „Poglej v to zerkalo, rekel je duhovnik, in pomisli, kdo si: ubijavka duš, morivka Božja, morivka svojega Odrešenika! In poglej tu sim, kdo je On, s ternjem na glavi, s solzami v očeh, povsod kervav, in ranjen po vsem životu prav do kosti; to je ternje, so rane, s kterimi si ga ti terpinčila, to je kri, so solze, ki jih zarad tvojih vsakdanjih hudobij preлива. In vendar, poglej mu v oči, poglej mu v obraz! ne jeza in kazen, ampak usmiljenje in ljubezen ti iz njih sije; med tem ko si ga vsaki dan mučila, te je on vsaki dan s poterpežljivostjo in usmiljenjem pričakoval; čas je že skoraj, da ga ne pustiš še dalje zastonj čakati, še ta trenutek on zahteva začetek tvojega spreobrnjenja.“ — In

uboga grešnica je bila že spremenjena v srečno spokornico; očistila se je v dobro pripravljeni dolgi spovedi in je delala očitno pokoro za očitno pohujšanje.

Da bi pač vsi velikokrat in pazljivo ogledovali zerkalo terpljenja Kristusovega, gotovo bi se obvarovali pregrešne nečimernosti. Ko je poznejši karmelitarica, Marija od angeljev imenovana, prej grofica v Turinu (od l. 1661 do 1717), enkrat še ko mala deklica svoje lase pred zerkalom česala, vidila je namesto svojega obraza obličje Gospodovo, s ternjem kronano, kervavo, ter je slišala besede: „Glej, moja hči, kakošne bolečine sem iz ljubezni do tebe terpel.“ Že takrat je bila svet otrok, in je od tistihmal močno rastla v svetosti. Zlasti pa naj bi oni, ktere mika nečimerna obleka, lišpanje ali celó pohujšljivo skazovanje, gledali v zerkalo terpečega Zveličarja; gotovo bi se obvarovali greha, se ogibali druge pohujšati, če so pa že padli, bi se zopet vzdignili, preden mine Božja poterpežljivost.

4. Nagnjenje **k plesom** ni nikdar brez nevarnosti in mnogokrat veliko škodo napravi. Če družega plesi ne napravijo, zadušé navadno duha pobožnosti in posvetnost v serce zasade; dalje ženska želja drugim dopasti najde široko polje, na katerem si skuša pridobiti veljavo. Plesi dajejo priliko k prijazni obhoji med osebami raznega spola, zbujajo strasti, in domišljijo napolnujejo z nevarnimi podobami. Se ve da ples, kolikor je le nekaka telesna vaja, ni pregrešen; tudi rad priterdim, da se ko družbina veselica lahko tako verši, da ni nič napačnega ž njim sklenjenega; pa velikokrat se to iz malomarnosti ali pa celo premišljeno ž njim sklepa, in nekteri ravno zavoljo tega obiskujejo plese, ker se jim med ali po plesu daje prilika k nedopuščenim rečem. Sklepajo se znanja, ki le premno-

gokrat nedolžnost in čistost umoré. Premnogi njih, ki so padli, naj preiskujejo vzrok svoje nesreče, in spomnili se bodo kakošne plesne veselice; takrat se je njihova nesreča pričela, ali prej še nedolžen začetek je še le odtlej tako nevaren postal. Poglejmo to reč nekoliko natančneje.

Kakor sem že rekel, podaril nam je Bog sramežljivost ko krepko ozidje vsake čednosti in zlasti čistosti, ter je to sramežljivost v ženskem spolu še pomnožil, da bi ga tem krepkejši varoval, ker se sicer imenuje slabejši spol. „Poželjivost ženske je Bog oberzdal z uzdo sramežljivosti, sicer bi skoraj nihče ne bil zveličan“, pravi sv. oče Janez Klimak. Na plesu pa se to sveto ozidje predere in velikokrat popolnoma razdene, in sram ežljivost enkrat zgubljena, zgubljena je skoraj za vselej, ter se nič več ne poverne; pogledi, migljeji, namuzki, približevanje, dotiki, katerih bi se pri drugih prilikah ogibali, jo omajejo, prepričanje pa, da drugi ravno tako delajo in se tedaj tudi nam tega ni treba bati ali ogibati, jo uniči. —

Druga čuvajka čednosti je samota, ki je za ženski spol tudi veliko važnejši kakor za moški. Pri plesu pa se samota ne le opušča, ampak ravno v nasprotje obrača. Če ste te dve terdnjavi prederti ali celó že razdejani, je sovražniku duše pač lahko, vlomiti in zaklad čistosti odnesti: „Kjer ni plotú, se posestvo ropa“, ¹⁾ govori sv. Duh. In tolovajev ne bode treba čakati; pri plesu se še kličejo in vpeljujejo, najprej notranji tolovaj, ki znotraj duši zavda, potem pa tudi še vnanji tolovaji, ki revščino dopolnejo. Vse v to napeljuje. V vojski soteske in vrata v terdnjavo naj skerbnejši zapirajo in naj močnejši zavarujejo. Dušna

¹⁾ Sirah. 36, 27.

vrata pa so čuti, in ta se pri plesu sovražniku brez pomisleka odpirajo in brez straže puščajo. Misli le na oči.

Tertulian pripoveduje o nekem ajdovskem modrijanu, ki si je z lastnimi rokami izderl oči, — zakaj pač? ker je od ene strani spoznal, da je jako sramotno, ko bi poželjivost človeka premagala, od druge strani pa se je prepričal, da oseb družega spola ni smel pogledati, da bi se v njem ne bila zbudila poželjivost. Pač pravi Kristus: „Če te tvoje oko pohujša, izderi ga in verzi ga od sebe“, ¹⁾ pa on noče reči, da naj zares izrujemo svoje telesno oko, ampak nas hoče le v pripodobi podučiti, da moramo oko svojega telesa in svoje domišljije tako pridno varovati in ga od nevarnih reči tako skerbno odvrčati, da nam bode pripravljalo tako malo skušnjav, kakor da bi ga bili izruvali. „Zavezo sem naredil s svojimi očmi, da bi celo ne mislil na devico“, ²⁾ pravi Job, ker je dobro vedil, da ne bode mogoče odvrčati misel, če nevarnim podobam ne bode zaperl vrat svojih oči. Pri plesu se nalašč zbirajo, da bi vidili in bili videni, vidijo se tam v obleki, z migljaji in vedenjem, katerih bi sicer brez ostrega svarila ne puščali, z naravno in umetno razdraženimi čuti in občutljivostjo; in tedaj se v dušo preseli mnogo podob in predstav, ki so še dolgo potem vir brezštevilnih nevarnih domišljij, iz katerih v veliki obilnosti izvirajo hude misli in želje, kakor merčesi prihajajo iz smerdljivega močvirja.

Ni tedaj čuda, da sv. očetji pred plesi svaré kakor pred očitnim razprodajanjem nedolžnosti. „Kjer je ples in godba, pravi sv. Efrem, tam je zaslepljenost mož, pogubljenje žensk, žalost angeljev in veselje hudičev.“ „Če tudi nekteri telesno ne grešé, pravi sv. Bazilij, se vendar vsi

¹⁾ Mat. 18, 9. ²⁾ Job. 31, 1.

na duši spridijo in .omadežujejo.“ In Gerson pristavlja : „Pri veliki slabosti človeški je težko vrvnati ples, pri katerem bi se ne dopernašali grehi raznoterih verst ; na plesišču plešejo vsi grehi.“ Tako ostre besede imajo popolnoma veljavo zlasti pri mnogih plesih po kerčmah (prostih plesih imenovanih), pred kterimi ne moremo dovolj svariti sinov in hčer, staršev in predpostavljenih. In če je nevarnost pri plesih pri drugih okoliščinah velikokrat tudi manjša, vendar tudi o njih velja naslednja sodba nekega posvetnega dvornika. Okoli l. 1620 je hotel škof autunski na svitlo dati neko knjižico, da bi od plesa odvrčal, in je prej za svet poprašal skušenega grofa Bussy-Rabatina, ki je slovel ko duhovit mož in pisatelj. In ta je odgovoril : „Jaz sem plese (bale) vedno imel za nevarne ; ne samo moje razumno preišljevanje me je k tej sodbi pripravilo, ampak tudi moja lastna skušnja, in čeravno mnogo veljajo spričevala sv. očetov, mislim, da mora o tej reči še veliko več veljati sodba dvornikova. Pač vem, da je za nekatere osebe pri plesu veliko manj nevarnosti kakor za druge ; vendar pa se tam ogreje tudi najmerzlejši kri. K takim shodom navadno zahajajo mladi ljudje, ki imajo že v samoti dovolj opraviti, da se skušnjavam ustavljajo, kako se jim bodo tedaj ustavljali na plesiščih ? Zato jaz mislim, da človek ko dober kristjan ne sme iti na noben ples (bal).“

Prijatli plesov, ki bi pa radi veljali za dobre, čiste kristjane, se sklicujejo na sv. Frančiška Salezija, češ, da je bil proti plesom jako prizanesljiv. Popolnoma sem zadovoljen, da se deržé sv. Frančiška Salezija, samo naj se ravnajo po tem, kar je res govoril, ne pa po napačnih zapopadkih, ki si jih nekteri o tej reči delajo. On govori o nekterih plesih, pri kterih se spodobnost manj žali, kakor

se navadno godi pri plesih po kerčmah. In vendar tako le govori: „Plesi sami na sebi sicer niso pregrešni, vendar pa, kakor se sploh godé, zeló k grehu nagibajo in so torej jako nevarni. Napravljajo jih po noči; v temi pa, če je še tako razsvetljena, se prav rado kaj temnega in hudega v serce pritepe, ki je že samo po sebi silno k hudemu nagnjeno. Tudi se velik del noči prečuje ter se vsled tega zjutranje ure prihodnjega dneva zgubé in z njimi vred se zgubi priložnost Bogu v tem času služiti. Kratko rečeno pa je in ostane neumno, dan v noč, luč v temo, in dobre dela v napačnosti spreminjati. Vsak si prizadeva, da bi več nečimernosti k plesu prinesel, in nečimernost je jako velika priprava k drugim hudim nagnjenjem, ki se pri plesu le prelahko zbudé.

Rečem ti o plesu, kar zdravniki terdijo o gobah. „Naj boljši, pravijo, niso za nič.“ Tudi naj boljši plesi veliko ne veljajo. Ako pa moraš gobe jesti, glej, da bodo dobro pripravljene. Ako moraš iz kakega vzroka, zoper ktereга nimaš pravega izgovora, na ples iti, dobro glej, da bo tvoj ples prav pripravljen. S čim pa naj bo pripravljen? S spodobnostjo, resnobo in dobrim namenom. Gob le malo uživaj in malokdaj, pravijo zdravniki, ker če so še tako dobro pripravljene, so vendar kakor strup, ako jih je mnogo. Pleši malo in le malokdaj; zakaj če drugači ravnaš, se postaviš v nevarnost, da boš veselje do njega imel. Ker so gobe polne sesavk in majhnih luknjic, lahko ves strup popijejo, ki je blizu njih. Tudi plesi in drugi ponočni shodi na se potegnejo vse grehe in napake, ki se v kakošnem kraju nahajajo, n. pr. prepire, nevošljivost, zasramovanje in grešno ljubezen. In kakor se med plesom pri gibanji života telesne potnice odpró, tako se odpró tudi potnice serca. Ako se potem približa kakšna kača in pri-

liznjeno besedo na uho šepeta, ali če se kak mačerad z nečistim pogledom ozre v serce, oh, kako naglo se serca vjamejo in ostrupé. Te nespodobne razveseljevanja so sploh silno nevarne; one odpodijo bogoljubnost, ohladijo ljubezen, in izbudijo tisuč in tisuč hudih misel in nagnjenj v sercu. Zato se jih smemo le z naj veči previdnostjo udeleževati.

Zdravniki svetujejo, da naj on, ki je gobe jedel, zlasti dobrega vina pije. Jaz pa pravim, da je treba po plesu svete in zveličavne reči premišljevati, da se zadušé nevarni vtiski, ktere je nečimerno veselje v sercu morda zapustilo. Premišluj n. pr. to-le:

1. Med tem, ko si plesal, je veliko duš v peklenskem ognju gorelo zavoljo grehov, ki so jih med plesom ali zavoljo plesa storili.

2. Ravno tisti čas je bilo veliko bogoljubnih duš v Bogu zbranih, ki so mu hvalo prepevale in njegovo dobroto premišljevale. O koliko koristnejši so one obernile svoj čas, kakor ti svojega!

3. Med tem, ko si plesal, se je veliko duš v hudih težavah ločilo s tega sveta. Tisuč in tisuč mož in žen pa je po bolnišnicah ali doma vsled britkih bolečin zdihovalo v nevarnih boleznih; oh, nobenega počitka niso imeli! Ali se ti nič ne smilijo? Ali ne misliš, da bodeš tudi ti enkrat zdihoval, kakor oni, med tem ko bodo drugi plesali?

4. Naš Zveličar, presveta Devica, angelji in svetniki so te vidili na plesu. O kako so te milovali, ko so vidili, da se je tvoje serce nad tako nečimernostjo radovalo in se tako revnemu razveseljevanju udalo!

5. Oh, ko si se tam mudil, je čas tekел naprej in smert je prišla bližej. Glej, kako se ti posmehuje in te na svoj ples vabi, pri katerem se namesto godbe le zdihljeji nad tvojimi grehi slišijo, in kjer se le en skok stori, skok iz

življenja v smert! Ta ples dela ljudém pravi kratek čas, ker lahko v trenutku prestopijo iz življenja v večnost, v veselje ali terpljenje.

Plesati in igrati se sme samo za razvedrenje, ne pa iz nagnjenja, le malo časa, ne pa do vtrudenja ali zmamljenja, in le malokdaj. Zakaj kdor bi to prepogostoma delal, bi razvedrenje v delo spremenil. V katerih okoliščinah se pa sme igrati in plesati? Pravih vzrokov je več; jaz pa kratko rečem: Plesati in igrati smejo le pod pogoji, katere sem že omenil, potem kadar modrost in priljudnost tako svetujete, če je treba n. pr. pošteni družbi vstreči.“¹⁾ K temu pa je treba opomniti: Samo po sebi se ume, da se sme človek v omenjenem primerljeji le tedaj udati, če s tem ne prelomi nobene zapovedi, nobene dolžnosti. Kazni vredna in pregrešna pa bi bila ta odjenljivost, ko bi človek iz strežljivosti do drugih sprejel vabilo k plesu v času od cerkve prepovedanem, n. pr. v adventu ali postu, ali zvečer pred nedeljo ali večim praznikom, katerega je cerkev odločila, da se človek za prihodnji dan pripravlja in svoje misli zbere.

Kako zoperno pa je Gospodu, če starši ali naprejpostavljeni svoje otroke in podložnike k takim veselicam skoraj silijo, vidimo iz življenja blažene Katarine Emeriške, ki se je vsled tiščanja in prigovarjanja svojih sicer dobrih staršev, sester in prijateljic dvakrat podala na plesišče. Tam jo je sprehajala velika težava, vest jo je silila, da naj gre domu, strah pred ljudmi pa jo je hotel zadrževati. Naposled bilo ji je, kakor da bi jo Kristus ven klical; šla je in našla Gospoda sedeti pod nekim drevesom, žalostnega, serdečega, s kervavim obličjem ter slišala njegove svar-

¹⁾ Filotea: III. del, 33. in 34. poglavje.

ljive besede: Kako si me terpinčila, kako nezvesta si! Jokaje ga je prosila odpuščanja; Gospod ji je odpustil pa ob enem zapovedal, da naj poklekne tje v kot ter z razpetimi rokami moli, da se bodo tudi grehi drugih bolj odvernili. — In pozneje so jo njeni zopet tje silili, pa hotla je precej pobegniti in se je s silo iztergala, ko so jo hotle prijatlice zaderžavati. Hitela je ven in zdelo se ji je, kakor da bi jo hotla zemlja požreti. Marija se ji prikaže ter jo posvari: Kaj si storila? Ali nočeš imeti deleža z mojim nebeškim Sinom? In Kristus sam se ji prikaže, ji hudo očita, da se v tako slabe družine podaja, med tem ko jo on terpeč pričakuje. Zopet je izprosila odpuščanja, in od tistihmal so jo njeni pustili pri miru, ker očetu je bila med tem prišla v roke knjižica, v kateri je bral, kako napačno je, če starši svoje otroke k plesnim družbam silijo. ¹⁾

Dolgo potem, ko je bila Katarina že nuna in je že dolgo imela svoje terpljenje, je bil enkrat ples pred njenim stanovanjem. Vidila pa je hudobnega sovražnika samega med plesalci. „Vidim posamezne, je rekla, kako jih sovražnik priganja in jim vsakotere želje navdihuje, in kako jih njihov sveti angelj varh proč kliče, pa se k hudemu obračajo. Nobenega ne vidim brez škode odhajati, vidim, kako jih raznotere živali spremljajo, in je njihovo notranje polno černih madežev.“ ²⁾ Černi madeži njihove vesti so bili podoba že storjenih grehov, večidel notranjih grehov v hudih mislih in željah, ktere so bile zbujene po plesu in ki polagoma še v druge grehe pripravljajo, in dolgo dolgo se potem razširja grešni zarod.

¹⁾ Schmöger, *Leben der gotts. A. K. Emmerich*, Herder, Freiburg. I. Bd. 104—105.

²⁾ Ravno tam II., 369.

Da bi tedaj pač vsi starši, otroci, predpostavljeni, zlasti pa lastniki očitnih veselíc ravnali po ostrih, pa ljubeznjivih besedah sv. Duha, ki pravi: „Usmili se svoje duše, da boš Bogu dopadel, in zderži se (nevarnih veselíc); zberi svoje serce v njegovi svetosti.“ ¹⁾ Kdo pa je svoje serce zbral na plesišču? Tam se namreč spolnuje, kar sv. Duh na drugem kraju govori: „Namesto da bi si take svarila k sercu jemali, pravijo Bogu: Pojdi od nas, ter ne maramo za znanje tvojih potov! Kdo je Vsegamogočni, da bi njemu (in ne marveč svojemu poželjenju) služili, in kaj nam pomaga, če ga molimo? Ti ljudje skačejo in igrajo, igrajo na pavke in citre in se veselé ob glasu piščal, svoje dni v dobrem preživé, pa v hipu gredó v pekel.“ ²⁾ To je poslednja beseda sv. Duha.

S tem pa smo že prišli do tistih nevarnost, ki ne nastajajo v nas samih, ampak nam od drugih preté.

*B. Posebne nevarnosti, ki izvirajo od drugih ljudi, in pri-
pomočki zoper nje.*

Ker je Bog nas vsih prijatelj in Oče, hudič pa nas vsih sovražnik in morivec, bi človek mislil, da se nobena reč tako sama po sebi ne ume, kakor da se vsi ljudje enega serca in duha krepko in zvesto med seboj podpirajo, da bi premilostljive zapovedi Božje naj natančnejši spolnovali in se napadom hudobnega sovražnika z zedinjenimi močmi vstavljali; nič pa človeka bolj ne boli, kakor če vidi, da ravno narobe brezštevilna množica ljudi prav po morivskih in potuhnjenih naklepih hudičevih goreče in dostikrat z velikimi žertvami dela na to, da bi druge ljudi

¹⁾ Sirah. 30, 24. ²⁾ Job. 21, 14—15.

od Boga in s pota proti nebesom odvernila, ter jih spravila na pot greha in večnega pogubljenja. Tako se hudobni svet bojuje zoper sv. vero samo in zoper vse kerščanske čednosti, zoper nobeno pa ne tako splošno, tako silno in s tako strašnim vspehom, kakor ravno zoper čistost.

1. Prav dostikrat se zgodi, da čistost človekova še pred udi **lastne družine** ni varna, ker jo včasih, dasi redkokrat navlašč, pogostoma pa nepremišljeno, v nevarnost spravljajo; in v zadnjem pomenu to dostikrat velja o starših samih.

Mnogi otroci so prejeli na telesu in duši tak dar, da se dajo lahko in stanovitno pridobiti za dobro, od hudega pa lahko odverniti. In prva dolžnost staršev je otrokom nakloniti omenjeno zmožnost, kolikor je to v njihovi oblasti. Kako pa da je to staršem mogoče, naznanja Božji Odrešenik z besedami: „Se li bere grozdje s ternja, ali fige z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Dobro drevo ne more malopridnega sadu roditi, tudi ne malopridno drevo roditi dobrega sadu.“ ¹⁾ Kdor tedaj pred zakonom čisto in neomadeževano živi, in mu je zakonski stan svet, ta ima v tem dobro pripravnost, on je dobro drevo in bode svojim otrokom dajal dober naklon, ter jim s tem neznano polajšal čistim in neomadeževanim živeti. Kdor pa sam v nečistosti živi, vcepi svoje hudo nagnjenje in svoje strasti tudi v serce svojih otrok, ki vsled tega mnogokrat veliko hujši skušnjave k nečistosti terpé, kakor drugi. Se ve da jih njihovo hudo nagnjenje zoper njih voljo ne more prisiliti v greh, pač pa postane vojskovanje za nje veliko težavnejši, in zato je tudi zmaga veliko bolj negotova.

¹⁾ Mat. 7, 16—18.

Če naj tedaj starši na ta način že dolgo pred rojstvom odgojijo svojih otrok prično, koliko bolj pa morajo po rojstvu za njo skrbeti, dasi je otrok še čisto majhen in še dolgo ne pride k pameti. Bolj natanko se to razvidi iz naslednih besedi, ki so namenjene osebam, katerim je izročena skerb malih otrok, in ki toliko bolj zadevajo tudi starše: „Bo li iz otroka postal dober ali hudoben človek, bode hudo nagnjenje ali dobra volja pozneje v njem zmaga in gospodovala, tedaj tudi to, bode li kedaj večno srečen ali pa pride v peklensko večnost, je večidel v oblasti oseb, katerim je dete izročeno.“

Bog je lastnik otrokove duše: On jo je vstvaril, odrešil, posvetil. Zato po smrti ne bodeš samo odgovora dajal, kaj si storil s svojo lastno dušo, ampak boš mógel tudi odgovor dati, si li tudi od otrokove duše odvrčal vse hudo in ji vcepoval vse dobro, kolikor ti je bilo mogoče. Misli si, da paseš samo dve ovci, pa ena vsled tvoje nemarnosti pogine: o s kolikim strahom bi se vernil domu k svojemu gospodarju! Kaj pa je ovca v primeri z neumerjočo dušo? in kaj je strah pred človekom v primeri s sodbo strašnega Veličastva Božjega? Če si pa otroka nappeljeval Boga se bati in Boga ljubiti in postane iz njega dober kristjan, si storil naj boljši dobro delo, ki ga zamore človek na svetu storiti, in Bog ti bo enkrat zanj podaril neizmerno plačilo. Zato se zdaj uči, kaj ti je delati in kaj opuščati, da bodeš mogel enkrat pred nebeškim Očetom otrokovim in njegovim Odrešenikom obstati.

Naj potrebnejši skerb moraš na to obračati, da si ne nakoplješ strašne odgovornosti, da bi bil otroka v greh pripravil. Če si ti kriv, da je duša otrokova zgubila nedolžnost, imaš pred Bogom večji odgovornost, kakor ko bi bil zažgal kako hišo, in bi bil v nji pri tej priliki tudi

poginil kak človek. Zato pa govori Odrešenik: „Gorjé človeku, ki otroka pohujša (v greh zapelje); boljše bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.“ Naj hujši pa, s čemur se kdo nad otrokom pregreši, je to, če otroka soznani z nečistimi rečmi. To pa se zamore zgoditi že po neprevidnosti. Nikar ne misli, da se otrok še ne zmeni, če kaj vidi ali sliši, ali se z njim kaj zgodi, kar pri odraščenih ljudeh velja za nespodobno. V duši še le nekoliko let starih otrok slabe besede, ali slabo dejanje, ki so ga vidili, ali nespodobni dotikljeji tako rekoč obležé kakor strupeno seme, ki se po snegu raztrese. Kadar gorkeji postane in sneg skopni, se tudi strupeno seme v zemljo pogrezne, kalí in požene. Taka je tudi pri otrocih; kadar starejši postanejo, spomini na slabe reči lahko zbudé telesne želje, ter jih v notranje in vnanje smertne grehe zapeljejo. Zato bodi silno previden, in kadar se vpričo otrok slačiš ali oblačiš, vležeš ali vstaneš, bodi vedno sramežljiv in kolikor mogoče zakrit. Glej na to, da bodo tudi otroci prav sramežljivi, da se ne razgaljajo ter sebe in drugih nespodobno ne dotikajo. Še obilni poljubki in stiskanje lahko nevarni postanejo. Ne jemlji in ne nosi otrok nikdar na kraje, kjer bi nad lahkomišljenimi osebami lahko kaj nespodobnega vidili, n. pr. na plesišča, ali kjer se samski ljudje obojega spola potikajo. Malopriden je pastir, ki jagnjeta žene v gozd, kjer se volkovi in medvedje nahajajo. Tudi ne dovoli, da bi otroci z drugimi otroci letali ali igrali, ne da bi jih imel vedno pred očmi; marsikteri otroci, na ktere doma dobro pazijo, so se hudo spridili in v velike grehe zabredli, ker so jih puščali z drugimi otroci po ulicah letati, od katerih so se slabih reči naučili. — Bodi jako vesten, da bodeš duše otrok, s kterimi imaš opraviti, ovaroval vsakega ta-

cega omadeževanja; noben greh, ki ga otrok morebiti nad seboj ima, ni tako pogubljen in se ne dá tako težko izruvati, kakor pregrehe zoper nedolžnost in čistost. Marsiktera oseba, ki je bila nekdanj pesterna in je iz lahkomišljenosti ali lastne spridenosti zadolžila, da so bile otročje duše oskrunjene, je že dolgo časa omožena in več na to ne misli; pa Bog tega ni pozabil in z nezmernim strahom bo pri sodbi vidila, kakošno neizbrisljivo škodo je neumerjotnim dušam napravila. ¹⁾

Povsem se otroci ne izmislijo tolikanj sami slabih reči, dasi se tudi to dostikrat primeri, veliko bolj pogostoma se pa to zgodi po krivdi drugih, včasih tudi po nehotečih prilikah. Neprevidnost staršev, nespodobno obnašanje, šale, pogovori, pripovedke otrokom v serce veržejo nevarne iskre, ki dostikrat več let nič ne škodujejo, pozneje pa pri nesrečni priložnosti se plamen pokaže in vse pokonča. Dve- in triletnim otrokom morajo starši ravno tako vse izpred oči spravljati, kakor bolj odrastlim. Res je, da otrok še nič ne ume! pa ima oči; kar vidi, mu ostane v spominu, pozneje pride razum, spomin se zbudi in napravi mnogokrat veliko razdejanje. Ali pa je to vsaj pripravno zbuditi radovednost otrokovo, ki jako zvijačno leta in leta pozveduje in opazuje, ter pri tem na naj žalostnejši način nedolžnost zgubi. In prav veliko sicer dobrih staršev je, ki so dali svojim otrokom na ta način, ne da bi se jim to dozdevalo, prvo priliko k dolgej versti grehov. Če je tudi otrok še le 4 leta star, naj več ne spi z osebo drugega spola; če mora pa zaradi tesnega stanovanja otrok s poslom v tisti izbi spati, nobena reč več

¹⁾ Alb. Stolz, *Erziehungskunst*. Freiburg, Herder, 1875, str. 340—343.

varnosti ne daje, kakor le prava pobožnost in strah Božji dotične osebe. Otroci so po naravi svoji vestni; če se jim za trdno in v sveti resnosti kakošna reč zaznamuje za velik greh, kar je tudi res, in jim žuga nevarna postati, se je bojé. In če otroka precej pervikrat, ko kaj nespodobnega nad njim zapazijo, prav ostro kaznujejo, je to dostikrat koristno za celo življenje. Se ve da otrok kazni ni zaslužil, če je grešil iz zgolj nevednosti, pa ta kazen je veliko bolj zdravilo za odvracanje prihodnjega zla, kakor pa kazen za že storjeno.

Kaj naj pa še le o tistih starših rečem, ki svoje že odrastle otroke ali vedoma v nevarnosti pusté, ali jih pa še sami v nevarnost spravljajo, jih n. pr. zavoljo večega plačila v take službe pošiljajo, kjer se prav gotovo sprijijo, ali jim zavoljo upanja, da bodo preskerbljeni, dovoljujejo znanja z drugim spolom, pri katerih je greh prav gotov! Resnične so besede Gospodove: „Darovali so svoje sinove in svoje hčere hudičem, in so prelivali nedolžno kri, kri svojih sinov in svojih hčer, ki so jih darovali ma-likom. Tedaj se je Gospod razserdil v svoji jezi nad svojim ljudstvom, in je studil svojo deležnino.“ ¹⁾

Naj bi tedaj starši ne še le zadnje dni svojega življenja, ampak precej v začetku resno prevdarjali prihodnjo sodbo. Takrat bode Gospod rekel: „Tri, pet, devet otrók sem vam dal, nedolžnih po sv. kerstu; kje so zdaj duše tvojih otrók? V sv. Cerkvi sem ti v obilnosti pripravil pripomočkov in gnad, s katerimi bi bil zamogel sebe in svoje otroke posvetiti; kje so duše tvojih otrók?“ Blagor staršem, ki bodo mogli odgovoriti: „Otroke, ki si mi jih dal, dam Ti nazaj, o Gospod. Nekteri so že v svoji prvi nedolžnosti,

¹⁾ Ps. 105, 37. 38. 40.

ali pa pozneje v kerščanskem življenju umerli in so bili od Tebe milostljivo sprejeti, nekteri pa se še bojujejo na svetu za zveličanje s kerščansko vestnostjo in zvestobo, kakor sem jih z besedo in zgledom učil in vedno k Tebi zanje molil; upam, da bodo v pobožnem življenju stanovitni ostali in zveličani.“ Blagor staršem, ki bodo to v resnici reči zamogli; oni bodo toliko veselje v nebesih uživali, kolikor duš so k Bogu pripeljali. Blagor tudi še tistim staršem, ki zamorejo reči: „Se ve da je eden ali drug mojih otrok na napačne pota zašel, ali celó že v grehih umerl; pa jaz tega nisem kriv: z besedo in zgledom, čuječnostjo in pazljivostjo, molitvijo in odrejo sem storil, kar sem mogel, da bi svojega otroka k Tebi pripeljal; če se je vendar le pogubil, tega jaz nisem kriv.“ Dobro, če je to res; ker Gospod gleda na odkritoserčno prizadevanje, ne pa tolikanj na vspeh. Gorjé pa tistim staršem, katerim bo Gospod mógel reči: „Toliko otrok sem ti pri sv. kerstu dal nedolžnih, in ti si pustil, da so se spridili, zavoljo pomanjkanja previdnosti, odgoje, čuječnosti, ti si jih celó sam pomagal pogubljati s slabimi besedami, slabim zgledom, z odvrčanjem od kerščanskega nauka in od sv. zakramentov.“ Kakošno obupanje bo, če bodo obsojeni k tolikemu terpljenju, kolikor duš se je iz njihovega zadolženja pogubilo!

Sv. Katarina Emeriška je imela ginljivo prikazen o žalostni resnici, da mnogokrat že otroci v mladih letih Odrešenika žalijo z nečistimi grehi, in da so tega večkrat starši sami krivi. Sama pripoveduje tako-le: „Vidila sem novorojeno dete Jezusa in mnogo otrok, ki so k jaslicam prihajali in z Jezuščkom gerdo delali. Matere Božje ni bilo, da bi ga bila varovala. Otroci so prišli z raznimi šibami in biči, ter so ga tolkli po obrazu, da je kervavil, ter se

prijazno branil in svoje ročice proti njim stegoval, pa naj manjši otroci so ga hudobno po njih tolkli. Nekterim otrokom so starši sami prinašali šibe; prihajali so s ternjem, koprivami, biči, palicami raznih verst, in vsaka reč je imela svoj pomen.“ ¹⁾

Če imajo starši prvo dolžnost svoje otroke čiste in neomadeževane ohraniti in kerščansko izrediti, so pa tudi vsi drugi udje družine in sorodovine dolžni, jih po svojem stanu in moči v tej reči podpirati. To se pa tudi prav radostno godi tam, kjer je prava pobožnost in strah Božji; kjer pa tega ni, je vse negotovo in polno nevarnosti, če tudi pri tem ni ravno premišljene hudobije. Koliko otrok zgubi svojo nedolžnost po starejših bratih in sestrah, sorodnikih, domačih prijatlih. In koliko staršev bolj ali manj sprevidi, da obiskovanje nekterih sorodnikov, tovaršija njihovih otrok z otroci prijateljske rodovine ni brez nevarnosti, pa zavoljo malomarnosti, zaupljivosti ali strahu pred ljudmi vendar nič ne storé, da bi nevarnost odvernili. In kolikokrat se ravno tedaj, ko gre za naj imenitnejši reč, ko si hoče sin ali hči zbrati duhovski stan ali iti v samostan, spolnuje beseda Gospodova: „Ravno domači so naj hujši sovražniki človekovi“! Še celó tisti udje družine, ki se sicer imajo za vestne in pobožne, se mnogokrat spremené v zaveznike skušnjavčeve, in njihovo černo delo se žalibog dostikrat tako srečno izide, da pozneje nad tem sami zdihujejo in jih rudečica obliva. Starši pa so ostro zavezani otrokom pustiti prosto izvolitev stanu in take skušnjavce odvracati, sicer Gospod vmes seže, velikokrat z jako očitnimi kaznimi, tisti pravični Bog,

¹⁾ Das Leben der gotts. A. K. Emmerich, von P. K. E. Schmöger. Freiburg, Herder 1870. 2. Bd. str. 266.

kteri nobenega družega Božjega ropa tolikanj ne sovraži, kakor če mu po sili vzamejo tiste duše, ki si jih je po večnem sklepu svoje milosti izvolil za svojo sveto službo.

V življenju neke svete nemške nune se pripoveduje, kako sta si neka zakonska dolgo časa zastonj želela otrok. Dolgo sta v ta namen molila in se mnogo tudi drugim v molitev priporočala, zlasti redovnikom in redovnicam. Naposled sta storila obljubo, da hočeta, ako jima Bog dá otroka, ga njemu darovati in posvetiti redovniškemu stanu, če se bode pokazalo, da mu je Bog za to podelil poklic! Kmalo potem bila je njihova želja spolnjena, dobila sta jako ljubo hčerko, ki je na duši in telesu čudovito rastla in za redovniško življenje tako odločno nagnjenje razodevala, da nad njenim poklicom nihče ni dvomil. Ko je bila deklica 17 let stara, je mati umerla, in glej, kmalo je tudi deklica za njo šla v večnost! Neki nuni, ki je zarad tega v molitvi svojo žalost Bogu potožila, je Gospod rekel: Mati bi bila pač obljubo spolnila; ker je pa umerla, bi bil oče to devico med svetom zadrževal, kjer bi se bila pogubila; zato sem jo o pravem času k sebi vzel.

Sv. Katarina Sienska je bila otrok prav dobre rodbine; njeni so bili veseli, da je tako čisto, tako pobožno, tako lepo živel. Ko je pa prišla v dostojne leta, hotli so jo omožiti in so ji jako zamerili, ker se je Katarina tega odločno branila; ta sveta nevesta Kristusova je namreč dobro vedila, da le Bog človeku odločuje poklic, in da nihče, tudi starši nimajo pravice, od Boga dani poklic zavirati. Njen poklic pa je bil kot redovnica tretjega reda sv. Dominika Gospodu v popolnem devištvu služiti. Pa starši in bratje in sestre, najbolj pa neka starejši sestra so bili neutrudljivi in jako iznajdljivi, da bi njenemu poklicu opovire delali. In ker so spoznali, da neomahljiva zvestoba te

izvoljene duše po svoji veliki pobožnosti vsaki dan novo moč dobiva, zabredli so tako daleč, da so ji vzeli čas za obiskovanje cerkve in za svete vaje, ker ji od zgodnjega jutra do pozne noči niso pustili prostega trenutka ter so jo z utrudljivimi deli skoraj zadušili. Gospod pa svojega stiskanega otroka ni zapustil in ga je storil močnejega, kakor so bile vse te zapreke; njeni stiskavci pa so mógli čutiti njegovo jezo, in bi jo bili občutili še veliko bolj, ko bi sv. devica s svojo priprošnjo pri Bogu večih kazen ne bila odvernila.

Hujši pa je roka Božja zadela druge, ki so se bili v raznih časih enako pregrešili. Sv. Hieronim je bil rimskim gospém popisal lepoto čistega življenja, krasoto neomadežanega udovskega stanu iz ljubezni do Boga, čudovite milosti Bogu posvečenega devištva. Mnoge so se vsled tega z Bogom posvetovale ter našle, da so k spolnovanju popolne čistosti poklicane. Med temi se zlasti odlikuje sveta udova Pavla s svojo deviško hčerjo Evstohijo. Pavla je bila silo bogata in izmed naj višjega plemstva rimskega, njeni dedi so skozi stoletja med velikimi dogodki rimske republike s svojo slavo napolnjevali svet. V zadnjem času je ta rodbina spoznala kerščanstvo in ga z gorečnostjo sprejela. Pavla je bila zgodaj udova postala, in si od nekdanj izbijala misel na novo možitev, iz zgolj hrepenenja, da bi Božjemu Zveličarju bolj dopadla. Zdaj se je hotla podati v sveto deželo in v Betlehemu pod vodstvom sv. Hieronima v sv. samoti Bogu služiti. Za prihodnost svojih otrok je bila že vse vravnala. Samo njena hči Evstohija ni hotla o drugem preskerbljenju vediti, kakor spremiti svojo sveto mater in pred njenimi očmi kot zvesta nevesta Kristusova živeti. Pa njeni sorodovinci so hotli ravno to zabraniti; tako zeló obdarjena, lepa, bogata plemenitnica

iz naj žlahtnejšega rodu naj bi se nikar ne posvetila Kristusu Gospodu, ampak zaročila s kakim pozemeljskim ženinom. Zato so se zarotili njeni sorodovinci, da bi plemenito devico pregovorili, in njena teta Pretekstata je bila posrednica in voditeljica, ki je vsem drugim razdelila naloge. Izvabila je tedaj svojo bratranko k sebi v hišo in se ji je, kar je bilo mogoče, sladkala in prilizovala; naenkrat pridejo sužinje, ji izslečejo priprosto rujavo obleko, ter jo oblečejo v naj krasnejši oblačilo, kakoršno so nosile mlade naj plemenitejše gospé, ji skodrajo lasé ter jo okinčajo z naj dragocenejšim lišpom. Med tem so se bili sošli vsi znanci in sorodovinci, domači in prijatlice v prekrasni družbi in so si na vso moč prizadevali, da bi jo svetu ohranili; povzdigovali so njeno lepoto, ji obetali naj sijajnejši prihodnost, opisovali dobra dela, ki jih lahko med svetom opravlja, grajali pa so ostrost njene matere, očitali so njenemu duhovnemu vodniku sv. Hieronimu prenapestost, in so tako silno in zvito od vseh strani napadali serce in um svete device, da se jim je nemogoče zdelo, da bi svojega namena ne dosegli. Kaj pa je Evstohija storila nasproti toliko ljubeznjivemu pritiskovanju svojih naj ljubših sorodovincev? Ona je molčala, v notranjem ostala zbrana, z duhom obernjena na Jezusa Kristusa, sicer pa je bila prijazna in ljubeznjiva proti vsem; proti večeru je ves lišp zopet odložila ter se v svoji priprosti rujavi obleki vernila domu k materi ter jo je spremila v Betlehem, kjer je v veliki svetosti živela in zveličano umerla. — Jezus Kristus pa ni opustil, da bi napadov na zvestobo svoje neveste ostro ne bil kaznoval. Še tisto noč prikazal se je Pretekstati v strašni svetlobi Evstohijini angelj varh ter je zaklical z žarečim pogledom in strašanskim glasom: „Kako si se derznila mojo varovanko, nedolžno devico, ki si jo

je Kristus izvolil, zapeljevati k nezvestobi, da bi se pogubila? Zato ti bodo v tem trenutku oterpnile roke, vidila boš svoje umreti in boš kmalo sama za njimi šla.“ In res je ne dolgo potem umerl njen mož, ki si je bil vse to izmislil, potem so umerli njeni otroci in naposled ona sama, ravno pet mescev po omenjenem dogodku. „Tako se maščuje Bog nad tistimi, ki hočejo onečastiti njegov tempelj, tako brani svoje bisere, svoj naj bolj dragoceni zaklad.“ ¹⁾ sebi posvečene device, pravi sv. Hieronim pri tej prigodbi.

2. Bog nam je dal serce, da bi ljubili; ljubezen je ali naj bolji pri človeku, če se na tisto stran oberne, ktero ji je Bog odločil, ali naj slaběji, če se oberne na nasprotno stran; vsa vrednost ali nevrednost človekova se opira na vrednost tistih reči, ktere on ljubi. Na ktero stran pa naj se oberne ljubezen, to kaže sama podoba serca, ki je sedež ljubezni: navzdol je stisnjeno in zaperto, navzgor pa je raztegnjeno in odperto; tako mora tudi ljubezen na kviško hrepeneti; ravno to kaže ognjeni plamen, ki je podoba ljubezni: plamen vedno na kviško hrepeni, nikdar ne navzdol. „Na kviško tedaj serce“! le kar je zgoraj, je vredno ljubezni človeškega serca! Le Boga moramo ljubiti, in poleg Boga še vse tisto, kar Bog hoče, da naj ljubimo, in sicer ravno zavolj tega, ker on hoče. „Ljubi Boga iz celega svojega serca, iz vseh svojih moči, svojega bližnjega pa kakor samega sebe“, ta zapoved ljubezen obrača navzgor, ter človeku daje čeznatorno plemenitost, ta zapoved ga oblažuje. Serce pa čuti potrebo ljubiti, in ta potreba mora imeti kaj opraviti; brez ljubezni serce ne more biti: če ne ljubi Boga in kar Bog hoče, pa ljubi, kar Bog noče; ljubezen se oberne navzdol proti zanikernim slabim rečem

¹⁾ Primeri Lagrange, Geschichte der h. Paula, deutsch, Brixen, Weger 1869, str. 183—184.

in človeka potegne v brezno in ga stori zaverženega in hudobnega. Zlasti pa žvepljeni ogenj nečiste ljubezni v sercu gori in puhti, če v njem ne gori olje Božje ljubezni: ali je eno ali pa drugo! In pomenljivo je, da tudi Bog sam, ko naj ginljivejše prosi ljubezni našega serca, ko vzrok, zakaj naj ga ljubimo, omenja ravno to, da serce sicer zapade nečistosti: „Moj sin, daj mi svoje serce, pravi, in tvoje oči naj ohranijo moje pota; zakaj nečistnica je kakor globoka jama in ozek vodnjak; ona preži na potu kakor ropar, in ktere neskerbne najde, jih umori.“¹⁾ Prečudno je, kako lepo Gospod za ljubezen našega serca prošni: „Moj sin, daj mi svoje serce!“ Ker glej, od vekomaj sem te ljubil; ljubim te zdaj, tako, da za te umerjem, in se ti samega sebe dajem v jed večnega življenja; ljubiti te hočem celo večnost ter sem ti že pripravil prestol in krono v svojem veličastvu. In še prečudnejši je, kar nadalje govori o nečistosti, o kateri takorekoč nadaljuje: ne daj pa svojega serca ničevim, zanikernim, malovrednim, nečistim rečem, nesramni ženski, ki na te preži, da bi ti ugrabila zaklad čistosti in dušno življenje ter te pogreznila v prepad, hujši kakor ropar, ki ropa samo denar in telesno življenje.

Žalostno je, da tako pogostoma **prilizovavci** mlade serca v svojo mrežo zapletó in jih spridijo, čeravno Gospod tako ostro svari pred nečistostjo in tako ljubeznjivo vabi ga ljubiti. Hudič je bil prvi prilizovavec, in Eva se je dala prva preslepiti; obetal ji je naj večji srečo, v resnici pa je zgubila vso srečo, ki jo je imela, in je bila pahnjena v dolino solz med osat in ternje. Prilizovavci so se pač od kače v raju naučili lagati in prazne obljube delati, brez-

¹⁾ Preg. 23, 26—28.

številne device pa se iz Evine nesreče niso naučile, da bi bile manj lahkovorne, kakor ona.

Vsako prilizovanje med mladimi ljudmi obojnega spola ima slab namen; če ga nimajo mladi ljudje, ga pa ima hudič, ki vedno preži, da bi slab namen o priložnem času navdihnil tudi še neomadežanim srcem. O danskem kralju Haddingu pripovedujejo, da je dolgo s silo napadal neko terdnjavo, pa je ni mogel vzeti. Vjel je tedaj golobe, ki so iz terdnjave letali na polje in jim navezal počasi tleče žeplenke, potem pa jih je spustil, da so s prižganimi žeplenkami leteli nazaj v mesto; vsled tega je mesto začelo na več krajih ob enem goréti, in tako se ga je polastil. Kdo bi zamogel sošteti duše, ktere je satan na enak način v svojo oblast dobil? Če so mladi ljudje obojnega spola tudi nedolžni kakor golobje, če so tudi dovolj zvesti in čisti, da morajo očitni napad hudičev zmagovito odbiti; če se pa priliznjeno shajajo, bode izvohal čas, ko bode tudi v naj čistejšem golobu vžgal skrito žeplenko nečistega ognja, in razdejanje bo toliko bolj žalostno, kolikor manj so bili pripravljeni ogenj pogasiti.

Zato, mladenči, vas svarim pred prilizovanjem! Neki popotnik v izhodnji Indiji pripoveduje, da je jezdil skoz samotni kraj ter slišal neko žensko blizo pota na pomoč klicati; jezdi tedaj tje, pripravljen pomagati, če bi mogel. Našel je neko deklico, ki mu je jokaje pripovedovala, da je prišla med razbojnike, ki so jo oropali in hudo zdelali, naj jo tedaj spravi na varno mesto. Radovoljno jo vzame k sebi na konja in ona ni mogla prehvaliti njegove dobrote in se mu dovolj zahvaljevati; tudi mu svetuje, da naj na to ali uno stran jezdi in se bolj obhojenih potov ogiblje, ker tam roparji prežé, in bil je v sercu vesel, da je našel tako srečno vodnico. Naenkrat mu deklica zanjko

verže okoli vratu, skoči urno s konja ter ga potegne na tla, od obeh strani pa pristopijo tolovaji, mu vzamejo denar in konja in posmehovaje se z dekletom zbežé. Deklica je bila tedaj sama ud tolovajske družbe in ga je nalašč s pravega pota med roparje zvalila, in še vesel je bil, da je zgubivši svoje premoženje, ostal vsaj pri življenju. Zato sv. pismo pogostoma in živo svari: „Moj sin, obvari mojo postavo in zapiši jo na table svojega serca, da te varuje tuje žene, ktera sladke besede govori. Oklene se mladenča in ga poljubuje, ter ga z mnogim govorjenjem zapleta in z priliznjenimi ustmi seboj vleče. In on gre za njo, kakor vol, ki se v mesnico pelje, in neumnež ne vé, da ga v železje vleče, dokler mu puščica jeter ne presune. Njena hiša je pot v pekel, ki pelje v smertno brezno.“¹⁾ „Ne glej zapeljive ženske; zakaj kakor satovje, ki se méd iz njega cedi, so njene ustnice, in glajši kakor olje je njeno gerlo; nje konec pa je grenek kakor pelin in oster kakor na oba kraja nabrušen meč. Njene noge gredo v smert, in njene stopinje peljejo v pekel.“²⁾

Zlasti pa svarim vas, device, pred vsakim prilizovanjem! Mar ne vidite, kako mnogi pred vašimi očmi živé v sramoti in nesreči, grehu in hudobiji, ki imajo na tem svetu pol pekla, na unem pa bodo morebiti imeli celega? Nekdaj so bili čisti in neomadežani, veseli in dobre volje, veselje svojih staršev in svojega angelja varha. Kaj je bil začetek njihovega tako globokega padca? Skoraj vselej prilizovanje, ktero so radi poslušali, večkrat tako, pri katerem še nihče ni imel slabega namena razun hudiča, ki preži, da bi svoj strup pri vsaki priliki v serca vlil. Zakaj pa tudi pozneje niso bežali, ko se je slabi namen že po-

¹⁾ Preg. 7. ²⁾ Preg. 5, 2 – 5.

kazal? Večidel pač zavoljo tega, ker so mislili, da bodo na ta način na svetu preskerbljeni.“ Se jim je pa to tudi posrečilo? Je li vsak zakon tudi preskerbljenje? Ne najdejo li mnogi, ki so po grehu v zakon prišli, v zakonskem življenju le nadloge na tem svetu in naj veči nevarnost večnega pogubljenja na unem svetu? Prava kristjana je le v tistem stanu „preskerbljena“, v katerem more svoj pozemeljski poklic tako spolnovati, da pri tem tolikanj laglje doseže svoj namen za večnost. Ali pa k temu ni naj potrebnejši blagoslov Božji? In si li more človek tega zaslužiti z grehom? Oni, ki po grehu pridejo v zakon, bi bili brez greha dospeli še do veliko srečnejšega; ker ravno s privolitvijo v greh se pokažejo od take strani, da jih ni varno v zakon jemati, ker tudi med spridenimi možmi vsaki želi v zakon dobiti osebo, ki je čistega obnašanja. Takim brezumnim Evinim hčeram se godi, kakor Evi: med tem, ko z grehom kaj boljšega doseči želé, zgubé tudi dobro, katero že imajo, in naj boljše, katero jim je Bog pripravi.

Kerščanske device, pogledjte Marijo! Angelj Gabriel je stopil k nji in rekel: „Češčena si, milosti polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami!“ Glej, angelj pa pride v podobi mladenča, pride sam, ko je ona sama, ter jo prečastno nagovori. Kako pa je to Marijo presunilo? Sv. pismo pravi: „Ko je to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje.“ ¹⁾ Kako morete tedaj brezskerbne in lahko-mišljene biti, ko vendar človekni angelj, ki k vam dohaja? in ko tiste lepe reči, ki jih govori, ne pridejo iz nebes in tudi v nebesa ne peljejo? — Kdor se vam prilizuje,

¹⁾ Luk. 1, 28—29.

vas onečasti — že s prilizovanjem samim, večkrat pa se skriva še veliko nesramnejši namen.

3. S tem pa smo dospeli k novi nevarnosti zoper čistost, **k znanjem**. Pred vsem opomnim, da zakona nikakor ne grajam; saj je prva naprava, ki jo je Bog sam ustanovil na svetu; nasproti prav močno želim, da bi jih veliko imelo priliko stopiti v kerščanski zakon, pa le po poti čistosti in čednosti. Tudi nikakor ne zahtevam, da naj bi se godilo kakor pri Turkih ali Kinezih, ki se poročé, ne da bi bili prej kdaj drug družega vidili ali spoznali. Glej marveč, da boš dobro poznal osebo, preden skleneš jo v zakon vzeti. Ali so pa zato potrebne tiste znanja, ki so polne nevarnosti in kmalo tudi polne grehov? Odkar svet stoji, in hvala Bogu, tudi zdaj je veliko mladenčev in devic, ki se dobro spoznavajo, pa vpričo Boga in staršev, toraj čisto in pošteno, ter zavoljo tega tudi tukaj in tam deležni postanejo popolnega blagoslova Božjega, tistega blagoslova, katerega človek po pregrešnem potu ne najde.

Proč tedaj najpred z vsimi skrivnimi ali ponočnimi zahajališči. Kdor pri tem kaj dobrega išče, ne potrebuje noči in skrivnosti; tatje in morivci po noči lazijo okoli; kdor ne išče del teme, naj pri belem dnevu okoli hodi. Še oklicani zaročenci naj se nikdar sami brez prič ne shajajo; ker nevarnosti za nje so še veliko večí, kakor za druge; kar sploh čistim mladenčem in devicam ni pripuščeno, se v zaročenem stanu ne spremeni v pripuščeno. Tudi starši in spredniki naj iz tega sklepajo, da se hudo pregrešé zoper Boga in zoper srečo svojih podložnikov, če jim take reči dovoljujejo in skrivne shajališča terpé.

Proč tudi z znanjem, sklenjenim brez vednosti in volje staršev; v njihovi in Božji pričujočnosti se pogovo-

rite. Naj so mladi ljudje proti staršem še tako pokorni in dobri, postanejo kmalo neuljudni in termasti, če za njihovim herbtom znanje delajo; in če so še tako previdni in čisti, se bodo kmalo kakor slepi podali v nevarnost in se v njej pogubili. — Je li na svetu tako velik neumnež, da bi svoj denar in svoje bisere pobral in se podal v gozd, kjer vé, da nevarni roparji prežé, ter bi si pri tem želel, da bi ga kateri izmed njih zapazil in oropal? In tako delajo dekleta, ki take skrivne znanja imajo; še če bi bile sicer dovolj previdne, da bi prav razsodile nevarnosti in nedostojnosti drugih ter se čudile nad njihovo neprevidnostjo in zgubo devištva, jih zdaj same deloma lastna strast, deloma silnost družega pripravi k rečem, ki so hujši od unih, ktere so prej tako zeló nad drugimi grajale. — In če potem starši to zapazijo ter v zakon nečejo privoliti, se poslužujejo vseh pripomočkov, da bi to odvernili, večkrat tudi pregrešnih pripomočkov, ker n. pr. vse slabo ali graje vredno, kar so ta mladeneč ali njegovi sorodniki kdaj storili, zopet ponavljajo in povekšujejo, iz česar dostikrat nastane zavist in sovraštvo med družinami.

Proč tudi z vsakim znanjem, pri katerem ni zakona upati, ker je ali nemogoč, ali ga pa prav nič ne nameravajo. Pri takih okoliščinah bi še pri neverniku ne poznali veljavnega vzroka za tako znanje, tem manj pa še pri kristjanu. To se ne pravi drugači, kakor nevarnost ljubiti in se v nevarnosti pogubiti; to se pravi norčevati se in si kratek čas delati s križanjem in terpinčenjem Jezusa Kristusa. Najprej pridejo notranji grehi s slabimi mislimi in željami, potem vnanji grehi s pogledi, besedami in dejanji. Kaj more iz tako strupene hude setve družega zrasti, kakor strašanska žetev naj hujših kazni Božjih tukaj in tam.

Je li res kaj tako nespametnih ljudi, ki mislijo take znanja opravičiti z izgovori: „Saj je bilo zmerom tako; drugi ravno tako delajo; mi tega nismo začeli, in tudi odpravili ne bomo!“ Ko bi bilo tudi vse to res, kaj bi s tem pač rekli? Rekli bi le: zmerom je brez števila ljudi v pekel prihajalo, in jih še zdaj vanj prihaja; mi se jim hočemo pridružiti in tudi v pekel iti. — Je li to pametno? bi li ne bilo veliko pametnejši, se drugim pridružiti, ki ne hodijo po peklenskem potu, ampak gredo v nebesa? Ali mar meniš, da zato, ker se ljudje že skozi stoletja pregrešajo, greh neha biti greh? Je li tudi en sam vseh dozdanjih grešnikov v nebesa prišel, če se ni spreobernal? Ali morda meniš, da Gospod greha ne bode kaznoval, če jih brez števila veliko greši? Pozemeljski kralji nekaterekrat pač tako ravnajo: če je vsa dežela kriva izdajavstva, razžaljenja Veličanstva, punta, in po postavi veliko tisuč in sto tisuč ljudi zasluži smert ali dosmertno ječo, kralj obsodi le nekoliko kolovodjev, drugim krivim pa kaznen odpusti, toda le tedaj, če svojega hudodelstva ne nadaljujejo in prej storjeno obžaljujejo. Bog pa od svoje pravične ostrogi, nespokorne grešnike kaznovati, čisto nič ne odjenja, naj bi bilo njih število še tako veliko. To lahko vidiš nad angelji in ljudmi. Brez števila angeljev je grešilo, pa izmed vsih prav nobenemu greha ni pregledal. Veliko sto milijonov ljudi je o času Noetovem grešilo, in Gospod je vse pokončal in izvzel edino družino Noetovo, ker je bila čista. Zares ne obilnost grešnikov, ampak le njih pokora more Gospoda k usmiljenju nagniti; njih veliko število pa njegovo sodbo le še poostruje in ravno pri nečistosti najbolj. Tvoji izgovori tedaj nič ne pomagajo, ko bi tudi resnični bili. Pa oni tudi niso resnični. Sploh ni „bilo zmerom tako“, bilo je boljši. Starejši izmed zdaj ži-

večih ljudi so to še sami vidili. Poznamo cele fare, kjer so kot očitno nesrečo obžalovali, če je kakošna oseba zgubila devištvo, ker se že od 25 let sim kaj tacega še ni bilo zgodilo; in potem je preteklo vnovič 20 let, da se je kaj tacega zopet primerilo, zdaj pa redko preide leto, v katerem bi se to enkrat ali večkrat ne prigodilo. Tedaj ni bilo zmerom takó. — Tudi ni res, „da vsi drugi ravno tako delajo.“ Saj jih sam poznaš veliko, ki čisto pred Bogom živé; vse jih pa še bolj spoštuje; in če imajo poklic za zakonski stan, najdejo ravno zavoljo svojega čistega življenja za to bolj lahko in bolj hitro priliko, med tem ko se druge ravno zavoljo svojega pregrešnega znanja ali celó ne, ali težje, pozneje in nesrečnejše omožé.

4. Velika nevarnost za čistost je dalje pri **shodih in družbah**, kjer najpred iščejo kratkega časa. Gotovo Bog poštenega razveseljevanja o pravem času ne prepoveduje, pa vse naj se godi pošteno in po redu, pravi sv. Pavel. ¹⁾ „Verzimo tedaj od sebe dela temè, in oblečimo orožje svitlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa in ne strežite mesu v poželjenji.“ ²⁾

Sv. Avguštin je našel pri Cezareji (v današnjem Alghiru) starodavno, močno vkoreninjeno navado, ktero je le z velikim trudom odpravil. O določenem letnem času so se mladi možje shajali k neki igri za kratek čas. Težko boš uganil, kakošna je bila. Razstavili so se v dva enako velika oddelka ter so se s kamenjem lučali na življenje in smert, tako da jih je vselej na obeh straneh veliko mrtvih obležalo, nekoliko pa pozneje vsled dobljenih ran in otolk-ljejev umerlo, nekoliko jih je bilo pa tako pokvečenih, da

¹⁾ I. Kor. 14, 40. ²⁾ Rimlj. 13, 12—14.

so le počasi zopet okrevali. Prav nobenega sovraštva ali prepira ni bilo med njimi, to je bilo le za „kratek čas.“ Nekaj enakega nahajamo v življenju slavnega frančiškanskega misijonarja Bernardina Sienskega, in papež Pij II. sam je ta dogodek zapisal. Na svojem misijonskem potovanju je prišel Bernardin tudi v Peružio in ljudstvo je neizmerno vrelo k njegovim pridigam. Tukaj so imeli enako pregrešno navado: mladi moške so se o svojem času v vojni opravi zbirali, se delili v dva tabora ter imeli med seboj prave kervave bitve z nekolikimi merliči. To jim je bilo starodavno „razveseljevanje“. Proti tem hudodelstvom je stopil sveti mož z vso svojo apostoljsko gorečnostjo na noge, pa je le malo opravil. Enkrat pa je proti koncu neke pridige rekel: „Prihodnjič pridite kolikor mogoče v obilnem številu, ker vam hočem hudiča pokazati.“ Berž se je razglasila ta novica po vsi okolici, in ljudstva, zlasti moških, ktere ravno je hotel misijonar privabiti, se je bilo zbralo neizmerno veliko. Pridigar se prikaže; poslušavci niso ne čerhnili, se ne ganili, ampak so kakor okameneli čakali, kaj da se bode zgodilo. Svetnik pa je pričel: „Obljubil sem vam, da vam bom v današnji pridigi pokazal hudiča. Pripravite se tedaj, zdaj hočem svojo obljubo spolniti. Rečem vam toraj: pogledjte drug drugemu! Tvoj sosed, ki ga pogledaš, ti je hudič, in sosed, ki tebe pogleda, v tebi vidi hudiča. Ker le hudič, morivec od začetka, je zamogel to zlobno hudodelstvo vpeljati, da za „kratek čas“ drug drugemu morite, in v pekel pogrezujete, in hudiči so tisti, ki bodo še dalje to hudobijo delali.“ To je potem obširneje razložil, in je imel zgnado Božjo veselje, da so se poslušavci pred njegovimi očmi temu pregrešnemu razveseljevanju odpovedali; kot „hudiči“ so bili prišli, skesani in kot prijazni angeljev so se vernili domu. Le nek mlad plemenit

mož se ni dal pregovoriti, za kar mu je svetnik zažugal kazen Božjo, ki ga je berž potem tudi dohitela, še preden se je bil v svojo hišo povernil. In ta okoliščina je še bolj pripomogla, da se je staro hudodelstvo zaterlo. ¹⁾

Ne vem, da bi bila še zdaj kje navada shajati se iz tega namena, da bi se ljudje za kratek čas drug drugzega morili. O grozoviti norosti dvobojev še govorim ne. Pač pa se skoraj povsod nahaja mnogo nevarnejši navada, da se pri shodih in družbah drug drugzega zaradi kratkočasje na duši moré; nevarnejši je zavoljo tega, ker nezmernost, ki se pri takih prilikah nahaja, in gerdi grehi, ki lahko iz nje izvirajo, so veliko kužnejši, kakor norost drug drugzega v takih dvobojih ubijati. Najpred svojo domišljijo z nesramnimi pogovori vnamejo, pri katerih se po izreku sv. Avgušтина „sramujejo, da bi ne bili nesramni“, verh tega z močnimi pijačami vnamejo tudi svoje telo, in naposled se marsikteri podajo v zakotja, in kar oni na skrivnem delajo, je še povedati nesramno, pravi sv. Pavel. ²⁾ Zato zapoveduje Bog duhovnikom, ktere je postavil za čuvaje nad svojim ljudstvom: „Povzdigujte svoj glas in kličite: Odstopite, odstopite, pojdite od tod; nikar se oskrunjenega ne dotikajte; pojdite od tod in očistite se.“ ³⁾ „Vi ste tempelj živega Boga, kakošno družbo morete tedaj imeti z Belialom? Torej pojdite izmed njih in se ne dotaknite nečistega.“ ⁴⁾ „In sem slišal glas z neba, kateri je rekel: Pojdite iz nje moje ljudstvo, da ne boste deležni njenih pregreh in da ne boste od njenih nadlog prejeli. Zakaj njeni

¹⁾ Toussaint, *Leben des heil. Bernardin von S.*, Regensburg, Manz, 1873, str. 90.

²⁾ Efež. 5, 12. ³⁾ Iz 52, 8 11. ⁴⁾ II. Kor. 6, 15—17.

grehi so prišli do nebes, in Bog se je spomnil njenih hudobij. Zato bodo naenkrat prišle njene nadloge: smert in žalost, in lakota in ogenj, ker Bog je mogočen, kateri jo bo sodil.“ ¹⁾

5. S tem pa smo prišli do tega, kar imamo povedati o **pohujšanju**. — Puhujšati se pravi s svojim dejanjem in nehanjem, s svojimi opravili in življenjem, s svojimi govorji in deli storiti, da drugi postanejo hujši, to je slabejši, pregrešnejši, da vsled tega dobro opuščajo in hudo delajo. In kolikor boljše pohujšljivec vé, da je njegov zgled drugim v padec, toliko večji je greh; največi pa je greh tedaj, če druge tudi želi in namerava slabejši narediti. Pohujšanje med otroci Božjimi jih več konča in cerkvi veliko več škoduje, kakor vse preganjanja starih in novejših trinogov.

Tistim, ki s svojim dejanjem in nehanjem druge od Boga odvrčajo, pravi Kristus: „Kače, gadja zalega! kako boste ubežali sodbi pekla?“ ²⁾ „Vi ste iz očeta hudiča, in hočete njegove želje spolnovati.“ ³⁾ Njegove želje pa so duše pokončavati, katerih pa sam ne more prav zdatno spolniti; toda če mu prav hudoben pohujšljivec pride na pomoč, zamore ta pri prvem napadu pogubiti dušo, ktera se je skušnjavam hudičevim leta in leta zmagovito ustavljala. Grozoviti kralj Faraon je namesto sebe nastavil namestnike, ki so mógli s tlačanskimi deli izraelsko ljudstvo tako zatirati, da bi se nikdar več ne spominjalo obljubljenе dežele; satan pa pohujšljivce nastavlja za svoje namestnike med kristjani, da bi ne dosegli večne nebeške domovine.

Pohujšanje je velika in mnogoterna pregreha: Pre-

¹⁾ Raz. sv. Jan. 18, 4. 5. 8. ²⁾ Mat. 23, 33. ³⁾ Jan. 8, 44.

greha zoper presveto Trojico. Duša je mojstersko delo vsegamogočnosti, modrosti, ljubezni in usmiljenja Božjega. Celi svet in njegove stvari, nebesa z vsemi angeli je Bog vstvaril z migljejem svoje volje in z eno samo besedo. Človeka pa se je Bog že od vekomaj spominjal v svoji ljubezni, kakor sam pravi: „Z večno ljubeznijo te ljubim, zato te iz usmiljenja k sebi vlečem.“ ¹⁾ In od stvarjenja sveta vse tri Božje osebe neprenehoma delajo za zveličanje vsake posamezne duše. Njej v zveličanje je Bog Oče pripravil nebesa z vsim veseljem, ter vstvaril svet in vse stvari, in naposled vstvaril vsako posamezno dušo v njej najprimernejšem času ko svojo podobo z umom, da zamore dobro od hudega razločiti, z voljo, da zamore dobro ljubiti in delati, hudo pa sovražiti in opuščati, pa s srcem, da zamore po večnem zveličanju hrepeneti in jo tem bolj gotovo doseči. Pohujšljivec pa Bogu Očetu uničuje to njegovo najljubši stvar. Pripoveduje se, da blaženi dominikanec Albert Veliki je bil izdelal podobo, ki se je vsled umetnega vjemanja peres, kolesec in drugih delov premikala, in je celo nekatere besede izgovarjala; eden njegovih učencev je prišel v sobo, je to vidil in slišal ter je mislil, da je to kaka peklenska copernija, torej je podobo razbil; vsled ropota je Albert prišel ter je vidil žalostno podertijo in britko zaklical: „Moj sin, kaj si storil? Delo tridesetletnega učenja in trudenja si z enim mahljejem uničil!“ Tudi pohujšljivcu zamore Bog Oče zagrometi: Kaj si storil! Delo moje večne ljubezni in mojega prizadevanja od začetka sveta si v enem trenutku rezdejal!

Še prečudnejši je, kar je Bog Sin storil za človeško dušo! On je za njo človek postal, je za njo vstanovil sveto

¹⁾ Jer. 31, 3.

Cerkev, oznanoval vse zveličavne resnice, postavil svete zakramente, daroval vse svoje terpljenje, prelil vso svojo kri. Vsled tega duša ni več samo stvar Božja, ampak je postala otrok Božji, brat, sestra Jezusa Kristusa, ki se je za njo tri in trideset let potil, solzil in svojo kri do zadnje kapljice prelil. Kaj pa dela pohujšljivec? Misli si izdajavca, ki preži na naj ljubšega sina kraljevega, ga napade in izroči njegovemu smertnemu sovražniku, ki ga do smerti terpiuči. Še hujši ravna pohujšljivec, ker otroka Božjega izdaja večni smerti!

In sveti Duh posvečuje dušo s čudovitimi gnadami v sv. zakramentih, z vsimi navdajanji; on naredi dušo za tempelj Božji, svetejši kakor sta kelih in monštranca. Pohujšljivec pa prežene Boga iz tega tempeljna in malika najgeršega smertnega greha v njem postavi. Kako strašanska pregreha zoper presveto Trojico je tedaj pohujšanje!

Je pa tudi velika pregreha zoper Marijo, blaženo Devico; pohujšanje namreč na duhovni način križa njenega Božjega Sina in ubija tudi duhovno življenje tistega njenega otroka, kateri se pohujša, tistega otroka, kterega je Kristus umiraje še njeni skerbi in ljubezni izročil, in za kterega si s toliko materno skerbjo prizadeva, da bi ga Bogu in nebesam ohranila. Tako je tedaj pohujšljivec tudi v tem oziru dvojin morivec!

Tudi je velika pregreha zoper sv. angelja varha in kerstnega patrona pohujšanega. Ta sv. čuvaja sta od vstopa svojega varovanja na ta svet noč in dan za njegovo zveličanje skerbela in čula ter pri Bogu prosila; srečno sta ga pripeljala mimo mnogih notranjih in vnanjih nevarnosti, ali pa škodo zopet popravila. Kar pride pohujšljivec in vse razdene. Se bo li še kdaj svetima varhoma posrečilo svoje zgubljeno dete za Boga zopet najti?!

Tudi je strašanska pregreha zoper pohujšanega bližnjega. On zgubi vsled tega gnado Božjo in neha biti otrok Boga Očeta in brat Jezusa Kristusa, ter zgubi pravico do nebes in zapade večnemu ognju, kterega ga morejo le čudeži usmiljenja Božjega rešiti.

Tudi je huda pregreha zoper starše in vso družino pohujšanega. Ne le, da iz tega za njemnogokrat izvira zaničevanje in sramota, škoda in nesreča, ogrenjeno življenje in zgodnja smert, jih zadene še hujši nadloga: večkrat so se za kerščansko odrejo svojega otroka trudili z vso skerbjo in prizadevanjem, delovanjem in molitvijo, upom in strahom ter se nadejali, da bode ta trudapolna ljubezen imela zaželjeni uspeh; pa nenadoma se priplazi pohujšljivec in vse do tal razdene. Kje bodo ubogi starši pri sodbi svojega otroka zopet našli?

Še veliko večji pregreha pa je zoper tiste duše, ktere bo morebiti na ta način pohujšani zopet pohujšal, in dalje zoper vse tiste, ktere bodo od teh zapeljani zopet zapeljali, brezkončna veriga pogubljenih duš skoz neizmerno prihodnost, tako da bode pohujšljivec morda že skoz stoletja v peklu gorel, ko bodo še vedno zaverženi prihajali v pekel, ki so bili začetno po njegovi krivdi pogubljeni!

Naposled je pohujšanje nezmerna pregreha za pohujšljivca samega, ker je na se nakopal vso omenjeno versto pregreh ter posebno razserdil Božjega sodnika, ki je že naprej zažugal: „Kdor pohujša kterega teh malih, kateri v me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja.“ ¹⁾ Če se resnično ne spokori, mu bo Gospod mlinski kamen jeze

¹⁾ Mat. 18, 6.

Božje obesil na vrat in ga potopil v morje večnega pogubljenja!

6. Če to vse velja o pohujšanji sploh, velja pa še veliko bolj o **premišljenem zapeljevanju**. Božji Odrešenik samega sebe imenuje dobrega pastirja, zveste verne svoje ljube ovčice, zapeljivce pa zgrabljive volkove. Apostelj¹⁾ zapeljivce ravno tako imenujejo, gotovo zato, ker je volk grozovit, silen in nenasitljiv v klanju jagnjet, in je tedaj najprimernejši podoba zapeljivca v morjenji kristjanov. Pojasnimo to z nekterimi podobami sv. pisma. Neki kralj v Jeruzalemu je bil neko osebo k nečistosti zapeljal. Bog pošlje preroka, da zapeljivca posvari ter mu v naslednji priliki pokaže velikost njegove pregrehe: Bil je bogat mož, ki je imel silno veliko ovac in goved, pa siromak, „ki ni imel prav nič, kakor eno ovčico, ki jo je kupil in redil, in ki je pri njem rastla z njegovimi sinovi vred, ter je od njegovega kruha jedla, in iz njegovega kozarca pila, in v njegovem naročju spala, in mu bila tako ljuba, kakor hči.“ Pa bogatin je siromaku vzel to ovčico in jo ubil. In mož, ki je to storil, si ti, ker si uno osebo zapeljal.²⁾ Duša je ljuba ovčica Jezusa Kristusa, on jo je kupil, in za katero ceno? za nebo in zemljo, za mir in čast, za kri in življenje, katero je za njo daroval! On jo je vodil od kersta sim po starših in duhovnih, po navdihovanjih in milostih, po svarjenju in opominjevanju. In „redil jo je s svojo lastno hrano“, svoje lastno meso in kri ji je dajal v jed v svetem obhajilu. Glej, kako neizrekljivo je Gospod to ovčico ljubil, in ti, zapeljivec, si tisti volk, ki mu jo je raztergal, grozovit do ovčice, pa še grozovitejši do Gospoda, kateremu si jo od serca iztergal iz rok ter jo zavlekel med volkove.

¹⁾ Djanje ap. 20, 29. ²⁾ II. Kralj. 12, 1—7.

Pa Gospod ni hotel, da bi se njegova ovčica pogubila, hotel jo je nazaj dobiti, čeravno je bilo težko jo najti, in jo je mogel le s smertno nevarnostjo zopet oteti iz srede volkov. Prišel je tedaj z nebes in se razglasil za dobrega pastirja, rekši: „Jaz sem dobri pastir; dobri pastir dá svoje življenje za svoje ovce.“¹⁾ In vzdigne se ter gre zgubljeno ovčico iskat. „Ter gre za njo, dokler jo najde.“ Pa kako jo je našel? in kako jo je volkovom iztergal? Našel jo je sredi volkov smertno ranjeno in raztergano od volčjih popadov, to je od smertnih grehov, v ktere jo je volk, zapeljivec, pripravil; in planil je v sredo med volkove in je iztergal ovčico; volkovi pa so ves svoj divji serd obernili proti njemu in so ga smertno oklali; pa veselo je vidil svojo kri teči, ker je bila ona edino zdravilo, s katerim je umirajoč ranjeno ovčico ozdravil. Potem pa od mrtvih vstane, jo zadene na svoje rame, in ko pride domu, skliče svoje prijatle in sosede ter jim reče: „Veselite se z menoj, ker sem našel svojo zgubljeno ovčico.“²⁾ Kdor tedaj zdaj še kako dušo zapelje, je volk, ki za nebeškim Gospodom hiti in mu preljubljeno, po velikih skerbah zopet najdeno ovčico vnovič ugrabi: kar je nenasitljiva grozovitost zoper ovčico, še veliko bolj pa zoper pastirja. Uboge ovčice, ali še ne previdite, kako čudovito se morate umikati zapeljivemu volku, in kako zvesto deržati se svojega dobrega pastirja! Ti ubogi zapeljivec pa, ali ne vidiš, kako neizmerno se pregrešiš zoper ovčico in pastirja, in kako ostre pokore ti je treba, ako želiš, da ti bo Božji pastir tako velike pregrehe še odpustil!

7. Vse dozdej imenovane nevarnosti, ki od zunaj prihajajo, se navadno tako razodevajo, da so za napadeno

¹⁾ Jan. 10, 11. ²⁾ Luk. 15, 4—6.

dušo bližnja priložnost k smertnemu grehu, in to ravno njihovo škodljivost silno pomnoži.

Kaj pa je bližnja priložnost k smertnemu grehu? Na to je treba posebno gledati, ker iz tega za dušo izvira posebna tako imenitna dolžnost, da človeka pod smertnim grehom veže, za katero se pa mnogi še zmenijo ne, dolžnost namreč priložnosti se ogibati.

Bližnja priložnost je vse tisto, kar te v smertni greh pripravi, če se od tega ne ločiš. To tedaj zamore biti oseba, ki te je že v greh zapeljala in te bo zopet, če se je ne ogibaš; ali kraj, kjer bodeš gotovo zopet grešil, če tam ostaneš ali se tje nazaj poverneš; ali veselica, pri kateri bodeš zopet v greh zabredel, če se je vnovič udeležiš; ali znanje, kjer ne more dalje biti brez grehov, vsaj ne brez notranjih grehov v mislih in željah; ali opravilo, ktero morejo drugi morda brez greha opravljati, tebi pa je gotovo prilika k grehu. Res je, da tista okoliščina in tista prilika niste za vse ljudi v enaki meri bližnja priložnost k smertnemu grehu. Človek, ki v velikem strahu in ljubezni Božji živi, pri mnogih prilikah, pri kateri drugi že smertno grešé, še nobene nevarne skušnjave ne bode imel. Za drugega človeka pa, ki je malo vesten, malo goreč v prejemanju sv. zakramentov, in hudo nagnjen h kakemu grehu, v kterega je že mnogokrat zabredel, je bližnja priložnost k smertnemu grehu že pri takih okoliščinah, pri katerih za večino navadnih ljudi še nobene nevarnosti ni. Je tedaj kakošna okoliščina za koga bližnja priložnost ali ne, to je pri različnih osebah jako različno. To pa velja za vse, da se nihče v priliki, ki je ravno zanj bližnja priložnost k smertnemu grehu, dolgo pred grehom obvarovati ne more, še celó svetniki ne, dokler na svetu živijo. Se ve da za svetnike ni lahko kaka okoliščina

bližnja priložnost k smertnemu grehu; če pa zares pride v priliko, ki je tudi zanj pri vsi njegovi svetosti bližnja priložnost k smertnemu grehu, bode gotovo grešil, če se dolgo v njej pomudi in ne beži. V življenju puščavnikov najdem o tej reči jako podučno povest o puščavniku Jakopu na gori Karmelski. Skoraj 50 let je že živel v največi ostrosti in zatajevanju, ter si nabral obilnega zasluženja za večnost, je v popolnosti jako napredoval in od Boga prejel celó dar čudežev; pa ko je bilo njegovo lice že vse nagerbančeno in lasje čisto beli, prišel je v priliko, ki je bila zanj bližnja priložnost k smertnemu grehu. In ker ni bežal, se je hudo pregrešil z nečistostjo, in ker se ni precej spreobrn timer, padel je še globokeje in se pregrešil celo z umorom; že je hotel obupati nad Božjim usmiljenjem, kar mu Bog pošlje pobožnega moža, ki mu je zopet obudil zaupanje do Božjega usmiljenja, tako da je svoja ostala leta preživel v prečudnih spokornih delih in naposled srečno umerl.

Iz tega izvira za vse ljudi nobenega tudi naj svetejšega ne izvzemši, ostra dolžnost, v bližnji priložnosti k smertnemu grehu ne ostajati.

Res zamorejo nekteri biti v takih okoliščinah, ki so zanje bližnja priložnost, in iz katerih ne morejo bežati, ko bi tudi prav hotli. Kdo n. pr. je v ječi z jako slabimi tovarši skupaj zapert, ki so zanj bližnja priložnost k grehu; gotovo bi rad pobegnil, pa ne more. Ali domačemu sinu, ali hčeri očetova hiša sama daje bližnjo priložnost zavoljo kakošne razmere, ktere oni ne morejo spremeniti. Ti bi pač mógli bežati in pobegn timer, ker niso priklenjeni, pa okoliščine so mnogokrat take, da se v nekakem pomenu sme reči: oni ne morejo bežati. Ali pa je komu bližnja pri-

ložnost k smertnemu grehu opravilo, ktero si izbere in od ktereга živi; pač bi to delo lahko opustil, pa to bi mu prizadejalo tako velike sitnosti, da smemo v nekakem pomenu reči, da tega opravila ne more opustiti; vendar za vse brez izjeme velja imenitna dolžnost: da nihče ne sme ostati v bližnji priložnosti k smertnemu grehu; pač pa je iz tega razvidno, da niso vsi dolžni iz te priložnosti bežati, namreč tisti ne, ki ne morejo, dasiravno bi radi. Pa si bode kdo mislil: ostati ne smejo in bežati ne morejo; ni tedaj za nje nobene pomoči? Pač, in te se morajo poslužiti. Ta pomoč obstoji v tem: ker se priložnosti ne morejo ogniti, morajo pa storiti, da jim ne bode več bližnja priložnost k smertnemu grehu, to se pravi, ker ne morejo okoliščini oditi, ki jih k smertnemu grehu zapeljuje, se morajo pa tako obnašati, da jih ne bode več tako hudo zapeljevala, in da bo njih zvestoba do gnade in njih moč v upiranju močnejši, kakor zapeljevanje k grehu, ki izvira iz une okoliščine. Priložnost k smertnemu grehu potem ni več bližnja, ona je ko taka minula. Sme se reči: ker oni pred bližnjo priložnostjo niso mógli bežati, so pa napravili, da je mógla bližnja priložnost od njih zbežati. Oni tedaj niso ostali v bližnji priložnosti.

Dobro, bo kdo rekel, pa kako so mógli to narediti? So li pripomočki, s kterimi se more napraviti, da bližnja priložnost neha biti bližnja? Odgovor je: Za tiste, ki morejo bežati, ni nobenih takih pripomočkov, oni morajo bežati; za tiste pa, ki bi radi bežali, pa ne morejo, so taki pripomočki. Bog namreč nikdar ne pripusti, da bi človek, kteri se hoče odkritoserčno greha varovati in potrebne pripomočke kolikor je mogoče rabi, vendar le prišel v take okoliščine, da bi se greha ne mógel obvarovati. Ali Bog vse tako vravna, da mu je mogoče bežati.

in tedaj mora pred bližnjo priložnostjo bežati, ali pa mu podeli drugih pripomočkov, s katerimi bližnjo priložnost odverne, če jih pridno rabi.

Kteri pa so ti pripomočki? To so tisti, s katerimi človek od Boga doseže veliko veči vterjenje v gnadi in močnejši postane, kakor je napeljevanje priložnosti v greh. To je zlasti pogosta spoved in odkritoserčno, stanovitno spolnovanje naukov, ktere spovednik daje, ko je spoznal njegov nevarni stan; potem so splošnji pripomočki, ki veljajo zoper vsako skušnjava, kakor molitev, klicanje angelja varha in svetih patronov, zlasti preblazene Device Marije, premišljevanje terpljenja Kristusovega in štirih poslednjih reči, živeti v pričujočnosti Božji in zatiranje hudega nagnjenja in poželjenja; dalje posebni pripomočki, ki se po primeri posebnih okoliščin zapovedujejo. Če se ti pripomočki prav rabijo, Bog gotovo pomaga, če ni mogoče bežati.

Bi pa oni ne mógli tudi tedaj pomagati, če je mogoče bežati? Si li ne sme človek sam izvoliti, ali naj iz bližnje priložnosti beži, ali pa v njej ostane in te pripomočke rabi? Ne, človek si tega ne more sam izvoliti; če more bežati, mora tudi bežati, če je priložnost res bližnja. Spovednik je pač sam tako dolgo ne zaznamuje za prostovoljno bližnjo priložnost, dokler ima opravičeno terdno upanje, da bode mogel spovedenca po omenjenih pripomočkih obvarovati pred grehom. Če pa priložnost ostane bližnja, je pa le še beg edini pripomoček rešitve, in dolžnost bežati človeka tako močno veže, da se mu šteje v smerten greh, če iz nje ne beži. Ker velik greh je se vedoma in radovoljno podajati v nevarnost, v kateri bode Boga gotovo razžalil. Tak grešnik ima tedaj dvojno dolžnost: prvič

greha samega se varovati, in drugič iz bližnje prostovoljne priložnosti bežati.

Pregovor pravi: „Prilika nas uči krasti“; še bolje bi se reklo: „Prilika hudiča uči krasti“; ker ko bi ne bilo toliko bližnjih prilik, bi satan ne mogel toliko duš ukrasti. Beg pa priložnost podere. Ker je pa veliko ljudi težko pripraviti, da bi potrebo bega sprevidili in zares bežali, moramo to dolžnost še natančneje razjasniti.

K Tomažu Moru, velikemu kanclerju angleškemu, ki je pozneje kot mučenik za sveto cerkev umerl, je prišel nekega dne zjutraj na vse zgodaj jetniški čuvaj naznanit, da se je po noči poderl kos jetniškega zidovja in da so vsi jetniki pobegnili; kaj je tedaj storiti? In odgovoril mu je: naj hitro pokliče zidarje ter luknjo zazida, da se kateri izmed njih morda zopet ne verne nazaj v ječo. To je bila le šala po navadi kanclerjevi. Če je pa grešnik iz bližnje priložnosti, iz te jetnišnice svoje duše, po vredni spovedi pobegnil, mu pač nobena reč ni tako potrebna, kakor za-
briniti, da se v priložnost ne poverne, ker spridena natora res le prerada v priložnost nazaj sili. In če se človek tje poverne, se gotovo zopet vjame.

Smešno je, da ljudje, ki pri naj manjši skušnjavi padejo, derzno terdijo, da se smejo poverniti v bližnjo prostovoljno priložnost in da se bodo v nji gotovo ubranili tudi naj močnejšemu viharju skušnjave. To bi se le zgodilo, ko bi se smeli za gotovo zanesti na dve reči: na posebno pomoč Božjo in na zvestobo lastne dobre volje. Pa v obeh rečeh se motijo, tedaj bodo gotovo padli. Najpred bi bila tedaj potrebna večī, nenavadna gnada Božja, da bi mogel človek v tej večī, nenavadni nevarnosti bližnje prostovoljne priložnosti skušnjave premagati. Pa ne le, da take gnade ne bodo dobili, še navadne gnade ne bodo imeli, ker jo

s prederznim obotavljenjem v priložnosti zaveržejo. Se ve da nam je gnada Božja v nevarnostih obljubljen, pa le v tistih nevarnostih, ki nas iščejo, ne pa v tistih, ktere mi zoper voljo Božjo iščemo. Kaj tirja Gospod, če te tvoje oko pohujša? ali mar samo to, da naočnike snameš, ali oko zatisneš? „Izderi ga“, pravi, pa to še ni dovolj, „verzi ga od sebe“, velevala. — Dalje bi bila potrebna veči zvestoba in bolj močna dobra volja, da bi človek ne grešil v priložnosti, kjer je skušnjava veliko hujši. To bodo pa še veliko manj imeli, še slaběji bodo kakor sicer, ker vsled svoje prederznosti zgubé gnado Božjo, brez ktere nič čeznatornega ne premoremo. Tedaj ostane le beg iz prostovoljne bližnje priložnosti, kdor pa noče bežati, dasi bi mogel, tudi od spovednika ne more dobiti vredne odveze. Ko bi ga pa spovednik vendar le odvezal, bi se nad njim spolnile besede Gospodove: „Hudobni bo sam v svoji hudobiji umerl, toda njegovo dušo bom iz tvoje roke tirjal“, ¹⁾ o spovednik! Duhoven in spovedenec bi se s tem pokončala, kakor je enkrat pobožen prijatelj Božji v neki prikazni videl, ko je namreč duhoven svojega spovedenca na herbtu v pekel nesil; to se pravi, tak spovednik se sicer trudi s spovedencem, vendar pa to obema škoduje, če ga odveže, pa odločno ne tirja, da naj beži iz prostovoljne priložnosti.

Kdor ne beži, ne bode le v tisti greh n. pr. v nečistost, zopet zabredel, ampak je, še preden se je s tem pregrešil, že padel v težek greh kazni vredne prederznosti, ker se je brez tehtnega vzroka, in še celó vsem veljavnim vzrokom nasproti podal v očitno nevarnost Boga hudo razžaliti. „Terdovratnemu sercu (ki se k potrebnemu begu ne dá nagniti), se bode poslednjič hudo godilo; in kdor ne-

²⁾ Eceh. 3, 18.

varnost ljubi, bo v nji poginil," ¹⁾ pravi sv. Duh. Dva sklepa sta tedaj potrebna, prvič sklep greha, n. pr. nečistosti ne več storiti, kar pač vsi sprevidijo, pa ta sklep sam ne pomaga še nič; tedaj drugič sklep iz bližnje prostovoljne priložnosti bežati, česar pa mnogi nočejo slišati.

Vse to velja o bližnji priložnosti pri vsakterem smertnem grehu, zlasti pa pri grehih zoper čistost, ker so ti med vsemi nar nevarnejši in je človek v tem oziru nar slabejši. Da naj beži iz nečiste Sodome, sta angelja silila Lota, rekoč: „Vstani, vzemi svojo ženo in dve hčeri, ki ji imaš, da tudi ti ne pogineš s pregrešnim mestom vred. Ker se je pa še obotavljal, sta ga prijela za roko in sta ga vun peljala in postavila zunaj mesta, in sta mu ondi govorila rekoč: Otmi svojo dušo, ne oziraj se, in ne mudi se nikjer po teh krajih, temuč na goro se otmi, da tudi ti ne pogineš. Hiti in otmi se.“ ²⁾

Kar je ta angelj govoril v varstvo Lotovo, to govori angelj varh vsakemu, ki biva v Sodomi bližnje prostovoljne priložnosti k nečistosti; in kakor gotovo bi bil Lot zgorel v goreči Sodomi, ko bi ne bil ubogal, tako gotovo se bode človek v bližnji priložnosti pogubil, če ne beži. Drugi pripomočki ga ne bodo mogli rešiti, če ne bo bežal. Izmed tisuč zgledov naj tukaj le eden nasledva. — V Toskani je bila v 13. stoletji pridni priprosti družini zrastle hči, ki je imela nevaren dar nenavadne lepote. Deklica je bila stara 16 let ter je z veseljem zapazila, da ljudje za njo gledajo, in je hotla dopasti in hvaljena biti. Na kaj slabega pa ni mislila. Toda neki nečist jastreb je na to mislil, plemeniti gospod Montepulciano po imenu, ter jo je zvabil k sebi v službo. Ubogo dete v roparski jami! Preden

¹⁾ Sirah. 3, 27. ²⁾ I. Mojz. 19, 15 — 17. 22.

se je v svoji priprostosti svoje nevarnosti še prav zavedila, je bila od njega že zapeljana! Usmiljeni Bog, storila je prvi smertni greh! Strašno jo je tisto noč vest pekla, ko je bila sama; zdelo se ji je, kakor da bi se greh peklenski kači enak ovijal okoli njenega serca, in zdaj zdaj, je mislila, jo bo zadela Božja jeza, in jo požerl pekel; menila je, kakor da bi se ji prikazala že umerla mati ter ji očitala; zdelo se ji je, kakor da bi jo sramotno znamenje peklo na čelu, katero bodo vsi vidili in umeli; menila je v svojem sercu slišati besede angelja varha: Reši svojo dušo, beži, beži in ne oziraj se več nazaj, nikjer po teh krajih se ne mudi, da ne pogineš, hiti in otmi se! — Pa v tistem trenutku ni mogla bežati, ker bila je noč in vse vrata so bile zaperte; zjutraj pa je precej zopet prišel zapeljivec, se ji prilizuje, jo tolaži, ji obeta, da je nikdar več ne bode pripravil v nevarnost ter ji misel bežati izbije iz glave. Ona tedaj ne beži in ostane v prostovoljni bližnji priložnosti; zato zopet pade, pade mnogokrat, prav velikokrat v enajstih letih! Pa vedno jo je bilo strah greha, vedno je sklepala nikdar več ne grešiti, pa vedno in vedno je zopet padla, dasiravno je rabila vse pripomočke, samo edinega pripomočka ne, ki bi ji bil pomagal, bega. Goreče je molila, veliko milošnje dajala, da bi tudi drugi za njo molili, bila je zeló ponižna, toraj se je zavoljo časti, katero so ji kot ljubljenci hišnega gospodarja skazovali, čutila jako osramoteno, ljubila je samoto, kjer se je natančno zavedala svoje grešne revščine in jo je groza obletovala, menila je, da grehe hudo obžaluje in je bitko objokavala svoj stan, spovedovala se je z veliko skesanostjo, prihajal je njen oče, se jezil, žugal, jokal, prosil, veleval bežati, vse je ponižno in dobrovoljno sprejemala in delala naj boljši sklepe nikdar več ne grešiti, pa — grešila je zopet.

in zopet, zakaj? ker ni bežala, in ker vsi drugi pripomočki skupaj greha ne morejo zabraniti, če človek iz prostovoljne bližnje priložnosti ne beži. — Pa ta uboga grešnica se je naposled v 27. letu svoje starosti vendar spreobrnila, popolnoma in stanovitno, in postala je velika, nenavadna svetnica, bila je to sv. Marjeta Kortonska. Kako pa se je na zadnje spreobrnila? Le z edino zdatnim pripomočkom, z begom. Zato je velika prošnjica tistih duš, ki so v bližnji priložnosti in ktere beg jako težko stane, da se vendar le premagajo in beže.

Brez tega še celó tedaj vse zgine, ko se je spreobrnitev že dobro pričela in se človek na videz iz dobrega namena v priložnost poverne. Tako se pripoveduje o nekem mladenču, sinu neke vdove, da je bil prav priden, ljubeznjiv, pokoren in vesel. Pa kmalo so zapazili, da je bil ves spremenjen, postal je surov, nepokoren, termast proti materi in čmeren. Kaj je bilo tega pač krivo? Kmalo so našli vzrok: zabredil je bil v slabo priložnost, ter je pogostoma zahajal v hišo, kjer ga je neka oseba v zanjke lovila. Mati ga je prosila in svarila, molila in jokala, da bi ga od priložnosti odvernila; on pa jo je nekaterekrat nevoljno odpravil, in je pač tudi obetal se poboljšati; včasih so tudi mislili, da bo to res storil, pa bil je vedno slabši, ker se je povračal v priložnost. Enkrat pa se je zdelo, kakor da bi se bil res poboljšal, obljubil je materi priložnosti se ogibati in vse drugači živeti, ter dozdanje življenje pred Bogom z dobro veliko spovedjo poravnati. Na to spoved se je več dni pripravljaj, naposled je šel v cerkev; pa mógel je iti ravno mimo hiše, ki mu je bila v bližnjo priložnost. Prišlo mu je na misel, naj gre v hišo in svojo prejšnjo grešno tovaršico opominja, da naj se tudi ona spreoberne in po opravljeni veliki spovedi pošteno

kerščansko živeti začne. Pa reč je imela žalosten izid! Ni je on spreobernal, ampak ona ga je zopet v greh zapeljala! Kdaj se bo zopet spreobernal? Nikdar več ne; ker njegov nasprotnik je bil ravno takrat tudi tje prišel, začela sta se prepirati in on je bil pri tej priči umorjen. V njegovem žepu so našli veliko spoved spisano; namesto odveze pri spovedi pa je dobil razsodbo od večnega sodnika, kteremu je po ravnokar storjenem grehu nenadoma padel v roke — ker se ni bil priložnosti ognil.

Če nauk o bližnji priložnosti ob kratkem povzamemo, glasi se tako-le:

1. Nektere vnanje okoliščine, to je opravila, veselice, kraji, osebe človeka tako močno v greh zapeljuje zlasti v nečistost, da bo gotovo grešil, če v njih ostane. Te nevarne okoliščine imenujemo bližnjo priložnost k smertnemu grehu.

2. Kdor hoče v bližnji priložnosti ostati, se prvič že s tem smertno pregreši, ker prederzno in pregrešno skuša Boga; drugič bo pa kmalo padel tudi v tisti greh, h kteremu ga priložnost zapeljuje.

3. Da tedaj v bližnji priložnosti ne bo ostal in teh dveh grehov ne bo storil, mora iz priložnosti bežati, če je prostovoljna, to se pravi, ako je mogoče bežati.

4. Če je pa priložnost neprostovoljna ali potrebna, to se pravi, če ne more bežati, pa bi rad, vendar ne sme v nji ostati, ampak mora s pripravnimi pripomočki narediti, da priložnost od njega zbeži. S temi pripomočki postane moč priložnosti veliko slabejši, on pa s pomočjo gnade Božje in lastnega prizadevanja jako močnejši, tako da se greha obvaruje in da priložnost neha biti bližnja.

5. Če pa kdo teh pripomočkov ne rabi tako zvesto in zdatno, da bi priložnost vsled tega nehala biti bližnja,

ampak se vendar le zopet in zopet povrača v greh, je treba na to gledati, če mu je res v pravem pomenu besede nemogoče bežati, kakor jetniku iz ječe, ali pa mu je to le silno težko in je sklenjeno z veliko škodo in zatoraj skoraj nemogoče, kakor n. pr. opravilo kerčmarja, ki si z njim služi svoj kruh. Če je res nemogoče bežati, je zavezan še močnejši pripomočke in z veči resnobo in gorečnostjo rabiti, in Bog mu bo gotovo pomagal; in preden bi Bog pripustil, da bi se pri svoji naj boljši volji vendar le pogubil, bi raje čudež storil, kakor je tudi za tri mladenče v razbeljeni peči v Babilonu storil čudež, da v naj hujšem ognju niso zgoreli, ker se niso prostovoljno v njem mudili, in bi ne bili mógli bežati, ako bi bili tudi hotli. Če je pa beg le silno težaven, in sklenjen z veliko časno škodo, mora človek naposled vendar le bežati, tudi če bi bila škoda še veliko večí, da, celó tako velika kakor zguba vsega sveta, kar Kristus uči z besedami: „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kakošno menjo bo človek dal za svojo dušo,“ ¹⁾ če je pogubljena in v pekel obsojena? Če bi pa nasprotno človek zavoljo bega iz bližnje priložnosti zares vse na svetu zgubil, bi to pač ne bila nobena škoda, ampak neizmeren dobiček blagoslova in pomoči Božje za ta svet, in naj obilnejši gnade za dosego večne slave na unem svetu. Srečna revščina, s katero človek tako veliko bogastvo zadobi!

8. Omenjati imamo le še ene vnanje nevarnosti zoper čistost: **očitno silo** močnejši osebe proti slabejši. Poprej naj opomnimo, da v pravem pomenu besede nikogar ne moremo prisiliti k grehu. Ni ga namreč greha brez privoljenja volje, volja pa je prosta in noben človek, noben

¹⁾ Mat. 16, 26.

hudič je ne more prisiliti, da bi kako reč poterdila, če sama tega neče. Telo človeško ljudje pač morejo premagati in gerdo ž njim ravnati, nikdar pa ne morejo prisiliti volje, da naj v to privoli. Iz tega je razvidno, da je dvojno mnenje o taki posilnosti napačno. Misli si, da hudoben človek čisto devico v greh zapeljuje, pa ona ne privoli; začne ji tedaj žugati, jo tepsti in pestiti; ona pa zaničuje greh z vso močjo svoje volje in ta stud tudi vnanje razodeva, ker upije, prosi, se ustavlja in brani iz vseh moči in kakor ji je mogoče; vendar ne more ubraniti, da bi napadnik svojega namena ne izveršil. Potem pa se boji, da je z grehom omadeževana. Ta strah je prazen; njene duše greh ni omadeževal, in ona si je marveč pridobila še veliko zasluženje, ker je bila pripravljena raji terpeti vse tudi smert, kakor pa privoliti v razžaljenje Božje; samo na telesu je bila oskrunjena, kakor ko bi jo bil kak hudobnež mimogrede z blatom ometal. — Misli si pa, da se je dala po žuganju in tepežu preplašiti in si je mislila, raje se ne bom več upirala in bom v greh privolila, kakor da bi te udarce prenašala ali celó smert storila; potem pa bi si mislila: jaz nimam greha, saj nisem rada tega storila, nisem prostovoljno privolila, ter sem bila prisiljena s tako tolažbo bi samo sebe motila. Ona je resnično grešila, ker je res privolila ter je sklenila raji storiti greh kakor pa terpeti udarce ali celó smert. Le tedaj bi greha ne imela, ko bi se bila vsled žuganja in pestenja tako zbegala in prestrašila, da bi ne bila več spoznala, kaj je prav in kaj je napačno, in bi tedaj več ne bila odgovorna za svoje dejanje.

Da je pri takem posilstvu človek brez greha, je treba, v svojem sercu z voljo terdno in odločno greh zaničevati, kar pa mora tudi vnanje z upiranjem po razmeri moči

razodevati. Če se potem vendar le zgodi, da prederzni hudobnež vnanje upiranje premaga, ker je močnejši, nasprotovanje volje vendar ostane neupognjeno, duša je tedaj čista in neomadežana.

Poglejmo, kako so se svetniki pri takem nasilstvu obnašali, da se iz njihovih zgledov učimo čistost sploh in po vsaki ceni čislati in ljubiti ter se vsim skušnjavam odločno in junaško ustavljati. Svetniki nas to-le učé:

a) Če je mogoče bežati, moramo bežati. Beg je tedaj tudi tukaj prva reč, ker zadeva očitno bližnjo priložnost k grehu. O sv. devici Genofefi, ki je l. 512 v Parizu umerla, se pripoveduje, da je enkrat k neki drugi devici, Ciliniji po imenu, govorila o imenitnih prednostih vednega devištva iz ljubezni do Kristusa, kar jo je vnelo s toliko ljubeznijo do te svete čednosti, da je pri tisti priči obljubila vekomaj devica ostati. Cilinija pa je bila nekemu mladenču v zakon obljubljena, katerega je to silno razserdilo. Ko je tedaj nekega dne Cilinijo zopet našel v Genofefini družbi, jo je hotel kar s silo napasti, da bi njen sklep poderl. Devici pa ste zbežale v cerkev, ki se je po čudežu pred njima odperla, za njima pa zopet zaperla. To je mladenča samega spreoburnilo; Cilinija sama pa je tudi postala svetnica.

b) Če ni mogoče bežati, se mora človek braniti, tudi s silo, kolikor je mogoče. Kako da je sv. Tomaž Akvinski, v ječi zapert in napaden, z gorečim polenom mahal in se branil, smo že prej omenili.

c) Če človek ne more bežati in je preslab, da bi se v bran postavil, naj skuša greh s prošnjami odverniti. Sv. Potamiena je bila sužinja ajdovskega, mesenemu poželenju udanega gospoda in je bila nenavadno lepa. Ko je bil že vse zastonj poskusil, da bi jo bil zapeljal, zatožil

jo je ajdovskemu sodniku kot kristjano in ga prosil, da naj je nikar ne terpinči in popači, ampak le straši in sili njegovo voljo spolniti; on mu bode za to denarjev dal. Ko so bile pa vse mogoče poskušnje zastonj, jo sodnik vendar le začne jako terpinčiti in jo naposled obsodi, da naj jo živo v vrelo smolo potopijo in umorijo. Vojaki jo tedaj primejo in jo hočejo sleči. Ona pa je lepo prosila, da naj jo z obleko vred počasi v smolo spuščajo, to bo še veliko hujši terpljenje, ker bo bolj počasi umirala in veliko hujši bolečine terpela; tudi pri tem lahko vidijo, koliko poterpežljivosti Bog kerščanski devici daje. Neki ajdovski vojak, Bazilid po imenu, se je za njo potegnil, da so njeno prošnjo uslišali. Umerla je tedaj v razbeljeni smoli in je vojaku obljubila plačilo Božje za njegovo pomoč. Tri dni pozneje se po noči prikaže Bazilidu, mu dene krono na glavo in reče: Bazilid, sprosila sem ti pri Bogu milost, da se boš spreobernil in kmalo posedoval nebesa. Nedolgo potem postal je kristjan ter je zadobil po mučeništvu nebeško krono.

d) Upiti večidel še več pomaga kakor prositi, upiti na vso moč, tudi ko bi za gotovo vedili, da nas nihče ne sliši. To zavoljo tega tako močno pomaga, ker je nečistost tako gerd greh, da še čisto spriden človek noče priti v nevarnost, da bi kdo prišel in ga vidil. Izgovor, da bi bilo tudi za osebo, ki bi na pomoč klicala, sramotno, ko bi jo v takem stanu našli, je čisto napačen; to bi bilo nji še v čast, ker bi vidili, da svoje poštenje in čednost ljubi in ju na vso moč brani. Ko je sv. Bernard še med svetom živel, je mogel mnogo takih napadov odbiti, ker je bil nenavadno lep mladeneč. Enkrat je z nekterimi tovarši popotoval in se je bil na prenočišči ravno podal k počitku. Gospodinja je bile postelje tako razdelila, da je mogel on

sam spati v neki od tovaršev nekoliko oddaljeni sobi. Kar zaslišijo ti Bernarda ponoči kričati: Tolovaji, tolovaji! pomagajte, pomagajte! Hiteli so tedaj tje, pa rekel jim je, da naj se le zopet podajo k počitku, ker zdaj ni več nobene nevarnosti. Pa čez kake dve uri so ga slišali zopet klicati, ter so vnovič prihiteli na pomoč, pa se vnovič podali k počitku. Druzega dne so mu očitali, da jih je zavoljo ničvrednih sanj motil in on jim je pustil to misel; dolgo potem pa je enemu izmed njih razodel, da se je bila obakrat priplazila neka malopridna oseba in mu je hotla vzeti nedolžnost, pa vsled njegovega upitja je nemudoma zginila.

Res je upitje pri taki nevarnosti tako potreben pripomoček za obrambo, da je Bog v starem zakonu naravnost zapovedal: „Ako mož zagradi deklico in deklica ne upije, naj se ž njim vred s kamenjem posuje, ker ni upila. Če je pa upila in ga ni bilo, da bi jo bil rešil, naj hudobnež sam umerje, deklica pa naj nič ne terpi, ker je z upitjem pokazala, da se je po svoji moči branila.“ ¹⁾

e) Če dozdej imenovani pripomočki niso pomagali, so svetniki poskusili raznotere reči, ki so bile po okoliščinah mogoče in kakor jih je ravno Duh Božji navdihoval. Ko se je Atila snidivši se s papežem Leonom Velkim iz gorenje Italije vračal v Panonijo, so vojaki povsod divjali, morili, in razne hudobije počenjali zoper premoženje, čednost in življenje. Lepa kerščanska devica, Digna po imenu, je bila hunskega poveljniku v roke prišla. Zaperl jo je v neki stolp pri morju v okolici Akvilejski. Tam jo je silno nadlegoval s prilizovanjem, sitnostmi in žuganjem, in devica je spoznala, da je njegovo obna-

¹⁾ V. Mojz. 22, 23—27,

šanje do vrha prikipelo in da je le še en pripomoček zoper to. Pri ponovljeni skušnjavi je tedaj bežala iz spodnje izbe verh stolpa, on pa je šel za njo. Ko je gori prišla, se je zaznamovala z znamenjem sv. križa in rekla: „Če me hočeš imeti, pojdi za menoj in išči me v valovih“, ter je skočila v šumeče morje. — Pri Klausenu na Tirolskem je na sterminski skali samostan Seeben. Pobožne benediktinke tam živé po svojih samostanskih pravilih in ob enem opravljajo večno češčenje presvetega Rešnjega Telesa. V francoski vojski so bili l. 1809 sovražniki prihruli v deželo ter prišli tudi v Seeben in priderli v samostan. Pripoveduje se, da je divji vojak mlado redovnico lovil po samostanskih mostovžih, da je pa ona naposled skočila skoz okno in padla v neizmerno globočino, kjer je mrtva obležala. Te dve devici ste tedaj bežale, toda na edino stran, ki jima je bila še odperta, namreč v smert, ki ji je pa že v naslednem trenutku izročila nebeškemu ženinu v roke. Ne terdim, da ste bile zavezani skočiti v globočino; tudi ne rečem, da bi jima bil kak spovednik svetoval skočiti v brezno, če bi bile imele priliko ga vprašati; ko bi se bile sicer branile iz vseh moči, bi na svoji duši ne bile omadeževani od greha; pa njuni junaški sklep umakniti se vsakteremu, tudi samo telesnemu omadeževanju je zaslužil občudovanje pri ljudeh in plačilo pri Bogu.

f) O času preganjanja kristjanov je bilo nejevernikom dobro znano, da je za kerščansko devico veliko hujši omadeževani biti v svoji čistosti, kakor pa smert preterpeti. Saj so se mučeniške smerti za Kristusa takomalo bale, da so po njej celo hrepenele in n. pr. divje zveri, katerim so jih metali, še same dražile, da bi bile od njih raztergane. Zato se v mučeniških zapisnikih velikokrat nahaja žuganje: če se veri v Kristusa ne odpoveš, te uka-

žem peljati v sramotne hiše. To je bilo za nje pač strašno, vendar pa jih ni nikdar pripravilo k odpadu od Kristusa, ker bile so na to že pripravljene in podučene, da naj le z voljo stanovitno in nepremagljivo greh sovražijo ter se z vso močjo branijo, in njihove duše greh nikdar ne bo omadeževal. Gospod Bog pa tudi nikdar ni zapustil duše, ki mu je hotla odkritoserčno zvesta ostati; ali jim je dal tako močno voljo, da je bila močnejši ko vse hudo ravnanje, s katerim so jih mogli terpinčiti, ali pa je delal v njihovo varstvo celó naj očitnejši čudeže, kar se je tisti čas ko Božje spričevalo za resnico kerščanstva večkrat godilo.

L. 309 je ajdovski sodnik devico Evfrazijo v ta namen izročil malopridnemu vojaku. Ko je vidila, da jo prošnje in solze pred tem jastrobom niso mogle varovati, si je izmislila zvijačo. Prav prijazno mu reče: Ti si vojak in skoraj vedno v vojski; vsak trenutek te lahko meč rani ali sulica prebode. Bi tedaj ne hotel zvediti pripomočka, ki bi te pred ranjenjem morebiti obvaroval? Če se me ne dotakneš, ti ga hočem precej preskerbeti. In da ne boš mislil, da se hočem le šaliti, ga zamoreš nad menoj poskusiti. To bi bilo vojaku pač jako po volji; ni je tedaj motil, ko je začela mazilo pripravljati. Poiskala je razno-terih rastlin, jih med dvema kamnoma razmečkala, sok izžmela in si ž njim vrat namazala, potem pa pred vojaka pokleknila, glavo nagnila in rekla: Zdaj pa le poskusi; potegni svoj meč ter z vso močjo vsekaj po mojem vratu in prepričaj se boš, koliko da to mazilo pomaga! In on je silno udaril, pa o groza, glava device se je zatočila po tleh! To je sveta mučenica ravno hotla imeti, tako ni le rešila čistosti svoje duše, ampak je ohranila tudi vnanjo neoskrunjenost svojega telesa ter za svojo vero in čistost

po verhu dobila še mučeniško krono. V njenih besedah ni nobene laži, rekla je le, da bode pripravila mazilo in on naj poskusi, koliko da pomaga.

g) O preganjanju kristjanov po grozovitem trinogu Dioklecijanu je bil Bog poveličal tudi sveto devico Lucijo. Bila je hči bogatih in imenitnih staršev v Sirakuzah na Sicilijanskem, ter je že zgodaj sklenila Kristusu samemu v vedni čistosti zvesta ostati. Vendar so jo nekemu ajdovskemu mladenču v zakon obljubili. Med tem je bila njena mati na Lucijino prošnjo od neke štiriletne bolezni čudovito ozdravljena. V svoji radosti je dovolila naposled svoji hčeri, da sme svoje premoženje med uboge razdeliti in nameravani zakon razdreti. Iz maščevanja jo je ženin zatožil kot kristjano. Pri izpraševanju je sodnik Paskazij med drugim k Luciji rekel: Ker misliš, da sveti Duh v tvojem sercu prebiva, ga hočem iz tebe izgnati, ter te poslati v nesramnišnico. Ona pa je neprestrašeno odgovorila: Če bi se mi zoper mojo voljo sila delala, bi to moje čistosti ne oskrunilo, ampak jo še povišalo — povišalo namreč vsled zvestega in hudega boja volje, ki bi jo z gnado Božjo po vsi svoji moči branila. Ko so hotli sveto devico v omenjeno hišo vleči, je obstala vsled čudeža tako terdno na svojem mestu, da je nobena sila ni mogla premakniti. Zdaj okoli nje nakopičijo derv, smole in žvepla, polijejo germado z oljem in jo zažgó, pa v sredi naj hujšega ognja je Lucija ostala nepoškodovana, tako da so nejeverniki klicali: Velik je Bog kristjanov! Naposled je sodnik ukazal rabeljnu v ognju stoječi Luciji z dolgo sulico vrat prebosti; pa še je nekoliko časa živela, tolažila kristjane, jih vterjevala v veri in zaupanji na Boga in od nekega duhovna prejela še sveto popotnico. Tako je umerla leta 304.

h) Ravno tisto leto je umerla tudi sveta Neža v

Rimu in je bila v mnogih rečeh Luciji podobna. Že v desetem letu je bila Neža Gospodu svoje devišstvo obljubila; ko je bila pa 13 let stara, jo je Simforijan, sin cesarskega namestnika snubil, ker je bila silno bogata in jako plemenitega rodu; pa ona mu je to odbila in njegov oče, cesarski namestnik, jo je vsled tega kot kristjano poklical pred svojo sodbo. On se je prilizoval, je ukazoval, žugal, vse mučivno orodje pred njenimi očmi razstavil, ogenj zakuril, pa vse zastonj. Vse te muke so mi ljube, je rekla trinajstletna devica, in nikoli ne bom svojemu nebeškemu ženinu nezvesta postala. Ukazal jo je tedaj v nesramnišnico peljati, pa ona je neprestrašeno zaklicala: Kristus ne skerbi tako malo za čistost svojih nevest, da bi jih hudobneži ob čednost pripravljali; gotovo tudi mojega telesa ne bo pustil oskruniti. Res si nihče ni upal ji kaj storiti; samo eden prihrumi ter kakor divjak plane proti nji, pa v tistem hipu ga njen angelj varh podere, da se mertev zgrudi na tla, in to je bil Simforijan, sin namestnikov. Zdaj začno vsi devico prositi, da naj mu zopet podeli življenje; molila je k Bogu in živ je zopet vstal ter je odslej pričal za Kristusa. Cesarski namestnik je hotel devico izpustiti. Pa drugi so ga silili, da jo je vendar obsodil, in tako je po hudih mukah veličastno umerla ter slovi v vsi Cerkvi Božji.

i) Tako so delale prave kerščanske device v slavni dobi marternikov, tako v poznejših stoletjih, tako delajo sedaj in vselej. Vedile so, da jih Bog ne bo dal skušati čez njihove moči, če le one zveste ostanejo Gospodu, ampak da jih bo s svojo gnado tako podpiral, da bodo mogle greh odvrčati od svojega serca. Če jim bo Gospod potem tudi po čudežih pomagal, ali jim pa le v sercu podelil milost zveste in stanovitne volje, to so mirno pre-

puščale Njemu samemu. — Če se jim je potem tudi reklo: ali greh, ali smert, niso pomišljevale, kaj naj si izberó, in njihova duša je serčno odgovarjala: raji tisučkrat umreti, kakor pa grešiti! Končajmo z nekim nam jako priličnim zgledom iz novejšega časa. Če se gre iz Halla na Tirolskem proti jugu v Tulfes, se v treh četert urah pride k neki kapelici ob gozdnem potu. Ljudstvo jo ima jako v časti, in mnogo devic je tam v molitvi vterdilo svoje svete sklepe, Gospoda nikdar z nečistostjo ne razžaliti. Kapelica je namreč v spomin na neko devico ravno na tistem kraju sozidana, kjer je umerla kot mučenica za svojo čistost. Imenovala se je Jera Angerer in je bila hči nekega kmeta iz Tulfesa, po materni strani pa sestričina tirolskega junaka Spekbaherja, znanega iz vojske leta 1809. Jera je bila posebno lepa deklica, naj čednejšega obnašanja in ravno 19 let stara. 23. marca l. 1816 je šla ob desetih dopoldne po navadnem gozdnem potu domu. Ko je imela komaj še četert ure do očetovske hiše, nenkrat zagleda neznanega moža s sekiro iz goščave priti. Močno se je neznanega ptujca prestrašila, in zlasti ko je razodel namene, kateri so v njeni čisti duši naj večji gnjus obudili. V svetem serdu je devica nesramno poželjenje odbila. On se je prilizoval, ji žugal, naposled žugal celó s smrtjo ter vihtil sekiro nad njeno glavo, pa zastonj! ostala je stanovitna, močna in nepremagljiva smertno zadeta s sekiró, in je umiraje premagala skušnjavo. — Med tem je navadna ura minula in njeno družino je začelo zavoljo Jere skrbeti, ker je sicer vselej o pravem času prihajala domu. Oče in brat jo gresta iskat in jo najdeta še živo, v zadnjih zdihljejih, pa toliko je še premogla, da je jima ob kratkem povedala, kaj se je zgodilo; pa naravnost in odločno je izrekla, da neznanemu morivcu za-

voljo Boga iz celega serca odpusti. Tako je umerla, in je šla pred poplačujočega sodnika s palmo čistosti, mučeništva in ljubezni do sovražnikov. ¹⁾ O kako lep je čist rod v svetlobi (svoje čednosti), ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh; tudi v nebesih je naj bližej pri Jagnjetu in vživa posebno plačilo, ktereга tisti ne morejo biti deležni, ki so čistost kdaj zgubili.

¹⁾ S. Staffler, Tirol und Vorarlberg, stat. und topogr., Innsbruck, Rauch 1841, II. Thl., 1. Bd. str. 612.

III. Del.

Spreobrnjenje po padcu ali povernitev iz nečistosti k čistemu življenju.

Notranje poželjenje in vnanje zapeljevanje k grehu nečistosti je tako veliko, da človek ni nikdar čisto brez nevarnosti; pa Gospod nam je dal zoper vse notranje in vnanje skušnjave toliko in tako krepkih pripomočkov, da ni ravno težko vse skušnjave premagati ter kerstno nedolžnost in čistost neomadežano prinesti pred Božjega sodnika; takih čistih in neomadežanih duš bilo je vselej na svetu in so še. Kdor pa pripomočkov zoper skušnjave ne rabi, ta se ve da pade v greh in se vsled tega nahaja v strašnejšem stanu, kakor si ga človeška pamet misliti more.

Sam po sebi in po svoji natori doveršeni smertni greh ne more več odpuščen biti in ima tudi nasledek, da bi tudi telesno življenje človekovo nemudoma zamoril, ker duši odvzame duhovno življenje gnade, in taka pregrešna duša brez odloga zapade večnemu ognju. „Zakaj kateri koli dan od prepovedanega drevesa ješ, boš mogel umreti“ ¹⁾ na telesu in duši, je bil Bog Adamu zažugal; in brez čudeža usmiljenja Božjega, bi mógel zares vsak človek

¹⁾ I. Mojz. 2, 17.

umreti in pogubljen biti v tistem trenutku, ko smerten greh stori. To vidimo nad angelji, ki so se v tistem trenutku, ko so grešili, v pekel pogreznili, ker jih čudež usmiljenja Božjega ni otel. Dokler človek na svetu živi, visi tako rekoč med nebese in peklom na zlati verižici, ki je posvečujoča gnada Božja; s smertnim grehom pa človek sam razterga to verižico milosti Božje in si neizmerno težo greha na noge obesi; v tistem trenutku bi se tedaj mógel zverniti v peklenko brezno, in vsi angelji in ljudje bi ga ne mógli med padcem vjeti in rešiti; oteti bi ga zamoglo le usmiljenje vsegamogočnega Boga.

In to usmiljenje Božje, ki padlim angeljem ni hotlo na pomoč priti, je pa padlemu človeškemu rodu zares na pomoč prišlo; smertni greh, ki bi po svoji natori ne mogel odpuščen biti, se odpušča po čudežu usmiljenja Božjega; se ve da Bog tudi dopušča, da mnogi ljudje tisti dan nenadoma umerjejo in se v tistem trenutku pogubé, ko grešijo; pa pri večini izmed njih stori čudež, da jih še dalj ali manj časa derži viseče nad peklenkim breznom, ako-ravno so zlato verižico milosti Božje pretergali in si obesili neskončno težo pregrehe; to dela zarad tega, da bi se ubogi grešnik po pravi pokori še spreobernal in rešil.

Tedaj pokora! pokora! Kdor koli je padel v greh, naj se nemudoma oberne k pokori in spreobernjenju, preden mine čudež usmiljenja Božjega, ki grešnika milostljivo še nad breznom derži. — Pokora je bila prva beseda svetega Janeza, ki je pridigoval ob Jordanu; pokora je bila prva beseda, ko je Kristus začel pridigovati; pokora je bila prva beseda apostelnov, ko so po binkošti pričeli svojo sveto službo; pokora! pokora!

Kaj pa razumeva Gospod pod pokoro, katero tako odločno tirja? Gotovo ne samo to, da bi se spovedali,

potem pa se zopet vnovič v greh povračali; pa tudi ne samo tega, da bi nehali greh delati. Misli si bogatina, ki je s slabim življenjem napravil vse svoje premoženje in se močno zadolžil. Kaj mora ta pač storiti, da se dolgov znebi in zopet obogati? Se ve da mora **jenjati** nove dolgove delati; pa vsled tega se storjeni dolgovi še za vinar niso zmanjšali. Mora si tedaj razun tega še s trdom in varčnostjo toliko zaslužiti, da more dolgove poplačati in si novega premoženja prislužiti. Tako mora tudi grešnik, če hoče kdaj odpuščenje doseči, najprej se ve da **jenjati** stare grehe z novimi pomnoževati; pa si mora tudi prizadevati za že storjene grehe pravo pokoro delati; potem še le mu bo Gospod storjene grehe odpustil in pomagal, da si bo pridobil zadostnega bogastva dobrih del in zasluženja, s kterimi si naposled prisluži nebesa. To naj si vsi zapomnijo, zlasti pa tisti, ki v visoki starosti sicer **jenjajo** nove grehe delati, ker skušnjava odjenjuje, pa se s tem tudi že tolažijo zavoljo obilnih grehov prejšnjih let, akoravno jih nikdar s pravo pokoro niso zbrisali in pravici Božji zadostili.

Premišljujmo tedaj najprej vabila k spreobrnjenju, potem izveršitev spreobrnjenja in naposled stanovitnost v spreobrnjenju.

Pervi oddelek.

Vabilo k spreobrnjenju.

Mnogoterno, brezštevilo in neprenehoma Božje usmilenje vabi in kliče grešni človeški rod k spreobrnjenju. Za posameznega grešnika pa je to vabilo omejeno. Kakor

jih je mnogo, ki po smertnem grehu precej umerjejo in se pogubé, n. pr. padli angelji: tako je zopet mnogo drugih, ktere milost Božja le manj razločno in le malo časa kliče, in ako nič ne opravi, se bliža za nespokorneža smert in pogubljenje; so pa tudi taki, ktere Bog jako mnogoterno, pogosto in dolgo kliče k pokori. Zato je le to gotovo: Bog je obljubil, da vsaki grešnik odpuščenje zadobi, če se precej brez odlašanja spreoberne; na poznejši spreobrnjenje čakati pa Bog ni nikdar obljubil.

Te vabila k pokori delimo v tri razrede; že nesreča, ki iz greha izvira, grešnika priganja in sili k spreobrnjenju; neskončna ljubezen in usmiljenje Kristusovo, ki mu naproti pride, ga vabi in mu podeljuje za to potrebno gnado; in mogočna priprošnja in materna skerb Marije Device, pa ljubezen angeljev in svetnikov mu obeta k temu zdatno pomoč.

A. Nesreča, ki iz greha izvira, že sama priganja grešnika k spreobrnjenju.

Ta nesreča je dvojna, sedanja in prihodnja. Sedanja nesreča je žalostni stan, v ktereга greh človeka pripravi, in so razmere, v ktere greh grešnika Bogu nasproti postavi. Prihodnja nesreča pa je nevarnost, da bi v cterpnjenost in nespokornost ne padel in se na veke ne pogubil, če se nemudoma ne spreoberne. Misli si velikega hudodelnika, ki je v ječi zapert in že k smerti obsojen. Kar zapove vladar ječo odpreti in mu zaklicati: „Beži, beži, da se rešiš in da ti bode kazen odpuščena! Ako pa nemudoma ne bežiš, vedi, da so že ogenj podnetili in da je voda že priderla skoz predzidje ter se bliža nevarnost, da boš ali v ognju ali vodi poginil; če se pa to ne zgodi, te bodo

gotovo k smerti peljali in umorili, če te v to odločenega dne še v ječi dobé.“ Še veči neumnež, kakor ta obsojenec, ako bi ne hotel bežati, je grešnik, če ga k spreobrnjenju ne pripravi že nesreča, ki iz greha izvira. Premišljujmo natančneje to nesrečo.

I. Stan grešnikov, v kterega smertni greh človeka pripravi,

je tako reven, da se ne dá misliti. Sedmero hudo ¹⁾ smertni greh v duši človekovi napravi.

Pervič, mu odvzame posvečujočo gnado in ljubezen Božjo. Ko smerten greh stori, se vse neizmerno spremeni v njegovem sercu, duhovno življenje duše, njena čeznatorna lepota, po kateri je bila enaka angeljem, je naenkrat zgubljena, kakor v krasno razsvetljeni dvorani naenkrat postane temno, ko nenadoma ugasnejo vse luči. Pregrešni duši drugzega ne ostane, kakor čednost vere in upanja, kateri mu Bog v svojem usmiljenju ohrani, ker hoče, da se grešnik spreoberne, kar bi bilo pa brez vere in upanja nemogoče. —

Drugič, prežene smertni greh svetega Duha, kateri je pred grehom prebival v duši kristjanovi; s tem zgubi čast otroka Božjega in postane otrok hudičev, kakor Kristus sam pravi, ²⁾ ker greh izvira iz hudiča, in ker zdaj hudič gospoduje v grešniku in ga k hudemu priganja, kakor je prej sv. Duh prebival v duši ter jo napeljeval in vterjeval v dobrem. Grešnik se je tedaj od previsoke časti otroka in deda Božjega pogreznil v naj veči nesrečo

¹⁾ Conf. Lessius de perfect. divin. Parisiis, Lethielleux (1875 ?) 1. 13. c. 28. —

²⁾ Jan. 6, 71 in 8, 44. pa I. Jan. 3, 8.

in v neizmerno sramoto, ker postane otrok in suženj hudo-
bnega duha. —

Tretjič, zgubi grešnik pravico do nebes; to je le
imel zato, ker je bil otrok Božji; ker je pa postal otrok
hudičev, mora nastopiti tudi dedino hudičevo: večno po-
gubljenje, večno obupanje. Naj veči sreča na svetu je biti
dedič naj mogočnejšega posvetnega vladarja, ker podedova
naj veči posvetno kraljestvo, dasi tudi le za nekaj let. Še
veliko bolj srečen je bil človek pred grehom, ker mu je
bila kot otroku Božjemu odločena dedina nebeškega kra-
ljestva; po grehu pa je to zgubil. Z grehom se je pre-
grešil zoper veličastvo Božje po zgledu hudičevem, zato
ima pa tudi dedino satanovo nastopiti. Grešnik „je ljubil
prekletstvo, in ga bo zadelo; ni hotel blagoslova, torej se
od njega odmika. Oblekel je prekletstvo kakor oblačilo in
šlo je kakor voda v njegovo notranje“, ¹⁾ govori sv. Duh
o tem revnem stanu grešnikovem. —

Četertič, greh človeka oropa obilnega zaklada vsih
njegovih dobrih del in vsih zaslug, ki si jih je bil pridobil
skoz celo svoje življenje. Ko bi bil tudi imel toliko zaslug,
kakor vsi svetniki skupaj, bi jih vendar z enim samim
smertnim grehom popolnoma zgubil, zgubil na vekomaj.
Z enim samim pripomočkom si zamore vse te zaklade zopet
pridobiti, namreč s pravim spreobrnjenjem.

Petič, grešnik vsled greha zgubi posebno pomoč
Božjo, katero Bog vsem kristjanom daje, dokler so njegovi
otroci, to je, dokler brez smertnega greha v stanu povse-
čujoče gnade Božje živijo. Tudi posveten kralj je proti
svojim otrokom posebno ljubeznjiv, skerben in radodaren,
in če morajo iti skoz sovražnikovo deželo ali na vojsko,

¹⁾ Ps. 108, 18.

jim poskerbi posebno varstvo in vsestranske pripomočke; še veliko bolj Bog varuje človeka, dokler je otrok Božji in dokler mora popotovati skoz to dolino solza v sredi med svojimi sovražniki ter se ž njimi vojskovati; to posebno varstvo Božje pa človek po grehu zgubi, in ubogi grešnik pride še veliko bolj satanu v pest, ki ga iz greha v greh pehá. —

Šestič, človek vsled greha zapade večnemu pogubljenju, in vsem njegovim kaznim in bolečinam, in sicer v tistem trenutku ko greh stori. Kakor je namreč pravica do nebes sklenjena s posvečujočo gnado Božjo, tako je tudi peklena kazen sama ob sebi navezana na smertni greh. Človek, ki smertno greši, je v pekel obsojen in ta obsodba se gotovo tudi izverši, če se prej ne spreoberne. —

Sedmič, velikega grešnika, ki se resnično ne spreoberne, Bog v trenutku njegove smerti zares pahne v pekel. Ta trenutek pa je za vsacega človeka blizo, ker noben nima več dolgo časa; in večkrat Bog grešnikom še prav posebno prikrajšuje življenje.

II. Strašne razmere proti Bogu, v ktere smertni greh človeka pripravi,

so drugi del sedanje grešnikove nesreče; pred grehom je bil otrok Božji in Bog je bil njegov oče; po grehu je postal sovražnik Božji in Bog njegov sovražnik.

Kdor smerten greh stori, se vede kot sovražnik Božji in z Gospodom svojim Stvarnikom, Odrešenikom in Zveličarjem hujši ravna, kakor s svojim naj večim smertnim sovražnikom. Ker s smertnim grehom strašansko zaničuje Boga, čigar zapovedi grešnik prav pred njegovimi očmi

večkrat za naj sramotnejši reči prelomljuje; s smertnim grehom se spunta zoper Boga, naj višjega Gospoda, čigar neskončnemu veličastvu služijo vse druge stvari; s smertnim grehom neizmerno zaničuje in žali presveto Trojico, Boga Očeta, ker Božje stvari obrača v njegovo razžaljenje, Boga Sina, ker vnovič dela greh, za čigar zadostenje in plačilo je Gospod svojo kri in svoje življenje daroval, in svetega Duha, ki si s svojimi darovi neprenehoma prizadeva, da bi ga s posvečevanjem duše od greha odvrčal; s smertnim grehom prelomljuje zvestobo, ktero je iz jako mnogih vzrokov Bogu dolžan, in ktero mu je pri svetem kerstu in tudi sicer še velikokrat in slovesno obljubil in prisegel; smertni greh je naj večji grozovitost zoper Božjega Odrešenika, ki je bil že nekdanj zavoljo greha križan, in ki ga vsak nov smerten greh na duhovni način vnovič terpinči in križa; in kamorkoli sega, podira odrešenje Jezusa Kristusa in uničuje sadove njegove Božje kervi. To vse dela smertni greh zoper Boga, tako velik sovražnik Božji postane človek, ki smerten greh stori!

Pa tudi Bog postane neprijatelj grešnikov; grešnik ga k temu sili; kdo bi se čudil, če obilnost pregreh in hudobij Boga sili z grešnikom neprijateljsko ravnati, dokler nadaljuje grozovito vojsko zoper Boga, ki jo je grešnik prvi začel. Da resnice ne zamolčimo, moramo se ve da omeniti, da je Bog prav za prav edini prijatelj grešnikov, ker ga v svoji prizanesljivosti čaka, da mu v svojem usmiljenju odpusti in ga v svoji očetovski ljubezni zopet sprejme za svojega otroka, če se spreoberne. In dalje je Bog veliko bolj sovražnik greha, kakor grešnika, ker prav za prav sovraži greh, grešnika pa želi zopet pripraviti k spreobrnjenju in poboljšanju. Ker pa grešnik doprinaša greh, ki bi se brez njega še zgoditi ne mogel, sovraži in kaznuje

Bog vsled svoje svetosti in pravičnosti tudi grešnika; Bog tepe greh s tem, da tepe grešnika; in tako je Bog zares neprijatelj grešnikov.

Človeka za sovražnika imeti, je hudo; če je tudi le človek, ki malo ali pa prav nič ne premore, vendar se ne vé, kako mu utegne kdaj še škodovati; veliko hujši pa je, če ima veljavo in moč, ter si prizadeva s tem škodovati; ako je pa to celo človek, od katerega samega imamo pričakovati odvernitev nesreče in podelitev sreče, potem je zlo naj večji. Če je tedaj hudo človeka imeti za sovražnika, koliko hujši je, Boga imeti za neprijatla. S smertnim grehom pa človek naredi, da Bog, dasi je neskončno dober in ljubeznjiv, njegov Oče, Odrešenik, Dobrotnik, Zveličar, postane njegov neprijatelj in da kot neprijatelj ž njim ravna. — Kako strašne so tedaj razmere, v ktere grešnik vsled smertnega greha Bogu nasproti pride!

Pomisli tedaj strašno reč, da si človek z grehom celo Boga za neprijatla naredi; pomisli, ravno prej omenjeno nesrečo, v katero greh človeka pripravi; pomisli naposled, da se vse to pri grehu nečistosti še v veliko strašnejši meri nahaja, kakor pri večini drugih grehov, in spoznal boš, da že ta neizmerna nesreča, v kateri človek že sedaj in nepretergano tiči, ubogega grešnika silno priganja, da naj greh zapusti in se po pravem spreobrnjenju zopet k Gospodu poverne! ¹⁾

Daljni nagib k spreobrnjenju, tedaj nov klic gnade Božje, je prihodnja nesreča grešnikova, to je namreč

¹⁾ Obširnejši o tej reči poglej in še enkrat preberi na strani 59 do 84 in 97 do 119.

III. prevelika nevarnost pasti v nespokornost in večno pogubljenje.

Ta nevarnost raste z vsakim trenutkom, ki ga grešnik v grehu preživi.

1. Prav nespametno je tedaj le en dan ostati v grehu. Izmed deset devic v evangeliju bilo jih je pet nespametnih in brez usmiljenja iz nebeške ženitvanske dvorane vun zapertih v večno temo; zakaj? Ne-previdne so bile, ker niso bile toliko olja seboj vzele, da bi ga bilo za vsak primerljej dovolj; nespametne pa so bile, ker tistega časa, ko se je ženin mudil, niso nemudoma porabile, da bi si bile zmanjkajočega olja preskerbele, ampak so brezskerbno zaspale. Tudi tvoja nespamet je bila silno velika, ko si smertni greh storil, pa še veliko veči je, če zdaj v smertnem grehu mirno spavaš. Kje se boš prebudil, če to noč umerješ? „Ne bom umerl, praviš, ker sem že večkrat s smertnim grehom spal, pa se mi ni nič prigodilo.“ Dobro! če se ti pa kaj prigodi, kje se boš prebudil? Veliko milijonov jih je že v smertnem grehu umerlo, in veliko sto jih še to noč pojde v večnost. „Se ve da bi se mi utegnilo primeriti, praviš, pa upam, da se ne bo.“ Tedaj utegneš še to noč umreti, potem pa boš tudi še to noč pogubljen; nespameten si toraj, ker se moreš zdaj še rešiti, pa tega ne storiš, veliko nespametnejši od človeka, ki ima mnogo zakladov, pa pri odprtih vratih spi, ako-ravno so ga svarili, da roparji to vedo in ga zalezujejo.

„Ti si v grehu in v nevarnosti v grehu umreti; danes ti Bog gnado ponuja, da se ga znebiš, zakaj tega ne storiš? Ali mar jutranjega dne čakajo, če ti je treba nevarno rano obvezati? ali boš še le jutri na pomoč klical, če te divja zvir napade? Zakaj ravno tako ne delaš, če je greh ranil

tvojo dušo in te satan napade? Ali boš pozneje svoje slabe navade laglje premagal, in bo mar tvoje serce manj oterpanjeno? Bog nam je odpuščenje obljubil, če se odkritoserčno k Njemu povernemo; ni nam pa obljubil, da nas hoče en dan, ali eno samo uro čakati, marveč nam žuga, da nas hoče ob uri od tod poklicati, ko bomo naj manj pričakovali. In ko bi tudi za gotovo vedel, da boš jutri še živel, ali mar tudi veš, da boš tako preobilno gnado imel, da se boš zares spreobernil? Je li Bog dolžan čakati, dokler se bode tebi zljubilo sprejeti gnado? Je li upati, da bode Bog posebne gnade podelil tistemu, ki navadne zametuje in je že toliko prilik zveličanja iz nespokornosti zamudil? Odlašanje spreobernjenja je med vsemi zanjkami hudičevimi naj nevarnejši; močno se varuje grešniku reči, da naj se nikdar ne spreoberne, zadovoljen je, če ga le k odlašanju pokore pripravi. Kdor svoje spreobernjenje odklada za nekaj dni, odloži ga kmalo na mesce, na leta in do smertne postelje.“ ¹⁾

2. Še bolj nespametno in nevarno pa je pokoro dolgo odlašati; nespamet raste s številom dni in trenutkov odlašanja. Mnogo vnanjih in notranjih nevarnost ti vedno žuga, iz katerih te more le Bog rešiti, ti pa si ga naredil za neprijatla in ga z daljim odlašanjem spreobernjenja le še bolj žališ. „Pa Bog je dober, praviš, in me je iz vsih dosedanjih nevarnost nepoškodovanega rešil.“ Res, toda on pač ni zavoljo tega tako dober, da bi bil ti vsled tega čedalje slabiji in nespokornejši. Sicer pa odgovor in jeza Božja rasteta; napak obračana prizanesljivost Božja se umakne in morebiti te bode pravica Božja že v prvi nevarnosti drugim v svarilo pokončala.

¹⁾ Humbert, Resnice sv. vere. V Celovcu, 1859. Pogl. 26.

„Vsaki trenutek te lahko smert v grehu prehití. Po tem takem bi bilo boljši naj večí muke, naj huji bolezní petdeset let terpeti, kakor eno samo četert ure v smertnem grehu ostati. Petdeset let terpljenja bi ti potem preteklo: bi pa Bog tisto četert ure, ko v smertnem grehu živiš, svojo sodbo čez tebe sklenil, bi bila tvoja nesreča brez konca. Dva trenutka znata tvojo večnost razločiti. O tem trenutku se znaš k Bogu obrniti in vekomaj srečen biti, o drugem trenutku tega morebiti ne boš več mogel, in če te smert v stanu smertnega greha prehití, si brez vse rešitve zgubljen. Če vedno odlašáš razdrobiti grešne verige, je le enega trenutka potreba, jih v večno žareče verige premeniti. — Hudičevo je v grehu ostati, pravi sv. Bernard, in kateri vendarle v grehu ostanejo, zaslužijo z hudičem pogubljeni biti.“ ¹⁾

Pač se tedaj ponavljajo besede Jezusa Kristusa: „Možje Ninivljani bodo vstali ob sodbi s tem rodóm in ga bodo obsodili, ker so pokoro delali na oznanovanje Jonovo,“ ²⁾ kristjani pa jo pri tako preobilnih gnadah odlašajo. Ako-ravno je Jona oznanoval, da mesto Ninive ne bo zdaj, ampak še le v 40 dneh pokončano, vendar niso rekli: Spreobrnili se bomo, pa še le zadnje dni, ampak spreobrnili so se nemudoma; kristjani pa imajo v obilnosti naj večih gnad, da bi se precej spreobrnili, in še 40 minut odloga jim ni obljubljenih, pa vendar v grehu ostanejo. Ako bi tega ne bilo, bi bilo silo malo kristjanov pogubljenih. V Augsburgu zlasti časté sveto Afro. Njeni dedi so bili iz cipernskega otoka tje prišli ter so med tamošnjimi nejeverniki vpeljali nesramno češčenje boginje Venere. Afro so od mladosti odločili za to nesramno službo. L. 304 pa je

¹⁾ Humbert, Resnice sv. vere, pogl. 24.

²⁾ Mat. 12, 41.

pribežal sveti škof Narcis pred Dioklecijanovim preganjanjem iz Španjskega v Augsburg in je ostal pri Afri, kjer je bilo očitno prenočišče in gostilnica. Pred jedjo se je prekrižal ter je molil s svojim diakonom Feliksom. Nejevernici se je to čudno zdelo. Vprašala je tedaj, kdo je, in ko ji odgovori, da je katolišk škof, zbudila se je v njej gnada in notranji klic k pokori in spreobrnjenju. Padla je pred škofom na kolena ter rekla: „O, jaz sem naj veči grešnica! v celem tem mestu ni najti nesramnejši osebe kakor sem jaz.“ Po noči je vidila, kako je škof molil in ga je obsevala nebeška svitloba. To je pripravilo tudi njeno mater in njene tri deklet, da so slovo dale nečistemu življenju, se v sveti kerščanski veri dale podučiti in so sveti kerst sprejele. Odslej so pobežno živele in so bile nedolgo potem za sveto vero mučene, ter na nekem otoku memo tekoče reke Like žive sežgane. Te nejevernice so se tedaj precej na prvi klic gnade Božje spreobrnile; kdo ve, bi li bile še vdrugič klicane ali ne?

Izgovori, s katerimi nekteri odlašanje pokore opravičujejo, so ničevi in sami pregrešni. Ker je Bog prizanesljiv in s kaznovanjem čaka, ostanejo dalje v grehu, pa s tem kazni le povišujejo. „Ako se ne spreobernet, bo on svoj meč zasukal, govori sv. Duh; svoj lok je že napel ter ga je pripravil. Smertne strele je nanj položil, svoje puščice je ognjene naredil.“ ¹⁾ Le vprašaj Kajna, vprašaj Judeža, vprašaj vse zaveržene, če Bog kazni za vselej odloži? „Ne govori: Grešil sem in kaj žalega se mi je zgodilo? Naj viši je namreč poterpežljiv povračevavec. Ne odlašaj se k Gospodu spreobrniti in ne odlašaj od dneva do dneva; zakaj njegova jeza naglo pride, in ob času ma-

¹⁾ Ps. 7, 13. 14.

ščevanja te bo razdjal.“ ¹⁾ Nekteri grešijo in ostanejo v grehu, ker mislijo, da greh še zmerom lahko obžalujejo, kakor da bi bili pogodbo sklenili s peklom in bi bili zagotovljeni, da bode smert toliko časa na nje čakala, dokler se jim bo zljubilo, in kakor da bi po spreobrnjenju tako lahko segli kakor po kakšni obleki. K tem Bog govori: „Zatorej poslušajte besedo Gospodovo, zasmehovavci; rekli ste namreč: S smertjo smo zavezo storili in s peklom smo pogodbo naredili. Če šiba kakor povodenj (nad druge ljudi) pride, ne bo nad nas prišla. Zavoljo tega Gospod Bog to govori: Vaša zveza s smertjo bo overžena in vaša pogodba s peklom ne bo obstala; kadar šiba kakor povodenj pride, vas bo pobila. Kadarkoli pride, vas bo pobrala; ker zjutraj zgodaj bo prišla, po dnevi in po noči.“ ²⁾ Ti grešniki hudiču prodajo sedanjost, ki jo samo imajo v lasti, on pa jim obeta prihodnost, ktere pa on nima, in oni verjamejo njegovi laži, da jih smert ne bo našla v grehu, ampak spokorne in grehov očiščene. Kako nespametno je, v zadevah dušnega zveličanja pri hudiču svēta iskati!

Je resnica, za katero se ljudje malo zmenijo, ki bi pa móгла vsakega grešnika pretresti in k naglemu spreobrnjenju pripraviti, namreč resnica, da je gnadam in grehom mera odločena. V svoji modrosti, s katero Bog svet in posamezne ljudi vlada, je vsakemu človeku odločil mero gnad, in če te zametuje, mu nobene več ne dá; enako je odločil mero grehov, in če je ta napolnjena, več ne čaka na pokoro in spreobrnjenje. Le Bogu samemu je znana ta mera, ki je pri različnih ljudeh različna, pa primerna njegovi pravici kakor tudi njegovemu usmiljenju. Pri nekterih je ta mera majhna; že s pervim grehom bila je na-

¹⁾ Sirah. 5, 4. 8. 9. ²⁾ Iz. 28, 14. 15. 18. 19.

polnjena pri angeljih in pri vsih tistih ljudeh, ki so bili že po prvem grehu pogubljeni; pri enih je večji, pa nihče ne more reči, sme li en sam smerten greh še storiti, ne da bi bila ta mera prepolna. In če je prenapolnjena, se razlije, človek umerje in mora iti pred sodnji stol Božji. Če tedaj grešnik pokoro odklada, vsaki dan zgubi mnogo gnad in vabil k spreobrnjenju, ker vsaki trenutek, v katerem Bog poterpežljivo čaka na spreobrnjenje grešnikovo, je taka gnada; ako se ne spreoberne, bode mera milost napolnjena, in če stori še kaj novih smertnih grehov, bode ta mera nenadoma prepolna in on bo umerl! Ni ravno treba, da bi bili ti novi grehi večji od prejšnjih, vsak smertni greh, tudi naj navadnejši, zadostuje, da se ta mera naposled prenapolne, kakor pri kozarcu vode vsaka kaplja zadostuje, da se naposled razlije. V to mero se pa prištevajo tudi že odpuščeni grehi, se ve da ne v tem pomenu, da bo grešnik za že odpuščene grehe v peklu vendar le kaznovan, pač pa v tem pomenu, da umerje, ko je določeno število grehov storil. Saj se tudi v življenje človekovo prištevajo vsi dnevi, tudi tisti, ki jih je popolno zdrav preživel. Misli si n. pr. človeka, kteremu je odločeno, da ga bo Božja poterpežljivost stokrat milostno klicala in sto smertnih grehov prenesla; ako bi bil ta človek v prejšnjih letih že osemdeset grehov storil in osemdesetkrat od Boga milostno klican k pokori, vsled česar se naposled spreoberne in spokori; — kdaj bo mera njegovih grehov polna kdaj bo konec milostnih vabil? Ako še dvajset smertnih grehov stori, bo mera polna, in ako bode še dvajsetkrat vabljen k spreobrnjenju, bo teh vabil konec; ni tedaj vnovič treba sto grehov in sto klicev, ker se vštevajo vsi od kraja do konca. Ubogi grešnik, spreoberni se tedaj še danes. Kakor se je babilonskemu kralju Baltazarju nena-

doma prikazala roka, ter smertno obsodbo zapisala na steno z besedami: Soštet, tehtan, razdeljen — in je bil kralj še tisto noč umorjen; ¹⁾ tako znajo tudi tebi vsaki trenutek reči: Soštete so napačno obernjene gnade, tehtani so tvoji veliki grehi, in razdeljena bo po smerti tvoja duša od tvojega telesa. „Neumnež, to noč bodo tvojo dušo tirjali od tebe.“ ²⁾

Dva lahkomišljena mladenča sta šla nekdam memo neke cerkve, kjer je bila ravno pridiga. „Jože, reče eden izmed njiju, pojdiva poslušat kaj ta-le čenča, morda bo kaj smeha.“ Pridigar pa govori o potrebi se precej spreobrniti in pokore ne odlašati. Povedal je tudi priliko: Jelen se pase ob studencu, kar zasliši strel, vzdigne glavo in misli: to je še daleč, ter se pase dalje. Pa sliši se drug strel, veliko bližje; jelen vzdigne glavo in hoče zbežati, pa si misli, trava je tako sočna, strel ne ravno blizo, in lahko bode bežal nekoliko pozneje; toda tretji strel poči in jelen leži smertno zadet na tleh. O ubogi grešnik, zakliče pridigar, to je tvoja podoba! Koliko strellov si že slišal? Ali mar ni tudi ta pridiga tak strel? Ko bi bila že predzadnji strel? Pa ne boj se, spreoberni se še danes, precej sedaj, ker prvi strel utegne biti že zadnji in te ubiti! — Mladenča gresta iz cerkve, Jožef jako ginjen reče: „Z Bogom, Edvard, jaz grem k spovedi in hočem še danes svoje življenje poboljšati, pri sercu mi je, kakor da bi bila ta pridiga zame res predzadnji strel, in zadnji naj me več ne najde v grehu.“ Edvard se mu posmehuje, ga graja, prime za roko ter vleče seboj, da uni naposled reče: „Danes, Edvard, grem še s teboj, pa jutri, jutri se bom gotovo spreobrn timer.“ Šla sta in celi dan imela pregrešen dir in daj;

¹⁾ Dan. 5, 25—31. ²⁾ Luk. 12, 20.

pozno zvečer se verneti domu. Kar poči strel in Jožef se mertev zverne na tla, nekdo ga je po zmoti imel za svojega sovražnika ter ga je ustrelil! Una pridiga je bila za Jožefa res predzadnji strel, in gorje mu, da ga je tudi zadnji strel zadel v grehu! Edvard je jokaje padel na tla poleg trupla ubozega Jožefa, kterega je bil odvernili od pokore in ki ga je v smertnem grehu zadela smert; pa zanj je bil ta strel predzadnji, precej se je spreobernal in zadnji strel ga je našel v gnadi Božji.

3. Naj večji pa je nespamet in nevarnost, ako se pokora odlaša na smertno posteljo. Res je, da mnogi, ki vedno v grehu živé, nazadnje mirno in prevideni s svetimi zakramenti umerjejo; in ljudje se veselé nad tako dobro smertjo tega grešnika in želé, da bi tudi tako mirno in z vsemi svetimi zakramenti prevideni umerli, kakor on. Pa zapomnite si! po pregrešnem življenji mirno umreti, ne, tega si ne želimo; to je silno nevarna reč. Ker mirno umreti se še ne pravi srečno umreti, in svete zakramente prejeti se še ne pravi gnado Božjo zadobiti. Uni mir pri smerti lahko iz vse drugih vzrokov izvira, kakor iz dobre priprave. Včasih izvira ta mir iz zadolžene nevednosti o zadevah zveličanja in o tem, kar se za srečno smert tirja; včasih iz oslepljenja glede strašnega notranjega stanu, ker svoje življenje sodijo po pravilih spačenega sveta, pa Božjemu sodniku v roke pridejo, ki jih bo sodil po svojih svetih zapovedih; včasih je termasta malomarnost, ki se za greh ali spreobernjenje ne zmeni in tako lahkomišljeno gre v smert, kakor volič v mesnico; velikokrat je oslavljenje vseh dušnih moči vsled bolezni tako, da umirajoči komaj vé, kaj se godi, ko se mu delé sveti zakramenti; pogostoma je to zvijača hudobnega duha, ki grešnika na smertni postelji več ne straši.

ker ga ima že brez tega v svoji oblasti, da mu vsled pravega spreobrnjenja zopet ne uide; dostikrat, in v zadnjem času večkrat kakor nekdanj, in v prihodnje morebiti naj večkrat je pa temu krivo pomanjkanje vere, pri katerem je spreobrnjenje čisto nemogoče. — Veliko bolj gotovo znamnje kakor prejemanje svetih zakramentov in mir umirajočih je prejšnje kerščansko življenje; če je bilo pa življenje slabo, kako bode smert naenkrat dobra?

K dobri smerti je potrebna dobra priprava. Daljna priprava je vse kerščansko življenje, katero pa grešnik popolnoma opusti, ker pregrešno živi; bližnja priprava pa je priprava v bolezni. Bode pa pač tudi čas za to imel? Mnogi ljudje umerjejo nenadoma brez bolezni; nekteri padejo v nezavednost in potem več k zavesti ne pridejo. Pa ko bi tudi čas imel, kdaj in kako se pripravlja? Ne v začetku bolezni, ker še ne misli, da je nevarna; tudi ne, kadar bolezen hujši prihaja, ker ne on, ne drugi ne mislijo, da bi utegnil umreti, in vso skerb obračajo na ozdravljenje telesa; tisti pa, ki nevarnost poznajo, mu tega večkrat ne povedó, ker je to za grešnika jako grenko poročilo. Ako se tedaj kaj pripravlja, godi se to v zadnjem času, ko ga stiskajo bolečine telesne in dušne in skerbi za se in za druge, ga prevzema strah, trud in oslavljenje. Bo li v tem kratkem času pač mogoče dobro doveršiti to za čas in za večnost naj bolj važno in potrebno opravilo, ki je silno težko, ker ga je vedno zenemarjal, ker ga je tedaj čisto nevajen, in ker ima prav malo časa ga doveršiti? Ali mar kdo umirajočemu odvetniku izroči svojo pravdo, od ktere je odvisno vse njegovo premoženje in njegova prostost? Zakaj hočeš tedaj ravno naj važnejši pravdo med tvojo vestjo in med Bogom odložiti na naj težavnejši trenutek v smertni uri? Ali boš tedaj res dobro voljo imel, ali pa

sam sebi lagal, da imaš dobro voljo? Neki mož je jako pregrešno živel, pa postal je star, bolan in smert se je približevala; duhoven ga je na nevarnost opomnil: „Res je, pravi bolnik, veliko in hudo sem grešil, treba se bo spovedati, pridite jutri“! Duhoven pride. „Oh, ravno danes me tako zeló glava boli, da svojih misli ne morem zbrati pridite jutri“! Duhoven zopet pride. „Nikdar se nisem prav spovedal, reče bolnik, sedaj moram vendar spoved prav opraviti, danes bom vest izpraševal, pridite jutri.“ Še tisti dan bil je duhovnik nenadoma poklican, našel je bolnika sicer še pri življenji, ali vidil je pri njem očitne znamenja obupnosti, v kateri je umrl. — Pač je mogoče, da se kdo po dolgem pregrešnem življenji na smertni postelji spreoberne, pa mogoče je le po posebnem čudežu usmiljenja Božjega; tega čudeža pa Bog nikomur ni dolžan, najmanj pa tistim, ki so vse prejšnje vabila k spreobrnjenju zaničevali. Kakoršno življenje, takošna smert, to se poterjuje tisuč- in tisučkrat, preden se enkrat prigodi, da kdo dobro umrje, ki je slabo živel. To tirja tudi Božja pravica, in celo usmiljenje Božje samo, da bi to velike množice ne premotilo in je ne zapeljalo, pokoro na smertno posteljo odlašati, ker Bog nekterim v zadnjih trenutkih daje gnado spreobrnjenja. Zgled desnega razbojnika nikakor sim ne spada. On je bil otrok tolovajev, je med tolovaji zrastel ko nejeverniki, ki nikdar ni nič pravega slišal o Bogu in gnadi pa o vabilih k pokori. Ko je pa na križu v svojem sercu začul klic gnade Božje, se je nemudoma spreobrnil, in ni zgled vedno in vedno odlašane, ampak marveč nagle in vsled prvega klica gnade Božje izvršene pokore.

Angleški veliki kancelar Tomaž Mor pripoveduje o nekem razuzdanem mladenču, kterege so dobri prijatli večkrat svarili, da naj se spreoberne in začne kerščansko

živeti. On pa je odgovarjal: „Gotovo se hočem spreobrniti, pa sedaj še ne; prav za prav je na smertni postelji še dovolj zgodaj za to; ker skoraj gotovo smert ne pride nenadoma, ampak le počasi po dolgi bolezni; in če bi tudi nenadoma prišla, bom vendar imel še toliko časa, da bodem k Gospodu zdihnil štiri besedice. „Gospod, spomni se me“! je rekel desni razbojnik in je umerl srečne smerti, in ravno tako mislim tudi jaz storiti.“ Je li ta mladeneč iz nespameti tako govoril, ali iz prederznosti, tega ne vem, pač pa kakošen konec da je to imelo. Ni namreč umerl še le po dolgi bolezni, ampak nenadoma, in je res imel čas izgovoriti štiri besedice, ter jih je tudi izgovoril, pa ktere? Nekega dne jezdi čez most preko reke Temze, kar se konj tako hudo splaši, da ga ni mogel več vkrotiti, ampak ga je konj treščil čez deržaje v vodo. Padši je pač izgovoril štiri besedice, pa ne v popolnem kesanju besedic razbojnikovih: „Gospod, spomni se mene“! ampak besede, s kterimi se je serdil nad konjem: „Hudič naj ga vzame!“ in s temi besedami se je potopil v valovih. Zato ljubeznjivo in primerno svari sv. Duh: „Nikar se ne motite, Bog se ne pusti zasmehovati. Zakaj kar človek seje, to bo tudi žel.“¹⁾

Poslušajmo še besede nekega izverstnega misijonarja o tej reči: „Ali spoznaš koliki nevarnosti se izpostaviš, če svoje spreobrnjenje na čas bolezni odlagaš? Ali se boš tačas spreobrniti mogel? In ko bi se mogel, boš to tudi storil? Bolezen ti morebiti ne bo pustila ne moči ne časa k temu opraviu. Merzlična vročica in slabost boste tvojega duha toliko omamile, da ti ne bo skoraj več mogoče svoje vesti očistiti, Bog daj, da bi si tudi ti ne skusil, kar

¹⁾ Gal. 6, 7. 8.

je toliko drugih že skusilo. Nekega bolnika so opominjali Božje čednosti ali pobožne dejanja obuditi: „Jaz ne morem,“ jim je odgovoril, moj duh je k temu preslab; ko bi bil s pripravo na smert do zdaj čakal, bi mi bilo nad mojim dušnim zveličanjem pač obupati.“ — Neki ves pobožen redovnik, ko je bil po dolgi bolezni ozdravel, je rekel: „Ko so si prizadevali mi od Božjih reči govoriti, je bil moj duh tako slab, da sem le zmešane besede slišal, njih pomena pa nisem umel.“ — Se je pa pobožnim tako godilo, kakošna bo še le s teboj? Misliš, da ti bo o tisti uri lahkeje in boljše, tebi, ki si tako dolgo v pregrehi in posvetnem razmišljenji živel? Dolga privada ti bo skoraj nemogoče storila, se v svoje znotranje obrniti. Če pa brez ljubezni Božje umerješ, in se smertnemu grehu nisi odpovedal, ne moreš pogubljenju več ubežati. Ali misliš, da se boš v bolezni v četertinki ure naučil, kako bi Boga čez vse ljubil, svoje serce od greha in stvari odtergal, svojo obloženo vest v red spravil? K temu je potreba delj časa in resnobnega premišljevanja; boš pa vse to pač storiti mogel? — K temu je potreba, da svoje serce in svoje misli spreoberneš; — se pa serce in misli človekove tako hitro in lahko spreobernejo? Še zdaj o zdravih dneh bi ti to veliko truda prizadejalo, in ti misliš, da boš to v bolezni kar hitro storiti mogel? Izmed vseh vednost je nar težji vednost: srečno umreti. Kako se hočeš pa ti te velike vednosti še le tačas učiti, ko se ne bodeš ničesar več učiti mogel? Oh, kam si vendar svojo pamet spravil? — Ko bi se hotel pisanja, ali risanja naučiti, ali bi to do smertne bolezni odlašal? Zakaj pa s pripravo za sveto smert tako dolgo čakaš? In vendar, koliko težji je, ko spokornik ali svetnik umreti, kakor pa pisar ali kak umetnik postati! Če zmirom v pregrehi živiš, in misliš,

da se boš o smerti spreobernal in ko svetnik umerl; če zmirom v lenobi in pozabljivosti Božji živiš, in misliš, da boš v sveti gorečnosti umerl, si tistemu bedaku podoben, ki je naenkrat hotel jezik govoriti, ktereга se ni nikoli učil. Oh, kako pozno je, če se hočeš še le tačas učiti prav živeti, kdar bi imel že umreti! Kako težko je tačas kakor svetnik misliti, kdor je popred zmirom kot grešnik mislil! O kako pozno je še le začeti, kadar je treba končati!

Mogoče je, da bi se potem res s pomočjo posebne gnade še spreobernal; pa kako bi mogel to gnado upati, posebno če v pregrehah živeti ne nehaš! In ko bi tudi gnado in čas imel se v boleznι spokoriti, — boš to tudi hotel? Bo ta volja tudi resnična? Ne bo le prazna, le vmišljena volja, ki tvojega serca ne spreoberne? Večkrat zaporedoma je bil kralj Faraon od Boga strahovan in vsakokrat je obljubil storiti, kar je Bog od njega tirjal; pa kakor hitro strahovavke — šibe vsegamogočnega Boga ni več občutil, je že tudi na svoje obljube pozabil. Ravno to storijo večidel vsi tisti, ki svoje spreobrnjenje do konca odkladajo. Spoved sicer opravijo in delajo obljube, katerih bi pa ne storili, ko bi v smertni nevarnosti ne bili; bližnja smert jih s svojo grozo straši, — so pa tudi spreobrnjeni? Velika neumnost bi bila, ko bi se hotel kdo v ladiji odpeljati, pa bi ugodni veter zamudil in viharja čakal; toliko večι neumnost pa bi bila, pravi sv. Evharij, na naj nevarnejši trenutek svojega življenja čakati, da bi si zagotovil svoje zveličanje. — Povej mi, ali v resnici modro ravna tisti, ki svoje večno zveličanje na nekatere sklepe stavi, da hoče svoje življenje poboljšati tačas, ko je že pri kraji? Premisli to resnobo; prevdari vse tako, da se v

dejanje spremení. Te enkrat hudobija preraste, potem bo pač prepozno se po zdravilih zoper njo ozirati.“¹⁾

Iz vsega tega tedaj izhajate dve resnici:

Perviĉ, BoŹje usmiljenje ti je zagotovljeno, ĉe se sedaj spreoberneš. Psalm 135 šteje le 26 verstic, in vendar Bog v njem 27krat zagotavlja, da njegovo usmiljenje terpi na veke. Ali more Bog to še krepkeje poudarjati?

Ako ti tvoja vest oĉita, da si BoŹje zapovedi veliko veĉkrat prelomljeval kakor spolnoval, to vendar BoŹjega usmiljenja ne bo zaderŹevalo, ako se le sedaj spreoberneš, ker Gospod je mnogokrat ponavljal, da tisuĉkrat raji odpuŹĉa in plaĉuje kakor pa kaznuje.²⁾ In ĉe ti vest oĉita, da bi bil mogel po pravici Źe zdavnej pogubljen biti, ĉe se ti dozdeva, da je ĉas usmiljenja Źe potekel in da si Źe pogubljen, to vendar BoŹjega usmiljenja ne bo zaderŹevalo, ako se le sedaj spreoberneš. Ker Bog prisega sam pri sebi: „Ĉe pa reĉem hudobnemu: Umerl boš, umerl (veĉne smerti); in pokoro dela za svoj greh ter prav in praviĉno ravna, bo gotovo Źivel, in ne bo umerl. Vsi njegovi grehi, s kterimi se je bil pregreŹil, mu ne bodo priŹteti; ker je prav in praviĉno delal, bo Źivel, Źivel.“³⁾ In ĉe ti vest oĉita, da je tvoja obsodba morda Źe sklenjena, to BoŹjega usmiljenja ne bo zaderŹevalo, ako se le precej sedaj spreoberneš; tudi Ninivljanom je bila sodba Źe odloĉena in napovedana, pa vendar je mesto doseglo usmiljenje, ko se je spokorilo.⁴⁾ In ĉe ti vest oĉita, da si Kristusovo kri vse Źive dni oskrunjeval in z nogami teptal, da si Kristusa veĉkrat kriŹal in si z njegovo kervjo ves poŹkropljen,

¹⁾ Humbert, Resnice sv. vere, pogl. 25.

²⁾ II. Mojz. 20, 5. 6. in V. Mojz. 5, 10. ³⁾ Eceh. 33, 14 – 16. ⁴⁾ Jona, tudi II. Mojz. 32, 10. in V. Mojz. 9, 14.

tudi to Božjega usmiljenja ne bo zadrževalo, ako se le nemudoma spreoberneš, ker tako-le govori Gospod: „Ako bi bili vaši grehi (rudeči) kakor škerlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rudeči kakor bager, bodo beli kakor volna.“ ¹⁾

Če se ti pa dozdeva, da je tvoja dušna bolezen tako stara, huda, vkoreninjena in terdovratna, da tvoja duša ne more nikdar več ozdraveti, tega nikar ne verjemi! Še danes se lahko ozdravi, ako se le precej sedaj spreoberneš. Kristus sam je vsegamogočni zdravnik, njegova kri pa je nebeško zdravilo, in Gospod zagotavlja: „Zdravi ne potrebujejo zdravnika, ampak bolni. Nisem prišel klicat pravičnih, ampak grešnike k pokori.“ ²⁾ In če se ti dozdeva, da si Božjega Odrešenika tolikokrat križal, da nebes nisi več vreden, in da Gospod nikdar več s teboj prijazen biti ne more, tega ne verjemi. Kakor v bolnišnico naj bolj betežne nar raji sprejemajo in kakor zdravnik nevarnejše bolnemu narprej postreže, tako tudi Kristus naj večim grešnikom z nar večji radodarnostjo skazuje svoje usmiljenje, ako se le precej spreobernejo. Ali morda misliš, da je Gospod zato zavaljo tebe človek postal, da bi ti ne odpustil? in da te je zato ko dobri Pastir 33 let iskal, da bi te ne našel, ko se mu vendar nočeš več skrivati? in da je zato na križu svojo kri, v presvetem zakramentu pa samega sebe daroval, da bi te ne odkupil? Če bi nam ne hotel odpustiti, bi za nas ne bil nič storil, kakor za padle angelje ni nič storil, ker jim ni sklenil odpustiti. — Če ti pa ni še dovolj doseči odpuščenja, če hočeš razun tega tudi še postati velik svetnik, je to tem bolje, in prejel boš preobilnih gnad. Magdalena je bila velika

¹⁾ Iz. 1, 18. ²⁾ Luk. 5, 31. 32.

grešnica — bila je vsem v očitno pohujšanje; ko se je pa spreobrnila, ji je Bog odpustil ter ji razun tega podelil še tako obilnih gnad, da je postala ena naj večih svetnic, in da se v litanijah med svetnicami naj prva imenuje. O sladki Jezus! ko smo bili še tvoji sovražniki, si nas ljubil in odrešil; ko smo te potem neprenehoma križali in za odpuščenje nismo marali, si nam prizanašal in nas k spreobrnjenju klical; ali bi pač mógli zdaj nad tem dvomiti, ko hočemo tvoj klic poslušati in se spreobrniti! — Odpuščenje ti je tedaj zagotovljeno, o grešnik, če se sedaj spreoberneš.

Drugič, se pa res tudi moraš sedaj spreobrniti, če hočeš za gotovo doseči odpuščenje; če misliš to pozneje storiti, je odpuščenje negotovo in bo z vsakim poznejšim dnevom še bolj dvomljivo.

Večkrat se je prigodilo, da so se velike trume vojakov ali pa celi narodi sperli zoper postavnega kneza ter so s tem smert zaslužili. Včasih o takih prilikah okličejo pomiloščenje ali splošno odpuščenje, to se pravi, knez naznani, da je kazen vsem odpuščena, ki se precej zopet povernejo k prejšnji pokorščini; kdor pa tega ne stori, tistega bodo ustrelili, kjer koli ga v roke dobé. Glej, Bog ti sedaj ponuja tako splošno pomiloščenje, in vsak grešnik gotovo zadobi odpuščenje, ako se sedaj spreoberne. Kdor pa hoče poznejšega splošnega pomiloščenja čakati, bo morda med tem že umerl in pogubljen. Ali morda misliš, da moreš Gospodu ubežati in da te nikdar ne bo zasačil? Pojdi doli ter vprašaj pogubljene in odgovorili ti bodo: Mi smo se hotli spreobrniti, pa še le pozneje; pa ko smo nar manj pričakovali, je prišla smert ter nas je našla v grehu! — Ali misliš, da si še premlad, in se boš spreobrnil, ko boš bolj star postal? Ali jih mar nisi veliko poznal, ki

so bili mlajši ko si ti, pa so vendar le umerli? Ako so se tudi ti hotli še le tedaj spreobrniti, ko bi bili nekoliko stareji, potem so že zdavnej pogubljeni in se nikdar več ne bodo spreobrnil. — Ali morda misliš, da se boš pozneje ložej spreobrnil? Ko bi le tudi res bilo! Pa čem dalje grehe doprinašaš, tem slaběji si ti in tvoja volja, tem manjmoč ima gnada Božja, tem hujši pa je navada, grešno breme in moč hudobnega duha. Pretežko ti je sedaj 50 funtov polagoma nesti čez hrib, in vendar si domišljuješ, da boš pozneje s 50 centi z enim skokom spod hriba na vrh prišel. To je nemogoče! Mogoče bi bilo le vsled posebnega čudeža gnađe Božje; pomisli pa, boš li tudi vreden takega čudeža, ako neprenehoma žališ Božje usmiljenje? — Toda vprašajmo Boga samega, je li gotovo, da ti bo pozneje dal drugo splošno pomiloščenje, in bode li pozneje bolj lahko se spreobrniti kakor sedaj? In sv. Duh odgovarja: „Iščite Gospoda, ko se lahko najde, kličite ga, ko je blizo.“ ¹⁾ „Danes, ko njegov glas slišite, nikar ne zakerknite svojega serca, kakor vaši očetje, katerim sem prisegel v svoji jezi: Nikoli ne pojdejo v moj pokoj.“ ²⁾ V svetem pismu je mnogo stavkov, v katerih Bog usmiljenje obeta tistim, ki se precej spreobernejo, nobenega pa ni, ki bi nam zagotavljal en sam trenutek, v katerem bi se smelo spreobrnjenje varno odlašati. V svetem pismu stoji marveč strašno žuganje za vse tiste, ki vabil k pokori ne poslušajo; Bog namreč govori: „Ker sem vas klical, pa ste se branili, ker ste ves moj svèt zaničevali, in moje svarjenje zanemarjali; se bom tudi jaz k vaši pogubi smejal, in posmehoval, kadar vas zadene, česar se bojite, kadar nadloga pridere, in poguba kakor vihar priverši, kadar stiska in težava nad vas pride.“ ³⁾

¹⁾ Iz. 55, 6. ²⁾ Ps. 94, 8—11. ³⁾ Preg. 1, 24—27.

Zakaj pač Gospod tako strašno žuga? Iz ljubezni do nas, da bi nas namreč s tem žuganjem k pokori priganjal in bi mu ne bilo treba to žuganje tudi izpolniti. Zato se spokorni vernimo k svojemu nebeškemu Zveličarju!

B. Neizmerna ljubezen in usmiljenje Jezusa Kristusa vabi grešnika k spreobrnjenju in mu v to potrebno gnado kupi.

Ker je bilo Izraelsko ljudstvo mnogo in hudo grešilo, pa se za opominovanje Božje k pokori ni zmenilo, je Bog naposled pripustil, da je bilo v babilonsko sužnost odpeljano. Pa precej mu je sporočil besede polne očetovske tolažbe in ginljive ljubezni, ktere je sam po preroku Jeremiju govoril: „V Babilonu vas bom (milostljivo) obiskal. . . Jaz (sam) namreč vem sklepe, ki jih imam v misli zavoljo vas, sklepe za mir in ne za nadloge! . . In klicali me boste in pojdete, in molili me boste in jaz vas bom uslišal. Iskali me boste, in najdlji, če me boste iskali iz vsega svojega serca.“ ¹⁾ Te besede se po volji Gospodovi v sveti cerkvi večkrat v letu ponavljajo, ²⁾ da bi nas Gospod tolažil in k pokori priganjal v tej solzni dolini, kamor smo bili zavoljo svojih grehov pahneni iz raja, svoje prave domačije. Vedno se nad nami spolnujejo druge besede sv. Duha: „Ne boš se ne jokaje jokalo (ljudstvo); usmiljeni se te bo usmilil; berš ko bo glas tvojega vpitja slišal, ti bo odgovoril. In tvoje ušesa bodo slišale besedo njega, ki bo za herbtom opominjal: To je (prava) pot, po nji hodite in ne ognite se ne na desno, ne na levo.“ ³⁾ Oh, da nas mora Gospod za herbtom opominjati! Toda z grehom smo mu žalibog herbet obrnili, pa namesto da bi nam tudi on obrnil herbet in svoje

¹⁾ Jer. 29, 10—13. ²⁾ 23. in naslednje nedelje po Binkoštilh pri začetku sv. maše. ³⁾ Iz. 30, 19—21.

kazni za nami poslal, gre sam milostljivo za nami, in ker smo se bili še dalje od njega odmaknili, nas je Božji Odrešenik milostno skoz 33 let klical, ter je kot dobri Pastir za nami hodil ter se ni vstrašil nobenega truda in nobenega ternja, ampak je mislil le na našo rešitev. In Gospod je našo spravo z Božjo pravico tako vravnal, da ne dosežemo samo enkrat odpuščenja in pravice do nebes, ampak jo tolikokrat vnovič zadobimo, kolikorkrat jo zgubimo, pa se zopet s pravim spreobrnjenjem k Bogu povernemo. In res bi jih bilo le malo rešenih, če bi se móglo odpuščenje le enkrat zadobiti. Kje je bil kdaj kak vladar, ki bi bil dvakrat ali celó trikrat kakemu človeku odpustil njegove hudobije? Ni ga tudi očeta, ki bi svojemu sinu njegove vedno in vedno ponovljene razžaljenja odpustil.

Še dalje pa je segala ljubezen Gospodova v tem, da moremo tako lahko najti in zadobiti zaklad njegovega usmiljenja. Ko bi tirjal očitno osramotenje pred celo deželo in naj hujši spokorne dela, preden bi nam blagovolil podeliti odpuščenje, bi bila to vendar neizmerna gnada, ker je grešnik zaslužil večno terpljenje, ne pa odpuščenja. Pa Gospodu je dovolj, da imamo nad grehom pravi čeznatorni kes in resnično voljo se nemudoma poboljšati, in to nas pripravne stori za zakrament svete pokore, v katerem se nam podeli zasluženje Jezusa Kristusa, in sicer tako popolnoma, kakor da bi bilo samo za nas same odloženo. Vsled tega vsaki grešnik lahko zadobi odpuščenje, veliko laglje kakor v starem zakonu, ko zakramenta svete pokore niso imeli, in so le tisti grešniki zadobljevali odpuščenje, ki so imeli popolnoma kes ali ljubezen do Boga.

Tolikanj težji pa je bilo Gospodu samemu, nam ta odrešilni zaklad pridobiti. Neizmerna gnada je bila, da nas je po svoji podobi vstvaril, in za svoje otroke sprejel ter

za nebesa odločil; pa to mu ni prizadejalo nobenega truda, nobenih bolečin, ampak je le zbudilo čut njegove očetovske ljubezni. Da nas je pa iz greha zopet izvlekel in odrešil, stalo ga je neizmerno veliko naj bridkejšega terpljenja, naj hujših bolečin in neizrečenih pokoritev. Silno težko je že bilo neizmerno grešno breme celega sveta nase vzeti in Božji pravici zanj zadostiti. Pomisli le, koliko razno-terih grehov in hudobij je bilo že storjenih od prvega greha do včlovečenja Kristusovega, in koliko jih bo še storjenih od tadaj do konca sveta. In vse to je bilo nebeškemu Odrešeniku pred oči postavljeno in naloženo, da bi s to grešno butaro stopil pred Božjo pravico in za njo zadostil, kakor da bi bil vse te grehe sam storil. Misli si naj nežnejšega človeka, kteremu se naj manjši nesnažnost silno studi; in ta človek bi mógel na nago obleči obleko, v kateri je nekdo za černo kugo umerl in že na pol segnjil, polno gnoja, smradu červov in gnjilobe — ali bi prevelikega studa in strahu ne skopernel? Tudi Jezus je popolnoma poznal grešno gnjusobo celege sveta, in vendar je sklenil jo kakor obleko na se dejati in 33 let v njej živeti, terpeti in umreti. V tej ostudni obleki se je pred Božjo pravico postavil, se ponižal ter obljubil ji s svojim življenjem in terpljenjem popolnoma zadostiti. — Kako neskončno težko pa je bilo prevzeti vse terpljenje, vse bolečine, ktere si je grozovitost ljudi in hudobija peklenskega duha izmisliti móгла? Nam se terpljenje, ki je še daleč od nas, se ve da ne zdi tako hudo, ker ga zavoljo daljave prav ne spoznamo. Gospodu pa je stalo vse terpljenje njegovega celega življenja že pri njegovem včlovečenju tako jasno in živo pred očmi, kakor na Oljski gori, kjer je same groze vsled tega kervavi pot potil, in kakor takrat, ko je raznotere muke resnično terpel. — In kako silno težko je

bilo zanj tudi vse, kar je vse svoje življenje delal, terpel in prenašal, da bi nam odpuščenje zadobil in to odpuščenje kolikor mogoče polajšal! Kako neskončna milost in ljubezen bi bila, ko bi nam bil odpuščenje zadobil samo s priprošnjo brez kakega terpljenja! Pa odkupil ga je z neskončno ceno, in med tem ko mu Božja pravica neizmernih dolgov, ktere je za nas prevzel, ni prav nič zbrisala, je pa on nam zbrisal vse. Od tod tedaj ta dvojni čudež: Kristus naj ljubeznjivši Sin Božji, neskončno sveti, nad katerem ima nebeški Oče vse svoje dopadajenje, se izroči rabeljnom in zapuščen umerje na križu! Nas pa, razžaljivce Božje in morivce Božjega Sina, usmiljeni Bog tako ljubeznjivo sprejme in povzdigne k časti otrok Božjih. V neskončni ljubezni namreč je bil nebeški Oče sklenil in Božji Odrešenik dopolnil, da je naše grehe nase vzel in se za nje pokoril, nam pa podelil svoje zasluženje in svoje pravice. Kar je težkega in težavnega, ko hočemo zadobiti odpuščenje svojih grehov, je Gospod opravil, kar je pa lahkega, je nam prepustil, da opravimo, namreč spreobrnjenje serca, k čemur nam pa še daje svojo pomagajočo gnado.

Premišlujmo sedaj Božjega Odrešenika, kako nas k spreobrnjenju vabi s strahom in ljubeznijo, kako milostljivo grešnike sprejema ter jim odpušča, in kako naj hujši bolečine terpi, da nam zadobi zaklad odrešenja.

I. Gospod priganja k pokori s strahom.

Enkrat so Gospodu neki ljudje pripovedovali, da je Pilat pomoril nekaj Galilejcev, in sodili so, da so bili to gotovo veliki grešniki, ker je Bog tako nesrečo pripustil. Gospod pa je odgovoril: „Povem vam, da ne; ampak če

se ne spokorite, boste vsi ravno tako poginili.“ Potem jim je povedal podobno priliko: „Ali unih osemnajst, na ktere je siloamski stolp padel, in jih je pobil, menite li, da so oni krivičniši bili, kakor vsi ljudje, kateri v Jeruzalemu prebivajo? Povem vam, da ne; ampak če se ne spokorite, boste vi ravno tako poginili.“ ¹⁾ Med poslušavci so bili pa tudi učenci in aposteljni in še mnogi drugi, ki niso bili veliki grešniki. In od vseh Gospod tirja pokoro, koliko bolj jo tedaj tirja od tistih, ki jim veliki grehi vest težijo.

Gospod potem grešnika popisuje v podobi nerodovitnega figovega drevesa, in nam o raznih časih svojega triletnega podučevanja njegovo zgodovino v raznih oddelkih pred oči stavlja. Najpred žuga drevesu, ker nobenega sadu ne obrodi; pripoveduje namreč: „Nekdo je imel figovo drevo zasajeno v svojem vinogradu, in je prišel sadu na njem iskat, in ga ni našel. Rekel je pa gorniku: Glej, tri leta je, kar hodim iskat sadu na tem figovem drevesu, in ga ne najdem; posekaj ga tedaj, čemu še prostor jemlje? On pa je odgovoril in mu rekel: Gospod še to leto ga pusti, da ga okopljem in mu pognojim, če kje sad obrodi; če pa ne, ga boš potlej posekal.“ ²⁾ To drevo je podoba človeka, ki ne obrodi ne [sadu kerščanskega življenja, ne pokore, dasiravno stoji na naj rodovitnejši zemlji, v svetem vinogradu Cerkve Božje. Le samo perje ima, figovo perje, s katerim svoje grehe pred svojimi lastnimi očmi pokriva. Gospod tedaj sklene, da naj v grehu umerje, da k spreobrnjenju odločenega časa ne bo vedno obračal v nove grehe. Pa gornik (vertnar), t. j. sveta Cerkev, angelj varh, kerstni patron, Marija sama, zanj prosijo, in si na vso moč prizadevajo, da bi ga k spreobrnjenju pri-

¹⁾ Luk. 13, 1—5. ²⁾ Luk. 13, 6—9.

pravili. — Ali je bil Gospod omenjenemu drevesu prizanesel, in je drevo sad obrodilo? Sv. evangelij nam na omenjenem mestu tega ne pové. Pa pozneje, cvetno nedeljo, Gospod to priliko zopet omenja in sicer pod podobo mesta Jeruzalemskega. Iz nje je razvidno, da mu je bil naprošeni obrok dovolil, da je pa čas prizanesljivosti zopet zastonj potekel, kar je Gospoda tako bolelo, da se je nad njegovim poginom zjokal: „Ko se je približal (Jeruzalemu) in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim, rekoč: Da bi bilo spoznalo tudi ti in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Ker prišli bodo dnevi nad té, in tvoji sovražniki te bodo obdali z zasipom, in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani, . . . zato ko niso spoznalo časa svojega obiskanja!“ ¹⁾ Ubogi grešnik! Gospod vidi, da je čas prizanesljivosti potekel razun enega samega dneva; ta ti je k spreobrnjenju še puščen; Gospod te tako zeló ljubi, da se zavoljo tvoje nevarnosti trese in se že zdaj joka, ker vidi, da te bo Božja pravica potem nemudoma pokončala. Da bi tedaj saj danes, poslednji dan milosti, spoznal, kako si se zoper Gospoda pregrešil, kaj je Gospod iz ljubezni do tebe za tvojo rešitev že storil, in kako ti večno terpljenje žuga, če se precej ne spreoberneš! — Pa nesrečni grešnik se je tudi za te solze Gospodove tako malo zmenil, kakor za njegovo prejšnje žuganje. Zato gre Božja pravica svojo pot. Že drugi dan, v pondeljek, Gospod zopet stopi pred nespokornega grešnika in sicer vnovič v priliki figovega drevesa, ktero je pa sedaj preklel. Pisano je námreč: „In drugi dan, ko so šli iz Betanije, je bil lačen. In ko je od daleč figovo drevo vidil, ktero je imelo perje, je šel, ako bi morebiti kaj na njem

¹⁾ Luk. 19, 41 — 44.

našel, ... pa ni nič drugega našel kakor perje... In Jezus je spregovoril in mu rekel: Na vekomaj naj nihče nikoli več sadu s tebe ne jé! In njegovi učenci so slišali. . . In ko so zjutraj (druzega dne) memo šli, so vidili figovo drevo do korenine vsahnjeno. In Peter se je spomnil in mu je rekel: Učenik, glej, figovo drevo, ki si ga preklel, je usahnilo.“ ¹⁾ Taka je smert grešnika, kteremu prizanesljivost Božja v nespokornosti poteče. — Kaj tedaj še ostane? Figovo drevo posekajo in sežgó: „Sekira je že (nerodovitnim) drevesom v korenino nastavljena. Vsako drevo tedaj, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo.“ ²⁾ „Ako kdo v meni ne ostane, pravi Jezus, bo venkaj veržen kakor (nerodovitna in zato odrezana) mladika, in bo usahnila, in jo bodo pobrali in v ogenj vergli, in zgori.“ ³⁾ „Sin človekov, kaj bo z lesom vinske terté, (ki se ko nerodovitna mladika odreže?) . . Glej, ognju se dá v žert! . . Za tega voljo govori Gospod Bog: Kakor dam les vinske terté izmed gozdnega lesa ognju žreti, tako bom dal prebivavce v Jeruzalemu. . . Ogenj jih bo požerl in zvedili boste, da sem jaz Gospod, ker ste bili (nespokorni) prestopovavci (grešniki).“ ⁴⁾ V podobi se je to vresničilo, ko je bilo mesto Jeruzalemsko razdejano in požgano, v resnici pa se spolnuje vsaki dan nad mnogimi nespokornimi grešniki. Gospod nas tedaj k pokori priganja s strahom!

II. Še močnejše Gospod vabi k pokori z ljubeznijo.

Najpred nam Gospod to ljubezen kaže v mnogih prilikah, potem pa tudi v mnogih zgledih velikih pomiloščenih grešnikov.

¹⁾ Mark. 11, 12—21. ²⁾ Mat. 3, 10. ³⁾ Jan. 15, 6. ⁴⁾ Ezech. 15, 2—8.

1. Prilike. Ubogi grešniki so to ljubezen Gospodovo naglo zapazili in bili so od nje tem bolj ginjeni, ker so pri farizejih vidili le zaničevanje in terdoserčnost. Zato pripoveduje sv. evangelij: „Približali so se mu pa colnarji in grešniki, da bi ga poslušali. In farizeji in pismarji so godernjali, rekoč: Ta grešnike sprejema in je ž njimi. Pa povedal jim je priliko, (v kateri se jim predstavlja kot dobri Pastir), ki ima sto ovac in eno izmed njih zgubi, ter popusti devet in devetdesetere v puščavi in gre za zgubljeno, dokler je ne najde. In kadar jo najde, jo zadene vesel na svoje rame; in ko pride domu, pokliče prijatelje in sosede, in jim reče: Veselite se z menoj, ker sem našel svojo zgubljeno ovco.“ Zakaj pač Gospod eno samo dušo tako visoko ceni, in sicer nezvesto dušo, ki ga je po grehu zapustila in še celó križala? Saj ima še brez števila drugih duš, ki so mu zveste; saj more še tisučkrat več ljudi in angeljev vstvariti, ki bi ga brez vsega truda zvesto ljubili. Zakaj se z britkim iskanjem ene same ovčice tolikanj trudi? Samo iz ljubezni, da bi jo kdaj mogel zveličati in bi ne bil prisiljen jo pogubiti. Njegovo veselje je ovčico srečno viditi, če tudi sam zavoljo tega terpi. Zato jo zadene na svoje rame, da ji odvzame ves trud in jo hitrejši spravi naprej na potu zveličanja, ter si šteje v posebno srečo, da je ovčico obvaroval nesreče, in zagotavlja: „Povem vam, da tako bo v nebesih veči veselje nad enim grešnikom, kateri se spokori, kakor nad devet in devetdeseterimi pravičnimi, kateri ne potrebujejo pokore.“ ¹⁾ In berš potem pripoveduje drugo priliko: „Ali ktera žena, ki ima deset denarjev, ako en denar zgubi, ne prižge luči in ne pomete hiše, ter ne išče skerbno, dokler ga ne

¹⁾ Luk. 15, 1—7.

najde? In kadar ga najde, pokliče prijateljice in sosedinje, rekoč: Veselite se z menoj, ker sem našla denar, ktereга sem bila zgubila.“ ¹⁾ Tudi v tej priliki Gospod popisuje svoje lastno veselje, ki ga ima, ko zgubljeno dušo zopet najde. Se ti pa ne dozdeva, da se sosede ženski posmehujejo, ker toliko hrupa dela, ko majhen denar zgubi ali najde? Gospod hoče s tem le naznaniti, da bi sam naj manjši škode ne imel, ako bi ne samo ena duša, ampak vsi ljudje, vsi svetniki in angeli od njega odpadli in pogubljeni bili; samo na sebi in v primeri z njegovimi neskončnimi lastnostmi, bi ga to tako malo brigalo, kakor ko bi naj bogatejši cesarica na svetu zgubila naj manjši denar. Pa vsled njegove neskončne ljubezni in njegovega usmiljenja ga zguba ene same duše tako strašno boli, da je raji, kakor da bi se duša pogubila, z nebes prišel na zemljo, ter prižgal luč svete vere in 33 let iskal dušo; naposled pa je nebo in zemljo povabil, da naj se ž njim veselita, ker je zgubljeno dušo našel!

Pa Gospodu ne zmanjka prilik, da bi popisal ljubezen svojo do grešnika, ki se spokori, zato nam precej potem pripoveduje še priliko o zgubljenem sinu. Ker je že sama na sebi dovolj znana, hočemo le omeniti, da je sin vse storil, kar je vzbujalo jezo očetovo, da pa oče vendar ničesar ni opustil, da bi mu pokazal svojo prečudovito ljubezen. Zgubljeni sin je prederzno stopil pred očeta ter mu je rekel: „Daj mi del blaga, kteri meni gre.“ In ko mu ga je dal, je z razuzdanim življenjem vse zapravil. Tako tudi človek, ki smerten greh stori, vse svoje premoženje, svoje natorne in čeznatorne darove, ki mu jih je Bog dal: življenje, zdravje, dobro ime, premoženje, posvečujočo gnado

¹⁾ Luk. 15, 8—9.

Božjo in druge gnade, nebeški mir, strah Božji, vest, pobere ter zapravlja v razžaljenje nebeškega Očeta, ki vsakemu pušča prosto voljo. In grešnik se poda od Boga v daljno deželo, namreč izpred nebes pred vrata peklenške, od Boga k hudobnemu duhu, iz sinovstva Božjega v sužnost satanovo. Iz sovraštva do Boga ga hudobni duh kolikor mogoče oskrunja, da bi podobo Božjo v njem omaževal; odločen je kot otrok Božji sedeti na prestolu nebeškem, hudobni duh pa ga je naredil za svinjskega pastirja, za sužnja ostudnih sladnost, ki ga pa tako malo nasitujejo, da bi skoraj poginil. Koliko sramoto je tedaj svojemu očetu napravil, kako je oskrunil njegovo visoko spoštovano ime, ko zapravljuje, požeruh, razuzdanec, svinjski pastir in suženj. Naposled pa je šel sam v sé ter je sklenil se k svojemu očetu poverniti. Pa ko od daleč zagleda očetovo hišo, se začne bati in bi nevidoma rad pobegnil; toda oče ga je že od daleč zagledal in spoznal, ter je prišel in se ga oklenil okoli vratu, in ga poljubil. Pač čudno je bilo to, da je oče, ko je zvedel vse njegove hudobije in zanikernosti, vendar le po njem hrepenel in vedno gledal, ali se morebiti ne poverne; in ko je prišel, namesto da bi ga bil zvezal, pretepal in zaperl, kakor je bil pač sto- in stokrat zaslužil, ga tako ljubeznjivo sprejme, kakor da bi bil njegov naj boljši sin, ki je iz ljubezni do očeta svoje življenje daroval in mu povsod čast delal. In on pokliče svoje hlapce ter jim reče: „Hitro prinesite najboljše oblačilo, in oblecite ga, in dajte mu perstan na roko in čevlje na noge, in pripeljite pitano tele in zakoljite, in hčemo jesti in se gostiti, zakaj ta moj sin je bil mertev, in je zopet oživel, je bil zgubljen in je najden. In so se začeli gostiti.“ ¹⁾ Kdo so ti hlapci, ki morajo vse to storiti?

¹⁾ Luk. 15, 11 — 24.

Sveti prošnjiki, angelji varhi, sploh vsi, ki k spreobrnjenju grešnikovemu pomagajo, duhovni, spovedniki. Kaj pa je ta prelepa obleka? Obleka nedolžnosti, spokorne nedolžnosti namreč, ker obleke kerstne nedolžnosti ne more več dobiti; vsaki smertni greh namreč razporje to obleko in jo gerdo omadežuje. Pa spretna šivilja (mojškra), t. j. sv. Cerkev, ki po mašnikih deli zakrament svete pokore, vzame zlate niti in bisere (zasluge Kristusove), in s prekrasno vezenino prešije raztergano obleko, madeže pa izpere z vodo spokornih solzá in s kervjo Jagnjeta Božjega, in tako ta obleka res postane naj bolji oblačilo, to se pravi, spokorna nedolžnost je še lepši kakor kerstna nedolžnost, če spokornik razodeva več ponižnosti, več ljubezni, več gorečnosti za Boga, in več prizadevanja kakor nedolžni. Perstan na roki je pa znamenje, da je zopet postal plemenit in otrok Božji, ter priča, da ga Bog ne sprejme ko najemnika, kakor je sam prosil, ampak ko svojega ljubega otroka; ta perstan je zaročni perstan, s katerim se hoče Kristus s spreobrnjeno dušo zaročiti, če bo pokazala dovolj zvestobe in ljubezni. Čevlji na nogah pa pomenijo vernitev k Bogu, in imajo tisti namen, iz kterega je tudi dobri Pastir zgubljeno ovčico na ramah nazaj nesel; oni pomenijo za spreobrnjenca čast otrokovo, ki ne hodi bos okoli kakor najemniki, pomenijo nebeško čutilo, ker naj se odsihmal več z zemljo in njenimi slastmi ne omadežuje. Kaj pa še le gostija! Jagnje Božje samo zakoljejo, da v zakramentu presvetega rešnjega Telesa spreobrnjeni jedó meso, in pijó kri Jezusa Kristusa samega! — Je li tedaj mogoče, da bi nekteri grešniki pri toliki ljubezni Gospodovi ostali terdovratni in bi se ne spreobrnili?

2. S pomilostovanji ubogih grešnikov je Gospod razodel svojo ljubezen do njih v njeni pravi podobi.

Neko noč je Gospod molil na Oljski gori. Zjutraj zgodaj pa je zopet prišel v tempelj, in vse ljudstvo je prišlo k njemu, in jih je sedé učil. — Pripeljajo mu pa pismarji in farizeji ženo, ki so jo bili v prešeštvu dobili; in so jo v sredo postavili, in so mu rekli: „Učenik, ta žena je bila sedaj v prešeštvu najdena. V postavi nam je pa Mojzes zapovedal take kamnjati. Kaj tedaj ti praviš?“ To so pa rekli, ker so ga skušali, da bi ga mogli zatožiti. Jezus pa se je pripognil in je s perstom pisal na tlà. Ko pa niso jenjali ga vprašati, so je sklonil in jim je rekel: „Kteri vas je brez greha, naj prvi verže kamen v njo.“ In se je zopet pripognil in pisal na tla. Kadar so pa to slišali, so eden za drugim ven šli . . Jezus pa se je sklonil in je rekel: „Žena, kje so tisti, ki so te tožili? Ali te ni nobeden obsodil?“ Ona je rekla: „Nobeden, Gospod!“ Jezus pa je rekel: „Tudi jaz te ne bom obsodil, pojdi in nikar več ne greši!“ ¹⁾ — Brez dvoma je Gospod to ubogo grešnico v sercu že dolgo svaril, da naj greh zapusti in se spreoberne, pa zastonj; mera gnade Božje je bila morebiti že izpraznjena, mera njenih grehov pa napolnjena, le še nekaj dni, in morebiti bi bila v grehih umerla in se pogubila. Toda v svoji Božji previdnosti je pripustil, da so jo v grehu našli in siloma k njemu pripeljali. Blagor tej nesrečni grešnici, da je vsaj zdaj gnado Božjo poslušala, s katero je Kristus serce nagibal in jo s kesanjem in spokornim duhom navdajal. Prešeštvo je v mnogoterem oziru in tako zelo pregrešno, da so nekteri, dasi po krivici, učili, da ne more odpuščeno biti; farizeji so hotli omenjeno ženo tedaj kamnjati, in so vprašali Jezusa, kaj pač on reče, da naj storé. Mislili so si, da jo bode prav prizanesljivo sodil

¹⁾ Jan. 8, 1—11.

in ji tako majhno kazen naložil, da bodo imeli vsled tega vzrok njega samega kamnjati. Namesto odgovora pa se je pripognil na tla, kakor da bi bil hotel reči: „Moj namen ni grešnika kaznovati, ampak odrešiti; zato sem se z nebeškega prestola pripognil na zemljo ter bom povzdignjen na križu in bom celó smert terpel, katero je grešnik zaslužil.“ Ženo je med tem prešinil popolnoma kes in terdno je sklenila odslej spokorno živeti, zato ji je Gospod prizanesil ter jo je v miru odpustil od sebe.

Nekega dne je prišel Jezus o naj hujši poldanski vročini k mestu Samariji; zeló je bil spehan in truden od dolgega pota ter se je vsedel k studencu. Pa še veliko bolj truden je bil od hoje po solzni dolini, kjer je ubogo nečisto grešnico iskal, ktere se je ravno sedaj ljubeznjivo spominjal in jo pri vodnjaku pričakoval. „Pride namreč žena iz Samarije vodo zajemat. Jezus ji reče: Daj mi piti!“ Res je bil silno žejin in ji je hotel dati priliko storiti dobro delo ter tem laglje zadobiti gnado spreobrnjenja; pa še veliko bolj je hrepenel po drugi, žlahtnejši vodi, po njenih spokornih solzah, ki bi njemu veselje, njej pa veliko korist napravile. Zato jo je sam napeljal k spoznanju njenih grehov, brez kterega ni pravega kesa, pa tudi ne odpuščenja; rekel je tedaj: „Pojdi, pokliči svojega moža in pridi simkej. Žena je odgovorila in rekla: Nimam moža. Jezus ji reče: Prav si rekla: Nimaš moža; zakaj pet mož si imela, in kterega sedaj imaš, ni tvoj mož. . . Žena mu reče: Gospod, vidim, da si ti prerok“, ¹⁾ in poznaš skrivnosti moje pregrešne vesti. Gospod pa ji je odkril, da je Mesija ter jo je tako popolnoma spreobrn timer, da je potem hitela v mesto in še mnogo drugih ljudi k

¹⁾ Jan. 4, 4 - 42.

njemu pripeljala. Ta oseba je bila tako velika grešnica, da se je bil njen prvi mož ločil od nje. Ker je bilo Judom pripuščeno nov zakon skleniti, se je vnovič omožila; pa zopet je tako razuzdano živela, da jo je tudi ta mož zapodil, in za njim še trije drugi možje. Od petih mož ločena je živela še s šestim, ki pa ni bil njen mož. Pa vse te mnogoletne njene hudobije Gospoda niso zadrževale, da se je nje milostljivo spominjal, jo kot pomoči potreben popotnik za dobro delo prosil ter jo preprijazno spreobernal. — Ne boj se tedaj, o ubogi grešnik kdor koli si, in verni se k Gospodu nazaj, ki te je ko dobri Pastir toliko časa iskal, da je bil truden; tvoje spokorne solze ga bodo razveselile, tebe pa obvarovale večnega pogubljenja; spreoberni se, pa še danes brez odlašanja!

Govorimo še o sv. Magdaleni, ki je med vsemi takimi spokornicami naj imenitnejši in je zavoljo svoje velike spokorne gorečnosti od Boga prejela gnado, da je posebna varhinja (patrona) in prošnjica za vse tiste, ki se hočejo resnično spreoberniti.

Magdalena je bila dober otrok prav dobrih staršev, sestra svete Marte in svetega Lazara. Jako skerbno je bila izrejena, in je imela ljubeznjivo, po ljubezni hrepeneče serce, ki je bilo odločeno Boga ljubiti s serafinsko ljubeznijo in od njega zopet prečudno ljubljeno biti. Kako je pač prišlo, da je ta ljubi otrok na tako strašne pota zašel? Brez dvoma so bili starši zgodaj pomerli, in ko je nenavadno berhka Magdalena dorastla, pobožni brat in sestra nista do nje imela toliko moči, kakor prilizovavci in občudovavci, ki so od vseh strani k njej zahajali; čedalje manj in manj se je za brata in sestro zmenila ter se čedalje bolj zapletla v zanjke prilizovavcev; nečimernost svetá jo je slepila kakor nekdanj kralja Salomona; v domačem gradu ji

je bilo presamotno in predolgočasno, vleklo jo je v obljudeno mesto, da bi kaj vidila in videna bila, postala je čedalje bolj prederzna in lahkomisljena, in preden je mislila je že bila padla v prvi smertni greh! — Morda se je nad tem prestrašila, morda je začela resnobno misliti na spreobrnjenje in pokoro, pa ni se hotla verniti k bratu in sestri; prilizovavci so jo še bolj preslepili, padla je v drugi, tretji, petdeseti greh itd.; njena nesramnost je bila kmalo povsod znana in kmalo so začeli očitno govoriti o njenem pohujšljivem življenji, in naposled je bila celemu mestu v očitno pohujšanje; vse njene dušne moči so bile ostrupene, čedalje bolj in bolj je zabredla tudi še v mnoge druge grehe, ki so z nečistostjo v zvezi, vse strasti so se po njenem sercu dervile in naposled je bila obsedena od sedmerih hudobnih duhov. ¹⁾ O predragi biser, namenjen za krono Božjo, pa od druhali razuzdancev pomendran v blato! O ljubeznjivo dete, odločeno postati ljubljeneč Matera Božje in tempelj sv. Duha, ki je pa sedaj polno gnjusobe in berlog hudobnih duhov!

Kakor pozneje Marjeta Kortonska je gotovo tudi Magdalena pogostoma bitko čutila, kako jo je njeno nesramno življenje peklo, gotovo je velikokrat objokovala svojo revščino ter si sto- in stokrat želela, da bi se pregrešne zveze že skoraj raztergale. Pa same po sebi se ne raztergajo; to se zgodi le po resnem prizadevanji. Kar sliši o velikem pridigarju pri reki Jordanski, sv. Janezu Kerstniku, ter vidi, kako sto in sto grešnikov k njemu hiti, ki se spreobrnjeni in potolaženi vračajo; pa Magdalena sliši tudi, kako oster je on proti sam sebi in proti grešnikom, ter tega vabila gnade Božje ne posluša. Janez je namreč živel

¹⁾ Luk. 8, 2.

še v stari zavezi, kjer je bilo odpuščenje grehov veliko težji kakor sedaj; on ni bil Jagnje Božje, ki grehe od grešnika odjemlje in jih samo nase naklada ter se za nje pokori, in razun tega tudi še grešnika k potolaženi milosti Božji nazaj pelje. Kar se to Jagnje Božje samo pokaže: namreč Jezus Kristus; vse dere za njim, tudi mnogo velikih grešnikov; ki pa sami niso k njemu prišli, k tistim je Gospod sam šel. In bil je tako usmiljen in ljubeznjiv, da so se grešniki z veseljem spreobračali in da so ga farizeji še zmerjali in ga hotli umoriti, češ, da je z grešniki predober. Tudi Magdalena je prišla k pridigi Gospodovi; mogočno je milostni glas usmiljenega Odrešenika v njeno serce segal ter jo je ginil, pretresil in naposled spreobernal.

Magdalena je čutila težo svojih grehov, ki so se kakor kačji svitek ovijali okoli njenega serca, in ki se jih je želela znebiti; čutila je sramoto svojega dosedanjega življenja, in noben trenutek ni hotla v njem ostati; čutila je težo brezštevilnih razžaljenj neskončno dobrega, prizanosljivega, ljubeznjivega Boga, in serce ji je vsled tega hotlo počiti; čutila je velikost pohujšanja, ki ga je toliko časa v mestu dajala, in močno je želela, da bi ga odpravila in z dobrim zgledom kolikor mogoče zopet poravnala. Po vsaki ceni in neutegoma je tedaj hotla iti k Božjemu Odrešeniku. Pa kako bode k njemu prišla? Kje je? Bil je ravno v hiši nekega farizeja pri jedi. Njeno spreobrnjenje je móгло pa še premagati mnogo hudih zadržkov. Hudočni duh jo je dolgo dolgo v svoji oblasti imel; služila mu je za ternek ali mrežo, v katero je bil že vjel tudi mnogo drugih duš, zdaj pa naj se mu izvije; zato ji je šepetal na ušesa: „Tako si še mlada, in se hočeš že spreobrniti? Si moreš navajene sladnosti življenja li odreči? Sto in sto jih preslavlja tvojo lepoto, hočeš li narediti, da

se ti bodo ljudje smejali? Ta učenik te bo iz sto in sto vzrokov zaničeval; mu li moreš pred oči priti? Farizeji, pri katerih zdaj já, že tako zaničujejo vsakega grešnika; kako se bo toraj tebi, očitni grešnici, tam godilo? Ne hodi tedaj v hišo, sicer te bodo sramotno zapodili!“ Pa gnada, katero je bil Kristus (d daleč zbudil v njenem sercu, ji je pomagala vse premagati; pripravljena je bila vse storiti in terpeti, kar bi bilo za spreobrnjenje potrebno, in na zadnje ji je bilo še ljubo, da ni mogla drugači priti k Gospodu kakor osramotena pred prevzetnim farizejem, ker je na ta način hipoma premagala strah pred ljudmi, ki jo je toliko časa zaderževal v krempljih hudobnega duha. Zaupljivo in serčno je tedaj stopila k Gospodu pri jedi sedečemu.

Sv. evangelij to pripoveduje tako-le: „Gospod je prišel v hišo farizejevo in k jedi sedel. In glej, žena v mestu, ktera je bila grešnica, . . je prinesla alabastrovo pušico mazila, in je zad k njegovim nogam stopila ter mu je začela s solzami noge močiti, in jih je z lasmi svoje glave brisala, in z mazilom mazilila. Farizej pa, kateri ga je bil povabil, je sam pri sebi rekel: Ko bi bil on prerok, bi pač vedil, kdo in kakošna je žena, ki se ga dotikuje, da je grešnica!“ Res je smel vprašati: Kako more Gospod te oči, te ustnice, te lase, te roke, to mazilo pač prenašati? Saj so iz teh oči strupeni pogledi leteli v tisučere serca; te ustnice so se omadeževale z brezštevlnimi nečistimi poljubki; ti lasje so bili zanjke, v ktere je hudobni duh leta in leta neumerjoče duše lovil; te roke so le nečistosti stregle. Kako more Gospod tako ravnanje te nesramne ženske sedaj terpeti? O kako vse drugači pa je Jezus sodil o skesani grešnici! Ker glej: „Jezus je odgovoril in rekel: Simon, ti imam nekaj povedati. Neki

posojevavec je imel dva dolžnika; eden je bil dolžan 500 denarjev, eden pa petdeset. Ker nista imela s čem plačati, je obema odpustil. Kteri tedaj ga bolj ljubi? Simon je odgovoril in rekel: Ménim, da tisti, kteremu je več odpustil. On pa mu je rekel: Prav si razsodil. In se je obrnil k ženi in je rekel Simonu: Vidiš to ženo? Sem prišel v tvojo hišo, in mi vode za noge nisi dal; ta pa mi je s solzami noge močila in s svojimi lasmi jih brisala. Poljubka mi nisi dal; ta pa, kar je v hišo prišla, mi nog ni jenjala poljubovati. Moje glave nisi z oljem mazilil; ta pa mi je noge z mazilom mazilila.“ O prečudna dobrota Gospodova! Farizej je pač krivično sodil Magdaleno, ker jo je imel še za grešnico, ko je bila že spokornica; pa zmotil se je le gledé časa, ker prej je dolgo ko grešnica očitno pohujšanje dajala. Še veliko veči krivico je delal Gospodu: ker Magdalene ni terdoserčno in zaničljivo zapodil, ampak ker jo je milostljivo sprejel, je farizej mislil, da Gospod ni prerok, da pač tudi sam ni tako čist kakor farizeji; mislil je, da početje Magdalenino ga je bolj omadeževalo, in da je prav napačno ravnal s to očitno grešnico. Jezus je vse to vedil, ter se je tudi oglasil k zagovoru; pa ni zagovarjal samega sebe zoper krivične misli farizejeve, ampak izgovarjal je Magdaleno ter hvalil njeno dejanje. In tako si je tudi sicer pri vsaki priliki prizadeval spreobrnjenim pred ljudmi zopet pridobiti dobro ime. In konečno je pristavil: „Zato ti povem: Veliko grehov ji je odpuščenih, ker je veliko ljubila. Nji pa je rekel: Odpuščeni so ti grehi. Tvoja vera ti je pomagala, pojdi v miru!“¹⁾ Veliko je ljubila, to se pravi, imela je popolnoma ljubezen do Boga in je svoje grehe obžalovala iz ljubezni do njega.

¹⁾ Luk. 7, 36 – 50.

Od tistihmal se je vedno držala nog Gospodovih, da je poslušala njegove besede in jih v ljubezni in hvaležnosti spolnovala. Pri nogah Gospodovih je našla odpusčenje in varstvo pred prevzetnim zaničevanjem farizejev in pozneje pred svojo sestro Marto, ¹⁾ in pred očitanjem Judeževim. ²⁾ Pridno je tudi hodila za Gospodom, da mu je stregla ter poslušala njegov sveti nauk in ga spolnovala; celó za terpečim Jezusom je šla v zvesti ljubezni na Kalvarijo, ko so bili še aposteljni pobegnili. In kako neizmerno kesanje je napolnovalo njeno ljubijoče serce, ko je vidila neusmiljeno na križ pribite noge Gospodove, ki je tako strašno terpel za grehe, ktere je bil pa nji tako lahko in tako rad odpustil! ³⁾ Pri poveličanih nogah Gospodovih pa po njegovem vstajenji naj pred zasliši njegov glas ter gre tako rekoč ko prva oznanjeavka njegovega vstajenja k apostelnom. ⁴⁾ Gospodovih nog se držati pa se pravi njegov sveti zgled posnemati, kar je spreobrnjenec tem bolj dolžan, ker je prej s svojimi grehi Gospoda tolikanj žalil. Vsled svoje zveste hoje za Jezusom v čedalje večji ljubezni je Magdalena kmalo postala ljubljenska Marijina in Gospodova ter je svojo ves čas nedolžno sveto sestro v svetosti mnogo prekosila.

III. Gospod kupi grešniku milost spreobrnjenja s svojo sveto kervjo.

V zadnjem poglavji sv. pisma po razodenji sv. Janeza Gospod govori jako resne, tolažljive, pa strašne besede: „Blagor jim, kateri operó svoje oblačila (svoje duše

¹⁾ Luk. 10, 40. ²⁾ Mat. 26, 8. ³⁾ Luk. 8, 2. ⁴⁾ Jan. 20, 17.

v kervi Jagnjetovi, da imajo oblast do drevesa življenja in da gredo skozi vrata v mesto (Gospodovo, v nebesa). Zunaj so psi . . in nečistniki.“¹⁾ V kervi Jagnjeta Božjega je bila naša duša najpred oprana pri svetem kerstu; zadobila je kerstno nedolžnost in tako obilen zaklad gnad, da bi mogel vsaki kristjan ž njimi do smerti nedolžno živeti. Pa naj več ljudi zgubi kerstno nedolžnost večidel po nečistosti, nečistniki in psi pa ostanejo po besedah Gospodovih zunaj nebes v večni temi. Pa blagor tudi njim, ako se v pravem času operó v kervi Jagnjetovi, s katero se v zakramentu svete pokore njihova skesana duša obliva!

Moč kervi Jezusove nam je Bog pred oči postavil v prečudovitni podobi velikonočnega jagnjeta, čigar kri je pred morivnim angeljem obvarovala vse, ki so bili ž njo pomazali podboje svojih vrat;²⁾ še drugo podobo najdemo pri preroku Ecehielu,³⁾ ktero si hočemo nekoliko natančneje ogledati. Gospod je peljal preroka v prikazni v tempelj Jeruzalemski ter mu je pokazal v raznih podobah čedalje veči in strašnejši hudobije in gerdobije, ki jih je brez števila ljudi počenjalo, in mu je rekel: „Zato bom tudi jaz delal v serdu; moje oko ne bo zaneslo, in se ne bom usmilil.“ Ali Gospod res noče nobenemu več prizanesti, se nobenega človeka več usmiliti? O pač, usmiliti se hoče vsih, ki hočejo tega usmiljenja deležni postati. Sedem angeljev stopi v tempelj; šesteri izmed njih imajo v rokah strašno pokončevavno orožje; to so angeli smerti za vse oterpnjene; eden pa je zeló ljubeznjiv in namesto meča ima v rokah pisarsko pripravo. In temu Bog prvemu zapové: „Pojdi po sredi mesta, po sredi Jeruzalema, in začerkaj čerko tau (ki je križu podobna) na čela.

¹⁾ Skr. Raz. 22, 14. 15. ²⁾ II. Mojz. 12, 13. ³⁾ Eceh. 8, 11.

móž,“ ki so doslej v nedolžnosti živeli, in vseh, ki so sicer v greh padli, pa so se zopet spreobrnili, ali ki spreobrnjenja sicer še niso doveršili, pa vendar že zdaj ostro pokoro delajo in svoje grehe resnično obžalujejo. Njih pa, ki še sedaj k spreobrnjenju niso pripravljeni, ne zaznamovaj, ampak pojdi mimo. Potem pa je Bog šesterim, z morivnim orožjem prepasanim angeljem rekel: „Idite po mestu, in pojte za njim, in pobijajte; vaše oko ne prizanesi in ne usmilite se; starega in mladenča in deklico, dete in ženo pomorite do čistega, nobenega pa, na katerem boste vidili (čerko) tau, ne umorite, ker oni uživajo mojo milost in usmiljenje. In šli so ter jih le malo našli z rudečem križem (čerko tau) na čelu zaznamovanih, vse druge pa so pobili. — Blagor tedaj njim, kateri operó svoje duše v kervi Jagnjetovi!“

Premišljujmo tedaj, koliko in kako strašno je mógel Gospod terpeti, da nam je to prečudno odrešivno kri pripravil, ki opira naše duše in je cena, s katero si pridobivamo usmiljenje Božje. Neskončno hudo je Gospod terpel, da nam je pridobil ta zaklad, kterega si pa mi brez posebnega truda prilastiti moremo.

1. Jezus na Oljski gori. Že pri svojem prihodu na svet, ko je človeško natoro sprejel, je Gospod svojo kri že naprej Božji pravici daroval, da bi nam zadobil gnado odpuščenja. Osmi dan po svojem rojstvu je pri obrezovanji prelil že perve kaplje svoje kervi, ter se je ko porok za ves naš grešni dolg zavezal, da ga hoče pravici Božji z zakladom svoje predrage kervi poplačati do zadnjega vinarja. Ko je tri leta učil in navadno bos po kamniti deželi hodil, je skoraj po vsih potih zapustil sledove svoje pre-svete kervi. Sedaj pa je bil prišel dan velikega popolnega

plačila, in ker je nam hotlo Božje usmiljenje ves grešni dolg odpustiti, ga Božja praviča Odrešeniku ni nič zbrisala. Šel je na Oljsko goro. In kaj je tamkej v svojem duhu vidil? Vidil se je tako rekoč zavitega in pokritega z vsemi grehi in hudobijami celega sveta. S svojim Božjim očesom je vidil vso ostudnost vsakega greha posebej in vseh hudobij skupaj. Neznanska žalost ga je zavoljo tolikih gerdobij navdajala; neizmerne bolečine so ga zavoljo tako prederznega razžaljenja Božjega veličanstva terle; silno ga je serce bolelo, ko je vidil, da mu bodo ljudje pri vsem tem še nehvaležni, in da se jih bo silno veliko pogubilo; sramotna zavest, da je pred Božjo svetostjo z milijoni in milijoni grehi obložen, ga je s smertnimi britkostmi navdajala; neizrečene bolečine, ki jih je mógel potem na križu terpeti, dokler ni izdihnil svoje duše, pa jih je že zdaj previdil, so ga terpinčile na duši in na telesu; smertne težave so ga obdajale, kervavi pot mu je stopil iz života ter premočil njegovo obleko in v debelih kapljah padal na tla! Gospod pa je to kri in te dušne britkosti nebeškemu Očetu daroval ko plačilo za naše grehe in ga v molitvi popraševal, bi li ne hotel s tem zadovoljen biti, in mu drugo terpljenje prizanesti? Pa nebeški Oče mu nič ne spregleda, dasi je neskončno ljubil svojega Sina; dokler bo dihal in dokler bo kapljica kervi v njem, ga grozoviteži ne bodo nehali terpinčiti; rabeljni so že iz Jeruzalema prišli in kakor volkovi zgrabijo nedolžno Jagnje Božje ter ga vlečejo v neizmerno terpljenje in zasmehovanje. —

2. Jezus pri stebru bičanja. Že po Pilatovi misli bilo je bičanje strašno huda kazen; hotel je namreč Gospoda tako zdelati, da bi se smilil celó grozovitim Judom in bi več ne tirjali njegove smerti. Pa vojaki so ga bičali še veliko strašnej, tako da je bil Pilat sam osupnjen, ko

je vidil Gospoda tako razbitega. Ti rabeljni so bili namreč že po svoji natori silno surovi in grozovitni ljudje, vsled večletnega kervavega rokodelstva pa so postali še surovejši in grozovitnejši. Verh tega so bili nejeverniki, ki so vse Jude hudo sovražili in se vsake prilike veselili, ko so se mógli vsaj nad enim znositi. Iz besedí Pilatovih pa so spoznali, da jim sedaj svoje divjosti ni treba berzdati. Tudi so jih Judje sami hujskali, ki so hotli Gospoda na vsak način umoriti, ter so menili, da bodo ta svoj namen z bičanjem dosegli, ker je Pilat rekel, da ga hoče potem spustiti. Zato so rabeljnom prigovarjali Gospoda tako pretepati, da bode mertev obležal. Tudi hudobni duh jih je dražil, ker je sedaj spoznal, da je Kristus Odrešenik sveta in da bode ljudi izstergal iz njegove sužnosti; ker je bil satan pahnjen iz nebes, je Boga neskončno sovražil, in ta njegov serd se je od leta do leta naraščal; sedaj pa, in le sedaj, nikdar pa ne prej ne poznej, je on s Kristusom Boga samega imel v svoji oblasti, ¹⁾ nad katerim se je hotel znositi. Zato je s svojim serdom navdihoval rabeljne, da bi Gospoda terpinčili, kolikor bi le mógli. S to peklensko serditostjo planejo nad Gospoda in ga tako pretepajo, da šibe vse okervavljene in zdrobljene okoli leté; pa vzamejo novih šib in jih za terpinčenje še pripravnejši naredé, ter toliko časa po njem udrihajo, dokler niso bili sami vsi vtrujeni; ko potem Gospoda od stebra odvežejo, se na pol mertev zgrudi na tla, ki so bile od njegove kervi krog in krog poškropljene, moli za ubogi grešni človeški rod ter sebe in svojo kri in svoje bolečine Božji pravici daruje, da bi nam zadobil gnado spreobrnjenja. V neizrečenih bolečinah je potem oblekel svoje oblačilo, ker so rabeljni silili k novemu mučenju.

¹⁾ Luk. 22, 53.

3. Jezus s ternjem kronan. Nejeverni rabeljni so slišali, da je bil Kristus ko kralj judovski tožen. Prišlo jim je tedaj na misel s ternjem ga kronati, da bi ga s tem terpinčili, ob enem pa judovsko ljudstvo zasmehovali. Verh tega so bili iz že omenjenih vzrokov k vsaki grozovitosti pripravljeni. Zopet mu tedaj obleko stergajo z života, da se mu med bičanjem vsekane rane vnovič odpró, ter mu ogernejo star vojašk plajšč, ki je samo do kolen segal in je imel pomenjati plajšč, ki so se kralji pri kronanji z njim ogrinjali, in namesto na kraljevi prestol, ga posadijo na kos kamnitega stebra. Med tem je eden izmed njih prinesel dolgega in tako terdega ternja, da je prebadalo celó mehkejši kosti. Iz tega ternja spletó krono, ki se pa ni v podobi oboda okoli glave ovijala, kakor je navadno na podobah križanega Jezusa viditi, ampak je pokrivala ternjevi kapi podobna vso glavo in čelo, in ternje je bilo kolikor mogoče na znotraj obrnjeno, da se je tem bolj v glavo zasadilo. To krono so Gospodu na glavo dejali in jo s palicami tako silno pritiskali, da se je ternje od vseh strani globoko v glavo zasadilo; pri teh bolečinah bi se bil mogel Gospod na mah mertev zgruditi na tla, ko bi ga ne bil poseben čudež ohranil pri življenji le zato, da je môgel za nas še več terpeti. Naposled mu namesto žezla terst v roke dajo, in kronanje je bilo doveršeno: ni manjkalo ne kronanskega plajšča, ne prestola, ne krone, ne žezla. Potem se prične počesčevanje! Krohotaje so pred njega poklekovali in ga zasramovali, rekoč: Pozdravljen bodi, kralj judovski! In so vanj pljuvali in terst jemali in ga tolkli po glavi, ¹⁾ da so ternje še globokeji v glavo zabili. Pri njegovem pogledu se je pretresel še Pilat, ki

¹⁾ Mat. 27, 29—30.

ga ni mislil tako hudo terpinčiti. Peljal je tedaj Gospoda nosečega ternjevo krono in škerlatasto oblačilo venkaj pred ljudstvo in jim reče: Ecce homo — glejte, človek! Glejte, kakošen je! Ali je pač še človeku podoben? Oni pa so vpili: križaj ga, križaj ga!

Grešnik! kolikorkrat smerten greh storiš, ne vpiješ samo „križaj ga“, ampak ga v resnici križaš, in ne potrdiš samo, da naj ga s ternjem kronajo, ampak mu tudi sam ternje še globokeji v glavo zabiješ! Med tem pa, ko Pilat govori: „Glejte, človek“, da bi zbudil sočutje za Gospoda, da bi Judje že skoraj jenjali njegovo smert tirjati, se Kristus v tej podobi tudi pred te postavi ter ti govori: „Glej, človek! Grešnik, poglej, kako si me s svojimi grehi zdelal! Rabeljni so vse to v enem dnevu nad menoj storili, veš pa, koliko časa me že ti neprenehoma terpinčiš? Koliko časa je že, kar si prvi smertni greh storil? in kolikokrat si ga odtlej že ponovil? vsakokrat pa si mi vse te bolečine in zasramovanja vnovič prizadejal. Pa pri vsem tem se nad teboj ne jezim, ampak svoj križ hočem vnovič objeti in ga nesti na goro in na njem umreti, da ti za tvoje grehe pridobim usmiljenje in gnado spreobrnjenja. Ali se še ne bodeš spreobrnil?“

Na vse to ljudje morda mislijo, ko terpljenje Kristusovo premišlujejo; silno malo jih pa misli na to, da Gospod bolečin, ki mu jih je kronanje s ternjem prizadejalo, ni samo enkrat, ampak petkrat terpel. Ko so ga hotli namreč peljati, da bi ga križali, so ga zopet oblekli v njegovo oblačilo; pa okoli vratu je bilo oblačilo preozko, in ni šlo čez strašno, široko sterleče ternje, siloma mu tedaj krono z glave stergajo, da se mnogo ternjev zlomi in v glavi obtiči; pri tej priliki je bolečine v drugič terpel; ko so ga bili pa v oblačilo oblekli, so mu krono vnovič na glavo dejali,

in ker se je ternje večidel na drugih krajih v glavo zasadilo, je terpel bolečine v tretjič; enako se je godilo v četertič in petič na Kalavariji, kjer so Gospodu krono z glave stergali, preden so mu obleko slekli, in mu jo zopet na glavo pritiskali, preden so ga križali. Glej, o grešnik, kako drago je mógel Gospod kupiti gnado spreobrnjenja, katero pa ti pri spovedi tako lahko zadobiš!

4. Jezus nese težki križ. Človeško natoro Gospodovo je pač navdajal strašen strah pred križem, ki je imel njegove dosedanje bolečine do zadnjega zdihljeja podaljšati in pomnožiti; pa še veliko bolj je bil v svoji ljubezni pripravljen za nas objeti križ in na njem umreti, da bi nam zadobil odpuščenje in življenje. Od svojega prihoda na ta svet se je Gospod v duhu vedno oziral na križ; z vsako stopinjo, vsako uro mu je bil bližje; zdaj je došel do njega, zdaj leži pred njim na tleh; veselo ga pozdravi, bolj kakor pozneje sv. Andrej, ko je svoj križ zagledal, ga zadene na svoje rame in ga nese na mertvaško goro. Pa pot je bil dolg; peljal je skoz mesto, navkreber pod tako hudo težo, po tolikem terpljenju, ki ga je prestal že na Oljski gori, ko je kervav pot potil, ko vso noč ni imel počitka, ampak je bil pri Anu in Kajfu pa v ječi terpinčen, ko so ga sim ter tje vlačili iz ječe k Pilatu, od Pilata k Herodu, od Heroda zopet k Pilatu, in pri Pilatu samem zdaj po stopnicah v palačo, zdaj zopet v ječo; ko je bil pri bičanju in kronanju toliko kervi zgubil, toliko bolečin terpel; po vsem životu do kosti tako razmesarjen, da sta koža in meso od njega visila; s strašno ternjevo krono, ki je zmerom ob križ zadevala in bolečine posameznih ternov ponavljala! Kako težaven je bil tedaj zanj pot, da bi grešniki laglje zadobili gnado odrešenja! — Pa Gospod ni bil še daleč prišel, ko so ga začele moči zapuščati, ter se

je pod križem na zemljo zgrudil! Tam tedaj leži naj višji Gospod nebes in zemlje, ki je vse vstvaril, ki je dal vsem stvarjem moč in krepost, ki ga angelji molijo in ki mu želé pomagati; pa Božja pravica nobene pomoči ne dopušča; Gospod si z naj večji silo prizadeva, da bi sam vstal, pa ne more; tedaj oberne svoje kervave oči proti rabeljnom in jih z milo-tužnim pogledom prosi pomoči, pa ne pomagajo mu, ampak z nogami in kolmi sujejo Gospoda, ga zasramujejo in pahájo; poslednjič napne vse svoje moči, se počasi vzdigne, vnovič poprime križ, ga z naj večji silo zadene na ramo ter omahovaje gre naprej. In to padanje in suvanje se je večkrat ponavljalo! — Med tem pride do nekega kraja, kjer ga Marija, njegova presveta Mati, pričakuje! Oh, kakošen pogled je bil, ko je vidila svojega ljubega Sina od tisučerih bolečin presunjenega, ki je od slabosti omahoval, da se je hotel zdaj zdaj pod težkim križem zgruditi, ki se je ves kervav in poten tresel ter je bil bolj mertev kakor živ! Njegovega obraza ni mogla precej viditi, ker je bil Gospod ves pripognjen in mu je ternjeva krona segala skoraj do oči. Ko je bil pa prav blizo, se Gospod po koncu skloni ter svoji Materi v oči pogleda; in ta pogled ji je bil ljubši kakor nebesa, in vendar tako britek, kakor da bi ji bilo vse ternje njegove krone prebodlo serce. Pa Marija je velikodušnejši kakor nekdanj Abraham svoje dete Božji pravici darovala, in je bila zadovoljna, da je Gospod v smert šel in se grešnikom v zveličanje dal umoriti. Rabeljni pa so bili zavoljo te kratke zamude razserjeni in so Gospoda zmerom naprej suvali, dokler ne dospé na goro Kalvarijo.

5. Jezus na križ pribit. Ko prinese Gospod križ na naj višji verh Golgate, peljajo ga kakih 70 stopinj navzdol k neki v skalo izsekani jami, odpró vrata in ga tako

neusmiljeno sunejo v jamo, da bi si bil brez posebnega čudeža na terdih skalnatih tleh kolena razbil; potem vrata zapró ter tam pusté stražo, ¹⁾ sami pa gredo nazaj, da bi za križanje potrebno pripravili. Gospod pa je tam molil, ter je še enkrat sebe, svoje terpljenje in svojo kri Božji pravici daroval in je bil pripravljen vse bolečine voljno terpeti, ki so mu bile namenjene. Ti pa, o grešnik, obiši med tem Gospoda v tej tesni ječi; glej, kako je zdelan, ozri se v duhu na strašne bolečine med križanjem, poglej mu v serce, s kakošno ljubeznijo in udanostjo vse to terpi, in vprašaj ga, zakaj da mora vse to terpeti? Pa kaj ti je treba popraševati? ali ti tega ne pové dovolj glasno tvoja vest? Zavoljo tvojih grehov toliko terpi, ali marveč zavoljo svoje ljubezni do tebe; ker ko bi bil hotel ljudi v njihovih grehah pogubiti, kakor angelje, bi mu ne bilo treba nič terpeti. Poklekni pred njega, prosi ga za odpuščenje, ter poslušaj njegov odgovor: Ljuba duša, pravi, resnično se spreoberni, potem ti odvzamem tvoje grehe, jih sebi naložim, in za te grem v smert; ti pa živi, toda živi odslej za me in nikar več ne greši! Že se bližajo rabeljni, da me k smerti peljejo!

Peljejo ga tje in mu dajo z grenko miro namešanega vina piti. Takega vina so obsojenim dajali, da jih je omamilo in da grozovitih bolečin niso tako močno čutili. Gospod je to pijačo samo pokusil, da bi tudi to grenkost poleg drugih bolečin terpel, pil pa je ni, ker je hotel vse bolečine v naj večí ostrosti in grenkosti občutiti in Bogu darovati. — Zdaj Gospodu obleko stergajo z života; to mu je prizadejalo neznanske bolečine; ker se je bila obleka na razbitem životu vsled kervavenja prisušila in so jo sedaj

¹⁾ Leiden Christi nach K. Emmerich. München, artist. Anst. 1858. Str. 250.

od života potegnili, odtergali so tudi zasedeno kri in kosce razbitega mesa! Potem mu zapovedó: Vlezi se na križ, da te nanj pribijemo! Dasiravno Gospod nemudoma uboga, ga vendar serdito veržejo na terdi Križ, da mu bolečine prešinijo ves život; radovoljno stegne roko po križu, odpre dlan in pričakuje žeblja in kladva. Rabelj mu poklekne na roko, da bi je med bolečinami ne izmaknil, in debel, dolg, tumpast žebelj nastavi na dlan, drug pa s težkim kladvom tolče po žeblju, dokler ne predere roke in kit pa mesa skoz luknjo seboj ne potegne; kri je šinila na kviško in se je v obilnosti razlila po tleh. — Še z večí bolečino je bila druga roka pribita in naposled noge. Tako tedaj Gospod leži na tleh, roki in nogi pribite na križ, z obrazom proti nebesom obrnjen, kervaveč iz vseh ran na celem životu. O grešnik, stopi tje in ogleduj Gospoda; njegove rane naj k tebi govoré, tvoje serce pa naj pred njim ponavlja prošnjo za odpuščenje, zahvalo za odrešenje in sklepe za spreobrnjenje.

6. Jezus kervaveč na križu Ko je bilo vse pripravljeno, vzdignejo križ na kviško in ga zasade v nalašč za to izdolbljeno skalnato votlino; telo Gospodovo se je pri tej priliki v naj britkejših bolečinah vse pretreslo, iz ran pa, zlasti na rokah in nogah, se mu je vderla obilna kri, sveta rešnja kri, ter je tekla na zemljo, ktera je pod prekletstvom greha zdihovala. O grešnik, vstopi se v duhu pod te kaplje, da te operó, ker „blagor njim, ki so svoje duše oprali v kervi Jagnjetovi“, če se le potem zopet ne omadežvajo!

Ko bi kak še tako terdoserčen, surov človek svojega smertnega sovražnika v najstrašnejših bolečinah vidil umirati in slišal njegove zadnje zdihljeje, bi bil gotovo ginjen, sovraštvo bi nehalo in jeza bi ga zavoljo njegove zadnje

ure minula. Pri Kristusu pa te človeške čutila niso veljale; njegovi sovražniki so ga s peklenkim veseljem zasmehovali, zasramovali, psovali, in nihče jim tega ni branil, ko vendar naj večega hudodelnika ne pustijo zasmehovati, kadar ga usmertijo. Na životu Jezusovem ni bilo zdravega kraja, kjer bi ga mógli še raniti; zato mu pa s svojimi strupenimi psovkami tolikanj britkejši zbadajo serce. Kaj bi se bilo bolj spodobilo, kakor da bi bil Gospod z naglo smertjo kaznoval te zasramovavce? Pa on tega ne stori, in ker vidi, da hoče Božja pravica zdaj zdaj udariti hudobneže, z naj ginljivišimi besedami moli za svoje sovražnike: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ — „On je molitve in prošnje z močnim glasom in s solzami daroval — in je bil uslišan.“¹⁾ Vse spreobrnjenja so sad te čudovitne molitve, in že tisti večer se jih je mnogo spreobrnilo, ki so se s Kalvarije vračali domu. Ti pa, ubogi grešnik, hočeš oterpnjen ostati?

Tudi z njim križana tolovaja sta Gospoda zasmehovala; ko je pa eden izmed njiju to molitev Gospodovo za sovražnike slišal, je ostermel in omolknil; sprevidel je, da to ni noben hudodelnik, ampak da mora jako svet mož biti. Žal mu je tedaj bilo, da ga je zasmehoval. In zadobil je gnado, ker je spoznal vse svoje grehe, in jih popolnoma obžaloval; spoznal je tudi, da je Jezus Odrešenik sveta; svojo smert na križu je tedaj voljno terpel ko pokoro za svoje grehe, in je Gospoda le prosil, da naj nikar nanj ne pozabi v svojem kraljestvu. — Jezus pa mu obljubi, da mu bode še danes in za celo večnost še veliko več dal, kakor je prosil, rekoč: „Še danes boš z menoj v raji.“ Spreobrnjenje tega hudodelnika je bil prvi sad perve besede Kristusove na križu.

¹⁾ Luk. 23, 24, in Hebr. 5, 7.

V temi Marija ni mogla viditi Gospoda; ako ga tedaj nekoliko časa ni slišala zdihovati, se je bala, da je morbiti že umerl; ko ga je pa slišala, ji je to presunjalo serce. Tako je uboga Mati tako rekoč sama umirala. Jezus pa je izgovoril tretjo besedo na križu: „Žena, glej tvoj sin, sin, glej tvoja mati“! To je za nas silno draga zapuščina v oporoki Jezusa Kristusa! Svojo kri in svoje terpljenje, svojo daritev in svoje zasluženje, samega sebe za nas daruje in nam vse zapusti za večne čase; nič nima več razun svoje Matere. Njo izroči Janezu ko mater, Janeza pa nji ko sina, ter jo tako nam vsem dá za mater milosti Božje, nas pa njej izroči kot otroke; ob enem ji v serce vtisne neizmerno ljubezen do nas vseh. Če je pa Marija odtlej za ljubljenega učenca Janeza postala dobra mati, če z materno ljubeznijo ljubi vse nedolžne duše, kako bo mogla pa grešnike ljubiti, ki v njih mučivce in morivce svojega Sina spozna? Pač, pač, če so grešniki, pa odslej več nočejo grešniki ostati, jim tudi Marija z naj dobrotljivši materno ljubeznijo pomaga; saj je pribežališče grešnikov, t. j. takih grešnikov, ki se hočejo greha ogibati in odslej odkritoserčno Bogu služiti.

Če Bog koga tolaži, je v svojem sercu vesel, naj ga ljudje še tako terpinčijo; če ga pa Bog občutno zapusti, terpi peklenške bolečine, naj ga tudi vsi ljudje tolažijo. Kristus je vse mogoče bolečine na vsih udih svojega telesa terpel; slišal je samo zasramovanje in zasmehovanje; vidil je vso nehvaležnost človeškega rodu in neizmerno število njih, ki bodo ne zmenivši se za njegovo terpljenje ostali nespokorni, kakor tudi večno terpljenje premnogih, dasiravno jih je s svojim terpljenjem odrešil. Kristus je terpel na križu pa tudi za tiste ljudi, ki mu bodo zvesti ostali, pa bi imeli na duši ali na telesu kaj terpeti; naj težji in

naj britkejši del tega terpljenja je odbral, da ga je on namesto njih prestal, njim pa je pustil le bolj lahke in manj britke bolečine, ob enem pa tudi tolažbe, ki so bile z njegovim terpljenjem sklenjene. Vendar ga pri vsem tem nebeški Oče ne tolaži, marveč se od njega oberne; in to zapuščenje je zanj strašnejši, kakor vse notranje in vnanje bolečine, in le zavoljo tega zapuščenja britko potoži: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!“ Noben angelj, noben človek me ne more tolažiti, vse terpim iz ljubezni in spoštovanja do tebe s popolno udanostjo, in vendar me od sebe suješ! — Pa nebeški Oče ga pusti tudi zdaj še zapuščenega in ga zdaj še ne potolaži, ampak mu odreče vso tudi naj manjši tolažbo, dokler ne umerje. Le eno se je zgodilo: Bog je Gospoda precej od začetka terpljenja Kristusovega čudovito ohranil pri življenji, sicer bi bil kmalo umerl; pa ta ohranitev zanj ni bila nobena tolažba, nobeno polajšanje, ampak le podaljšanje in pomnoženje njegovega terpljenja, kakor ko bi bil na pr. kdo obsojen, da naj ga v ognjeni peči sežgó, pa bi vsled čudeža ostal pri življenji, ter bi popolnoma občutil vse bolečine, pa ne samo nekaj minut, kakor drugi, ki v ognju naglo umerjejo, ampak kakih 18 ur. Ta beseda Gospodova je bila za Marijo strašnejši, kakor vse bolečine, ki so jih sicer Gospodu prizadejali; pri teh mukah si je namreč lahko mislila, da bode Oče svojega Sina v sercu tolažil. Ko je pa slišala, da je popolnoma zapuščen, je spoznala, da je ta notranja britkost sama večji, kakor vse telesne bolečine, ter je bila od strahu vsa prepadena. — Zakaj je pa nebeški Oče to nam nerazumljivo zapuščenje pripustil? O to zapuščenje ni nerazumljivo: Mi grešniki smo bili zaslužili terpeti bolečine brez kakošne tolažbe; pa namesto nas je Jezus to prevzel in je tedaj mogel tako terpeti, kakor

mora tudi porok, akoravno sam ni nič dolžan, plačati dolg, za ktereга je prevzel poroštvo. Verh tega je tudi Jezus sam hotel, da bi s svojim terpljenjem in svojimi prošnjami zaslužil uslišanje, da bi ga pa ne postal on deležen, ampak da bi se nam hranilo in podelilo.

Rekli smo, da je bila za nje, ki so bili križani, naj hujši neka bolečina, na katero v svoji neskušnosti ¹⁾ še ne mislimo, namreč žeja. Gospod je bil pretil silno veliko kervi in je bil po vsem životu z ranami obdan, ki so se bile že prisadile, in vse se je bilo v njem posušilo. Silna žeja ga je žgala. Milo je tedaj prosil nekoliko kapljic vode, rekoč: „Žejin sem!“ — Kakor so druge bolečine Kristusove pri nekterih svetnikih zbudale milo sočutje, tako je to sočutje zbudalo tudi njegova žeja. Zveličani Henrik Suso, dominikanec, ki je živel v samostanu na otoku bodenskega jezera pri iztoku reke Rena, je bil sklenil, vina ne piti, vode pa le toliko, kolikor je hudo bolnemu človeku z žličico v usta vlijejo. „Ko je enkrat silno žejin k Bogu pogledoval, mu je notranji glas rekel: Glej, koliko žejo sem jaz umirajoč terpel pri nekotkem kisu (jesihu) in žolči, in vendar so vsi merzli studenci na zemlji moji. Henrik je bil tako silno žejin, da so vsi njegovi udje hrepeneli po pijači. Usta so bile znotraj in zunaj tako suhe, kakor pri bolniku; jezik se mu je bil tako spokal, da se dalje kakor eno leto ni zacelil. Ko so po doveršenih duhovnih molitvah pričujoče po navadi kropili z blagoslovljeno vodo, je s suhimi ustmi željno zazijal, da bi kaka kapljica vode priletela na njegov suhi jezik. Kadar je pri jedi vino na stran postavil, povzdignil je svoje oči ter rekel: O nebeški Oče, sprejmi to hladno

¹⁾ Ranjeni vojaki pa bi nam vedili povedati, kako strahovito žejo so terpeli, preden so jih našli. Prest.

pijačo ko daritev, ktero ti moje serce daruje, in ugasi ž njo žejo svojega Sina, ki jo je umirajoč terpel na križu. Oh, da je široko bodensko jezero tako blizo, in da bistri Ren okoli in okoli teče, pa je en sam požirek vode za me tako silno drag!“ ¹⁾ To je bilo prostovoljno, v spomin na žejo Gospodovo sprejeto zatajevanje. Še veliko britkejši pa je bila zanj vdeležba žeje Gospodove, ktero mu je bil Bog pripravil. Sv. Rozi Limanski je Bog v 31. letu njene starosti razodel, da bode čez štiri mesce umerla po tako strašnih bolečinah, da vse dosedanje britkosti proti njim nič niso. Naj hujši terpljenje pa bo žeja, kakor je bila tudi pri Kristusu na križu. Svetnica to radovoljno sprejme in razodene svoji prijateljici ter jo prosi, da bi ji takrat stregla in piti dala. O napovedanem času jo nenadoma neko noč napade terpljenje. Zdravniki so rekli: Toliko bolečin pri tolikih boleznih skoraj ni mogoče voljno prenašati. Ko so ji zdravniki rekli, da mora ubogati, jim odgovori: Meni je, kakor da bi mi razbeljeno železno kroglo skoz senca porinili in me z razbeljeno sulico od glave do nog prebodli ter me z njo nektrekrati s silo kviško vzdignili. Včasih se mi tudi zdi, kakor da bi mi razbeljen meč skozi serce od leve na desno porinili, glavo pa pokrili z razbeljeno čelado in od vseh strani neprenehoma po nji vdrihali. Mozeg v mojih kosteh se je tako rekoč v pepel spremenil, čutnice pa mi včasih stresa naj hujši merzlica. Vsaki ud ima svojo posebno bolezen in te bolečine bodo do smerti terpele. Hujši pa kakor vse drugo jo je terpinčila žeja; britko se je ozirala k svoji prijateljici in prosila piti; še želč in kis bi jo bila okrepčala; pa ker so bili zdravniki to pre-

¹⁾ H. Suso's Leben und Schriften von Diepenbrock. Regensburg, Pustet 1837, str. 37—38.

povedali, ji družega ni ostalo kakor do smerti žejo terpeti. ¹⁾

Poleg silne telesne žeje je pa Gospod terpel še večí duhovno žejo. Vprašaj Gospoda: Zakaj si človek postal? zakaj si vso človeško revo in še veliko družega na se vzel? zakaj si 30 let skrito in v revščini živel? zakaj si se 40 dni postil? zakaj si hodil po vsi deželi od kraja do kraja, lačen in žejin, v mrazu in vročini in raznotero preganjan? zakaj si vse bolečine voljno sprejel in se pustil križati, zakaj se je pač zgodilo vse to? In na vsako vprašanje ti bo Gospod odgovoril: Vse to sem storil in terpel, ker sem žejin! Kaj ti pa prizadeva toliko žejo, da si z nebes na zemljo prišel iskat reči, s katero bi to žejo ugasil? In Gospod bo zopet odgovoril: Žeja me zveličanje duš; žeja me, da bi se ti spreobernil, moj zgled posnemal, me stanovitno ljubil. — Je li kje grešnik, ki bi Gospodu odrekel edino zaželjeno in zdatno pijačo: svoje lastno spreobernjenje? Saj je le tebi samemu v prid, ako se spreoberneš, in je le tvoja škoda, ako se spreoberniti nočeš! Grešnik, ki te Gospod skerbno išče, spreoberni se k Gospodu, pa spreoberni se resnično, da ga tudi ta duhovna pijača ne bo še bolj terpinčila kakor zmes želča in kisa, s katero Judje niso ugasili njegove žeje, ampak so se ji le posmehovali in jo le še bolj pomnožili.

Potem pa je Gospod zaklical: „Dopolnjeno je!“ O nebeški Oče, dopolnjeno je delo, ki si mi ga naložil, da naj prevzamem in brez polajšanja prenašam vse reve človeške nature, da naj za ljudi vse storim, terpim, darujem ter jim vse pripomočke zveličanja pripravim in

¹⁾ Görres, christl. Mystik, Landsh. Manz 1836, I. zvez. str. 398—402.

zapustim; vse svoje moči, svojo kri, svoje dihanje in življenje sem pa daroval za vas, o ljudje; jaz sem za vaše grehe pokoro delal, jezo Božje pravice vtolažil in vam na vekomaj zapustil svoje nauke, svoje zglede, pripomočke k zveličanju, svojo Cerkev, in celó še svojo Mater pa samega sebe; vse je tedaj dopolnjeno: Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo! in nagnil je svojo glavo, kakor da bi bil hotel še enkrat poln spoštovanja do nebeškega Očeta poterditi in pohvaliti vso njegovo ostrost zoper sebe, ter je izdihnil svojo dušo.

7. Presveto Jezusovo Serce, darite v svete maše, in zakrament presvetega Rešnjega Telesa. Kdo bi pač verjel? Ko je bil Gospod nebo in zemljo, kri in življenje, in celó svojo Mater za nas daroval, ko je bil nam prepustil vse zaklade svojega zasluženja, ki ga je pridobil pred Božjo pravico, najde še nekaj, in precej nam tudi to podari! Kaj pa je to? Kaj mu je bilo še ostalo? Še nekaj kapljic kervi in nekaj kapljic vode v njegovem sercu. Dosedaj jih rabeljni še niso bili našli; sedaj pa Gospod nekemu vojaku v misel dá, mu prebosti serce; sulica predero serce in kri pa voda lijete na zemljo. O sv. Janezu Kanciju pripovedujejo, da je potujoč v Rim padel med razbojnike. Ko so mu vse pobrali, kar so našli, so ga vprašali, ima li še kaj ali ne; odgovoril je, da nima nič. Pa komaj tolovaji odidejo, se spomni, da ima še nekaj v obleko zašitih cekinov; silno se prestraši, da ni resnice govoril, in ker so bili tolovaji že zginili spred njegovih oči, naglo teče za njimi ter glasno vpije, da ima še nekaj denarjev, ki jih jim prinese. Ali ni to lepa podoba nebeškega Odrešenika? Tudi on je bil padel med razbojnike, ki so mu vse vzeli, celó zadnje kapljice kervi, za ktere so vedili. Pa pozabili so bili na kapljice kervi in vode v njegovem Sercu;

pa tudi te naj bi ljudje dobili, zato jih jim pozneje daruje. Pa ne samo teh kapljic, ampak tudi svoje Serce nam je daroval in vhoda vanj ni nikdar več zaperl, odkar ga je bila sulica odperla. In v sedanjem času Gospod vse, vse vabi, da naj v tej njegovi odperti zakladnici ostanejo in se tam obogaté; čem več, tem boljše. Pa to mu še ni bilo dovolj; ampak zadnji zaklad svoje neskončne ljubezni je popolnoma izpraznil, da bi môgel vse svoje podariti ne samo celemu človeškemu rodu, ampak tudi vsakemu posebej, ko je namreč postavil daritev svete maše in zakrament presvetega Rešnjega Telesa, da bi v njem skrit in vendar na stotisuč krajih do konca sveta tako pričujoč bival, da sme vsak k njemu priti. Vse, vse to je pa storil k našemu zveličanju, ker hrepeni po našem spreobrnjenju in naši ljubezni. Se li tedaj sme kdo čuditi, da sv. Pavel v neizmerni gorečnosti zakliče: „Ako kdo ne ljubi Gospoda našega Jezusa Kristusa, bodi odločen“, ¹⁾ on naj zapade sodbi. Še mrtva natora bi stermela nad tako oterpnjenostjo, ker pri smerti Gospodovi ni bila neobčutljiva, ampak ginjena in pretresena: solnce je umaknilo svoje žarke in svet z žalostjo obdalo, zemlja se je stresla, skale so pokale, grobi so se odpirali in mnogo mrtvih je vstalo, pregrinjalo v tempeljnu se je od zgorej do tal raztergalo. Nejeverni vojaki in mnogi Judje, ki so prej smert Kristusovo tirjali in se umirajočemu še posmehovali, so terkali na svoje persi in so se s pravim pokornim duhom vračali v mesto. O grešnik, več se tedaj ne vstavlaj gnadi, ki ti jo je Kristus tako neskončno drago odkupil, ktero si pa zamoreš s tako lahkim trudom pridobiti.

8. Jezus v nebesih za nas prosi usmiljenja.

¹⁾ I. Kor. 16, 22.

Ko bi bilo potrebno, bi bil Gospod do konca sveta živ in terpeč na križu obvisil. Pa potem bi bil pričujoč le na enem kraju sveta; v daritvi svete maše in v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa pa je pričujoč na vseh krajih, kjer so ljudje, ki po njem hrepené. Memo tega je svoje rane tudi na svojem poveličanem telesu obderžal, ter jih v nebesih Božji pravici daruje in ravno s tem vsem še vedno izprosuje gnado spreobrnjenja.¹⁾ Tako veliko je njegovo hrepenjenje, da bi se vsi spreobrnili in bi ne bil nihče pogubljen! To je Gospod sv. Mehtildi razodel, kakor sama pripoveduje. „Ker je mogla večkrat moliti za nekega potertega človeka, ki pa ni bil v stanu nedolžnosti, je bila nekterekrati jako nejevoljna, ker je tega človeka pogostoma svarila, pa se ni nič poboljšal. Toda Gospod ji reče: „Eja, imej usmiljenje z menoj in prosi za uboge grešnike, ki sem jih tako drago odkupil, in po katerih tako silno hrepenim, da bi se k meni spreobrnili“. — Pri drugi priliki ji je Gospod rekel: „Nobena reč me tolikanj ne veseli, kakor človeško serce, ki ga pa tako redkokrat v svojo službo dobim. Vseh reči imam v veliki obilnosti razun človeških sere, katerih me tako pogostoma oropajo.“ — Enkrat, ko je ravno molila, je vidila Gospoda v okervavljeni obleki in ga je slišala tako-le govoriti: „Kakor se je moja človeška natora vsa s kervjo oblita v neizmerni ljubezni Bogu Očetu na križu darovala, tako stojim z enako priserčno ljubeznijo še vedno pred svojim nebeškim Očetom in vse svoje terpljenje za grešnike darujem, ter silno hrepenim, da bi se grešnik s pravo pokoro k meni spreobrnil in živel.“ — Ko je pa Bogu darovala 5534 Očenašev, ki so jih bile redovnice odmolile na čast presvetim ranam Jezu-

¹⁾ Primeri Rim. 8, 34. Hebr. 7, 25.

sovim, se ji Gospod prikaže. Roke so bile razpete in vse njegove rane odperte; in rekel je: „Ko sem visel na križu so bile vse moje rane odperte, in vsaka posebej je k Bogu Očetu klicala za zveličanje ljudi; in še dosedaj z močnim glasom jezo Očetovo do grešnikov potolažujejo. Povem ti pa, da berača še nikdar tolikanj ni razveselil dar, ki ga s silnim kričanjem izprosi, kakor mene, bogatega Boga, razveseljuje molitev, ki jo na čast mojim ranam opravlja. — In tudi to ti povem, da ta molitev, ako se pobožno in zbrano za drugo dušo moli, ni nikdar zastonj, ampak ji pridobi zveličanje.“ Tudi so ji bile od Boga razodete besedice, ki naj se peterim Očenašem na čast ran Jezusovih pridevajo, namreč: „Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, sprejmi to molitev v neskončni ljubezni, s katero si prenašal vse rane svojega svetega Telesa, in usmili se mene, vseh grešnikov in vseh vernih, živih in mertvih, in dodeli jim gnado, usmiljenje, odpuščenje vseh grehov in večno življenje. Amen.“ In Gospod je vnovič rekel: „Dokler grešnik v grehih živi, me ima tako rekoč na križ privezanega. Ko se pa s pokoro k meni spreoberne, me še tisto uro odreši. In ko me tako rekoč s križa sname, se s svojo gnado in usmiljenjem nanj naslonim, kakor sem se bil naslonil na Jožefa Arimatejskega, ko me je bil s križa snel. Če pa grešnik do smerti v grehu ostane, ga bo zadela moja pravica, ter ga sodila, kakor je zaslužil.“ ¹⁾

O mislih, s kterimi naj Mehtilda premišljuje njegovo terpljenje, pa jo je podučil Gospod tako-le: „Najprvo premišluj, kako prijazno in ljubeznjivo sem šel svojim sovražnikom naproti, ki so me z mečmi in kolmi prišli loviti kakor kakošnega razbojnika in hudodelnika. Jaz pa sem

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz, 1857, str. 403—406.

ž njimi ravnal kakor mati s svojim otrokom, da bi jih odrešil iz volčjega žrela. Potem premišluj: ko so me topli, sem poljubil pri vsakem udarcu duše njih, ki se bodo do sodnjega dné vsled mojega terpljenja zveličali. Tretjič: ko so me neusmiljeno bičali, sem tako goreče k nebeškemu Očetu za nje molil, da so se mnogi izmed njih spreobrnili. Četrtič: ko so mi ternovo krono na glavo dejali, sem toliko biserov v njih krono vdelal, kolikor ternov so mi v glavo zabodli. Petič: ko so me z žebli na križ pribili in mi vse ude raztegnili, tako da bi mi bili lahko sošteli kosti in drobovje, sem z vso svojo nebeško močjo k sebi potegnil duše vsih, ki so odločeni za večno življenje, kakor sem že prej rekel: „Kadar bodem povikšan od zemlje, bom vse k sebi vlekel.“ Šestič: ko so s sulico odperli mojo stran, sem njim, ki so bili po Adamu užili smertno pijačo, iz svojega Serca podelil pijačo življenja, da bi vsi postali otroci večnega življenja.“¹⁾ Ko se ji je Gospod enkrat zopet prikazal, nagnila se je na njegovi persi in je slišala sladko Serce Jezusovo neprenehoma biti. Pa Božje Serce je bilo, kakor da bi dušo vabilo, rekoč: „Pridi in delaj pokoro! — pridi in spravi se z Bogom; pridi in potolaži se; — pridi, da boš blagoslovljena; — pridi, moja prijateljica, da prejmeš vse reči, ki jih more prijatelj prijatlu dati; pridi, moja sestra, da prejmeš nebeško dedšino, ki sem ti jo s svojo drago kervjo odkupil; — pridi moja nevesta, da bodeš svojega Boga uživala!“²⁾ Enkrat ko se je po opravljenih molitvah k počitku podala, je vidila Gospoda sedeti na nekem visokem stolu, pod nogami pa je imel podnožje, in slišala ga je govoriti: „Nagni se sim k

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz 1857, str. 88—90.

²⁾ Ravno tam str. 231—232.

mojim nogam!“ Precej je ubogala in se je nagnila k njegovim nogam tako, da je bilo njeno uho ravno nad rano njegove noge. In slišala je v rani vreti kakor vrelo vodo v piskru, Gospod pa ji reče: „Kako šumi vrela voda v piskru?“ Ko je premišljevala in tega ni vedla, Gospod odgovori: „Vrela voda v piskru šumi, kakor bi govorila: Hiti, hiti! Tako me je tudi vroča ljubezen mojega Serca neprenehoma gnala, ki je govorila: Hiti od dela k delu, iz mesta v mesto, od pridige k pridigi, in nikoli mi ni dala miru, dokler nisem dopolnil vseh reči, ki so bile k tvojemu zveličanju potrebne.“ ¹⁾

Naj omenim še ene podobe, v kateri ji je Gospod še očitneje pokazal svoje posredovanje za grešnike pri nebeškem Očetu. Ko je enkrat premišljevala, kako je Kristus stal pred sodnikom, ji Gospod reče: „Pojdi z menoj k sodbi.“ Vzame jo tedaj seboj, in jo postavi pred svojega nebeškega Očeta. Vsi svetniki in vse stvari so tam zoper njo tožile. Serafimi so rekli, da je velikokrat z malomarnostjo vgasnila Božjo ljubezen, katero je bilo Serce Božje v nji prižgalo. Kerubimi so jo tožili, da se ni zaljšala s čednostmi po velikosti Božjega spoznanja, ki je bila ž njim bolj razsvetljena, kakor drugi. Troni so se pritoževali, da je velikokrat z nepotrebnimi mislimi žalila naj miroljubnejšega Kralja, ki je bil svoj prestol v njenem sercu postavil. Gospodstva so rekle, da se svojemu Kralju, Gospodu in Bogu ni s pravo spodobnostjo podverгла. Poglavarstva so tožile, da v sebi in v družih ni dovolj častila Božje plemenitosti, ki izvira od tod, da je vstvarjena po Božji podobi. Oblasti so tožile, da se Božjemu veličanstvu ni vklanjala s tako velikim spoštovanjem in češče-

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz 1857, str. 240—241.

njem, kakor bi se bilo spodobilo. Moči so se pritoževale, da se v svetih čednostih ni vadila kakor gre. Arhangelji so jo dolžili, da sladke besede Božje ni tako pazljivo poslušala, kakor je bila njena dolžnost, in da svojega preljubega ženina ni prijazno pozdravljala po služabnikih, ki so ji bili poslani. Angelji so tožili, da se njihove službe ni prav posluževala. Aposteljni so terdili, da njihovih nauk ni pridno spolnovala. Mučeniki so rekli, da je terpljenje in bolezen nerada prenašala. Spoznovavci so jo tožili, da je bila v duhovnih, in ostrih samostanskih vajah zanikerna. Device so tožile, da naj ljubeznjivšega ženina ni iz vseh moči ljubila. Vse stvari so se pritoževale, da se njih ni prav posluževala. Pa predobrotljivi Jezus je rekel svojemu Očetu: „Na vse te tožbe hočem jaz namesto nje odgovoriti, ker je njena ljubezen vnela moje Serce.“ Bog Oče pa odgovori: „Kaj te je k temu pripravilo?“ On pa reče: „Moja izvolitev, ker od vekomaj sem jo izvolil.“ Ko je duša vidila, da ima takega zagovornika, je postala serčna, ter ga je zaupljivo prijela za roko in rekla k Očetu: „Glej, veličastni Oče, izročim ti tvojega ponižnega Sina, kateri ti bode za me poplačal, kar sem s svojim napuhom grešila. Izročim ti tvojega naj pohlevnejšega Sina ki mi je zadostenje pridobil za vse, kar sem se z jezo pregrešila. Izročim ti tvojega naj ljubšega Sina, ki ga ljubi tvoje serce, in ki namesto mene spolnuje, kar sem z nevošljivostjo grešila. Njegova neskončna milost je vse poplačala, kar sem se z lakomnostjo pregrešila. Njegova presveta gorečnost opravičuje mojo lenobo. Njegova prevelika zmernost zadostuje za vso mojo požrešnost. Čistost njegovega nedolžnega življenja je vse poplačala, kar sem se z hudimi mislimi, besedami ali dejanjem pregrešila. Njegova neskončna pokorščina, po kateri je bil pokoren do smerti, je

vso mojo nepokorščino izbrisala. Njegova popolnost opravičuje vse moje pomanjkljivosti.“ ¹⁾

Ako tedaj grešnik to neskončno ljubezen Božjo premišluje, in pregleduje neizmerni zaklad gnad Božjih, ki mu ga je Gospod tako drago kupil, pa mu ga tako po ceni ponuja, ali mar hoče spreobrnjenje še odlašati? Verh tega se mu tudi še od druge strani ponuja silno obširna in potrebna pomoč, ktero hočemo sedaj premišljevati.

C. Preblazena Devica Marija, angelji in svetniki nam pomagajo k spreobrnjenju.

I. Za Jezusom nam je Marija naj mogočnejši in naj ljubeznjivši pomočnica k spreobrnjenju.

Ko je Bog ljudem po vesoljnem potopu dovolil meso jesti in živali klati, je gledal posebno na to, da bi ljudje pri prelivanju kervi ne postali neobčutljivi ter tudi ljudi ne morili. Zato je Bog že naprej smertno kazen zažugal njemu, ki bi kakega človeka umoril, ker je človek po Božji podobi vstvarjen; živali pa nimajo neumerjoče duše, kakor tudi trava na polju ne. „Kdor koli bo človeško kri prelil, njega kri bo prelita; zakaj po Božji podobi je človek vstvarjen.“ In da bi pred umorom še bolj svaril, je celo živalim zažugal kazen, ko bi človeka umorile ²⁾. Ako je bil pri starih narodih človek umorjen, je bil tudi morivec od sorodovincev umorjenega človeka brez daljnega preiskovanja za kazen ubit. Ko je pa Bog Izraelcem svoje zapo-

¹⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz 1857, str. 92 — 95.

²⁾ I. Mojz. 9, 2—6.

vedi dal, je odločil 6 po deželi raztresenih mest v pribežališča, kamor je mógel pred maščevanjem sorodovincev pobegniti, kdor je bil koga neradovoljno ubil, ali ko se je pred njim branil. Ako je pa morivec z umorjenim človekom že prej v sovraštvu živel, in ga je ubiti nameraval, so ga sodnji izročili in umorili. ¹⁾

V novi zavezi pa je usmiljenje Božje še veliko večí. Smertni greh je naj hujši morivec, ker Božjega Odrešenika samega na duhovni način umori, in Božja pravica bi mogla grešnika nemudoma s smertjo kaznovati. Pa Kristus nam je dal pribežališče, svojo lastno Mater Marijo, ktero zavoljo tega imenujemo „pibežališče grešnikov“. To pibežališče je odperto tudi tistim, ki so s premislíkom grešili; Marija ne gleda ne na število, ne na velikost storjenih grehov, ampak le na voljnost k spreobrnjenju. In če najde grešnika, ki je posebno globoko in strašno v greh zabredel, ima še več matrne skerbi in usmiljenja ž njim, če je le pripravljen, pomoč sprejeti in se resnično spreobrniti.

Ker smo vsi bratje med seboj, je Bog zapovedal ne samo samega sebe, ampak tudi bližnjega ljubiti in tudi za zvelícanje bližnjega skerbeti. Marija pa je Mati vseh, in Bog ji je odkazal s Kristusom moliti, delati, terpeti za rešitev vseh. To je Marija tudi delala, ko je bila k pameti prišla, zlasti pa odkar je Mati Odrešenikova postala; ko je Jezus Kristus začel očitno učiti, so jeli tudi grešniki spoznavati ta Marijini poklic. Skoraj gotovo sta se že brat in sestra grešnice Magdalene obrnila do Marije, da bi Gospoda Jezusa Kristusa prosila za njeno spreobrnjenje; gotovo se je Marija tudi sama milostljivo spominjala uboge

¹⁾ IV. Mojz. 35, in Joz. 20.

grešnice, in je veliko za njo storila, še preden je bila naprošena. To je naposled Magdalení pripomoglo k junáškemu spreobrnjenju, po katerem je tudi ona ena naj mogočnejših priprošnic za vse spokornike postala. — Brez dvoma je Marija tudi precej zapazila pogubljenje, ki je Judežu pretilo, in gotovo je neprenehoma in tem gorečnejši zanj molila, ker je bil odločen kot apostelj spreobračati narode. Pa nesrečneža ni ginila ne molitev Marijina, ne ljubezen in opominjevanje Jezusa Kristusa; nepremišljeno je derl v svoje pogubljenje.

V pravem pomenu pa je Marija postala pribežališče grešnikov, ki se hočejo spreobrniti, še le pod križem, ko je Jezus Kristus rekel: „Žena, glej tvoj sin!“ ves človeški rod kot otroka izročim tvojemu varstvu; vsled svojih grehov je za smert bolan; strezi mu in vodi ga k zveličanju, in pripelji ga po pokori in spreobrnjenju k Božjemu usmiljenju. Ti ljudje so me hudo razžalili, in zdaj zdaj bom zavoljo njih grehov umerl; pa umerjem iz ljubezni do njih; tudi ti, o Mati, ne ravnaj ž njimi kakor z morivci svojega Božjega Sina, ampak ljubeznjivo skerbi za nje ko za svoje uboge otroke, ktere sem ti zdaj izročil. Pregrešnemu človeškemu rodu pa je Gospod rekel: „Sin, glej tvoja Mati!“ Ne mislite, da se moja Mati nad vami jezi, ker ste me s svojimi grehi umorili, ampak vedite, da sem jo vam dal ko ljubeznjivo, usmiljeno, mogočno Mater; k nji bežite, njo prosite, da naj vam izprosi pravega spokornega duha, in zadobili boste odpuščenje pa pravico otrók Božjih, in večno nebeško dedšino; pa skazujte ji odsihmal ko zvesti otroci tudi dolžno ljubezen, spoštovanje in pokorščino. — To je kaj draga določba oporoke, ki jo je umirajoči Gospod za nas naredil. Svojo Mater pa je Gospod ob enem navdal z usmiljeno ljubeznijo, ki je tako velika, da lahko

opseže vse grešnike celega sveta na vse veke. Marija je tudi nemudoma pričela opravljati svojo sveto nalogo. Vse svoje terpljenje in molitve, zlasti pa dela, molitve, terpljenje in kervavenje svojega umirajočega Sina je darovala Božji pravici za vse grešnike celega sveta, zlasti pa za tiste, ki so grešili posebno zoper njo in njenega Božjega Sina. In še tisti večer je doživela veselje, da so se nekateri taki grešniki k Božjemu usmiljenju vernili, kakor n. pr. vojak, ki je s sulico prebodel Gospodovo stran, pa je spoznal, da je Jezus resnično Sin Božji in Odrešenik sveta. Tudi se je spreoburnilo mnogo Judov, ki so Gospoda na križu zasmehovali, potem ga pa umirati vidili, kakor pripoveduje evangelij: „In vsi ljudje, kateri so se bili sošli to gledat, kadar so vidili, kar se je zgodilo, so terkali na svoje persi in so se vernili“ v mesto s spokornimi serci. ¹⁾

Kakor pa k spreoburnjenju ne zadostuje, da imamo tako usmiljenega Odrešenika, tako tudi ne zadostuje, da imamo tako ljubeznjivo Mater in srednico; veliko se jih vendar le pogubi. Usmiljenje Božje in ljubezen Marijina je sicer za vse dovolj velika, pa grešniki niso vsi voljni in odkritoserčni, da bi sprejeli vabilo Božje in Marijino. To se je pokazalo že tisti dan, ko je Gospod umerl, pri dveh apostelnih, ki sta bila grešila, in pri dveh razbojnikih. Za vse je tekla Gospodova kri, in Marija je za vse molila; pa le en razbojnik se je na križu spreoburnil, eden pa se je v nespokorni oterpnjenosti še tisti dan pogreznil v pekel; in tudi od apostelnov se je le eden spreoburnil, namreč Peter, eden pa, Judež, se je še tisti dan pogreznil v brezno. Grešniki se namreč ločijo v dve jako

¹⁾ Luk. 23, 48.

različni versti: Eni so v takih okoliščinah, kakor sužnj pod krivičnim trinogom, ki ga sovražijo, in ki noč in dan samo na to prežé, da bi mu ušli. Grešniki te verste tudi k Mariji povzdigujejo roke in serce, da bi jim pomagala; in Marija jim gotovo pomaga, ker še nikdar nobenega ni zapustila. Eni pa so kakor strežaji, ki prostovoljno ostanejo in z nekakim ponosom nosijo grešno obleko ter te službe nikakor popustiti ne mislijo. Toda dokler jih te misli navdajajo, jim celo Bog ne more pomagati; ker pri taki nespokornosti je odpuščenje nemogoče. Grešniki, ki se na Marijino priprošnjo zanašajo, da jih bo ona varovala, da v grešnem stanu ne bodo umerli, in prederzno grehe nadaljujejo, se hočejo iz Boga norčevati, in Marijo spravljajo v naj večji sramoto, kakor da bi namreč greh prikri-vala in se ga z njimi vred tako rekoč vdeleževala. Marija ne more in noče varovati nobenega grešnika, da bi še dalje greh delal, ampak da bi se spreobernal, in zato bi bil priimek „pribežališče spokornikov“ bolj primeren kakor priimek „pribežališče grešnikov“. Vendar pa je priimek „pribežališče grešnikov“ popolnoma resničen, ker Marija ne pomaga še le tedaj, ko je kdo iz grešnika postal spokornik, ampak ko še globoko v grehu tiči, ako se hoče le precej spreoberniti, ne pa še dalje v grehu ostati.

V življenju velikega spreobračevavca grešnikov, očeta Nikolaja Zuchia v Rimu, nahajamo mnogo spreobernjenj, ki so se zgodile vsled Marijine prošnje. Nekdaj je prišel k njemu mladeneč, ki je bil že dolgo grehu nečistosti vdan; sprejel ga je z naj večji ljubeznijo in naj bolj očetovskim usmiljenjem, ter mu prigovarjal k spreobernjenju in mu naložil, da naj nekoliko časa vsaki dan zjutraj in zvečer moli eno „Češčeno Marijo“ in kratko darovanje samega sebe, kateri molitvici so pozneje papež Pij IX. po-

delili 100 dni odpustka, in ki se glasi: „O moja Gospa in Mati Marija, tebi se popolnoma darujem, in v dokaz, da sem se tvoji službi izročil, darujem in posvetim ti danes svoje oči in ušesa, svoje usta in svoje serce ter samega sebe popolnoma. Ker sem tedaj tvoj, o dobra Mati, hrani me, varuj me, brani me ko svojo lastnino.“ Ne dolgo potem pride mladeneč po slovo, ker se je hotel podati na daljni pot. Apostoljski mož mu gorko priporoča, da naj omenjeno molitvico vsaki dan moli. Čez delj časa mladeneč zopet pride, pa je bil že nekaj časa sim čist, za kar se je imel zlasti zahvaliti varstvu presvete Device Marije, kateri se je vsaki dan z omenjeno molitvico priporočal. Bal se je še kdaj v greh obračati svoje moči in svoje ude, ki jih je bil Mariji daroval, in se je vsled tega vrednega storil pomoči Marijine. Iz hvaležnosti do Marije je mladeneč misijonarja prosil, da naj tega v svojih pridigah očitno omeni. Neki stotnik, ki je že delj časa v bližnji priložnosti živel, in se skoraj vsaki dan zoper čistost pregrešil, je to slišal ter je tudi poskusil ta pripomoček. Kmalo se je začel bližnje priložnosti ogibati in ne dolgo potem je opravil dolgo spoved in se popolnoma spreobernil. Ko je pa že pol leta čisto živel, mu pride na misel obiskati osebo, s katero je prej v grehu živel, da bi vidil, če se je tudi ona spokorila, in da bi jo k dobremu opominjal. Ko pa pride do hišnih vrat, ga nevidna moč potegne nazaj, in hiša kmalo zgine spred njegovih oči; zdaj je spoznal, da bi se bil v bližnji priložnosti gotovo zopet pogubil. V bližnji priložnosti prostovoljno ostati ali se v njo podajati se pravi prederzno na milost Božjo grešiti, in v takih okoliščinah Marija ne more pomagati, ko bi morebiti grešnik tudi mislil, da se ni iz grešnega namena podal v bližnjo priložnost.

V nekem italijanskem mestu, čigar ime pa ni povedano, so trije mladenči pregrešno živeli. Ko so po noči v hudobni hiši neke jako temne ulice iskali priložnosti k grehu, jim ugasne luč v svetilnici, s katero so si svetili. „Počakajte malo, reče eden med njimi, da grem tje-le k Marijini podobi luč prižgat.“ Ko pa k svetilnici pride, luč nenadoma ugasne. Verne se toraj k svojim tovaršem, ko se pa nazaj ozre, je svetilnica zopet svetlo gorela; vnovič gre tedaj nazaj, da bi luč prižgal, pa svetilnica v trenutku zopet ugasne. Toda v sercu ubozega mladenča se zasveti; silno se prestraši, da je od Matere Božje tako rekoč zahteval, naj mu ona sveti, ko je v temi iskal prilike, da bi s smertnim grehom žalil njenega Božjega Sina. Njegovo serce se vsled milostljive pomoči Marijine omeči, on gre v se in se spreoberne. Tako tedaj Marija večkrat celó čudovito zaderžuje grešnika na potu pogubljenja. Kadar se pa grešnik k Bogu poverne, Marija nič več ne gleda na to, kolikokrat ji je Božje Dete iztergal ter umoril, in njeno serce samo z britkim mečem presunil, ampak občuti le ljubezen naj boljši Matere do ubozega, bolnega grešnega otroka in veselje dobrega Pastirja, ki je našel zgubljeno ovčico.

Očak Jakob je imel veliko sinov. Jožefa je naj bolj ljubil, in mu je v znamenje svoje ljubezni napravil pisano obleko. Njegovi bratje pa so ga iz nevošljivosti v sužnost prodali; da bi pa očeta premotili, so zaklali kozliča, so njegovo suknjo v kri pomočili in jo poslali očetu. „Ko jo je oče spoznal, je rekel: „Suknja je mojega sina, silno huda zver ga je snedla, zverina je Jožefa požerla.“ In je v žalosti pretergal svoje oblačila, se oblekel v žimovnik in je obžaloval svojega sina dolgo časa, ter se ni dal uto-

lažiti.“ ¹⁾ To je v mnogem oziru podoba naše lastne zgodovine. Tudi mi smo prejeli predrago obleko kerstne nedolžnosti, ktere milijoni v nejeverstvu rojenih ljudi niso prejeli; toda potem smo šli v puščavo grešnega življenja ter se podali v nevarnosti in skušnjave, v kterih je bila obleka naše nedolžnosti okervavljena s kervjo Jagnjeta Božjega, mi pa izročeni v sužnost peklenškega trinoga. Naša Mati Marija je vsled tega po pravici tožila: O dobro poznam to kervavo obleko! to je omadežana obleka nedolžnosti mojega v grehe zabredlega otroka; tudi kri na nji dobro poznam, ker je to kri mojega Božjega, s smertnim grehom umorjenega Sina. — O Marija, kako dolgo že žaluješ za nami! Ti vidiš, da smo bili mi sami tista huda zver, ki je Tvojega Božjega Sina raztergala, ali se ne boš tedaj nad nami hudovala? ali nam boš še odpustila? ali nas boš pred Božjo pravico še zagovarjala?

Marija nam celo tedaj še pomaga, ko usmiljenje Božje že poteče in se ne dá več lahko omečiti, če se le res hočemo spreobrniti. To priča neki dogodek, ki nam lepo kaže, kako goreče in skoraj nedležno Marija pri Jezusu za nas prosi. Evangelij pripoveduje: „In glej, kanaanjska žena je prišla iz tistih krajev in je vpila za njim, rekoč: Usmili se me, Gospod, Sin Davidov, moja hči veliko terpi od hudiča! On pa ji ni besede odgovoril. In njegovi učenci so pristopili in ga prosili, rekoč: Odpravi jo (in usliši jo), ker za nami vpije. On pa je odgovoril in rekel: Nisim poslan, kakor le k zgubljenim ovcam Izraelove hiše. Ona pa je prišla in ga je molila, rekoč: Gospod, pomagaj mi! On pa je odgovoril in rekel: Ni prav jemati kruh otrokom, in ga psom metati. Ona pa je rekla: Kaj pa da, Gospod, saj tudi psički jedo drobtine,

¹⁾ I. Mojz. 37, 33—36.

ktore padajo od mize njih gospodov. Tedaj je Jezus odgovoril in rekel: O žena, velika je tvoja vera! Zgodi se ti, kakor hočeš. In njena hči je bila zdrava od tiste ure¹⁾. To je zares čudovita prigodba! Ta žena je popolnoma zdrava, pa njena hči veliko terpi od hudiča, in vendar prosi: Gospod, usmili se mene, pomagaj mi. Britkost svojega otroka čuti kakor svojo lastno britkost in akoravno ne ume, da se je Gospod le zato delal tako terdoserčnega, ker jo je hotel skušati in uslišanja vredno storiti, vendar serčnosti ni zgubila, ampak je le še gorečnejše prosila. Tako dela tudi Marija za nas, svoje otroke. Akoravno bi Gospod na njeno prošnjo po pravici smel odgovoriti: Ti grešniki nobene gnade več niso vredni, — vendar ona prosi: usmili se tedaj mene in pomagaj meni! In Gospod, ki je uslišal kananejsko ženo, nikdar svoje Matere ne odpravi, da bi je ne uslišal, in ne podelil usmiljenje vsem, ki se hočejo sedaj spreobrniti.

Marija ti prav gotovo sprosi odpuščenje, ko bi bila sodba Božja nad teboj že sklenjena, če se le precej spreobrniti hočeš. To kaj lepo pojasnuje neki dogodek, ki se je že zdavnej prigodil v Boloniji. Neki človek prijezdi po cesti, ko so ravno otroci svojo igračo imeli; ker so bili od njega nekoliko moteni, mu neki deček to jako hudo oponaša, kar jezdeca tako razserdi, da zgrabi za meč in dečka ubije. Pa precej se zave svoje velike krivice, in ko ljudje skupaj deró, da bi morivca prijéli, pobegne v bližnjo hišo in že po stopnicah kliče: „Usmilite se me, nekega otroka sem ubil; beriči hitijo za menoj, skrite me.“ Hišna gospodinja, plemenita in bogata udova, ki ga je slišala, je bila v velikem strahu in skerbi, da bi ne bil morebiti ubil njenega otroka, ki se je pred hišo igral. Pa vendar ne-

¹⁾ Mat. 15, 21 – 28. Mark. 7, 29.

mudoma skrije morivca, iz ljubezni do Boga, ker se ji je zdelo, da je ubogi grešnik k nji pribežal kakor k usmiljenju Božjemu. Precej potem pa žalibog res prinesó truplo njenega edinega otroka. Kaj pa stori mati? Iz kerščanskega usmiljenja ubozega grešnika ne izda in beriči ga zastonj iščejo. Pa tudi skrivaj ga ne odpravi, ker bi ga bili skoraj gotovo vjeli in usmertili; ampak ona gre k gosposki, mu izprosi popolno odpuščenje zaslužene kazni in ga naposled še naredi za dediča vsega svojega premoženja. O kako hvaležen je bil proti njej in kako vreden njene materne ljubezni! — Kje bi našli lepši podobo velikodušnosti in ljubezni Božje Matere Marije? Grešnik umori njeno Božje Dete, pa ona ga ne toži pri Božji pravici; tudi to ji ni dovolj, da mu iz serca odpusti in ne zadržuje sodbe; ampak ona ga pred Božjo šibo tako rekoč skrije, potem mu sprosi pravo spokornost in odpuščenje večne kazni; pa tudi to njeni čudoviti ljubezni še ne zadostuje, ampak ona hoče biti celo njegova Mati ter ga sprejme za svojega otroka in si na vso moč prizadeva, da bi mu za dedšino preskerbela večne zaklade. In kadar koli to pri kakem ubogem grešniku doseže, je tako vesela, kakor da bi bila sama sebi napravila naj večí srečo, če je morebiti grešnik tudi s tisučnimi grehi njo in njenega Sina terpinčil. Tako se nad Marijo spolnujejo besede sv. pisma: „Redila sem jih (svoje sinove in hčere) z veseljem (ko so v sv. Cerkvi čisto in v gnadi Božji živeli); pa spustila sem jih z jokam in z žalostjo, (ko so v greh zabredli); pa pripeljal vas mi bo Gospod z veseljem in z radostjo na vekomaj!“ ¹⁾

Ker Božjega Odrešenika kaj radi primerjamo z dobrim pastirjem, se ni čuditi, da verniki v svoji pobožnosti in

¹⁾ Baruh. 4, 11. 23.

ljubezni tudi Marijo kaj radi imenujejo dobro pastero. Ta priimek je Marija najprej dobila na Španjskem. Od l. 1742 se je močno razširjal po Neapolitanskem zlasti vsled prizadevanja sv. Frančiške od peterih ran. Papež pa so ga popravili v naslov: „Marija, Mati Božjega Pastirja“, ter so sestavili posebne cerkvene molitve (officium) in mašo, kjer se nahajajo te-le molitve: „Vsi smo zašli, kakor zgubljene ovce. O Mati Božjega Pastirja, ozri se na nas in pelji nas na pravo pot. Dodeli nam, o Bog, da nas bodo prošnje Marijine, ki nas skerbno pase, pred sovražniki branile, in varno v nebeško domačijo pripeljale. Dodeli nam, da pod varstvom presvete Device Marije postanemo ovčice, ki se od mesenih sladnost in posvetnega veselja obračajo in z vednim hrepenenjem večnega veselja iščejo.“ ¹⁾

Ko pomočnica dobrega Pastirja Jezusa ima pa Marija dvojno nalogo: nas braniti, pasti, varovati pred zgubo in pred napadi peklenskih volkov, to je pred notranjimi in vnanjimi skušnjavami, da se ne pogubimo; — če smo pa po grehu vendar le zašli, nas zopet išče in si prizadeva nas s pravim spreobrnjenjem k dobremu Pastirju nazaj pripeljati. O tem prizadevanju Marijinem smo dosedaj govorili, naj povemo pa tudi en zgled o njeni prvi nalogi.

Prej imenovana svetnica, Frančiška od peterih ran (rojena v Neapeljnu l. 1715, umerla l. 1791, za svetnico razglašena l. 1867, družabnica tretjega reda sv. Frančiška), je ko dorastla devica vsled svoje popolne čistosti postala še ljubeznjivši; vendar pa pogled te bogoljubne device ni

¹⁾ Primeri: Richard, Leben der heil. Mutter Franziska v. d. 5 W., Mainz, Kirchheim 1868, str. 199—210.

zbujal skušnjav, ampak je ljudi spodbujal k čednosti. Enkrat pa pride vendar neki prav silen skušnjavec v njeno sobo z izgovorom, da ima nekaj prav potrebnega ž njo govoriti, ter ji kmalo razodene svoje nepoštene namene. Najpred jo skuša v greh zapeljati s prošnjami in prilizovanjem, potem z obljubami in naposled z zlatimi denarji, ker je bila devica revna. Frančiška je vsa prestrašena čutila, da so ji moči zginile, da ni mogla bežati; pa še njen glas je bil zamolkel, da ni mogla na glas upiti; njene prošnje in solze pa pri strastnem človeku niso nič zdale, marveč je hotel sedaj s silo doseči svoj namen. V tej nevarnosti se Frančiška iz celega serca oberne k Mariji, dobri pasterici; njene moči se povernejo, izterga se mu iz rok in pobegne na ulice med ljudi. Toda zdaj jo je začelo skrbeti, da je morebiti vendar le Boga razžalila, in hudobni duh jo je strašil, da je gnado Božjo zgubila. Vsa objokana teče k podobi dobre pasterice Marije, se je dotakne s čelom in goreče moli za pomoč. Vsled bolehnosti, bedenja in terpljenja je bila tako slaba, da bi bila kmalo umerla. Naposled zaspi; v sanjah pa se ji prikaže dobra pasterica, neizrekljivo prijazna, ji razodene, da je popolnoma zmagala, in da je bil strah, kakor da bi bila grešila, le goljufija hudobnega duha; nečiste skušnjave je odsihmal nikdar več ne bodo nadlegovale, ker ji je Gospod dal posebno milost, da je meseno poželenje v njej ugasnilo. Ker se je nasledek s to obljubo res natančno vjemal, je razvidno, da to niso bile same sanje, ampak resničen prigodek. ¹⁾

Ta čudovita ljubezen in mogočna pomoč, ktero Marija skazuje vsem grešnikom, ki se hočejo resnično spreobrniti,

¹⁾ Primeri: Richard, *Leben der heil. Mutter Franziska v. d. 5 W., Mainz, Kirchheim* 1868, str. 320 — 322. 206.

je posebno krepko vabilo k pokori in spreobrnjenju. Pa Gospod nam je dal še drugih pomočnikov.

II. Sveti angelji se močno veselé, da nam k spreobrnjenju pomagajo.

Nihče ne dvomi, da nam angelji varhi radi pomagajo varovati se hudega in dobro delati, dokler njih navdihovanje poslušamo in čisti ostanemo. Če pa hudobnega duha bolj ubogamo, kakor pa nje, če s smertnim grehom zgubimo vso lepoto gnade Božje, in vse zasluženja, če ko križavci Jezusa Kristusa in sovražniki Božji nimamo nobene druge pravice več, kakor pekel, bi pač težko verjeli, ko bi nas sv. vera tega ne učila, da nas sveti angelji tudi zdaj še ljubijo in varujejo, ker niso nad seboj skusili nobene človeške slabosti in revščine, ki bi jih morebiti k usmiljenju nagibale. Božji Odrešenik pa celó še terdi: „Povem vam, da tako bo v nebesih veči veselje nad enim grešnikom, kateri se spokori, kakor nad devet in devetdeseterimi pravičnimi, kateri ne potrebujejo pokore.“¹⁾ Od kod pač izvira to veselje angeljev? Od tod, ker poznajo usmiljenje Božje, ker vedó, kaj je Jezus iz ljubezni do nas terpel, da nas je odrešil, ker vidijo kri Jezusovo, ki se na vsaki duši lesketa, in ker vidijo veselje dobrega Pastirja, Jezusa samega, ki je bil sicer hudo razžaljen, pa vendar v svoji neskončni ljubezni hiti za zgubljeno ovco, in kadar jo najde, jo zadene vesel na svoje rame; in ko pride domu, pokliče prijatle in sosedo, in jim reče: „Veselite se z menoj, ker sem našel svojo zgubljeno ovco.“ Tudi angelj varh je dober pastir, in ti si njegova ovčica; ko hudo grešiš, se

¹⁾ Luk. 15, 7.

mu zgubiš; pa on te gre iskat, in je močno vesel, ko te zopet najde. —

Kako pa sveti angelj varh išče svojo zgubljeno ovčico? kaj pa stori, da svojega varovanca k spreobrnjenju pripelje? Z zbujevanjem vesti in svetim navdihovanjem grešnika napeljuje k spoznanju strašne nevarnosti, v katero ga je smertni greh pripravil, ko se more vsaki trenutek pogrezniti v pekel. On v njem zbuja željo, se sužnosti hudobnega duha odpovedati in zopet otrok Božji postati. On mu kaže čudovitno usmiljenje Božje in ljubeznjivo pomoč Marije Device; on ga opominja, kako lahko se gnada Božja v zakramentu sv. pokore zopet zadobi; on ga spodbuja, da naj se novih grehov varuje, stare pa resnično obžaluje in terdno sklene svoje življenje poboljšati; on mu daje serčnost, da naj prazni strah pred odkritoserčno spovedjo velikodušno in v duhu spokornosti premaga; on odvrča napade hudobnega duha, ki ga hoče v nove grehe zapeljati; on v njem zmanjšuje moč pregrešnega nagnjenja in slabih navad, ki ga tolikanj laglje zopet v greh zapeljejo, kolikor bolj ga že storjeni grehi še težé. Vse to pa angelj varh opravlja z naj večji ljubeznijo in neutrudljivo skerbjo.

Med egiptovskimi puščavniki zlasti slovi Mojzes, ki je bil prej suženj. Ker se je pa zavoljo svojih obilnih pregreškov zaslužene kazni zbal, je od svojega gospoda pobegnil ter je postal tolovaj. Kmalo se mu pridružijo še drugi razbojniki, ki ga zavoljo njegovega poguma in velikanske postave izvolijo za svojega glavarja. V tem pregrešnem stanu je živel od svojega 25. do 40. leta. Kar ga prešine gnada Božja; on posluša notranji glas svoje vesti in poišče nekega duhovna, Izidorja po imenu, ki ga ljubeznjivo sprejme in za dolgo spoved pripravi, v kateri se popolnoma očisti, potem pa pri puščavnikih ostane. Odslej

pa se je imel vojskovati z nenavadnimi skušnjavami, ki jih je s silnim prizadevanjem res tudi premagal. Čisto sam je živel v neki oddaljeni celici, pa je pogostoma prihajal k duhovniku Izidorju, ki ga je prijazno tolažil, podučeval in vodil. Ker so pa skušnjave čedalje hujši in nevarnejši prihajale, začela ga je samota skrbeti, zato je želel pri Izidorju ostati, da bi se zopet v greh ne povernil. Duhovnik pa mu reče: „Le pogumno se verni domu in nikar ne misli, da se v svojih bojih sam vojskuješ; ozri se le okoli sebe!“ Ko svoje oči proti vzhodu povzdigne, zagleda polne trume angeljev, pred kterimi je celó solnce obledelo, in ki so bili vsi pripravljeni mu v boju pomagati; proti solnčnemu zahodu pa vidi množico hudobnih duhov, temnih in zbeganih, ki so ga prej skušali, sedaj pa so od njega bežali. In duhovnik mu reče: „Glej, ta črna druhal se sicer vojskuje zoper nas, pa una svitla, veličastna vojska je številnejši in mogočnejši, ter od Boga poslana, da vedno pri nas ostane in se za nas vojskuje; torej se nikar ne boj!“

Potreba neprenehoma čuti in se vedno vojskovati ni nobena nesreča; ako smo le zvesti, je to za nas vir vednega zasluženja, in sveti angeli nam veselo pomagajo. Hudobni duhovi, ki so Mojzesa skušali, so bili že zmešani in so bežali; glavni del vojske je bil tedaj že slavno končan, in le manjši in lahkejši popravek mu je bil še ostal. Sploh pa je maloserčnost ena naj nevarnejših skušnjav. Neki mladeneč je dolgo razuzdano živel in v pozabljivosti Božji greh za grehom delal. Pa naposled se njegova vest zbudi, in ga začne hudo peči; spoznal je, da se je hudo pregrešil, ter je želel se spreobrniti; res je to večkrat poskusil, pa ne dolgo potem se je v prejšnje grehe zopet povernil. Vsled tega mu je serce upadlo, in nemogoče se mu je zdelo, da bi se še kdaj popolnoma spreobrnil; zopet

je toraj opustil molitev in spoved ter se je udal prejšnjemu pregrešnemu življenju. Čez nekaj časa pa se mu njegovo nečisto življenje vnovič pristudi in kmalo mu začno celó samomorne misli rojiti po glavi. Kar se mu enkrat sanja, da je vidil strašnega velikana, ki je bil tako velik, močen, silen in tako strašno oborožen, da se je pred njim ves tresel. Pa angelj varh boječemu mladenču prigovarja, da naj velikan serčno zgrabi in premaga. „Kako bi mogel jaz, ki sem tako majhen in slab, silnega velikana pač premagati? odgovori mladeneč. Z eno roko me lahko zdrobi.“ Angelj pa mu odgovori: „Le serčno ga primi, ker ti nisi sam, ampak ti jaz pomagam.“ Mladeneč se toraj začne ž njim boriti, in kmalo zapazi, da ga užuguje, naposled pa je bil velikan s pomočjo angelja popolnoma premagan; ves poten, pa zavoljo pridobljene zmage jako vesel se prebudi. Angelj varh pa mu z notranjim navdihovanjem razloži pomen njegovih sanj; vnovič in prav resno se prične zoper greh vojskovati in ne dolgo potem je svoje prejšnje nečiste grehe popolnoma premagal in opustil.

Ljubeznjiva in mogočna pomoč angelja varha, ki noč in dan za nas čuje in nam spreobrnjenje jako polajšuje, je tedaj nov in spodbudljiv klic k pokori in spreobrnjenju. Pa imamo še drugih pomočnikov.

III. Svetniki in pobožni kristjani nam veliko in obilno pomagajo pri spreobrnjenju.

Svetniki so nekdam živeli ravno v takih razmerah, v kakoršnih smo sedaj mi. Skusili in terpelili so vse nevarnosti, težave in skušnjave, kakoršne mi. Mnogi so bili tudi v grehe zabredli, pa so se s stanovitno pokoro zopet posvetili; zdaj živé pri Bogu in serčno hrepené, da bi tudi

nas, svoje brate in sestre, k Bogu pripeljali, da bi tudi mi deležni postali ravno tistega večnega veselja, katero oni uživajo, da bi bili na ta način Bogu za nekdanj prežete gnade hvaležni ter pripomogli k temu, da bi kri Gospodova dušam kaj koristila, in naposled, da bi veselje delali Bogu, ki nič bolj ne hrepeni, kakor da bi môgel vse ljudi zveličati. Pa le iz neskončnega usmiljenja Božjega izvira vsa pomoč, katero Marija, vsi svetniki, angelji in celo ljudje na zemlji ubogim grešnikom k spreobrnjenju skazujejo.

O svetnikih, ki se že pri Bogu veselé, tukaj nočem obširneje govoriti, ker sem jih že prej večkrat omenjal. Ti nam prav mnogo pomagajo; med njimi so najprej oni, ki so posebno nedolžno živeli, kakor Marija, Jožef, Janez in vse device obojega spola; potem so sv. spokorniki, ki so nekdanj sami v grehu živeli, pa se spreobrnili, kakor Magdalena, Marjeta Kortonska in mnogi drugi znani in neznani; naposled vsi, ki so z nami v posebni zvezi, kakor sveti patroni in svetniki iz rodovin in krajev, ki so nam pri sercu. — Nekoliko obširneje hočemo le o njih govoriti, ki so na tem svetu v veliki svetosti živeli in si po svojih močeh prizadevali grešnikom pomagati k spreobrnjenju po katerem Bog tolikanj hrepeni.

V življenju svetnikov, ki so bili tako srečni, da se jim je Gospod prikazoval, bila je to ena naj glavnějšíh naloga, da so za spreobrnjenje ubogih grešnikov molili, terpeli in vse svoje dela Bogu darovali, kar jim je pa delalo posebno veselje, ker so s tem odrešenje Jezusa Kristusa drugim v korist obračali. Sv. Mehtilda sama pripoveduje, kako jo je Gospod enkrat učil za razne verste grešnikov moliti. Neko nedeljo, ko so v cerkvi peli: „Asperges me Domine“ — poškropi me, Gospod — je Mehtilda rekla Gospodu: „Gospod, s čim pa hočeš moje serce

umiti in očistiti?“ Gospod se z neizrekljivo ljubeznijo k nji nagne, jo kakor mati svojega sina objame in ji reče: „Pogledati te hočem z ljubeznijo svojega Božjega Serca.“ Odpre ji tedaj vrata svojega presladkega Serca in Božjega zaklada, kamor je ona vstopila kakor v neki vinograd, in kjer je vidila studenec žive vode od vzhoda do zahoda, okoli studenca pa dvanajst dreves; to so dvanajstere čednosti, katere sv. Pavel v svojem listu našteva: Ljubezen, veselje, mir, poterpežljivost, miloserčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zderžnost, čistost. ¹⁾ Vodi pa se je reklo „studenec miru“. Duša je šla tje in je bila očiščena vseh madežev. — V vinogradu pa so bile zasajene vinske terte, ene na kviško vzdignjene, ene pa k tlam pripognjene. Na kviško vzdignjene terte so pomenile nje, ki so svet in njegovo veselje zaničevali ter svoje serce le k nebesom povzdigovali. Pripognjene terte pa so reveži, ki se v pozemeljskem prahu in v grehih valjajo. Gospod je v podobi vertnarja okopaval zemljo. Na nekterih krajih je bila zemlja terda, na nekterih pa mehka. Terda zemlja je pomenila serca, ki so v grehu oterpnile in jih nobeno opominovanje, pa tudi nobena kazen ne poboljša. Mehka zemlja pa je pomenila serca, katere so solze in pravi kes omečili. In Gospod je rekel: „Ta vinograd je kerščanska Cerkev, v kateri sem se 33 let pri obilnem delu potil; v tem vinogradu mi pomagaj delati!“ Mehtilda reče: „Kako?“ On pa odgovori: „Polivaj ga.“ Hitro teče k studencu, napolni posodo z vodo in jo zadene na svoje rame. Ker je jako težko nesla, pride Gospod, ji pomaga nesti in breme je bilo lahko; Jezus pa ji reče: „Kadar ljudem dam svojo gnado, jim je lahko in sladko vse, kar zavoljo mene

¹⁾ Gal. 5, 22.

delajo ali terpé.“ Okoli tert je vidila mnogo angeljev zidu enako postavljenih, ker angelji med nami in okoli nas bivajo in Cerkev Božjo varujejo. Preljubeznjivi učenik jo je potem učil moliti psalm „Miserere“. ¹⁾ — Ta psalm ima dvajset verstic, ktere naj deli v štiri dele po pet in pet verstic z antifono ali predrekom: „O blažena, hvaljena in častita sv. Trojica, Oče, Sin in sveti Duh, usmili, usmili, usmili se nas.“ Pervih pet verstic velja za grešnike, ki so v grehu oterpnjeni in se nočejo k Bogu poverniti, da bi jih s svojo bitko smertjo milostljivo poklical k pravi pokori. Drugih pet verstic velja za spokornike, da bi zadobili zaželjeno odpuščenje in se nikdar več v greh ne povernili. Tretjih pet verstic velja za pravične, ki v dobrih delih in čednostih rastejo, da bi v njih ostali stanovitni. Četrtih pet verstic pa velja za vse duše v vicah, ki vedó, da bodo kmalo v nebeškem kraljestvu pile iz studenca žive vode ter s Kristusom na vekomaj vladale, in hitrejši očiščene s Kristusom tudi večno veselje uživale. ²⁾

Ko je bil prej imenovani puščavnik Mojzes že zelo star postal, napadejo neko noč štirje tolovaji njegovo celico in ga hočejo umoriti. Pa velikan vse premaga, jih skupaj poveže in prinese v cerkev, kjer so se puščavniki zbirali. Tam jih položi na tla in reče predstojniku: „Jaz teh tolovajev ne smem kaznovati, ker sem bil sam razbojnik, pa sem pri Bogu milost našel. Zapovej tedaj ti, kaj naj se z njimi zgodi!“ Sklenili so, jih zopet izpustiti. Oni pa stermé poprašujejo, če je bil ta velikanski puščavnik nekda res tudi tolovaj? In ko jim vsi to poterdijo, odgovoré: „Če se je celo takemu velikanu zdelo potrebno se spreobrniti, se

¹⁾ To je 50. psalm, med 7 spokornimi psalmi četrsti.

²⁾ Buch der geistlichen Gnaden. Regensburg, Manz 1857, str. 233—237.

moramo pač tudi mi slabejši poboljšati. Puščavniki jih ljubeznjivo sprejmó in jim pripomorejo k popolnemu spreobrnjenju in poboljšanju.

V Neapeljnu je bila neka deklica zabredla v velike grehe zoper čistost. Bala se je greha, pa bala se je tudi odkritoserčne obtožbe pri spovedi. Vendar pa sklene k spovedi iti; toda skušnjava jo premoti in ona zamolči svoj naj večí greh; storila je torej nov greh, božji rop. (Oh, ko bi vsi, ki se kakošnega greha težko obtožijo, spovedniku vsaj rekli: Še nekaj me teži, pa si ne upam povedati, spovednik bi jim ljubeznjivo pomagal in spoved polajšal.) Takrat je v Neapeljnu živila sv. Frančiška od peterih ran, kateri je bil ali angelj varh ali pa morda Marija, dobra pasterica, razodela žalostni stan uboge deklice. Nemudoma gre k nji in ji z naj večí ljubeznijo in sočutjem prigovarja, da naj s čisto spovedjo vse poravna, kar deklica res tudi z velikim kesom stori. Blagor nji, ker še tisti dan je umerla in bi bila sicer gotovo zaveržena.¹⁾

Ko je šla sv. Frančiška enkrat v cerkev, jo med potjo nek poželjiv hudobnež napade. V prvem trenutku se silno prestraši, pa kmalo postane serčnejši, se mu izterga iz rok in beži v cerkev. Malopridnež teče za njo: toda naenkrat oterpnje in tako terdno obstoji, da se ne more z mesta premakniti. Začel jo je tedaj klicati in prositi: „Služabnica Božja, moli za me, da bodem môgel zopet prosto hoditi, in da mi Gospod odpusti grehe, ki sem jih s prederznim napadom na te storil; spoznam velikost svoje hudobije in se hočem spovedati in spokoriti.“ Devica je res zanj molila; zopet se je ozdravil in spreobernil.²⁾

¹⁾ Richard, *Leben der heil. Franziska*. Mainz, Kirchheim 1868, str. 252.

²⁾ Ravno tam str. 320.

Egiptovski puščavnik Serapion Sindonit je pa gotovo naj bolj pokazal, kako je treba grešnike iz ljubezni do Boga ljubiti. Ko si je bil v puščavi pridobil že veliko svetost, mu je dal Bog na misel, da naj sedaj ubogim grešnikom pomaga; tovarši pa so mu z dobro vestjo dovolili se zopet med svet poverniti, ker so se na njegovo svetost terdno zanesli. „Prišel je v Korint, kjer so še zmerom živeli lahkomišljeni ljudje, čeravno jim je bil sv. apostelj Pavel pisal dva lista. Neki nejeverni igralec, ki je s svojo družino napravljajl očitne igre, se je Serapionu v serce usmilil. Ker se drugače tem nesrečnim ljudem ni mogel približati, se proda za sužnja in stopi v njihovo službo, da bi jih s svojim življenjem in svojo ljubeznijo pridobil za sv. evangelij. Kupnino 20 gld. zapečati in shrani. Za divje, nemirno, razuzdano življenje omenjene družine, ki bi bilo za manj svetega človeka smertno britko, se Serapion prav nič ne zmeni. Natanko je opravljajl naj manjši dela, prinašajl vodo, svojemu gospodu umival noge, ter pri tem delu ni bil nikdar truden, nikdar nezadovoljen; malo je spal, pa se mnogo postil. Skoraj zmerom je molčajl in nebeške reči premišljajl; kadar je pa govoril, je iz njegovih ust prihajala nadčloveška modrost, ki je ubozega igralca navdajala najprej s stermenjem, potem z občudovanjem in naposled z ljubeznijo. Spoštljivo je ravnajl s svojim nenavadnim služabnikom, čedajl je bolj in bolj poslušajl njegove opominovanja, ga poprašajl za svèt, naposled pa se odpove svojemu prejšnjemu opraviu in postane kristjan z vso svojo družino vred. Sedaj so svojega sužnja vse drugači sodili, in kolikanj pobožnejši so prihajali, tolikanj bolj so ga spoštovali. Naposled reče gospod Serapionu: „Ljubi brat, ker si nas rešil iz sramotne sužnosti nejeverstva, sveta in greha, hočem tudi jaz tebe rešiti iz sužnosti, in

ti prostost podeliti, da boš živel, kjer in kakor boš hotel.“ Serapion pa odgovori: „Ker vam je dal Bog gnado spoznanja, in ste to gnado tudi v svoje zveličanje obrnili ter ste sedaj na pravem potu, vas smem potolažen zapustiti, da bodem skusil rešiti še druge duše.“ In povedal jim je, da je egiptovsk puščavnik in svoboden mož, da je pa iz ljubezni do njihovih duš prostovoljno njih suženj postal po zgledu Božjega Sina, ki je podobo hlapca na se vzel, da bi svet od sužnosti greha odrešil. Solze jih polijó in za Božjo voljo ga prosijo, da naj ko njih gospod in oče pri njih ostane. Pa nič več ga niso mógli prideržati. Ko jim pa Serapion dá še kupnino nazaj, prosijo jokaje: „Obderži denar, ki nam je k zveličanju pomagal, ali ga pa razdeli med uboge.“ „Vaš je,“ odgovori Serapion, jaz sem le ubog puščavnik, ki denarja ne sme imeti, in ga toraj tudi drugim ne more podariti.“ Ljubeznjivo se od njih posloví. Božja previdnost ga pelje v Lacedemon k neki udovi, ki ni imela otrók, pa je bila bolna in silno revna. Kako ji pomagati? Ali jo je pač smel v taki revščini pustiti? Slišal je, da nek imeniten mestjan, ki je bil manihejski veri udan, sicer pa prav pošten mož, dobrega hlapca išče. Serapion se nemudoma poda k njemu, se mu za sužnja prodá, denar nese ubogi udovi, in po dveletnem prizadevanju doseže, da se njegov gospod z vso svojo družino in z vsemi posli zopet poverne v katoliško Cerkev. Tudi ta gospod iz hvaležnosti svojemu bogoljubnemu sužnju dá svobodo ter mu podari dobro suknjo in plajšč, in po verhu še evangelijske bukve. Serapion veselo odide, tako dobre obleke še nikdar ni imel. Pa je tudi nikdar ni bil tolikanj potreben kakor ravno sedaj; ker v Lacedemonskih gorah je bila huda zima. Ko je pa šel po potu mirno pričakovaje, kam ga bode Bog peljal, ga sreča reven, na pol nag mož.

Serapion nevtegoma sleče plajšč in ga dá beraču, ki se radostno vanj zavije. Serapion gre naprej in najde nekega na pol zmerznjenega starčka na potu ležati; precej sleče suknjo, pokrije ž njo starega moža in gre v svoji platneni obleki dalje. Ko ga zvečer usmiljeni ljudje, pri katerih je prenočil, vprašajo, kdo ga je tako oropal, Serapion pokaže evangelijske bukve in reče: „Te bukve so to storile.“ Pa tudi bukev ni dolgo imel; prodal jih je v bližnjem mestu na korist neke družine, ki je bila prišla v revščino. Neki duhoven jih je kupil in Serapionu mehko očital, da se tako drage reči znebi. Pa ponižno odgovori: „Mi li verjameš, oče, da mi je bilo pri sercu, kakor da bi mi evangelij vedno govoril: Pojdi, prodaj, kar imaš in razdeli med revne. Te bukve so bile edino, kar sem imel, zato sem jih prodal.“ Pozneje je prišel v Rim; njegovo prvo opravilo je bilo, da je pobožno obiskal grobe sv. aposteljnov Petra in Pavla pa sv. marternikov. Njegova druga skerb pa je bila bližnjemu pomagati, in sicer po zgledu, ki se ga je od Božjega Odrešenika samega naučil: postal je hlapec, da bi duše rešil. Še dvakrat je to junaško dobro delo opravil, še dvakrat je postal suženj takim ljudem, ki bi jih drugi vsled njihovega življenja zaničevali in od sebe odganjali, ktere je pa Serapion ljubil, ker jih je sodil po naukih svete vere ter je nad njimi našel podobo Božjo, po kateri so bili vstvarjeni. In Bog, ki je služabnik grešnega človeškega rodu postal, da ga je odrešil, je s svojo gnado podpiral Serapiona, da je dvakrat spreobernal in rešil ljudi, ki so bili že zapadli večnemu pogubljenju. — Taki zvestobi, taki darovavnosti, taki ponižnosti, taki pokorščini, taki ljubezni se niso mogli ustavljati. Serapion je trideset let opravljal to svojo službo, ravno toliko časa namreč, kolikor je Sin Božji pred svojim očitnim življenjem živel na svetu. Potem

pa se je povernil v svojo domačijo, v puščavo, kjer je kmalo potem umerl, in za kratko hlapčevstvo je prejel večno zveličano svobodo.“ ¹⁾ Umerl je v Egiptu, 60 let star, okoli leta 388 po Kristusu.

Duh darovati se za spreobrnjenje ubogih grešnikov pa iz sv. Cerkve ni zginil in še zdaj razodeva čudovitne dela, ki so Bogu znane, ljudje pa jih ne vidijo. Marsikaj pa tudi ljudje zvedó. Pri misijonih n. pr. vidimo pogostoma goreče kristjane, in včasih tudi nje, ki so bili prej hudi nasprotniki misijonov, od ljubezni in usmiljenja do ubogih grešnikov tako vnete, da za prihodnje čase napravljajo vstanove in nakladajo denarje, katerih obresti so namenjene za to, da se po preteku kakih 10 let zopet more napraviti misijon. In kolikanj težavniši je nabiranje teh denarjev, tolikanj veči je zasluženje in tolikanj veselejši upanje na srečen vspeh. V Alzasiji je pred nekimi leti neki mladenec silno želel za vse čase vstanoviti tak misijon. Ker pa ni imel nobenega premoženja, je goreče Boga prosil in pridno premišljeval, kako bi to pač izpeljal. Naposled je mislil, da je pravo zadel. Ker ni imel denarjev, ki bi jih bil v ta namen daroval, je pa daroval samega sebe zavoljo Jezusa, ki se je tudi daroval za odrešenje grešnikov. Kako pa je to storil? Ni se mogel učiti in misijonar biti, ker je bil že prestar in tudi glave za to ni imel. Vpisal se je pa med vojake namesto nekega družega, ter je za misijonsko vstanovo naložil denar, ki ga je za to dobil. To je bil zares nenavaden dar iz ljubezni do ubogih grešnikov! Pač ni pretežko se v prvi navdušenosti kaj takega spomniti in storiti; ali se pa pozneje, ko je mógel ko vojak več let

¹⁾ Hahn-Hahn. Die Väter der Wüste, Mainz, Kirchheim 1857, 2. Bd. str. 206—210.

prenašati mnogo nevarnost, britkost in pomanjkanja, morebiti ni stokrat in stokrat zavoljo tega kesal? Okoliščina, da se je po prestanih prvih letih v drugič in še v tretjič prostovoljno za vojaka vpisal in vse denarje obrnil za misijonske vstanove, najbolje priča, da se tega nikdar ni kesal, in da je v svojem junaškem sklepu stanovitni ostal. Temu ubogemu vojaku se zares spodobi častno mesto med velikimi apostelji, in ko je prišel v večnost, mu je gotovo mnogo nebeških prebivavcev naproti prišlo in se mu zahvalilo, da jih je po svoji misijonski vstanovi obvaroval gotovega pogubljenja. In čez stoletja bodo še vedno v nebesa prihajale duše, ki ga bodo ko svojega rešitelja pozdravljale.

Če premišljujemo življenje svetnikov, zlasti svetih duhovnikov in redovnikov obojega spola, jih med njimi najdemo mnogo, ki so opravljali naj čudovitnejši in za posvetne ljudi naj neverjetnejši dela in daritve, da bi grešnike spreobrnili in dobremu Pastirju Božjemu pomagali zgubljene ovčice zopet najiti. Ubogi grešnik, ne boj se tedaj, in več ne odlašaj spreobrnjenja; tvoja nadloga te k temu priganja, usmiljenje Božje ti naproti pride, Marija, angelji in svetniki ti ljubeznjivo pomagajo, milijoni dobrih kristjanov na zemlji pa vedno za te molijo in se Božjemu usmiljenju darujejo, da bi ti za to potrebno gnado izprosili. Verjemi mi, da ti s to vsestransko pomočjo ne bo težko opravljati reči, ki so za pravo spreobrnjenje potrebne.

Drugi oddelek.

Izverševanje spreobrnjenja.

Pervi pogoj za pravo spreobrnjenje je spoznanje greha in lastnega zadolženja; brez tega odpuščenje ni mogoče; dalje odkritoserčna želja grehu se odpovedati in zopet otrok Božji postati, sklenjena z zaupanjem na Božje usmiljenje in s trdnim sklepom, vse storiti, kar je k spreobrnjenju potrebno. To je dalj na priprava k spreobrnjenju, in vse dozdej rečeno je imelo namen grešniku k temu pomagati. Sedaj pa hočemo še nekoliko omeniti najprej o bližnji pripravi in potem o spreobrnjenju samem v zakramentu sv. pokore.

A. Bližnja priprava k spreobrnjenju

je izpraševanje vesti, resnično čeznatorno kesanje in terdni sklep, se vsch grehov odkritoserčno spovedati in vse storiti, kar je potrebno, da se v prejšnje grehe nazaj ne povernemo, ter po svoji moči popraviti tudi že storjeno škodo. Obširneje sem o tej reči govoril v neki prejšnji knjižici; ¹⁾ temu hočem tukaj še nekaj dostaviti.

I. Izpraševanje vesti.

Velik gospod je bil svojemu oskerbniku izročil jako drage reči; pa on je silno krivično opravljal svojo službo; zapravljal je premoženje in delal je poštenemu imenu svojega gospoda veliko nečast, naposled je celó njegove otroke

¹⁾ „Die Schätze des römisch-katholischen Christen“, Graz, Vereinsbuchdruckerei 1874, str. 85—102.

umoril. Sedaj ga gospod pred se pokliče in mu reče: „Vse tvoje hudobije so mi znane; ti sam moraš spoznati, da si smert zaslužil; beriči te že iščejo, da te odpeljejo v ječo. Pa še ti hočem pomagati. Če nemudoma vse svoje hudobije resnično obžaluješ, se jih odkritoserčno obtožiš in terdno skleneš se jih odslej ogibati, ti hočem vse odpustiti. Da ti pa to še polajšam, ti dovolim, da se smeš samo ustmeno obtožiti, in da se v sodnijskih pismih o tej reči ne bo nič zapisalo in hranilo; tudi ti hočem dovoliti, da se sme ta obtožba goditi prav na tihem, da nobeden človek ne bo o tem nič slišal ali zvedel; naposled ti še to dovolim, da si smeš med mojimi uradniki sam izbrati enega, do katerega imaš naj več zaupanja, in ki se ti zdi naj bolj ljubeznjiv in usmiljen, ko bi te tudi morebiti ne poznal in te v prihodnje nikdar več ne bo videl; in celo s prisego ga hočem zavezati ter mu naj hujši kazni zažugati, da ne sme nikdar nobenemu človeku povedati, kar mu boš razodel. Če boš to storil, ti bom odpustil, če pa tega nočeš storiti, sodbe ne bom zadrževal; sodnik te bo vergel v ječo, te bo prisilil obstati vse svoje hudobije, ktere se vse lahko dokažejo, vse se bo zapisalo in hranilo, očitno boš osramoten ko velik hudodelnik, in ti ne boš dobil nobenega odpuščenja, ampak k smerti boš obsojen in umorjen.

Ljubi čitatelj, dobro veš, da med ljudmi ni tako dobrega gospoda in ga nikdar ni bilo; veš pa tudi, da Bog je ta Gospod, neskončno usmiljen proti grešnikom, ki so s smertnim grehom zapravili njegove milostljive darove, njegovo sveto ime onečastili, njegove otroke, t. j. druge ljudi s pohujšanjem umorili. Gotovo bi imel Bog pravico jih obsoditi, kakor je nekdanj zažugal po preroku: „Zdaj bode tebe konec, ter bom izpustil svoj serd nad te, in te bom sodil po tvojih delih, in pred te bom položil vse tvoje

gnjusobe. Moje oko ti ne bo zaneslo, in se ne bom usmilil, ampak tvoja dela ti bom naložil. . . Nadloga, glej, nadloga pride.“ ¹⁾ Pa Bog nam v svojem usmiljenju sam pokaže, kako moramo obsodbi njegove pravice ubežati. Natančno izprašaj svojo vest, odkritoserčno obžaluj svoje grehe, spovej se jih popolnoma, resnično se poboljšaj, in odpustil ti bom, kakor resnično živim, govori Gospod. „Ako bi sami sebe presodili, bi ne bili sojeni“ ²⁾ in ne zaverženi od Boga, pravi sv. Duh. V ta namen mora tedaj grešnik najpred preiskovati, kaj je hudega storil, in natanko pregledati, koliko grehov se je nakopičilo v tempeljno njegovega serca, ki je bil le za službo in čast Božjo odločen in posvečen. Tako je Bog nekdanj preroka peljal k jeruzalemskemu tempelju, ter mu ukazal pozvediti, ktere hudobije so ljudje tam doprinašali in kako so ga spremenili v malikovavski tempelj. In ko se je prerok že pri prvem pogledu zavzel ter mislil, da je naj hujši reč že vidil, mu Bog zapové, da naj gre še dalje, in mu pokaže čedalje večji gnjusobo. „Sin človekov, mu reče, povzdigni svoje oči in poglej velike gnjusobe, ki jih Izraelova hiša tukaj dela; . . in če se oberneš, boš vidil še večji gnjusobe. . . Prederi zid . . stopi noter in poglej prehudobne gnjusobe, ktere tukaj delajo. In ko sem bil noter stopil, sem vidil, in glej, bile so mnogotere podobe laznin in žival, in vse mališke ostudnosti Izraelove hiše povsod okoli po zidu namalane. In Gospod mi je rekel: Če se dalje oberneš, boš vidil še večji gnjusobe, ktere ti počenjajo.“ ³⁾ In tako ga je Gospod peljal v vse oddelke tempeljnové ter mu je pokazal povsod grehe in hudobijo. Enako mora tudi grešnik svojo vest pregledovati in izpraševati, se mora ozirati in še natanč-

¹⁾ Eceh. 7, 3—5. ²⁾ I. Kor. 11, 31. ³⁾ Eceh. 8, 5—13.

neje ogledovati, mora steno svojega serca predreti in vse njegove kote preiskovati. Če sam svoje grehe zbere in jih prinese pred sodbo usmiljenja Božjega v zakramentu svete pokore, jih Gospod pozneje več ne bo na dan spravljal in grešnika ne več klical pred sodbo svoje pravice. Izpraševanje vesti je eno najvažnejših opravil za zveličanje; zato bi bilo gotovo prav, ko bi bil Bog za to reč tirjal naj večji skerb. Pa tudi v tem oziru ravna po svojem usmiljenju, in zahteva le takošno skerb, kakoršno moramo tudi pri drugih imenitnih rečeh imeti. — Kdor tedaj kerščansko živi in sv. zakramente večkrat prejme, ima le kratek čas svojega življenja preiskovati, in to opravilo je lahko ter kmalo opravljeno; drugi čas naj oberne na obudjenje pravega kesa in sklepa, da bode imel od zakramenta sv. pokore pravo korist. Kdor pa le redkokrat k spovedi hodi in med tem raznotere velike grehe dela, ali kdor mora celó prejšnje nevredne spovedi popraviti, temu posebno velja prej omenjeno opominovanje Božje: premišljevati in gledati, se ozirati in izpraševati, steno predreti in preiskovati. Če tedaj nekteri grešniki le redkokrat k spovedi prihajajo, pa vendar s farizejem govorijo, da niso nič grešili, to pač ne izhaja iz njihovega pobožnega življenja, ampak iz njih velikega oslepljenja in kazni vredne zanikernosti, po kateri njih oslepljenje čedalje večji prihaja. Se ve da, če družega nimajo za greh kakor krasti in moriti, če se jim samo vnanje dejanje dozdeva napačno, se pa ne zmenijo za pregrešne misli, želje, poglede, besede in zamude, potem pač naglo opravijo izpraševanje vesti in spoved. Pa to se ne pravi pokoro delati, ampak se Božjemu usmiljenju posmehovati in svete zakramente nevredno prejemati. „Nikar se ne motite; Bog se ne pusti zasmehovati!“ ¹⁾ Kdor pa od-

¹⁾ Gal. 6, 7.

kritoserčno usmiljenje Božje išče, ga lahko in obilno tudi najde.

Z izpraševanjem vesti pa se ne sme samo naš spomin pečati, kakor dela n. pr. popotnik, ki si v spomin kliče vse stroške zadnjega mesca in jih zapiše; ampak če hoče izpraševanje vesti svet sad obroditi, mora biti čeznatorno spokorno delo. Zato je treba najpred svetega Duha prositi za njegovo gnado in pomoč, brez ktere nič pred Bogom zaslužljivega ne premoremo; potem je dobro nekoliko pre-mišljevati neskončno dobrotljivost Božjo, ki nam je še vedno skazovala brezštevilne dobrote, ko smo bili Boga že razžalili, da bi s tem svoje serce hvaležno ginili in ga pripravili prositi odpuščenja, ko premišljujemo svojo pregrešnost. Potem še le ima spomin opraviti, ki preiskuje vse storjene grehe, da jih še serčnejši in še posebej obžalujemo, potem pa potrebne sklepe deloma, ter se jih pri spovedi skesano in popolnoma obtožimo.

II. O odkritoserčnem spokornem duhu pri spovedi.

Ta odkritoserčni spokorni duh je čeznatorno kesanje nad grehi, sklenjeno s terdnim sklepom, vseh velikih grehov se skerbno varovati, vestno spolniti vse dolžnosti, ki so vsled storjenih grehov nastale, ter se teh grehov pri spovedi pred namestnikom Božjim odkritoserčno obtožiti. Ta spokorni duh je tako važen, da ga nobena reč ne more nadomestovati, in da nam brez njega Bog ne more in noče odpustiti. Pač pa ta spokorni duh, sklenjen z ljubeznijo do Boga v sili nadomestuje druge k odpuščenju potrebne reči, kakor n. pr. pri umirajočem človeku, ki ne more svoje vesti natanko izprašati in se svojih grehov ne več spo-

vedati, ali pa morebiti celo nobenega spovednika ne dobi, pa ima resnično voljo se spovedati, prej ko mu bo mogoče. Ta spokorni duh je namreč prav za prav čednost čeznatorne spokornosti, ki pri Bogu usmiljenje najde, pomanjkanje tega duha pa je nespokornost, t. j. edini greh, ktere ga Bog ne more odpustiti, dokler ta nespokornost terpi. Zato pa je spokornost tudi najpotrebnejši in naj imenitnejši gnada Božja za človeka, ki se v smertnem grehu nahaja. Vse dosedaj v tej knjižici omenjeno, zlasti kar smo rekli o gerdobiji in hudobiji greha, o pravici in usmiljenji Božjem, o čudovitni ljubezni Jezusa Kristusa, in o pomoči, ktero nam Marija, angelji in svetniki pri spreobrnjenju skazujejo, ima posebni namen v nas zbujati tega spokornega duha. Naj pa o tej reči omenimo še nekterih izrekov Gospodovih v sv. pismu.

V nekem psalmu moli spokorna duša: „Spreoberni nas, o Bog, naš zveličar in odverni od nas svojo jezo. . . Pokaži nam Gospod, svojo milost, in dodeli nam svoje zveličanje.“ In potem duša vidi ginljivo in zelo tolažljivo prikazen: „Milost in resnica se srečate; pravica in mir se objameta.“ ¹⁾ Poglejmo to podobo natančneje. Misli si človeka, ki je ravnokar smerten greh storil; vsak smerten greh pa je napad na Boga, uporno upitje zoper Gospoda, kakor se nekteri grehi zares imenujejo v nebo upijoči grehi, in draženje Božje pravice. Zato se pa Božja pravica tudi nevtegoma vzdigne, ter se pomika proti prederznemu uporniku, da bi ga krotila. Pa greh, ki Gospoda sili k strahovanju, ima tudi še ta nasledek, da podobo Božjo v človeku rani, kakor morivci popotnika smertno ranijo in oropajo. To skrunenje podobe Božje kliče na pomoč in usmiljenje

¹⁾ Ps. 84, 5. 8. 11.

Božje sliši ta klic in Boga nagne, da ubogemu grešniku na pomoč hiti, kakor napadenemu človeku, ki se nahaja v naj večji sili. Tako si gresta tedaj pravica in usmiljenje Božje naproti ter se pri grešniku snideta in srečata; pravica hoče hudodelnika pogubiti, usmiljenje pa nesrečnemu grešniku ponuja odpuščenje. Kaj se bo tedaj zgodilo? Pravica je očitno na dobičku, ker človek s smertnim grehom gotovo ni zaslužil milosti, ampak kazen. Vendar pa usmiljenje grešnika noče zapustiti, in tako pravica in usmiljenje med seboj skleneta mir in se v poterjenje objameta. Kaj pa določuje ta mir? Določuje samo dve reči, katerih je zlasti prva prečudna in čudovitna. Glasi se namreč: „Pravica za sedaj odjenja in grešnika prepusti popolnoma usmiljenju Božjemu; pa usmiljenje Božje mora pravico popolnoma odškodovati s kervjo Jezusa Kristusa.“ Zapomni si toraj, ubogi grešnik, da te more po smertnem grehu nagle smerti in pogubljenja le to rešiti, ako Jezus svojo kri in svoje življenje za te daruje. In Gospod je pripravljen za te to poplačati; saj je sam včlovečeno usmiljenje Božje, ki je ta mir s pravico Božjo sklenilo. Hiti tedaj, da si usmiljenje Božje s pravim popolnim spreobrnjenjem pridobiš, in da ti bode Gospodova kri pomagala v zakramentu svete pokore, v katerem tvojo dušo v tistem trenutku očisti in posveti, ko vredno prejmeš sveto odvezo. Druga določba tega miru pa se glasi: „V trenutku pa, ko bo človek umerl, bo usmiljenje Božje odstopilo, in ga popolnoma prepustilo pravici Božji.“ Blagor tebi, če bode usmiljenje Božje sedaj poplačalo vse tvoje dolgove in se več v greh ne boš povernil; pravica Božja bo po tvoji smerti našla le tvoje dobre dela in ti podelila večno zveličanje.

Ko je imel sv. Non, škof edeški, z drugimi škofi v

Antiohiji okoli l. 453 neko posvetovanje o cerkvenih rečeh, je mimo hrumeča množica ljudi motila zborovanje; med množico je bila namreč silno nališpana igralka, ki so jo zavoljo njene lepote imenovali Margarito, t. j. biser. Pred nekaj časom se je bila oglasila za sv. kerst, pa je zanj potrebni poduk kmalo zopet popustila, samotnemu življenju slovo dala in svoje razveseljevanje iskala pri nejevernem gledišču ter je bila vzrok brezštevilnih smertnih grehov. Sv. škof globoko zdihne zavoljo dušne reve te uboge grešnice in jo priporoči Božjemu usmiljenju. Drugo noč se mu je sanjalo, da je opravljal daritev svete maše in da je priletel v cerkev bel golob, ki mu je vedno okoli glave felfetal; naposled goloba vjame, in ker je bil ves umazan in ostuden, ga verže v veliki kropilni kamen. Ko se je popolnoma očistil, je zletel na kviško in se povzdignil tako visoko, da ga ni več videl. Spoznal je, da ta umazani golob pomenja imenovano igralko, ki je hudobnemu duhu v mestu in okolici služila za pregrešno mrežo. Drugi dan res pride v cerkev k njegovi pridigi o sodbi, nebesih in peklu, zlasti pa o usmiljenju in pravici Božji. To jo pretrese, gine, spreoberne; od sebe verže vse bogate zaklade, ki jih je bila s pregrešnim življenjem pridobila, se dá kerstiti, potem pa ze poda v Jeruzalem, kjer je na Oljski gori v čudoviti spokornosti živela in srečno umerla. Ko po njeni smerti pride Božja pravica, nad spokornico nič kazni vrednega ne najde, pač pa najde obilne zaklade njenega svetega spokornega življenja, za ktere že skozi veliko sto let uživa zveličanje. Ta spokornica je sveta Pelagija.

B. Sprava z Bogom v zakramentu svete pokore,

Ker sem tudi o tej reči v prej omenjeni knjižici obširneje govoril, naj tukaj omenjam samo nekterih reči greš-

nikom v spodbudo, da naj vredno prejemajo zakrament svete pokore.

I. Prelepa podoba o sadu vredne spovedi.

Odkar sta prva človeka v raji grešila, usmiljenje Božje neprenehoma skerbi za zveličanje posameznih grešnikov, večkrat v splošnji meri, kakor o posebnih milostljivih prilikah, n. pr. v svetem letu za ves svet, ali o misijonih za cele fare. Pri preroku Ecehielu nahajamo prelepo podobo o splošnji nesreči grešnika in o nasledkih usmiljenja Božjega. Prerok pripoveduje: „Gospodova roka je bila nad menoj, in me je peljala v duhu Gospodovem, in me je spustila na sredi polja, ki je bilo polno kosti. In me je peljala skozi nje povsod okrog; bilo jih je pa silno veliko na polji in so bile močno suhe.“ To je podoba ljudi, katerih večina živi v smertnem grehu, in je v grehu celó že oterpnila in zgnjila. In prerok dalje pripoveduje: „In (Bog) mi je rekel: Sin človekov, meniš li, da bodo te kosti oživele? In sem odgovoril: Gospod Bog, ti veš! In mi je rekel: Prerokuj od teh kosti, in jim reci: Suhe kosti, poslušajte Gospodovo besedo! To govori Gospod tem kostém: Glejte, jaz bom duha v vas poslal, ter boste oživele. Z žilami vas bom obdal, in meso bom dal na vas izrasti, in kožo bom čez vas raztegnil, in duha vam bom dal, in boste oživele. . . In sem prerokoval, kakor mi je bil ukazal; ko sem pa prerokoval, je šum vstal, in glej gibanje; in kosti so šle k kostem, sleherna k svojemu sklepu. In sem gledal, in glej, žile in meso so šle na nje; in koža se je razpela čez nje po verhu; duha pa še niso imele (niso bile še žive).“ Nekaj enakega se godi pri vredni pripravi za spoved: Bog, Cerkev in grešnik imajo pri njej opraviti. Bog spreobrnjenje zbudi in dá gnado, se s čeznatornim pri-

zadevanjem k temu pripravljati; Cerkev v imenu Gospodovem govori, uči in napeljuje, kako naj grešnik to stori, grešnik pa to doverši z izpraševanjem vesti, s kesom, terdnim sklepom in spovedjo; iz raztresenih in strohnjelih kosti je tako rekoč zopet postalo človeško telo; pa čeznatornega življenja, gnade Božje, še manjka, greh še ni pregnan iz človeka in sveti Duh še ne prebiva v njem. Toda Bog dalje govori preroku: „Prerokuj duhu, prerokuj, sin človekov, in govori duhu: To pravi Gospod Bog: Pridi, duh, in dihni v te pobite, da oživijo.“ To klicanje živega duha je podoba mašnikove odveze pri grešnikih, ki se po vredni pripravi svojih grehov spovedó. Kaj pa dela ta odveza? Prerok nadaljuje: „In prerokoval sem, kakor mi je bil zapovedal, in duh je šel vanje, in so oživele, in stopile na svoje noge, — prav silno velika truma. In (Gospod) mi je rekel: Sin človekov, vse te kosti so Izraelova hiša. . . Zato prerokuj in jim reci: To pravi Gospod Bog: Glejte, . . jaz bom odperl vaše grobe, in vas bom izpeljal iz vaših jam, in djal bom v vas svojega duha, da boste živeli; in zvedili boste, da jaz, Gospod, sem govoril.“ ¹⁾ Velika truma grešnikov, ki so bili pogubljenju zapadli, pa po usmiljenju Božjem v zakramentu svete pokore od grešne smerti zopet obujeni, naj bodo odslej velika, pogumna in zvesta vojska, prvič, v boju zoper vse prihodnje nevarnosti, da zopet v smertni greh ne padejo, drugič, v boju za korist svete Cerkve in za zveličanje bližnjega, da na ta način usmiljenju Božjemu razodevajo svojo hvaležnost in se v dobrem čedalje bolj uterjujejo.

II. Svarjenje pred nevredno spovedjo.

Grešnik nevredno in božjeropno prejme zakrament

¹⁾ Eceh. 37, 1—14.

svete pokore, kadar koli iz lastnega zadolženja kako potrebno reč opusti, to je: prvič, če si pri izpraševanju vesti tako malo prizadeva, da pride v očitno nevarnost smertne grehe pozabiti, ki bi se jih bil pri pravi skerbi gotovo spomnil; — drugič, če še nepopolnoma čeznatornega kesa nima; zato je treba pridno premišljevati čeznatorne vzroke, zavoljo katerih je treba grehe obžalovati; naj bolj gotovo bomo pravi kes v svojem sercu obudili, če premišljujemo terpljenje Odrešenikovo; zato smo prej v tej knjigi tudi omenjali raznih dogodkov iz terpljenja Jezusa Kristusa; — tretjič, če nima pravega, trdnega sklepa, se odslej vseh smertnih grehov ogibati in rabiti vse pripomočke, ki so za odpuščenje že storjenih grehov in za poboljšanje potrebni; — četertič, če vedoma pri spovedi zamolči reči, ki bi jih, kolikor so mu znane, moral povedati, kakor število in versto smertnih grehov, pa okoliščine, ki greh spremené; — petič, če bi ne imel volje naloženo pokoro opraviti, (to pa ne velja, ko bi spovedniku razodel, da tega ali unega spokornega dela ne more lahko opraviti, in prosi, da naj mu ga spremeni v drugo dobro delo). V tem primerljeju bi mu manjkalo pravega spokornega duha, brez kterega pa odpuščenje ni mogoče.

Ker je nečistost naj gerši greh, se peklenskemu skušnjavcu prepogostoma posreči, da ubozega grešnika še pri spovedi ogoljufa in ga pripravi, da iz strahu ali sramežljivosti ali grehe, ali pa potrebne okoliščine vedoma zamolči. To je silno velika nesreča, veliko večí, kakor ko bi človek ne bil šel k spovedi, ker se z zakramentom ne posveti, ampak se z božjim ropom le še hujši pregreši. Nebeško zdravilo Odrešenikove kervi, ktero mu Jezus ponuja, spremeni v smerten strup, in si sam nakoplje naj večí škodo, da ne govorim o tem, da onečasti tudi Boga. On si

namreč odvzame milostljivo priliko obrniti se k usmiljenju Božjemu, ko ga hoče pravica Božja obsoditi in kaznovati; oropa se sreče iz rok razserjenega Boga ubežati in pribеžati v naročje usmiljenega Odrešenika; namesto odveze zasluži obsodbo pogubljenja, ker se odtegne rokam prizanesljivega sodnika, t. j. spovednika, in pade v roke obsojevalnega Sodnika, o katerem pa sveti Duh govori: „Strašno je pasti v roke živega Boga.“ ¹⁾ — Pri vredni spovedi bi mu bili odpuščeni vsi smertni grehi in vse z njimi zaslužene večne kazni, ter tudi del časnih kazen, ki bi jih mógel ali tukaj ali pa v vicah terpeti. Če pa kaj zamolči, mu ni bilo nič odpuščenega, ampak njegovi grehi in kazni so se še pomnožili. Razun tega taka bogoropna spoved lahko človeka tudi še pripravi v strašno nespokornost, v katero bode skoraj gotovo padel, če si ne prizadeva za popolno spreobrnjenje. Zato sveti Duh pogostoma in živo priporoča: „Sin, čas prav obračaj, in varuj se hudega. Zavoljo svojega življenja se ne sramuj govoriti resnice. Je namreč sramežljivost, která pelje v greh. . . Ne sramuj se spoznati svojih grehov. . . Za pravico se poteguj z vso močjo in do smerti se bojuj za resnico, in Bog se bo za te vojskoval zoper tvoje sovražnike.“ ²⁾

Usmiljenje Božje ima pa vendar zdravilo tudi za grešnike, ki so zakrament svete pokore z bogoropnim zamolčanjem smertnega greha oskrunili, ako se le hočejo odkritoserčno in brez odlašanja spreobrniti. Pa razun navadnih za spoved potrebnih reči mora biti obtožba samega sebe tolikanj bolj popolnoma. Taki grešniki morajo namreč povedati: 1. vse prej zamolčane grehe; 2. tudi vse druge velike grehe, ki so jih po zadnji vredni spovedi storili,

¹⁾ Hebr. 10, 31. ²⁾ Sirah. 4, 23—25. 31. 33.

akoravno so se jih pri nevrednih spovedih že obtožili; 3. morajo tudi povedati, pri kolikih spovedih so omenjeni greh zamolčali, in so li morebiti med tem prejeli tudi kak drug zakrament, n. pr. zakrament sv. Rešnjega Telesa, sv. birme, sv. poslednjega olja, sv. zakona, ker so bili to samo božji ropi; 4. morajo povedati, kolikokrat je odtlej prešel velikonočni čas, ker so prelomili tudi zapoved, vsako leto vsaj o velikonočnem času vredno prejeti zakrament sv. Rešnjega Telesa.

Spoved, pri kateri človek zopet poravna vse prejšnje spovedi, ki so bile po zadolženju grešnikovem bogoropne ali zavoljo bistvenih pomanjkljivosti nevredne, ali sploh spoved, v kateri se človek spové grehov celega svojega življenja ali vsaj daljšega časa, se imenuje dolga ali velika spoved. Ta spoved je pač skoraj vsem potrebna, ki so dolgo v nečistih grehih živeli, pa se hočejo resnično spreobrniti. O koliko jih je, ki že dolgo čutijo, da jim je velika spoved potrebna, pa se ne morejo odločiti, da bi jo delali; mnogi se pa celo že ustrašijo, ko jo slišijo imenovati. Zakaj pa? ali je mar velika spoved kaj tako težkega? Večina strašnih težav je zgolj domišljija vsled goljufije hudobnega duha, ki vé, da bi se sicer duša po dobri veliki spovedi njegovi oblasti iztergala, kar se pri mnogih res vsaki dan tudi zgodi. Mervico pravih težav pa ljubeznjivo prizadevanje dobrega spovednika tako zelo polajša, da se ravno oni, ki so se prej velike spovedi naj bolj bali, na zadnje ne morejo dovolj načuditi, da je bila tako lahka in da jim je napravila tako obilno notranje veselje.

Prej imenovana sveta Marjeta Kortonska je več let s plemenitim gospodom Montepulcianom v vedni grešni priložnosti živela. Ko je bila 27 let stara, se prigodi, da se omenjeni gospod od nekega manjšega popotovanja več

ne poverne; samo njegov psiček je pritekel domu in je Marjeto toliko časa vlekel za obleko, da je naposled spoznala, da jo hoče nekam peljati. Precej se ji je dozdevalo, da se je gospodu kaka nesreča primerila. S težkim srcem je tedaj šla s psičkom, ki je začel okoli kupa tam blizo nakopičenih derv berskati. Ko mu pomaga iskati, najde tam skrito truplo svojega zapeljivca, ktereга je bil neki sovražnik ubil in skril. Sedaj je pobegnila v Kortono, kjer je pričela svoje spokorno življenje z veliko spovedjo, ki ji je bila se ve da potrebna. Neizmerno je bila vesela, ko je premišljevala, da ji je Gospod njene grehe odpustil in jo zopet sprejel za svojega otroka. S strahom se je spominjala svojega zapeljivca, ter je spoznala neskončni razloček med veliko spovedjo, ktero je ona, in ktero je on opravil. Ker tudi on je opravil veliko spoved, in sicer še veliko natančnejši kakor ona, pa kje in kako? Če je bil v svojih grehih nenadoma umorjen, je to spoved opravil v trenutku po svoji smerti pred strašnim Sodnikom samim. Marjeto je k veliki spovedi pripravilo usmiljenje Božje in njen angelj varh jo je tje spremljal. Zapeljivec pa je mógel iti pred ostro sodbo pravice Božje, in hudobni duhovi so šli ko tožniki tje za njim. Marjeta je svojo spoved opravila pred namestnikom Kristusovim, ki more le sodbo usmiljenja izreči, on pa pred strašnim Sodnikom in kaznovavcem, ko je bil čas milosti že potekel. Marjeti je bila naložena pokora, ki se ji je dozdevala veliko premajhna, prekratka, prelahka, premalovredna; njemu pa so bile naložene vse muke peklenškega ognja skoz celo večnost. Marjeto je njena pokora pripeljala v nebesa, zapeljivca pa je njegova nespokornost spravila v večno obupanje. Njena sodba je bila izrečena z besedami svete odveze: Odvežem te od tvojih grehov, pojdi v miru; njegova obsodba

pa se je glasila: Poberi se, zaverženi, spred mene v večni ogenj. Zvežite mu roke in noge ter ga verzite v vnanjo temo, kjer červ ne umerje in peklenski ogenj ne ugasne, kjer bo jok in škripanje z zobmi! — To naj resno in brez odlašanja premišlujejo oni, katerim je velika spoved potrebna, pa jo vedno odlašajo. Zdaj je za veliko spoved in za odvezo v zakramentu svete pokore še čas, sicer bodo nenadoma prisiljeni delati veliko spoved pred sodbo Božjo v večno pogubljenje.

III. Sad vredne spovedi in resničnega spreobrnjenja.

Bog je preroku Cahariju pokazal spokornega grešnika, ki zadobi odpuščenje. Vidil ga je pred Gospodom stati, poleg njega pa je stal hudobni duh, da bi ga tožil in večno pogubljenje zanj tirjal. Gospod pa satana zaverne, rekoč: Pač je zaslužil večni ogenj, pa kakor ogorek sem ga potegnil iz ognja. Grešnik je stal pred Gospodom v umazanih oblačilih, ki so pomenile njegove grehe. Gospod pa je v svojem usmiljenju rekel: Vzemite umazane oblačila z njega . . in denite mu čisto ovijačo na glavo. . . Grešniku pa je rekel: Glej, odvzel sem ti tvojo hudobijo, in sem te oblekel v praznične oblačila.¹⁾ To je podoba spremembe, ki se po spreobrnjenju v grešniku zgodi: vsled pravice Božje bi mogel že v peklenškem ognju goreti, pa usmiljenje Božje ga je otelo in v sercu iz velikega hudo delnika spremenilo v prijatla in celo otroka Božjega, ktero spremembo pomenja nova obleka. To je obleka spokorne nedolžnosti, krasna in predraga v očeh Božjih, neizmerno veselje za angelje in svetnike, velika tolažba za

¹⁾ Cah. 3, 1—5.

sveto Cerkev, za vse pobožne kristjane pa prelep vzrok se Gospodu priserčno zahvaliti. Kerstne nedolžnosti se ve da grešnik ne more več nazaj dobiti; enkrat zgubljena je za vselej zgubljena. Če se pa spokornik z gnado Božjo trudi, lahko v obleki spokorne nedolžnosti Bogu še bolj dopadljiv postane, kakor v obleki kerstne nedolžnosti, če je namreč prej, dasiravno nedolžen, pa le mlačno si prizadeval za čednosti, zdaj pa, ko je grešnemu življenju slovo dal, v čednostih razodeva veliko gorečnost. Sveto pismo nam to kaže v nekterih podobah. Prekrasni Salamonov tempelj je bil l. 588 pred Kristusovim rojstvom razdejan; 53 let pozneje so pa začeli Judje po velikanski slovesnosti zidati novi tempelj. Pri tej priliki se je na eni strani razodevalo neizmerno veselje, na eni pa britka žalost. Mlajši ljudje, ki krasnega starega tempeljna niso vidili, so se veselili nad lepoto novega tempeljna „in so peli častne in hvalne pesmi Gospodu, da je dober, da vekomaj terpi njegovo usmiljenje nad Izraelom. In vse ljudstvo je upilo z velikim glasom in je hvalilo Gospoda, ker je bil tempelj Gospodov vložen.“ Starejši ljudje pa, kateri so se živo spominjali neizmerne krasote poprejšnjega razdejanega tempeljna, ki so ga še vidili, „so se na glas jokali; . . in nihče ni mogel razločiti glasu veselega upitja in glasu joka med ljudstvom; zakaj ljudstvo je zmešano kričalo z velikim upitjem, in glas se je daleč razlegal.“¹⁾ Bog pa je poslal preroka Hageja, ki je v njegovem imenu govoril k ljudstvu: „Kdo je izmed vas, kateri je vidil to hišo v njenem prvem veličastvu? in kakošno vidite zdaj? ali ni taka, kakor da bi je ne bilo pred vašimi očmi? Vendar zdaj bodi serčno, govori Gospod, bodi serčno vse ljudstvo v deželi in spolnujte (dodelajte tempelj), ker jaz sem

¹⁾ I. Ezdr. 3, 11—13.

z vami, govori Gospod vojskinih trum. . . Veči bo veličastvo te poslednje hiše kakor perve, pravi Gospod vojskinih trum; in na tem kraji bom dal mir, pravi Gospod vojskinih trum,“ ¹⁾ na tem kraji bo učil on, ki bo sklenil mir med Bogom in ljudmi, Božji Odrešenik Jezus Kristus. Pravi tempelj Božji na zemlji pa je kerščanska duša, prekrasen tempelj, ki je v lepoti kerstne nedolžnosti še lepši, kakor je bil Salomonov tempelj v Jeruzalemu. Smertni greh pa ta tempelj do tal razdene, in pokonča vse prednosti in lepote, katerih duša nikdar več nazaj dobiti ne more. S pravim spreobrnjenjem se pa ta razdejani tempelj Božji zopet lepo in krasno sozida; in dasi mu manjkajo nekatere prednosti prvega tempelja, ki ga je zaljšala kerstna nedolžnost, se vendar novi tempelj s pridobljenimi zakladi tako zelo lahko ozaljša, da njegova bistvena lepota sploh še preseže lepoto kerstne nedolžnosti, to se pravi, spokornik, ki si z gnado Božjo prizadeva kerščansko živeti, postane s spokorno nedolžnostjo po grehu še svetejši in Bogu bolj dopadljiv, kakor je bil pred grehom s kerstno nedolžnostjo. Ako se le v kerščanskih čednostih bolj marljivo vadi, kakor prej, je že v boljšem stanu. K temu pa ga priganjajo že njegove razmere same. Ker je namreč prej tolikanj grešil, mora zdaj biti ponižnejši, mora razodevati veči ljubezen in hvaležnost do Boga, veči zatajevanje, gorečnejši molitev, več ljubezni in usmiljenja do bližnjega, ter si mora iz ljubezni do Gospoda prizadevati za natančno spolnovanje svojih dolžnost. Njegovo serce potem postane svetejši in Bogu dopadljivši tempelj Božji kakor pred grehom, ko je sicer še imel kerstno nedolžnost, pa se za omenjene čednosti ni marljivo trudil.

¹⁾ Hagej. 2, 4. 5. 10.

Spokorno življenje, bo kdo rekel, je pa vendar le žalostno in neveselo. To bi bilo le res, ko bi imeli za veselje le veselje nespokornih grešnikov in brezumnih žival; ako pa imamo pred očmi veselje, ki se pravemu kristjanu spodobi, ga nam ravno spokorno življenje v obilnosti napravlja. Pervo veselje spokorniku zbuja prepričanje: Moji grehi so mi odpuščeni; Bog me nima več za hudodelnika, katerega hoče kaznovati, ampak za otroka, katerega hoče ljubiti. Ta misel, živo prevdarjena, je pravi predokus nebeškega veselja! Misli si jetnika, ki je že dolgo dolgo zapert; sim ter tje odpeljejo kakega družega jetnika k smerti. Njegov gospod je nad njim silno razserjen; on ne vé, kdaj bodo ponj prišli, in kako grozovito ga umorili. Pa poslušaj, več ljudi gre po jetnišničnih mostovžih in se čedalje bolj približuje njegovi ječi, zdaj jo odpro, stopijo vanjo, in izmed vseh jetnikov ravno njega izberó in odpeljejo, kam? To že veš, ko ti povem, da ta jetnik je egiptovski Jožef: peljejo ga pred kralja, kralj pa ga izvoli za svojega namestnika ter ga povzdigne k kraljevi časti in oblasti, in ves Egipt ga veselo preslavlja in pred njim kolena pripoguje. Kakošno je bilo pač to čutilo! Pričakoval je grozovito smert, pa se vidi povzdignjenega na kraljevi prestol! Pa še veliko bolj veselo čutilo prešinja grešnika, ki se je spreobernil. Ker ječa, ki jo je zaslužil, je pekel, trinogi in rabeljni so hudobni duhovi, njegovo terpljenje bo vekomaj terpelo, Gospod, ki ga je k temu terpljenju obsodil, pa je Bog sam. Ako se pa s pravim spreobernjenjem k Bogu poverne, mu Gospod podeli pravico do večnega nebeškega prestola, mu sleče umazano jetniško obleko in podeli obleko otroka Božjega, ter zbere angelje, da bi se ž njim nad srečnim spreobernjenjem ljubega spokornika veselili. Ali ne bo vse to dušo spokornikovo z neizmernim veseljem

navdajalo? In kolikanj veči je njegova spokornost, tolikanj veči je blaženo veselje, ktero Gospod pomiloščenemu grešniku za to daje. Kdo se je bolj ostro pokoril in zatajeval, kakor sv. Marjeta Kortonska? In vendar sama pripoveduje: „V svojem terpljenji in britkosti uživam tako rajsko sladkost, da je nobeni reči na zemlji ne morem primerjati. Že samo zavoljo njene prijetnosti bi vesela in prepevaje prevzela vse britkosti, ki si jih je mogoče izmisliti. Mislim, da bi ne čutila nobenih bolečin, ko bi me celó v ognju žgali ali z mečem zbadali. Veselje, ki mi ga Bog daje, spreminja vse grenkosti v tako velike sladkosti, da bi z veselim hrepenenjem skočila v raztopljen svinec, vrelo olje in v gorečo peč.“ Tako obilnega notranjega veselja se ve da ne zadobé vsi, ki se resnično spreobernejo, ker jih tudi le malo razodeva tako veliko spokornost, kakor omenjena sveta spokornica; pa vsem Bog daje toliko notranje sladkosti, kakor je njihovemu terpljenju in prizadevanju primerno. Kjer se pa včasih kaže, kakor da bi se bil Gospod skril, skušnjava nikdar predolgo ne terpi; Gospod je vedno pričujoč ter jim pomaga, jih varuje in podpira, samo da jim tega ne dá vselej čutiti, da pomnoži njihovo zasluženje.

Pred več ko 20 leti (1854) sem prišel po želji svojih prednikov v neko hišo, da bi razlagal katekizem, imel postne pridige in naposled s pomočjo nekega prav izverstnega redovnika pobožnost sklenil s svetim misijonom. Imel sem samo 160 in sicer prav posebnih poslušavcev, namreč v težko ječo obsojenih jetnikov, vklenjenih in starih od 16 do 70 let. V kerščanskem nauku in v dušnih rečeh so bili večidel silno nevedni; čudovito pa je, kakošno moč so pri mnogih teh ubogih ljudeh imele verske resnice, ko so bili v njih dobro podučeni, in kakošno veselje, kakošna radost

in priserčna zadovoljnost jih je prešinjala, ko so bili po misijonu posvečeni; zdelo se je, kakor da bi bili tudi telesno pomlajeni in prerojeni, in še njihovo obličje je bilo veselo spremenjeno; tako moč je razodevalo notranje veselje. Vse nadloge, njih žalostni stan v ječi, njih hrana, njih opravki, težko železje itd. se jim ni več zdelo samo prenesljivo in lahko, ampak mnogim celo ljubo in prijetno. „Tako sem srečen zavoljo svojih vezi, tako sem srečen, da jih želim do svoje smerti nositi; in kadar čas mojega zavora preteče, bom sodnika prosil, da mi jih podari ali proda, in če bom smel, jih bom nosil, dokler ne umerjem.“ Tako je rekel eden teh ljudi, okoli 40 let star jetnik, in sicer s tako priserčnostjo, da se ne dá povedati. In da to ni bilo veselje le enega trenutka vsled radostnega čutila, da je po zakramentu sv. pokore zopet postal otrok Božji, sem se prepričal nekoliko mescev pozneje, ko sem ravno tistega človeka našel v ječi na smertni postelji. Dasiravno mu je že smert pretila in so ga stiskale vse bolečine, sem ga vendar našel tako neizrekljivo veselega, kakor po sklepu svetega misijona, in ko se je nekoliko premaknil, sem slišal verige spod odeje zarožljati. Že zdavnej in večkrat so mu hotli železje odpeti, pa prosil je tako priserčno, da naj mu ljubih spon ne vzmó, da so mu jih do solz ginjeni pustili, dokler ni umerl. S tem hočem povedati, da pravo spokorno življenje ima notranje veselje, kakoršnega se človek ne nadeja, in ktereга Bog ni le dajal v prejšnjih časih, ampak ga tudi zdaj še podeluje vsem pravim spokornikom ko nekak predokus nebeškega veselja in ko delež tistega veselja, ktero dobri Pastir in angelji nad pravim spreobrnjenjem grešnikovim občutijo!

Veliko več kakor vse to pa je vredna posvečujoča gnada Božja, s svojimi čudovitnimi nasledki, ktero spo-

kornik po pravem spreobrnjenju zadobi. Ona izbriše vse njegove smertne grehe, mu zopet podeli ljubezen Božjo, ter vterdi njegovo vero in njegovo upanje; tudi natorne čednosti zopet zadobijo svojo pravo vrednost in svoje čeznatorno zasluženje; ona mu nazaj dá vse prej pridobljeno zasluženje, ki ga je bil po smertnem grehu zgubil, ter mu še podeli sedmere darove in dvanajsteri sad svetega Duha; posvečujoča gnada Božja njegovim dobrim delom, ki jih začne sedaj opravljati, daje tako neizmerno zasluženje, da si more z njimi zaslužiti večno zveličanje in že sedaj dostati nekoliko časnih kazni, ki bi jih mogel v vicah terpeti; ona ga deležnega stori vsega zasluženja svetnikov, preblazene Device Marije in Jezusa Kristusa samega; po nji vreden postane posebnega varstva Božje previdnosti, njegova duša pa zadobi posebno nebeško lepoto; ona ga spremeni v tempelj presvete Trojice ter povzdigne njegovo dušo v čast otroka Božjega in celo neveste Kristusove in jo stori deležno njegove Božje nature; ona mu naposled podeli, Boga samega in večno zveličanje uživati. Sreča spokornikova je tedaj večji, kakor si jo more človek misliti, vendar pa mora dobro gledati, da je s povernitvijo v greh zopet ne zgubi, ampak se v nji marveč čedalje bolj vterduje in v stanovitnosti do konca raste.

Tretji oddelek.

Stanovitnost v spreobrnjenji.

Po spreobrnjenji se odpravi in zaduši greh, ki je v človeku bival in gospodoval, podoba Božja pa, ki je bila v njem že zaterta, je kakor Kristus vstala k novemu živ-

ljenju. Kaj je tedaj dalje potreba? „Ker smo grehu odmerli, pravi sveti Pavel, kako bi hotli dalje v njem živeti? . . Kakor je Kristus vstal od mrtvih, tako tudi mi v novem življenju hodimo. . . Greh naj torej ne gospoduje v našem umerljivem telesu, da bi služili njegovemu poželenju. Pa tudi svojih udov ne dajajte grehu kakor orožje hudobije, temuč dajte se Bogu kakor taki, ki so iz mrtvih oživel, in (dajte) svoje ude Bogu kakor orožje pravičnosti. . . Kakor ste namreč dali svoje ude služiti nečistosti, in krivici v hudobijo, tako dajte sedaj svoje ude služiti pravici v posvečenje.“ ¹⁾ Ko bi se nam pa težko zdelo sveto živeti, mislimo na bližnjo smert, in pa na to, kako tolažljivo smemo pričakovati sodbo, če stanovitni ostanemo. „Kdo bo (namreč tam) tožil izvoljene Božje? (ali mar Bog?) (pa) Bog je, kateri (jih) opraviči, (ko jim grehe odpusti). (In) kdo jih bo obsodil? (ali mar Kristus?) Kristus Jezus je, kateri je umerl, kateri je tudi vstal, kateri je na desnici Božji, kateri tudi prosi za nas.“ Zatorej terdno sklenimo, da nas nobena reč ne bo odvernila od službe Božje. „Kdo nas bo tedaj ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? . . Pri vsem tem pa premagamo zavoljo njega, (s pomočjo Božjo in Odrešenikovo), kateri nas je ljubil. Zvest sem si namreč, da ne smert ne življenje, ne angelji ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mōgla ločiti od ljubezni Božje, ktera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem.“ ²⁾ Potem bomo pač s Pavlom veseli zaklicali: „Čas moje razveze nastaja. Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihra-

¹⁾ Rimlj. 6, 2. 4. 12. 13. 19. ²⁾ Rimlj. 8, 33 — 39.

njena krona pravice, ktero mi bo dal Gospod pravični sodnik, tisti dan.“¹⁾

Da bi tedaj Gospod spreobrnjenca ohranil v stanovitnosti, ga opominja na kratkost človeškega življenja ter govori: „Glej, kmalo pridem (k sodbi); derži, kar imaš (namreč posvečujočo gnado Božjo in dobre sklepe), da ti nihče (tebi odločene) krone ne vzame“,²⁾ kakor jo je zgubil Judež, ktero je namesto njega prejel sveti apostelj Matija, ker Judež v dobrem ni stanoviten ostal.

Nevarnosti, ki jih povernitev v greh ima, so res veliko večji, kakor si jih človek v svoji lahkomišljenosti misli. Grešnike, ki se v greh povračajo, je pa treba ločiti v dve versti. Nekteri pridno spolnujejo spovednikove nauke, od njega priporočane pripomočke k poboljšanju skerbno rabijo, se nevarnih priložnost ogibljejo in v skušnjavah serčno vojskujejo; če ti vsled človeške slabosti vendar le zopet padejo in grešijo, pa v grehu ne ostanejo, ampak svoje grehe nevtegoma zopet obžalujejo, se jih obtožijo ter se čedalje bolj zoper nje vojskujejo, se o njih prav za prav ne more reči, da so se v greh povernili, ker spokornega duha in odkritoserčnega prizadevanja poboljšati se niso popustili, in se niso v prejšnje stare navade povernili, ampak so le ta ali uni greh iz slabosti storili. Kmalo pa bodo greh popolnoma zapustili; z gnado Božjo namreč so od dne do dne močnejši, nagnjenje k grehu pa je slabejši, duhovni pripomočki so zmerom krepkejši, in Božji zdravnik Jezus im čedalje bolj pomaga. Nekteri grešniki pa, ki se v prejšnje grehe povračajo, za poboljšanje potrebnih pripomočkov ali čisto nič ne rabijo, ali pa ne dovolj skerbno, ter si odkritoserčno ne prizadevajo se poboljšati. Ti prav za prav

¹⁾ II. Tim. 4, 6 - 8. ²⁾ Razod. 3, 11.

greh ponavljajo, ker ne padejo v ta ali uni greh iz slabosti, ampak se iz lahkomišljenosti, ali pa celo iz prave hudobije vračajo v prejšnji grešni stan. Po taki povernitvi je grešnik čedalje slabiji, njegov dušni stan čedalje huji, dušni pripomočki imajo čedalje manj moči, Zdravnik Božji pa je za nje čedalje manj radodaren, ker ga taki grešniki neprenehoma in prav zlobno žalijo. O njih veljajo besede Gospodove: „Kadar je pa nečisti duh vun šel iz človeka, tedaj pravi: Vernil se bom v svojo hišo, iz ktere sem šel. In kadar pride, jo najde prazno, pometeno in osnaženo. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših kakor on, in gredo vanjo in ondi prebivajo, in poslednje tega človeka je hujši kakor prvo.“ ¹⁾ Tudi je drugo spreobrnjenje težji, kakor je bilo prvo, kakor tudi jetnišničar pobeglega hudodelnika ostreje varuje in hujši zapre, kadar ga zopet vjamejo. Memo tega je povernitev v greh tudi gerda nehvaležnost do Boga; saj je ravno tako, kakor da bi od Kristusa čudovitno k življenju obujen človek Gospodu po življenji stregel in naposled sam sebe zopet umoril. „Ako se namreč tisti, pravi sv. Peter, ki so bili ubežali posvetnim nagnjusenostim po spoznanji našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa, zopet vanje zapletejo in so premagani, je njih poslednja hujši ko prva. Zakaj boljši bi bilo za nje, pota pravice ne spoznati, kakor po spoznanji zopet odstopiti od svete zapovedi, ktera jim je bila izročena.“ ²⁾ Še strašneje pa Bog žuga po aposteljnu Pavlu, kar se ve da najprej velja njim, ki so odpadli od sv. vere, potem pa tudi vsem tistim, ki se v nespokornost povernejo. Pravi namreč: „Zakaj kateri so enkrat razsvetljeni bili, tudi okusili nebeški dar, in se udeležili svetega

¹⁾ Mat. 12, 43—45. ²⁾ II. Pet. 2, 20. 21.

Duha, okusili pa tudi dobro Božjo besedo in moči prihodnjega sveta, in so odpadli: takim je nemogoče (dokler v nespokornosti ostanejo), da bi se zopet ponovili k spreobrnjenju, oni, kateri zopet križajo sami sebi Sinú Božjega in zasramujejo. ... Zemlja namreč, ktera ternje in osat rodi, je malopridna in blizo prekletstva, njen konec je požganje. Upamo pa od vas, preljubi, kaj boljšega in kar zveličanje prinese.“ ¹⁾ O nekem plemenitažu v Burgundu blizo Dijona se pripoveduje strašna dogodba. Že dolgo je živel v svojih navadnih grehih brez pravega spokornega duha in brez resnične volje se poboljšati. Kar zboli, ter na pregrinjalu pri postelji zagleda besede sv. pisma: „Iščite Gospoda, ko se lahko najde.“ ²⁾ Hudo se razserdi nad svojim gospodom fajmoštrom, ker je mislil, da je on te besede na pregrinjalo zapisal in ga z njimi hotel opomniti, da naj se spové. Pa fajmošter tega ni bil storil, in kdo drug tudi ne; ker razun njega omenjenih besed še nihče videl ni. Da bi ga pomirili, snamejo pregrinjalo in drugo obesijo; pa na novem pregrinjalu se prikažejo zopet druge besede svetega pisma, ki jih je nekdam Kristus govoril: „Iskali me boste, in me ne boste našli.“ ³⁾ To ga še huje razkači; rekel je, da ga hočejo s takimi strašili k spreobrnjenju siliti, ter je pregrinjalo odtergal. Pa na tretjem pregrinjalu se zopet njemu samemu prikažejo besede: „In v svojem grehu boste umerli.“ ⁴⁾ Res umerje v tako strašni divjosti in obupnosti, da se vsi silno prestrašijo. Njegova vdova in njegovi otroci pa se svetu odpovedó in stopijo v oster cerkven red. Ta mož je tedaj vsled vednega povračanja v greh naposled tako oterpnil, da je še prečudno

¹⁾ Hebr. 6, 4—8. Primeri tudi 10, 23—38. ²⁾ Iz. 55, 6.

³⁾ Jan. 7, 34. ⁴⁾ Jan. 8, 21.

usmiljenje, ktero mu je Bog z omenjenimi besedami razodeval, v njem zbudilo le serd in veliko oterpnjenost, v kateri je poginil.

Nevarnosti, ki žugajo stanovitnosti v spreobrnjenju, prihajajo deloma od lastnega mesa, deloma od sveta, deloma pa od hudobnega duha, in so sploh ravno tiste, o katerih smo govorili že v drugem delu te knjige kot o nevarnostih zoper čistost; zato zoper te nevarnosti služijo tudi tam naštetih pripomočki, ktere je treba prav marljivo rabiti. Vendar je pa dobro nekterih reči tukaj še posebno omeniti.

A. Nevarnosti iz lastnega mesa in nasprotni pripomočki.

1. Bog mnogokrat spreobrnjencem v začetku daje veliko notranjo sladkost, ki je podobna božanju, s katerim dobri Pastir zgubljeno, pa zopet srečno najdeno ovčico gladi, ali ljubeznjivemu objemanju, s katerim je dobri oče svojega zgubljenega, pa nazaj prišlega sina sprejel. Tudi spolnovanje storjenih sklepov in prenašanje raznih zatajevanj jim je kaj lahko in ljubo, akoravno se jim je prej težko in skoraj nemogoče dozdevalo. Velika sveta gorečnost jih dela zmožne, da se hudega ložej varujejo in dobro delajo. To je ravno čas, ko jih dobri Pastir na ramah nazaj nese.

Zeló bi se pa motili, ko bi mislili, da je hudo za nje zgubilo vso mikavnost in da so v dobrem že vterjeni. O ne, ni je čednosti, ki bi nič truda ne prizadevala, ni ga dobrega dela za Božje kraljestvo, ki bi sile ne terpelo. Sladkost in gorečnost kmalo minete, mikavnost hudega se začne zopet kazati, in spolnovanje dobrih sklepov brez truda ni mogoče. Dobri Pastir je ovčico s svojih ramen

postavil na zemljo, da naj zopet sama hodi; veselo gostovanje, katero je bil ljubi oče pri povernitvi zgubljenega sina napravil, je minulo. Ako spreobrnjenec to že naprej vé, se mu bo zdelo prav in umevno in mu ne bo serčnosti jemalo, kadar bode omenjena sladkost ponehala in se mu bode zopet treba bojevat. Še ko bi ovčica nikdar ne bila pobegnila, bi ne mógla zahtevati, da naj jo pastir vedno nosi; in ko bi sin tudi ne bil nikdar zapravljaj in nesramnih grehov delal, bi vendar ne smel pričakovati, da bi se vedno gostil. Če mu tedaj oče reče, da naj sedaj vstane in kot hvaležen in zvest sin gre na delo, to se pravi, če Bog spreobrnjencu perve sladkosti vzame ter pripusti, da se mora v dušni **suhoti** zoper hudo in za spolnovanje svojih dobrih sklepov vojskovati, naj vendar zavoljo tega ne žaluje, naj še temu ne čudi, naj serčnosti ne zgublja, ter naj ne sklepa, da ga je Bog zapustil, in naj ne misli, da je bil čas duhovne sladkosti veliko bolj zaslužljiv, čas boja pa da nima nobene vrednosti; zlasti pa naj nikar ne misli, da mu Bog sedaj noče več dati svoje gnade. Gospod je pri njem, ga gleda, podpira in nikdar ne pripusti težave ali skušnjave, da bi mu prej ne podelil tudi gnade k zmagovitemu vojskovanju. Kdo bi verjel, da je oče zgubljenemu pa zopet najdenemu sinu po prvem gostovanju naložil le delo in terpljenje, pa mu ne tudi privoščil hrane in potrebnega miru in počitka?

2. Pri drugih spreobrnjencih te sladkosti ni, marveč občutijo precej v začetku **veliko slabost** in strah pred vojskovanjem z hudim in pred izverševanjem dobrega, katero so delati sklenili. Vendar pa naj nikar ne mislijo, da jim Gospod noče pomagati, ampak prepričani naj bodo, da jim gnada Božja nikdar ne bode manjkala, ako ga bodo le zaupljivo za njo prosili in pridno za njo delali. Gospod

se ne skriva iz mlačnosti ali pomanjkanja ljubezni, ampak skrije se jim iz očetovsko-ljubeznjivih namenov le nekoliko časa, pa je pri njih pričujoč, ter jim pomaga in jih varuje, samo da za sedaj še skrit ostane. Veselega serca naj tedaj bodo, akoravno bi jim spolnovanje storjenih sklepov sim ter tje silno veliko truda prizadevalo; eno samo junaško premagovanje v duhovnem življenju več velja, kakor veliko majhnih brez prizadevanja opravljenih del. Tudi pomisli, da bi ne bilo prav, ko bi ti Bog po samih dušnih sladkostih podaril nebesa, ktere je môgel Jezus s tolikim terpljenjem kupiti, ako bi tudi vedno živel brez greha in v veliki svetosti. Kako bi tedaj môgel še le sedaj po tolikih grehah to tirjati?

3. Nevaren sovražnik za spreobrnjenje je **zložnost**, tožljivost pri prejemanju svetih zakramentov, ki imajo svojo moč iz križa in terpljenja Jezusa Kristusa, in strah pred zatajevanjem samega sebe. Pa pomisli: se moreš li blagrovati ali blagorovan biti brez križa? Blagoslov prihaja le od križa! Koliko terpiš, da si na tem svetu kaj zaslužiš! Noč in dan se trudiš, delaš, si priterguješ, in ako nimaš dela, ga marljivo iščeš, ter si vesel, če ga najdeš, in nesrečen, če ga ne dobiš. Za nebesa pa naj bi si nič ne prizadevali? In kaj vse voljno prenašaš, da telesno zdravje zopet pridobiš? Zoperne zdravila, dolgo mučenje, hudo pomanjkanje prenašaš, in za to še veliko denarja izdaš. Zveličanje tvoje duše in večno veselje pa naj bi ne bilo toliko vredno, da bi se zanj trudil in premagoval?

4. **Zaničevanje malih reči** je za spreobrnjenje silno nevarno, pa tudi za vse kristjane sploh bodi si v dobrem ali slabem. Kdor iz zaničevanja ali lahkomišljenosti malenkosti opušča ali prestopa, bode kmalo v veliko škodo zabredel. Kaj je manjšega, kakor pogledati sad, ki

ga človek ne sme jesti? Pa s to malenkostjo se je pogubljenje sveta pričelo. Kaj je manjši, kakor ognjena iskrica? In vendar zamore naj večji mesta požgati in sto tisuč ljudi nesrečnih storiti. V dobrem oziru pa kaj je slabejši kakor pšenično zerno? Če ga pa vseješ, prvo leto obrodi 50 zern, drugo leto že 2500, in tretje leto celó 125.000 zern. Zato svari sv. Duh: „Kdor majhno zametuje, bo sčasoma padel“ ¹⁾ v veliko zanikernost in velike grehe. Zato si tudi hudobni duh tolikanj prizadeva, da bi nas zapeljal vsaj v majhno nezvestobo in v male grehe, ker skoz veke in veke na ta način vsaki dan veliko duš vjame. Ni se ti sicer treba bati, tudi ne presilovati in malih grehov za velike imeti; neskončno resnični Bog resnice noče presiliti in neresnica more le očetu laži koristiti. Vediti in premišljevati pa moraš resnico, da se v zaničevanju malenkost razodeva malomarnost volje, ki čedalje večji prihaja in človeka nevidoma v veliko nesrečo pripravi.

5. Veliko zlo, ki izvira iz zaničevanja malih reči, je **mlačnost** volje; imamo namreč tudi merzloto čutil, ki v tem obstoji, da človek nad dobrim ne občuti nobene notranje sladkosti, in da se mu spolnovanje dobrih sklepov dozdeva težavno. Če pa pri vsem tem dobrega ne opušča, ne skerčuje, ne odklada, poveršno ne opravlja, ampak si prizadeva, vse prav storiti, je pač jasno, da ima gorečo, od mlačnosti ne prizadeto voljo, in da ta mlačnost ni prostovoljna ter se je polastila samo njegovih čutil; tak dušen stan kristjanu ni tolikanj nevaren, Bogu ne zopern in pravemu pobožnemu življenju ne nasproten. Silno škodljiva in Bogu zoperna pa je mlačnost volje, pri kateri človek dobro opušča, ali poveršno opravlja, ali odklada, ali

¹⁾ Sirah. 19, 1.

pa skerčuje. Tukaj velja beseda Gospodova o hlapcih, ki so se čudili, od kod je plevel prišel na njivo, ktero je bil z dobrim semenom obsejal? „Kadar so ljudje spali, je rekel, je prišel njegov sovražnik in je prisejal ljulike med pšenico.“ ¹⁾ Naše serce je po prizadevanju Božjem dobra njiva, in kerščanske resnice in dobri sklepi so dobro seme na tej njivi; pa že po izvirnem grehu je bil na to njivo plevel zasejan, radovoljne skušnjave pa so nove strupene semena. Take skušnjave pa se naj raje zbujaajo, kadar ljudje v mlačnosti volje spijo. Zato je treba Gospoda neprenehoma prositi za gnado kerščanske gorečnosti, pa le prave gorečnosti, ki je vterjena v človeški volji, ne pa v čutilih, in se razodeva v tem, da si človek zvesto prizadeva vse storiti in rabiti, kar je za spolnovanje kerščanskih sklepov potrebno, dasiravno mu veliko truda prizadeva in nobene sladkosti ne daje.

B. Nevarnosti, ki nam prihajajo od sveta, in nasprotni pripomočki.

Svet, to se pravi šege tega sveta in ljudje, ki po njih živé, so za vse silno nevarni, zlasti pa za spreobrnjence, prvič, ker so ti začetniki v dobrem še slabi, drugič pa, ker so po svojem dosedanjem življenju veliko tesneji s svetom sklenjeni in na vse strani navezani. Svet pa škoduje po slabih zgledih, s slabim govorjenjem in nevarno prijaznostjo.

1. **Slabi zgledi** tega sveta spreobrnjencem tudi tedaj sploh silno škodujejo, ko nimajo namena jih zape-ljevati. Marsikteri se izgovarja: če bodem kaj delal, kar

¹⁾ Mat. 13, 25.

sem dosedaj opuščal, ali če bom mógel marsikaj opustiti, kar sem dosedaj delal, se bodo ljudje zgledovali, ki tako ne ravnajo, pa vendar hočejo zveličani biti. Ker to ali uno samo na sebi ni pregrešno, bom tudi jaz z drugimi vred to delal, na to bom pa že gledal, da ne bom grešil. Kaj hočemo k temu reči? Posvetno dejanje in nehanje, ki ni pregrešno in v greh ne napeljuje, smeš pač posnemati; ne smeš pa teh reči razsojevati po pravilih tega sveta, ampak po pravilih, po katerih bo Božji sodnik tebe in tvoje dela po smerti sodil. Po teh pravilih pa je marsikaj pregrešno in sicer še prav zelo pregrešno, kar svet nima za greh, ampak se mu morebiti še hvale vredno zdi. Marsikaj družega pa, ki samo na sebi ni pregrešno, vendar kmalo v greh zapelje, kakor n. pr. tudi pes jelena ne vstreli sam, ampak ga lovcu nažene, da ga njegova krogla zadene. Izgovor, da hočejo posvetnjaki tudi zveličani biti, bi pač le veljal, ako bi bili samo oni v pekel zaverženi, ki nikakor nočejo v nebesa iti, in ako bi bili vsi v nebesih, ki želijo tje priti, dasiravno si za to prav nič ne prizadevajo. In misliš li, da je to dobro znamuje, ako hočeš tako delati, kakor večina drugih ravna? Ali mar ne veš, kaj Gospod o večini ljudi govori? „Pojdi notri skoz ozke vrata; zakaj široke so vrata in prostorna je pot, koja pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po nji notri hodijo.“ ¹⁾

2. **Nevarni govori svetá** so zlasti tedaj močno škodljivi, kadar nasprotujejo naukom Jezusa Kristusa, ter nepripuščeno razglašajo za pripuščeno ali celo za dobro, o zapovedanem pa učé, da je prenapeto ali celo nepotrebno; že kača v raju je tako govorila ter s tem človeški rod pripravila v neizmerno nesrečo. Za spre-

¹⁾ Mat. 7, 13

obernjence je zeló nevarno tudi tisto norčevanje, pri katerem se mu zavoljo spreobrnjenja posmehujejo. Toda pomisli: Kdo so pač ti zasmehovavci? Velikokrat so ljudje, ki je za človeka večí čast od njih zasmehovanemu, kakor pa hvaljenemu biti. Pa naj bodo, kdor koli hočejo, ako po šegah svetá živijo in umerjejo, med tem ko ti sveti veri zvest ostaneš, bo prišel čas, ko se bodo pred celim svetom sami za neumneže, tebe pa za pametnega in modrega oklicali, kakor sv. Duh zagotavlja: „Mi neumni, bodo rekli, smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast. Glej, kako so zdaj šteti med otroke Božje, in njih del je med svetniki. Mi tedaj smo zgrešili pot resnice, in luč pravice nam ni svetila, in solnce spoznanja nam ni vzhajalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja. . . Tako grešniki govoré v peklu.“ ¹⁾ „Če te imajo posvetnjaki za nespametneža, jih smeš s tem večí pravico imeti za neumneže“, pravi sv. Frančišek Salezij. — Pomisli dalje: Kaj ti škoduje malovredna norčija? Saj te ne rani in ti noge ne zlomi; saj je le nekako brenčanje sitnega merčesa, ki te more k večemu malo vščipniti, pa te ne proti tvoji volji ostrupiti. Varuj se toraj, da ne padeš v levnjak smertnega greha, ko se hočeš tem nadležnim muham umakniti in od sveta zasmehovano reč opustiti. Saj to zasmehovanje ne terpi dolgo, kakor nad pobožnimi ljudmi lahko vidiš: v začetku so se jim nekoliko posmehovali, ko so pa vidili, da so v svojih sklepih zvesti in stanovitni ter se za hvalo in grajo sveta ne zmenijo, so jih v miru pustili. Za govorjenje tega svetá tedaj kaj malo ali pa celó nič ne maraj, če te pa vendarle nekoliko bolí, voljno terpi in daruj to Gospodu ko malo spokorno delo.

¹⁾ Modrost. 5, 4—7. 14.

Če si se pa prej morebiti sam iz pobožnih ljudi norčeval, si pa dolžan delati veliko pokoro.

3. **Nevarne prijaznosti svetá** pa še več škodujejo. Nekteri mislijo, da so res najboljši prijatli in da prav svetujejo, se ve da po napačnih pravilih svetá, pa ne pomislijo, da bi njihov dobri svèt človeka spravil v neskončno nesrečo, ko ga hočejo iz majhne sitnosti rešiti. Leta 1535 je bil angleški državni kancelar Tomaž Mor v Londonu veržen v ječo med morivce, ker ni hotel odpasti od katoliške Cerkve, in je hotel kralja pač za kralja, ne pa tudi za papeža spoznati. Že je bil k smerti obsojen in vsaki trenutek je imel rabelj ponj priti, da bi ga na morišče odpeljal. Kar se slišijo stopinje po mostovžu, pa tihe in rahle; stopinje rabelnove to ne morejo biti! Vrata se odpró, in v ječo stopi lepa gospa z objokanimi očmi; otročiček, ki ga je pestovala, je tudi jokal, ne da bi bil še vedel, zakaj. Dva nekoliko večí otroka pa stečeta k vjetemu mučencu in mu v solze vtopljena poljubujeta roke. Tudi Tomaž je bitko jokal in svoje vklenjene roke, kolikor je môgel, razpel, ter objel svojo ljubo družino. Naposled se žena oglasi: „Ljubi moj mož, nikar teh svojih otrok ne naredi za sirote in mene ne za vdovo; spolni voljo kraljevo! Že danes ali jutri te bodo ob glavo djali.“ Tomaž pa, ki je bil takrat 55 let star, jo mirno vpraša: „Kako dolgo pa morem še živeti?“ „O dolgo, dolgo, odgovori žena, gotovo še čez 20 let!“ „Ljuba žena, pravi na to jetnik, vem, da me preserčno ljubiš, pa nikar mi svoje ljubezni ne skazuj s tem, da mi tako slabo menjo svetuješ! Kaj je teh 20 let? Silno negotove so in nadaljujejo le žalostno popotovanje skoz to solzno dolino, in za nje naj dam večnost, v kateri imam Boga uživati in se v nebesih veseliti? Po verhu pa naj še dobim večnost peklenskega terpljenja?“ Dva

dni pozneje je bil ta veliki mučenec ob glavo dejan; njegovo plačilo v nebesih je neskončno; ko bi bil pa poslušal svet svoje žene, kje bi bil že nekaj stoletij sim za vso večnost! Tako tudi ti odgovarjaj, kadar ti bo kdo svetoval v tej ali uni grešni priložnosti ostati, svoje znanje nadaljevati, češ, da s tem lahko svojo srečo vterdiš za vse svoje življenje; „še veliko laglje pa vterdim svojo nesrečo za vso večnost“, reci in beži. „Ali ne veste, pravi namreč sv. Jakop, da je prijateljstvo tega sveta sovraštvo do Boga? Kdor koli tedaj hoče biti prijatelj tega sveta, postane Božji sovražnik.“ ¹⁾

C. Nevarnosti, ki prihajajo od hudobnega duha, in nasprotni pripomočki.

Cerkev v neki molitvi k Bogu moli: „O Gospod, daj svojemu ljudstvu gnado, se pred okuženjem hudobnega duha obvarovati.“ ²⁾ Hudič se tedaj v tej molitvi primerja steklemu psu, ki se okoli potepa in s svojim strupenim popadom ostrupi nje, ki se ga skerbno ne varujejo. Sv. Duh toraj po modrem Sirahu svari: „Kako družbo ima svet človek s psom?“ ³⁾ ter dušo uči moliti: „Reši meča, Bog, mojo dušo in iz pasje roke mojo edino.“ ⁴⁾ Premišljajmo tedaj dva najnevarnejši napada hudobnega duha, da se ju moremo skerbno varovati.

1. Pervi je **prederznost**, to je prederzno zaupanje na lastne moči in zvestobo, ali na pomoč Božjo v nevarnostih, priložnostih in skušnjavah, v ktere se človek prostovoljno podaja, ali se pa vsaj prostovoljno v njih mudí,

¹⁾ Jak. 4, 4. ²⁾ Orat. Domin. 17. post. Pent. ³⁾ Sirah 13, 22
⁴⁾ Ps. 21, 21.

namesto da bi bežal. Prederznost je bila prvo omadeževanje hudobnega duha in je v njem ravno tako nastala, kakor po nauku zdravnikov steklost nastane pri psih, namreč vsled nečiste hrane in nenasitene poželjivosti. Satanova hrana je bila samoljubnost, prevzetnost, v kateri je Bogu odrekel čast, moljenje in pokorščino ter hotel samega sebe moliti; njegova nenasitena poželjivost pa je bila želja in uporno hrepenenje Bogu enak, ne pa mu podložen biti. Vsled tega so prejšnji angelji postali hudiči, popadljivi peklenski psi. In odtistihmal je hudobni duh že mnogo duš okužil s prederznostjo in jih naglo pripravil v greh.

Ta prederznost se pa zlasti v treh prilikah razodeva: prvič, če se človek prostovoljno podaja v nevarnosti in skušnjave, ter se pri tem zanaša na svoje lastne moči, ali pa na posebno gnado Božjo. Pa kdor se v skušnjave podaja, nima tiste moči in zvestobe v dobrih sklepih, kakor si domišljuje, kakor n. pr. železna krogla sama iz sebe nima moči, da bi se kviško vzdignila. Tudi od Boga ne dobijo posebne pomoči in vterjenja v nevarnostih, v ktere se prederzno podajajo, marveč se še navadnih gnad nevredne storijo; ker „Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje gnado.“¹⁾

Kadar se človek spreoberne, pa ne sme biti še zadovoljen, da se je smertnega greha znebil in da se ga hoče v prihodnje ogibati; treba se je ogibati tudi manjših grehov in priložnosti v greh, ter se vojskovati in polagoma zatirati tudi vse hude nagnjenja, ki človeka sicer ne zapeljejo precej, pač pa počasi v smertne grehe. In to je druga versta prederznosti, pri kateri namreč človek misli, da se bode zoper take nagnjenja zmerom zmagovito voj-

¹⁾ Jak. 4, 6.

skoval, akoravno jih pri miru pušča. Tako je bil Bog Izraelcem zapovedal, da naj po prihodu v obljubljeni deželo pokončajo vse malikovavce, ki so bili vsled naj gerših nečistih pregreh za pokončanje že zreli. „Ako pa ne boste hotli pomoriti prebivavcev dežele, vam bodo oni, ki bodo ostali, ko ternje v očeh in ko sulice v straneh, in vam bodo nasprotovali v deželi vašega prebivanja.“ V malikovanje in nečistost vas bodo zapeljali, in kar koli sem mislil njim storiti, bom potem vam storil. ¹⁾ To se je žalibog res velikokrat zgodilo; pa bi se bilo lahko odvernilo, ko bi bili Izraelci zapovedi Božje spolnovali. Ravno tako se tudi grešniku godi, ki je po spreobrnjenju prišel iz puščave grešnega življenja v sveto deželo gnade Božje, pa je v svoji prederznosti zadovoljen, se samo zoper poglobitno nagnjenje k grehu vojskovati, druge pa v nemar pušča. Pa one ga kmalo zopet zapeljejo v smertni greh.

Tretja versta prederznosti se razodeva pri njih, ki se lahko v greh povernejo, ker vidijo, da se lahko zopet spovedo, ali ki se po storjenem grehu ne bojijo ga večkrat ponavljati, ker se deset grehov ravno tako hitro obtožijo, kakor enega samega. Pa to je tako velika nespamet, kakor ko bi kdo rekel: „Najpred bom strup pil, potem pa svoje dejanje obžaloval; roko si bom odsekal, potem pa to obžaloval; hišo bom zažgal, potem pa se kesal“. Dalje je to strašanska prederznost, ker taki ljudje ne pomislijo, da z vsakim smertnim grehom méro grehov lahko prenapolnijo, in z vsakim napačnim obračanjem gnade Božje mero goad lahko izpraznejo. Ako se pa to zgodi, umerjejo, ne da bi se mogli prej vredno spovedati. Tudi je to velika nevednost, ker tako ravnajo, kakor da bi bila po njihovi misli glavna reč pri dobri spovedi naštevanje grehov in njihovega šte-

¹⁾ IV. Mojz. 33, 51—56.

vila, med tem ko je glavna reč pravo spreobrnjenje duha, dasi je tudi uno potrebno; če pa kdo greh dela, ker se zanaša, da se bo zopet lahko spovedal, s tem pač jasno kaže, da njegov duh še ni spreobrnjen, in da serce še ni ozdravljeno nagnjenja k grehu.

2. Še veči škodo pa dela drugo okuženje hudobnega duha, **nezaupnost na Boga**. To okuženje se v hudobnem duhu, odkar je grešil in je bil pahnjen iz nebes, razodeva kot obupanje, ktereга se vekomaj ne bo znebil; tudi spreobrnjenec hoče ž njim okužiti, ter v ta namen povikšuje težave pri ogibanju greha in pri spolnovanju dobrih del, in pomnožuje strah zavljo povernitve v greh po spreobrnjenju.

Ko je bil Mojzes po izhodu iz Egipta Izraelsko ljudstvo pripeljal do mej obljubljenе dežele, je poslal ogledovavce v deželo, da bi jo ogledali, prebivavce spoznali in mu o vsem tem poročali. Ko so se vernili, so močno hvalili lepoto dežele, pa rekli so, da bode silno nevarno, ali celo nemogoče jo v last dobiti: „Odrezali so mladiko z njegovim grozdom, ktero sta nosila dva moža na kolu. Tudi so vzeli margaranih jabelk in fig tistega kraja . . ter so pripovedovali, rekoč: Prišli smo v deželo, v ktero si nas poslal, in zares se cedi mleko in med po nji, kakor se dá spoznati po tem sadji; toda ima silno močne prebivavce in velike in ozidane mesta. . . Nikakor ne moremo iti nad to ljudstvo; zakaj močnejši je kakor mi. . . Dežela, ki smo jo prehodili, požera svoje prebivavce, in ljudstvo, ki smo ga vidili, je silno velike postave; . . v primeri z njimi smo se vidili kakor kobilice. Vsa množica je tedaj vpila in jokala tisto noč, in godernjali so vsi zoper Mojzesa in Arona, rekoč: O da bi bili pomerli v Egiptu, in da bi bili poginili v ti veliki puščavi! . . Ali ni bolje

verniti se v Egipt? . . Zvolimo si vojvoda, in vernimo se v Egipt.“ ¹⁾ To je natančna podoba, kako hudobni duh s spreobrnjenci ravna! Ker spokornikom ne more vtajiti, da je sveta dežela kerščanskega in pobožnega življenja silno lepa in da dober sad rodi, jih pa straši, da je silno težavno in skoraj nemogoče to deželo doseči in obdržati. In ker je oče laži, mu ni mar za resnico, in se laži ne sramuje. In tako je že brez števila spreobrnjenčev od stanovitnega prizadevanja za kerščansko življenje odvernili, kakor so se hotli tudi Izraelci precej verniti v deželo prejšnje sužnosti, ne da bi bili prevdarjali, je li res, kar so ogledovavci povedali, ali ne, in akoravno se jim ne bi bilo treba prav nič bati, ko bi bilo tudi vse res, kar so pripovedovali o terdnjavah in velikanih v deželi. Saj jih je Gospod vodil in raji deset čudežev storil, kakor da bi jih bil zapustil; tudi v prihodnje je bil pripravljen jih s svojo mogočno roko varovati, ako bi le nanj zaupali in njegove zapovedi spolnovali. Se ve da je res, če spokornik govori: moje moči so silno majhne, moč skušnjave pa je velikanska, jaz sem kakor kobilica proti velikanu in z lastno močjo ne morem zmagati; pa to nič ne dé! zakaj ne? Ker Bog od njega ne tirja in še nikoli od nobenega človeka ni tirjal, da mora iz lastnih moči hudo opuščati in dobro delati; tega tudi svetniki niso mogli. Pa Bog človeku v vsakem trenutku tako obilne gnade daje, da od začetka sveta še nikdar nihče zato ni v greh padel, ker bi mu bila potrebna gnada primanjkovala. Dasiravno smo iz lastnih moči tako slabi, da dobrega še odkrito-serčno hoteti ne moremo, vendar z gnado Božjo postanemo tako močni, da vse premoremo, kar Bog od nas tirja.

¹⁾ IV. Mojz. 13, 24 — 14, 4.

Kralj Senaherib je bil nekdam s silno vojsko proti Jeruzalemu priderl in mesto od vseh strani oblegel. Potem pa je poslal svoje poslane v mesto, ki so prebivavcem sporočili: „Sami vidite, da se zoper mojo silo ne morete braniti; vdajte se toraj, sicer vas bom vse pokončal.“ Ljudstvo je sprevidilo, da se mu iz lastnih moči res ne bode moglo v bran postaviti, in bi se bilo brez pomislika ptujcem udalo v sužnost. Pa prerok Izaija in pobožni kralj Ecehija se nista ozirala samo na silno število sovražnika in na slabost ljudstva, ampak ozirala sta se tudi na vsegamogočnost Božjo in sta v goreči in zaupljivi molitvi Boga klicala na pomoč. In kaj se zgodi? „Zgodilo se je tisto noč, prišel je angelj Gospodov in jih je pobil v asirskem šotorišču 185.000 (mož). In ko je bil zjutraj (sovražni kralj) vstal, je vidil vse trupla merličev, in je odrinil in šel“ v Ninive, kjer je bil od svojih lastnih sinov umorjen.¹⁾ Kaj ti tedaj škoduje, o kristjan, če so tv je lastne moči tako slabe? Ako le Božjo voljo zvesto spolnuješ, in zaupljivo k Bogu moliš, te bo Bog s svojo gnado tako poterdil, da boš vse skušnjave lahko premagal.

Ko se je sirski kralj zoper Izraelce bojeval, je kmalo spoznal, dasiravno je bil nejeverniki, da edini prerok Elizej za obrambo izraelskega ljudstva več stori, kakor kralj z vso svojo vojsko. Zato je odposlal celo vojsko, da bi preroka vjel; ponoči se priplazijo in mesto obdajo. „Ko je pa ob zoru vstal strežnik moža Božjega, je šel vun, ter je vidil trumo okrog in okrog mesta, in konje in vozove, in oznanil mu je, rekoč: Oh, oh, oh, moj gospod! kaj bomo počeli? On pa je odgovoril: Nikar se ne boj; zakaj več jih je z nami, kakor z njimi. . . In ko je Elizej molil, je

¹⁾ IV. Kraljev 19, 35 -- 37. II. Kron. 32.

Gospod odperl hlapcu oči, in je vidil; in glej gora (na kateri je mesto stalo) je bila polna ognjenih konj in vozov, krog in krog Elizeja.“¹⁾ Nobenemu prebivavcu v mestu se ni nič zgodilo, sovražniki pa so bili vsi vjeti. Tako Bog pomaga s svojo gnado, in kadar so naši sovražniki močni in silni, nam Bog pošlje pomoč, ki je še močnejši in silnejši, če le svoje storimo in na Boga zaupamo.

K sv. Bernardu je prišel nekdam mladenec, ki je dolgo v nečistosti živel, potem se spreobernal, pa se v greh zopet povernil; zdaj pa je bil prav maloserčen, ker je mislil, da mu je čisto nemogoče se popolnoma spreoberniti, ker ne enega dne ne more biti brez greha. Svetnik ga z veliko ljubeznijo in prijaznostjo sprejme, ga tolaži, za sv. spoved pripravi, potem mu pa naloži, da naj se iz spoštovanja do presvete Trojice prihodnje tri dni greha zderžuje, potem pa naj zopet pride. Mladeneč to obljubi, in ostane mož beseda. Svetnik mu že na obrazu bere veselje ter mu naloži, da naj se še tri dni zderžuje greha iz spoštovanja do preblazene Device Marije, ki je pribežališče grešnikov, in brez ktore priprošnje bi bil morebiti že zdavnej v grehu umerl. Čez tri dni mladenec zopet pride in ni bil grešil. Tudi naprej mu je še večkrat naložil priti čez tri dni, in tako se je celi mesec greha zderžal. Naposled mladenec reče: „Častitljivi oče! ne tri dni, ne tri tedne, ne tri mesce, ampak obljubim pred Bogom, da se hočem vse svoje življenje tega greha zderžati; ker prepričal sem se, da je bila le goljufija hudoznega duha, ki me je slepil, da še en dan brez smertnega greha ne morem biti; sedaj pa vidim, da me gnada Božja krepko podpira, odkar ste me učili, kako da naj si s to gnado Božjo prizadevam.“ Mladeneč je

¹⁾ IV. Kralj. 6, 15—17.

bil tedaj rešen od pogubljive nezaupljivosti, v kateri je prej vsaki dan greh delal.

Iz dosedaj rečenega lahko spoznaš, **kako ti je treba ravnati, če hočeš po spreobrnjenju svoje sklepe zvesto spolnovati.** Dvojni sklep ti je potreben, namreč prvič, hudega se varovati in dobro delati, in drugič, hitro zopet vstati, ko bi vendar le padel.

V celem drugem delu te knjige se ti je razlagalo, kako se hudega varuj in v spolnovanji dobrega vterjuj. Iz svojega prejšnjega pregrešnega življenja pa boš spoznal in tudi spovednik ti bo povedal, česar si moraš posebno in z največi marljivostjo varovati in kaj imaš zlasti spolnovati. Naj navadnejši in naj glavnejši pripomočki so ogibanje raznih prilik k grehu, goreča molitev in večkratno vredno prejemanje svetih zakramentov.

Pri vsem tem se pa vendar le utegne primeriti, da boš grešil; zato je razun tega potreben tudi še sklep, precej zopet vstati, to se pravi, se padca ne vstrašiti, serčnosti ne zgubiti, ampak se z odkritoserčnim kesom in terdnim zaupanjem na Boga grehu zopet odpovedati in v čednostih napredovati. Ako se kdo ptujega jezika uči, pa mnogo napak naredi, iz strahu pred napakami ne bode učenja popustil, marveč ga napake spodbujajo, da se jih v prihodnje čedalje bolj ogiblje. Ko se otrok uči hoditi, si prizadeva, da ne pade; ako pa pade, si ne sme misliti: zdaj bom pa raje ležal, ker bom sicer zopet padel; ampak precej vstane in dalje gre. Se ve da, ko bi grešnik v grehu obležal, kar bi pomenilo nespokornega duha, bi hitel v pogubljenje, ker v takem stanu nima volje se spreobrniti in usmiljenje Božje od sebe odganja; če se pa sim ter tje bolj iz človeške slabosti pregreši, pa si nevtegoma prizadeva zopet vstati, s tem bolj zbuja dobrotljivo pomilovanje

kakor pa jezo Božjo, ker se grešnik nespokornosti brani in si za pravo pokoro prizadeva. Usmiljenje Božje je v tem primerljeju podobno materi, ki otroka hoditi uči: skerbno pazi na to, da ne pade; ako pa pade, ga skuša že med padcem vjeti; in če je padel, ga ne zmerja in ne tepe, ampak ga ljubeznjivo vzdigne ter mu prigovarja, da naj le dalje teka; tako se otrok prav kmalo nauči dobro in varno hoditi. Taki materi Bog samega sebe v psalmih primerja: „Gospod vodi človeku stopinje; in njegova pot mu dopade. Če pade, se ne pobije; ker mu Gospod podtakne svojo roko. . . Vsak dan se usmili. Ogibaj se (tedaj) hudega, in delaj dobro.“ ¹⁾ V nekem drugem psalmu pa bogoljubna duša preslavlja Gospoda in govori: „Gospod me vodi, in nič mi ne bo manjkalo; na pašnik (besede Božje in sv. zakramentov) tje me je postavil; pri vodi, ki poživlja, me je zredil; mojo dušo je spreobernil, na pot pravice me je peljal zavoľjo svojega imena. Torej, ako bi ravno po smertni senci hodil, se ne bom bal hudega, ker ši ti (o Gospod) z menoj; tvoja šiba in tvoja palica ste me tolažile (ko si me meni v zveličanje strahoval). Mizo (sv. obhajila) si napravil pred mojim obličjem, njim (skušnjavam) nasproti, ki me nadlegovajo. . . In tvoja milost me spremlja vse dni mojega življenja, da stanujem v hiši Gospodovi dolgo časa.“ ²⁾ Tako dober je Gospod.

Ako se tedaj po spreobernjenju zopet poverneš v greh, ne delaj kakor Adam in Eva, ki sta pred Bogom pobegnili in se skrila, in še potem, ko ju je našel in izpraševal, svoj greh s praznimi izgovori zakrivala, namesto da bi ga bila ponižno spoznala; ne delaj kakor Kajn, ki je nad velikostjo svojega greha obupal in pred Gospodom pobegnil.

¹⁾ Ps. 36, 23 — 27. ²⁾ Ps. 22, 1 — 7.

Kakor hitro zapaziš, da si se z grehom od Gospoda obrnil, verni se nevtegoma in pojdi ga zopet iskat, ter v molitvi kliči k njemu, dobremu Pastirju, ki se je v svojem usmiljenju že vzdignil in te gre iskat. Pri spovedi te bo zopet našel, tam mu s pravim kesanjem spoznaj svoj greh, pa te bo zopet ozdravil in še bolj poterdil kakor prej.

Vendar se pa moraš po storjenem grehu precej k Gospodu poverniti in tega ne smeš odlašati do kakega večega praznika ali pa morebiti celó do velikonočnega časa. Ko bi strup pil, pa bi v tistem trenutku kdo zakričal: „Stoj, to je strup!“ ali ne boš pijače precej iz ust pljunil? kar si je pa že požerl, ali si ne boš na vso moč prizadeval, jo zopet iz sebe spraviti? Boš mar odgovoril: „Čez nekaj tednov grem brez tega v mesto in bom kakega zdravnika za svét vprašal?“ Kdor bi tako ravnal, bi za strupom kmalo umerl. Tudi grešnemu strupu za trenutek ne dovoli, da bi v tvoji duši ostal, ampak precej ga izpljuni, ko te tvoja vest nanj opomni: brez odlašanja obudi popolnoma kes nad grehom s terdnim sklepom, pri prvi priliki in ne še le pozneje k spovedi iti. To priliko pa boš morebiti imel že prihodnjo nedeljo, ali še prej, ali vsaj kmalo. Med tem pa vsaki dan obujaj popolnoma kes in goreče prosi „pribežališče grešnikov“, Marijo, da bi prej v grehu ne umerl in vnovič ne grešil. Glej, po naj novejšem računu živi na zemlji okoli 1370 milijonov ljudi, in vsak dan jih umerje okoli sto tisuč. Ko bi bili vsi ti v smertnem grehu in bi imeli terdni sklep se spreobrniti, pa ne sedaj, ampak pojutranjem, bi bilo vseh sto tisuč pogubljenih, ker pojutranjem nobeden izmed njih več živel ne bo. Kdo ti pové, da ti nisi izmed teh sto tisuč? Tvoje zdravje? Pa mnogo jih nenadoma umerje, ki so še bolj terdnega zdravja, kakor ti. Ali tvoja mladost? Pa smert jih je pobrala na

tisuče, ki so bili še mlaji od tebe. Le eno te more rešiti, in to je: če se nemudoma spreoberneš.

Kaj pa ti je storiti, ako potem v drugič padeš? To, kar stori otrok, ko se uči hoditi, pa vnovič pade: on zopet vstane in dalje teka. Obljubi tedaj Bogu, in vsak dan skleni, si toliko časa za pobožno življenje prizadevati, dokler v nebesa ne prideš. Če ti večkrat spodleti, zmerom z novega začni: kjer ni vojske, ni zmage! V 14. stoletji je neki mlad knez sklenil ves svet podjarmiti. Nabral je tedaj trumo vojakov in prvega nasprotnika napadel, potem pa je hotel še druge po versti premagati. Pa glej, že pri prvem napadu je bil tepen, njegova vojska razkropljena, in komaj je otel svoje življenje. Ker ni mogel dovolj hitro ubežati, zleze v neko staro zidovje in se tam pred sovražniki skrije, ki ga po vseh kotih iščejo. Serce mu je bilo vpadlo in samega sebe se je sramoval, ker je mislil ves svet podjarmiti. Ko je pa mirno tam sedel, je vidil neko mravljo, ki je po zidu kviško lezla in zernice nesla, ki je bilo večji kakor ona sama. Pa na verhu je neki kamen iz zida molil; na vso moč si je trudila, da bi zerno čez kamen spravila, pa ni mogla in je z zernom vred padla na tla. Nekoliko časa kakor omamljena se kmalo zopet vzdigne, pobere zerno in leze ž njim na zid; pa pri omenjenem kamnu zopet pade na tla. Mož je gledal mravljo in naštel, da je 69 krat z zida padla; pa vendar poguma ni zgubila; sedemdeseti krat popade zerno ter ga nese kviško, in res srečno čez kamen verh zidu spleza. To je mož premišljeval in mislil je sam pri sebi: „Jaz sem še le enkrat poskušal, pa sem ves pobit in malosерčen, ker sem bil premagan; mravlja je poskušala 69 krat, in je vedno padla, pa se ni dala ostrašiti in naposled je vendar le dosegla, kar je hotla. Ne, nočem obupati, zopet hočem začeti,

in ko bi bil tudi večkrat tepen, bom vendar zopet poskusil, ker enkrat mora obveljati, jaz hočem svet podjarmiti!“ — Res so se mu velike reči posrečile, kakor občna povestnica pripoveduje; ta mož namreč je bil Timur ali Tamerlan (od l. 1336 do 1405).

Ali naj ta nejeverniki nas kristjane osramoti? Tudi mi hrepenimo po kraljestvu, in že pri svetem kerstu smo obljubili, da si hočemo nebeško kraljestvo pridobiti. Pa težave naj nas od tega sklepa tako lahko odvernejo? Od mravlje se je nejeverniki učili marljivosti in stanovitosti; on je ta nauk razumel, po njem ravnal in si največji del sveta skoraj popolnoma podvergel. Tudi nas Bog pošilja k mravlji, da bi se od nje učili, rekoč: „Pojdi k mravlji, o lenuh, in ogleduj njene pota, ter se uči modrosti.“¹⁾ Ne uči se od nje delo le enkrat serčno pričeti, ampak desetkrat, stokrat, sploh tolikokrat, dokler ne začneš kerščansko, čisto in pobožno živeti, in si s tem obljubljene nebeške krone ne pridobiš. Pa porečeš: „Ali ne bo Gospod naposled že zgubil poterpežljivosti, če se bom zopet in zopet v greh povernil? Saj z vsakim grehom Boga vnovič želim!“ —

Ako tako ravnaš, kakor sem ti prej povedal, poslušaj: če si namreč prizadevaš svoje sklepe spolnovati, priložnosti k grehu se varovati, pobožno moliti in večkrat svete zakramente prejemati, nikakor ne boš zopet in zopet v greh zabredel, ampak se boš v dobrem polagoma tako vterdil, da ti kmalo ne bo več težko, potem pa že lahko, in naposled ljubo in prijetno. Z vsakim novim grehom sicer res Boga vnovič žališ, pa če tako delaš, kakor sem rekel, ti bo Gospod milostljivo pomagal, da boš njegov dober in zvest otrok postal, ti pa si boš prizadeval mu

¹⁾ Preg. 6, 6.

za to hvaležen biti. V neki stari knjigi sem našel podobo, na kateri pa drugega ni bilo, kakor verč, kakoršne rabijo lekarničarji (apotekarji). In kakor je na teh verčih zapisano, kakošno zdravilo je v njem, bile so tudi na omenjenem verču zapisane besede: „Medicina optima“, to je, naj boljši zdravilo. Ktero pa je bilo to zdravilo? Ker je bila podoba sestavljena iz dveh listkov, se je verhni listek odgernil, kakor da bi se v verč vidilo. Od znotraj pa je bila podoba Božjega Odrešenika z odpertim Sercem, pod podobo pa je stala beseda: „Patientia“, to je, poterpežljivost. To je tedaj naj boljši zdravilo, sestavljeno iz dveh reči, namreč iz neskončne ljubezni in usmiljenja Božjega Odrešenika, ki nam je dal vso svojo kri, da bi nas očistil naših grehov in zacelil naše rane, ter ima v svojem Sercu za nas pripravljene tudi vse gnade in pripomočke zoper vsako skušnjavo in greh; druga reč v tem zdravilu pa je naša lastna poterpežljivost, s katero se hudega varujemo, dobro delamo, potrebne pripomočke rabimo, in če smo padli, si na vso moč precej vstati prizadevamo. Saj tudi Gospod z nami poterpi, ali bi bili tedaj mi sami nepoterpežljivi in maloserčni? „Ker si ohranil besedo moje poterpežljivosti, pravi Gospod, bom tudi jaz tebe obvaroval une skušnjave, ktera ima priti nad ves svét.“¹⁾ „Kdor pa je stanoviten do konca, bo zveličan.“²⁾ *Bodi tedaj stanoviten, zlasti tudi v pobožnem češčenji in klicanji Marije, Matere milosti Božje, pa boš zveličan.*

¹⁾ Raz. 3, 10. ²⁾ Mat. 10, 22.

KAZALO.

I. Del.

Stran.

Čednost čistosti in pregreha nečistosti	1
---	---

Pervi oddelek:

Čednost čistosti	2
A. Kerščanska čednost sploh	3
B. Čednost čistosti posebej	5
I. Čistost v deviškem stanu do prejeme zakramenta svetega zakona	6
II. Čistost v kerščanskem zakonskem stanu	14
III. Čistost v vdovskem stanu	20
IV. Popolna čistost v deviškem stanu	23
C. Imenitne prednosti čednosti čistosti	37
I. Spoštovanje čistosti tudi pri nejevernikih	37
II. Marija, naj popolnejši zgled in prva učenica deviške čistosti	40
III. Koliko ljubi Kristus deviško dušo in kako drago jo je odkupil	41
IV. Koliko je Sin Božji že naprej hvalil deviško dušo	43
1. Lilija (ternje, roža)	44
2. Kadilni steber	47
3. Sestra, prijateljica, nevesta	49
4. Pečat na srcu in na roki	52
5. Tempelj presvete Trojice	55
6. Posebno plačilo v nebesih	57

Drugi oddelek:

Pregreha nečistosti	59
A. Smertni greh sploh	59

	Stran.
I. Kaj dela smertni greh proti Bogu	60
1. Zaničevanje Božje	60
2. Upor zoper Boga	62
3. Zasramovanje presvete Trojice	63
4. Prelomljenje zvestobe do Boga	66
5. Grozovitost do Božjega Odrešenika	68
6. Pokončanje sadú Kristusovega odrešenja	70
II. Kaj dela Bog zoper smertni greh	71
1. Svetost Božja sovraži smertni greh	72
2. Pravičnost Božja tepe smertni greh	73
3. Usmiljenje Božje se utruja nad smertnim grehom	75
4. Pravičnost in usmiljenje Božje naj huje tepe smertni greh celó nad Kristusom	76
III. Kaj dela smertni greh zoper grešnika	83
divja zoper njega kakor naj huji zver	83
B. Greh nečistosti posebej	84
I. Notranji grehi zoper čistost	86
1. Misli	86
2. Želje (dvojno ustavljanje, sanje)	88
II. Vnanji grehi zoper čistost	94
1. z očmi	94
2. z ušesi	96
3. z jezikom	96
4. z vedenjem	97
5. popolnoma storjeni greh	97
C. Velikost in ostudnost nečistega greha	97
I. Nečistost je naj gerši pregreha	100
II. Nečistost je naj nevarniši pregreha	102
1. napeljuje k drugim grehom brez števila	102
2. razdira vse dobro v duši in zunaj duše	103
3. v zlo rabi Božje dobrote v njegovo žaljenje	104
4. prinaša sabo vse druge grehe	105
5. vzročuje naj večí revščino ljudem in ljudstvom	108

III. Nečistost je pregreha, ki jo Bog naj bolj sovraži	109
IV. Nečistost je pregreha, ki jo Bog naj huje tepe	110
1. Bog tepe nečistost na tem svetu	110
a) posebne kazni (vesoljni potop, Sodoma, Izrael v puščavi, hudobneži Gabaonski, postavna smertna kazen zoper nečistnike)	110
b) natorne kazni (slepota, terdovratnost, odpad od vere, bolezni, nespravljljivost, nespoznanje kazni kakor kazni)	113
2. Bog tepe nečistost na unem svetu	117

II. Del.

Nevarnosti za čistost in pomočki k njeni ohranitvi . .	120
--	-----

Pervi oddelek:

Splošnje nevarnosti za čistost in splošnji pomočki k njeni ohranitvi	121
A. Splošnje nevarnosti (grešno poželjenje)	121
B. Splošnji nasprotni pomočki	126
1. Prirojena sramežljivost	127
2. Ponižnost	127
3. Molitev	128
4. Prejema svetih zakramentov	128
5. Premišljevanje Kristusovega terpljenja	129
6. Česčenje svetega angelja varha	131
7. Česčenje svetega kerstnega patrona	132
8. Česčenje svetega Alojzija	132
9. Česčenje svetega Jožefa	133
10. Česčenje prečiste Device Marije	134
11. Hoja v Božji pričujočnosti	137
12. Spomin na štiri poslednje reči	139
13. Zatajevanje	141
14. Serčnost in trdnost v vojskovanji	143

Drugi oddelek:

Posebne nevarnosti za čistost in posebni nasprotni pomočki	144
--	-----

A.	Posebne nevarnosti, ki so v človeku samem; nasprotni pomočki	145
1.	Radovednost oči (slabe bukve podobe gledišče)	145
2.	Nezmernost, zlasti v pijači	148
3.	Nečimurna ali še celó nespodobna obleka	150
4.	Ples	154
B.	Posebne nevarnosti, ki od družih ljudi prihajajo; nasprotni pomočki	162
1.	od lastne družine	163
2.	od prilizovavcev	173
3.	od znanj	178
4.	od shodov in družčin	181
5.	od pohujšljivcev	184
6.	od nalaščnih zapeljivcev	188
7.	od bližnjih grešnih priložnost	189
8.	od očitnega posilstva	200

III. Del.

Spreobrnjenje po padu	211
---------------------------------	-----

Pervi oddelek:

Vabilo k spreobrnjenju	213
A. Nesreča, ki je v grehu, sama priganja grešnika k spreobrnjenju	214
I. Žalostni stan, ki ga vanj smertni greh postavi	215
II. Strašna zadeva, ki vanjo pride po smertnem grehu	217
III. Naj večí nevarnost zaradi nespokornosti in večnega pogubljenja	220
1. Zato je nespametno, le en dan ostati v smertnem grehu	220
2. Še nespametnejše je, spreobrnjenje dolgo časa odlašati	221
3. Naj nespametnejše in naj nevarnejše pa je, še le na smertni postelji se hoteti spreobrniti	227

Nasproti pa :

1. ti je Bog gotovo usmiljen, ako se sedaj spreobrneš 233

2. Pa se moraš sedaj spreobrniti, da ti bode Bog gotovo usmiljen 235

B. Ljubezen in usmiljenje Jezusa Kristusa vabi grešnika k spreobrnjenju in mu milost odkupi 237

I. Gospod priganja k pokori s strahom (nerodovitni smokvi žuga, jo objokuje, preklinja, v ogenj obsodi) 240

II. Še močnejše vabi Gospod z ljubeznijo 243

1. S prilikami, ki v njih popisuje svojo ljubezen do grešnikov: zgubljena ovca; zgubljeni denar; zgubljeni sin 244

2. S pomilostovanji, ki ž njimi kaže svojo ljubezen do grešnikov: prešestnica, Samarijanka, sveta Magdalena 247

III. Gospod odkupi grešniku milost spreobrnjenja s svojo sveto kervjo 255

1. Jezus na Oljski gori 257

2. Jezus bičan pri stebru 258

3. Jezus s ternjem kronan 260

4. Jezus nese težki križ 262

5. Jezus na križ pribijan 263

6. Jezus križan; sedem besedi 265

7. Jezusovo Serce, daritev svete maše, zakrament svetega Rešnjega Telesa 272

8. Jezus v nebesih prosi za nas usmiljenja 273

C. Prečista Devica Marija, angelji in svetniki nam pomagajo k spreobrnjenju 279

I. Za Jezusom nam je Marija naj mogočnejši in najljubeznjivši pomočnica k spreobrnjenju 279

II. Angelji imajo veliko veselje v tem, da nam pri spreobrnjenji pomagajo 291

III. Svetniki in pobožni kristjani nam veliko in obilno pomagajo pri spreobrnjenji 294

Drugi oddelek:

Izverševanje spreobrnjenja	304
I. O izpraševanji vesti	304
II. O spokornem duhu pri spovedi	308
B. Sprava z Bogom v zakramentu svete pokore	311
I. Prelepa podoba o sadu vredne spovedi	312
II. Svarjenje zoper nevredno spoved	313
III. Sad vredne spovedi in resničnega spreobrnjenja	318

Tretji oddelek:

Stanovitnost v spreobrnjenji	324
A. Nevarnosti iz lastnega mesa in nasprotni pripomočki	329
1. Huda suhota	329
2. Velika slabost in boječnost	330
3. Zložnost	331
4. Zaničevanje malih reči	331
5. Mlačnost volje	332
B. Nevarnosti, ki nam prihajajo od sveta, in nasprotni pripomočki	333
1. Slabi izgledi	333
2. Nevarni govori	334
3. Nevarne prijaznosti	336
C. Nevarnosti, ki prihajajo od hudobnega duha, in nasprotni pripomočki	337
1. Prederznost	337
2. Nezaupnost	340
Sklep: Pravo obnašanje, ako je kdo vendarle zopet padel.	344

